

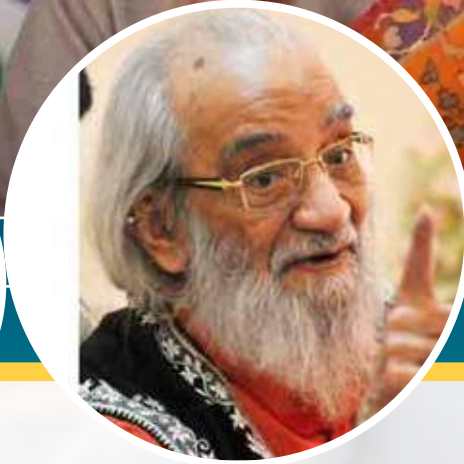
CURRENT AFFIARS

MIRACLES

EXCLUSIVE FOR GPSC

संपादक : भौतिक गोंधिया | VOLUME - 49 | 15 TO 21 NOV. 2021

**BIG WIN FOR
PROTESTING FARMERS
FARM BILLS TO GO
SAYS PM MODI**

 icerajkotofficial
join our telegram channel

 icerajkot
follow us on youtube channel

 joinicerajkot.com
click to join our whatsapp

 icerajkot
follow us on instagram

 icerajkot
follow us on facebook channel

INDEX

01

બંધારણ અને રાજ્ય વ્યવસ્થા..01

1. કુલભૂષણ જાધવ કેસ.....01
2. યુનિફોર્મ સિવિલ કોડ પર અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટનો નિર્ણય..02
3. બિલ પર નિર્ણય લેવાનો રાજ્યપાલનો અધિકાર: વીટો પાવર.....03
4. પીએમ મોદીએ ત્રણ વિવાદાસ્પદ કૃષિ કાયદાને રદ કરવાની જાહેરાત કરી.....04
5. RERAનું પૂર્વદર્શી સમજૂતી.....05
6. "Citizens' TeleLaw" એપ લોન્ચ કરવામાં આવી.....06
7. ક્રિપ્ટોકરન્સીનું નિયમન.....07
8. CBI અને EDના નિર્દેશકોના કાર્યકાળમાં વધારો.....07
9. પ્રશ્નોત્તરી.....08

02

અર્થતંત્ર.....10

1. સેબીનું રોકાણકાર ચાર્ટર (SEBI's Investor Charter): મુખ્ય મુદ્દાઓ.....10
2. MSME ને સમર્થન આપવા માટે SIDBI અને Google ઈન્ડિયા સાથે ભાગીદારી કરી.....10
3. ડિજિટલ લોન માટે સૂચિત ધોરણો: RBI.....11
4. ઓક્ટોબરમાં જથ્થાબંધ ભાવ સૂચકાંક (WPI) 5 મહિનાની ટોચે પહોંચ્યો છે.....12
5. સરકાર અને ADB એ અગરતલાના વિકાસ માટે \$61 મિલિયન લોન પર હસ્તાક્ષર કર્યા.....13
6. બેંકો વેબસાઇટ પર ગ્રાહક શિક્ષણની માહિતી મૂકશે: RBI...13
13. પ્રશ્નોત્તરી.....13

03

આંતરરાષ્ટ્રીય ઘટનાઓ.....15

1. ભારત યુનેસ્કોના એકિઝક્યુટિવ બોર્ડ માટે ફરીથી ચૂંટાયું.....15
2. "સ્વચ્છ મહાસાગર ઘોષણાપત્ર" (Clean Ocean Manifesto) શું છે?.....15
3. યુએસ તેના વ્યૂહાત્મક પેટ્રોલિયમ અનામતનો ઉપયોગ કરે છે...16
4. મંત્રી પરિષદની 21મી IORA વાર્ષિક બેઠક: મુખ્ય મુદ્દાઓ.....17
5. સિડની ડાયલોગ.....17
6. શેલ તેલ.....18
7. ભારતે ADIPEC કોન્ફરન્સમાં ભાગ લીધો હતો.....19
8. બ્રિડેન-શી શિખર સંમેલન.....19
9. બેલારુસ-પોલેન્ડ સરહદ કટોકટી.....20
10. પ્રશ્નોત્તરી.....22

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

04

વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી.....24

1. રશિયાએ એન્ટી સેટેલાઇટ મિસાઇલનું પરીક્ષણ કરીને એક સેટેલાઇટને તોડી પાડ્યો હતો...24
2. ડિજિટલ ઇન્ડિયા લેન્ડ રેકોર્ડ્સ આધુનિકીકરણ કાર્યક્રમ.....24
3. વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી મંત્રાલયે "ટેક NEEV@75"નું ઉદ્ઘાટન કર્યું.....25
4. સદીનું સૌથી લાંબુ આંશિક ચંદ્રગ્રહણ: મુખ્ય મુદ્દાઓ.....26
5. રશિયાએ ભારતને S-400 મિસાઇલ સિસ્ટમની ડિલિવરી શરૂ કરી છે.....26
6. યુનિફાઇડ પેમેન્ટ્સ ઇન્ટરફેસ (UPI).....26
7. કામો-ઓલેવા.....27
8. પ્રશ્નોત્તરી.....28

05

યોજના/પોર્ટલ/રિપોર્ટ.....30

1. ASER 2021 રિપોર્ટ: મુખ્ય મુદ્દા.....30
2. WHO વૈશ્વિક અહેવાલ 2000-2025 તમાકુના ઉપયોગના પ્રચલિત વલણો પર: મુખ્ય મુદ્દાઓ.....30
3. સ્માર્ટ પોલીસિંગ ઇન્ડેક્સ 2021..31
4. MoFPI એ પશુધન ક્ષેત્રને સુધારવા માટે પશુપાલન અને ડેરી વિભાગ સાથે MOU પર હસ્તાક્ષર કર્યા.....32
5. ભારત સૌથી વધુ રેમિટન્સ મેળવનાર દેશ છે.....32
6. PMGSY-I , II અને RCPLWEA પ્રોજેક્ટનું ચાલુ રાખવું.....33
7. છેલ્લા બે દાયકામાં એન્ટિબાયોટિકના વપરાશમાં 46%નો વધારો થયો છે: અભ્યાસ.....34
8. ઈ-શ્રમ: 70% અનૌપચારિક કામદારો SC, ST, OBC છે.....34
9. લાંચનું જોખમ મેટ્રિક્સ-2021.....35
10. શીખવાની પ્રક્રિયા પર COVID-19 ની અસર: ASER 2021.....36
11. પશ્ચિમ બંગાળે 'દુઆરે રાશન યોજના'(Duare Ration Scheme) શરૂ કરી.....37
12. પૂર્વાચલ એક્સપ્રેસવે: યુપી.....38
13. આંતરિક વિસ્થાપન.....39
14. સ્ટબલ બાળવાની ઘટનાઓ પર તાજેતરનો ICRI ડેટા: મુખ્ય મુદ્દાઓ.....40
15. રાષ્ટ્રીય સિદ્ધિ સર્વેક્ષણ 2021.....40
16. RBI સંકલિત લોકપાલ યોજના..41
17. પ્રશ્નોત્તરી.....42

06

પર્યાવરણ અને ભૌગોલિક ઘટનાઓ.....49

1. નોર્થમાં પ્રથમ વાયુ પ્રદૂષણ નિયંત્રણ ટાવરનું ઉદ્ઘાટન.....46
2. જલ શક્તિ મંત્રાલય 'વોટર હીરો' સ્પર્ધા શરૂ કરશે.....46
3. સફેદ પૂંછડીવાળું હરણ SARS-CoV-2 થી સંક્રમિત થઈ રહ્યું છે: અભ્યાસ.....46
4. હવામાન આગાહી.....47
5. 'કેસર-એ-હિંદ'ને અરુણાચલના રાજ્ય પતંગિયા તરીકે મંજૂરી આપવામાં આવી.....48
6. પ્રશ્નોત્તરી.....49

07

ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ.....50

1. આદિજાતિ મંત્રીએ TRIFED આદી મહોત્સવનું ઉદ્ઘાટન કર્યું.....50
2. ઝાંસીમાં રાષ્ટ્ર રક્ષા સંપર્પણ પર્વ (Rashtra Raksha Samparpan Parv) નું આયોજન કરવામાં આવશે.....50
3. વારાણસીમાં 'કાશી ઉત્સવ'નું આયોજન કરવામાં આવી રહ્યું છે.....51
4. પ્રશ્નોત્તરી.....51

08

અન્ય સંક્ષિપ્ત વર્તમાન પ્રવાહો.....52

1. નેશનલ ઈન્ટરલિંકિંગ ઓફ રિવર ઓથોરિટી.....52
2. પીએમ મોદી પ્રથમ ઓડિટ દિવસના કાર્યક્રમને સંબોધિત કરશે.....53
3. ટ્રેનોને 'સાત્વિક પ્રમાણપત્ર' આપવામાં આવશે: મુખ્ય મુદ્દાઓ.....53
4. કોણ છે બાબાસાહેબ પુરંદરે?.....54
5. 15 નવેમ્બર: આદિવાસી ગૌરવ દિવસ (Janjatiya Gaurav Divas).....54
6. ભાડલામાં વિશ્વનો સૌથી મોટો સોલાર પાવર પાર્ક: મુખ્ય મુદ્દાઓ.....55
7. વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસ.....55
8. તમિલનાડુના તંજાવુરમાં ખાધ સુરક્ષા સંગ્રહાલયનું ઉદ્ઘાટન.....56
9. ભારતે એન્ટાર્કટિકામાં 41મું વૈજ્ઞાનિક અભિયાન શરૂ કર્યું.....56
10. 16 નવેમ્બર: રાષ્ટ્રીય પ્રેસ દિવસ.....57
11. સફાઈ મિત્ર સુરક્ષા પડકાર અભિયાન.....57
12. LGBTQ અધિકારો માટે નોંધપાત્ર સિદ્ધિ.....59
13. થર્મલ પાવર પ્લાન્ટ્સ દ્વારા નવીનીકરણીય ઊર્જાનું ઉત્પાદન.....60

14. પ્રથમ ઓડિટ દિવસ: CAG...61
15. નવેમ્બર 16: સહિષ્ણુતા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ (International Day for Tolerance).....62
16. હિંદ મહાસાગર નેવલ સિમ્પોસિયમ.....62
17. કેન્દ્ર સરકારે દિલ્હીના વાયુ પ્રદૂષણને ઘટાડવાના ઉપાયો પ્રસ્તાવિત કર્યા છે.....63
18. સમગ્ર દેશમાં ગુરુ નાનક દેવ જયંતિની ઉજવણી.....64
19. PMએ ફાર્માસ્યુટિકલ સેક્ટરની પ્રથમ વૈશ્વિક ઇનોવેશન સમિટ (Global Innovation Summit) નું ઉદ્ઘાટન કર્યું.....64
20. કેરળ કચરાના નિકાલ માટે મોબાઇલ એપ લોન્ચ કરશે.....65
21. ભારતીય રેલવેએ મુંબઈમાં પ્રથમ પોડ રિટાયરિંગ ઝમ ખોલ્યો.....65
22. પ્રશ્નોત્તરી.....66

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

1 બંધારણ અને રાજ્યવ્યવસ્થા

કુલભૂષણ જાઘવ કેસ

- તાજેતરમાં, પાકિસ્તાની સંસદે મૃત્યુદંડની સજા પામેલા ભારતીય કેદી કુલભૂષણ જાઘવને સૈન્ય અદાલત દ્વારા તેની દોષિત ઠરાવવાની વિરુદ્ધ પુનઃવિચારની અપીલ દાખલ કરવા માટે સશક્તિકરણ માટે કાયદો ઘડ્યો છે.
- આ બિલ International Court of Justice (ICJ)ના આદેશને કાયદો બનાવવા માટે બનાવવામાં આવ્યું હતું.
- જો કે, ભારત માને છે કે કાયદામાં ઘણી “ખામીઓ” છે અને ICJ આદેશને ‘અક્ષર અને ભાવનામાં’ લાગુ કરવા માટે જરૂરી પગલાં લેવાની જરૂર છે.

કુલભૂષણ જાઘવ કેસ

- ઘરપકડ: 51 વર્ષીય ભારતીય નૌકાદળના નિવૃત્ત અધિકારી જાઘવને એપ્રિલ 2017માં પાકિસ્તાનની લશ્કરી અદાલતે જાસૂસી અને આતંકવાદના આરોપમાં મૃત્યુદંડની સજા ફટકારી હતી.
- ડિસેમ્બર 2017માં, જાઘવની પત્ની અને માતાને કાયદા અવરોધ દ્વારા તેને મળવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, ભારતે પાકિસ્તાનના દાવાનો વિરોધ કર્યો હતો કે તે ICJમાં ‘કોન્સ્યુલર એક્સેસ’ છે.
- કોન્સ્યુલર એક્સેસનો ઈનકાર: ભારતે જાઘવને કોન્સ્યુલર એક્સેસ (વિયેના કન્વેન્શન) ન મળવા અને મૃત્યુદંડને પડકારવા બદલ પાકિસ્તાન વિરુદ્ધ ICJનો સંપર્ક કર્યો.
- ICJ ચુકાદો: 2019માં, ICJ એ ચુકાદો આપ્યો કે પાકિસ્તાન આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદા દ્વારા જાઘવની સજાની “અસરકારક રીતે સમીક્ષા અને પુનર્વિચાર” કરવા માટે બંધાયેલું છે.
- પાકિસ્તાનનો જવાબ: ICJના આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને, પાકિસ્તાન સરકારે જાઘવને અપીલ દાખલ કરવાની મંજૂરી આપવા માટે એક વિશેષ વટહુકમ બહાર પાડ્યો હતો.
- પાકિસ્તાનની સંસદે ICJના નિર્ણય હેઠળ તેની જવાબદારી પૂરી કરવા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય ન્યાય અદાલત (સમીક્ષા અને પુનર્વિચાર) બિલ, 2021 પસાર કર્યું છે.

કાયદામાં ખામીઓ

- સ્પષ્ટ માર્ગ નકશાનો અભાવ: ભારત માને છે કે પાકિસ્તાન દ્વારા પસાર કરાયેલ બિલ કુલભૂષણ જાઘવના કેસમાં અસરકારક સમીક્ષા અને સમીક્ષા માટે કોઈ પદ્ધતિ બનાવ્યા વિના વર્ષ 2019ના વટહુકમનું પુનરાવર્તન કરે છે.

- મ્યુનિસિપલ કોર્ટને અસાધારણ સત્તા: તે પાકિસ્તાનમાં મ્યુનિસિપલ કોર્ટને તે નક્કી કરવા માટે સત્તા આપે છે કે શું જાઘવને કોન્સ્યુલર એક્સેસ પ્રદાન કરવામાં નિષ્ફળતા કોઈપણ પ્રકારના પૂર્વગ્રહ તરફ દોરી જાય છે.
- આ સ્પષ્ટપણે મૂળભૂત સિદ્ધાંતનું ઉલ્લંઘન છે કે મ્યુનિસિપલ અદાલતો આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદા હેઠળ રાજ્યએ તેની જવાબદારીઓ પૂર્ણ કરી છે કે કેમ તે અંગે મધ્યસ્થી બની શકતી નથી.
- તે ભવિષ્યમાં અપીલ કરવા માટે મ્યુનિસિપલ કોર્ટને પણ આમંત્રણ આપે છે.

ભારત માટે ‘અસરકારક સમીક્ષા અને સમીક્ષા’ની અસરો

- અસરકારક સમીક્ષા અને પુનર્વિચાર (Effective Review and Reconsideration) એ એક શબ્દસમૂહ છે જે ઘરેલું સંદર્ભોમાં પ્રચલિત ‘સમીક્ષા’ (Review) થી અલગ છે.
- આમાં કુલભૂષણ જાઘવને ‘કાઉન્સેલ/કોન્સ્યુલર પ્રદાન કરવા’ અને તેમના બચાવ માટે તૈયાર કરવામાં મદદ કરવાનો સમાવેશ થાય છે.
- આનો અર્થ એ થયો કે પાકિસ્તાને જાઘવ પર લાગેલા તમામ આરોપો અને તે પુરાવા પણ જાહેર કરવા પડશે જેના વિશે તે અત્યાર સુધી સંપૂર્ણ રીતે અપારદર્શક છે.
- પાકિસ્તાને એ પણ જાહેર કરવું પડશે કે સેનાએ કયા સંજોગોમાં જાઘવ પાસેથી ગુનાની કબૂલાત મેળવી હતી.
- આનો અર્થ એ થાય છે કે જાઘવને કેસની સુનાવણી કરતી કોઈપણ ફોરમ અથવા કોર્ટમાં પોતાનો બચાવ કરવાનો અધિકાર હશે.

આંતરરાષ્ટ્રીય ન્યાયાલય (International Court of Justice)

- ICJ એ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર (UN) નું મુખ્ય ન્યાયિક અંગ છે.
- તેની સ્થાપના 1945માં સંયુક્ત રાષ્ટ્રના ચાર્ટર દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને તેણે 1946માં Permanent Court of International Justice (PCIJ) ના અનુગામી તરીકે કામ કરવાનું શરૂ કર્યું હતું.
- તે રાષ્ટ્રો વચ્ચેના કાનૂની વિવાદોનું સમાધાન કરે છે અને અધિકૃત યુએન અંગો અને વિશિષ્ટ એજન્સીઓ દ્વારા તેને સંદર્ભિત કાનૂની પ્રશ્નો પર આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદા અનુસાર સલાહ આપે છે.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

> તે હેગ (નેધરલેન્ડ)ના પીસ પેલેસમાં સ્થિત છે .

વિયેના સંમેલન (Vienna Convention)

- > 'કોન્સ્યુલર રિલેશન્સ પર વિયેના કન્વેન્શન' (Vienna Convention on Consular Relations) એ એક આંતરરાષ્ટ્રીય સંધિ છે જે સ્વતંત્ર રાષ્ટ્રો વચ્ચેના 'કોન્સ્યુલર સંબંધો'ને વ્યાખ્યાયિત કરે છે.
- > કોન્સ્યુલર (રાજદ્વારી નહીં) યજમાન દેશમાં વિદેશી રાજ્યનો પ્રતિનિધિ છે, જે તેના દેશવાસીઓના હિત માટે કામ કરે છે.
- > વિયેના કન્વેન્શનની કલમ 36 મુજબ, યજમાન દેશમાં ધરપકડ કરાયેલા અથવા અટકાયતમાં લેવાયેલા વિદેશી નાગરિકોને તેમના 'અધિકતાની દૂતાવાસ અથવા કોન્સ્યુલેટને જાણ કરવાના અધિકાર'ની તાત્કાલિક સૂચના/સૂચના આપવી જોઈએ.

યુનિફોર્મ સિવિલ કોડ પર અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટનો નિર્ણય

- > તાજેતરમાં અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટે કેન્દ્ર સરકારને યુનિફોર્મ સિવિલ કોડ (UCC) લાગુ કરવાની પ્રક્રિયા શરૂ કરવા જણાવ્યું છે.
- > અદાલતનો નિર્દેશ આંતર-ધાર્મિક યુગલો દ્વારા દાખલ કરાયેલી 17 અરજીઓના એક જૂથના સંદર્ભમાં આવ્યો છે જેમણે ધર્મ પરિવર્તન પછી લગ્ન કર્યા હતા અને બંધારણની કલમ 21 હેઠળ તેમના જીવન, સ્વતંત્રતા અને ગોપનીયતાના રક્ષણની ખાતરી આપી હતી.

પૃષ્ઠભૂમિ

- > નવો ધર્માતરણ વિરોધી કાયદો: ઉત્તર પ્રદેશ સરકારે તાજેતરમાં જ 'ઉત્તર પ્રદેશ પ્રિવેન્શન ઓફ અનલોફુલ કન્વર્ઝન એક્ટ, 2021' નામનો ધર્માતરણ વિરોધી કાયદો પસાર કર્યો છે.
- > આ મુજબ, ધર્માતરણ સ્વૈચ્છિક છે કે કેમ અને બળજબરી, પ્રલોભન અને ઘાઠમઠકીથી પ્રેરિત નથી કે કેમ તે જિલ્લા સત્તાધિકારી દ્વારા તપાસ્યા વિના લગ્નની નોંધણી કરી શકાતી નથી.
- > અધિનિયમ જણાવે છે કે ધર્મ પરિવર્તન અથવા લગ્ન પહેલા, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ (DM)ની મંજૂરી જરૂરી છે.
- > આ કાયદો લગ્ન માટે ધર્મ પરિવર્તનને બિનજામીનપાત્ર ગુનો બનાવે છે.

કોર્ટ અવલોકન

- > લગ્નના રજીસ્ટ્રારને માત્ર લગ્નની નોંધણી રોકવાની સત્તા નથી કારણ કે લગ્નના પક્ષકારોએ જિલ્લા સત્તાધિકારી પાસેથી ધર્માતરણની જરૂરી મંજૂરી મેળવી નથી.

- > કોર્ટે 'મેરેજ રજિસ્ટ્રાર'ને આવા યુગલોના લગ્નની તાત્કાલિક નોંધણી કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો છે.
- > કોર્ટે કહ્યું કે આવી મંજૂરી એ માર્ગદર્શિકા છે અને ફરજિયાત નથી.
- > આ અધિનિયમ નિષ્પક્ષતા અને ન્યાયીપણાની કસોટી પર ઊભો રહેશે નહીં અને કલમ 14 (કાયદા સમક્ષ સમાનતા) અને કલમ 21 (જીવન અને વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાનું રક્ષણ)નું ઉલ્લંઘન કરે છે.
- > એવું જોવામાં આવ્યું હતું કે કુટુંબ અથવા સમુદાય અથવા કુળ અથવા રાજ્ય અથવા વહીવટીતંત્રની સંમતિ જરૂરી નથી, એકવાર બે પુખ્ત વ્યક્તિઓ લગ્ન કરવા માટે સંમત થાય, તે માન્ય અથવા કાયદેસર રહેશે.
- > કોર્ટે સંબંધિત જિલ્લાઓની પોલીસને આ યુગલોની સુરક્ષા સુનિશ્ચિત કરવા નિર્દેશ આપ્યો છે.
- > આ સિવાય કોર્ટે કેન્દ્ર સરકારને 'યુનિફોર્મ સિવિલ કોડ' લાગુ કરવા માટે કાયદો ઘડવાની વિનંતી કરી, જેથી આવા અત્યાચારો ફરી ન થાય.
- > કારણ કે તેના અમલ પછી ધર્માતરણ વિરોધી કાયદાની જરૂર રહેશે નહીં.

સમાન નાગરિક સંહિતા

■ પૃષ્ઠભૂમિ:

- > બ્રિટિશ શાસનના છેલ્લા સમયગાળા દરમિયાન અંગત મુદ્દાઓને લગતા કાયદાઓમાં થયેલા વધારાને કારણે સરકારને વર્ષ 1941માં હિંદુ કાયદાને 'B.N. રાવને સમિતિની રચના કરવાની ફરજ પડી હતી.
- > 'સમાન નાગરિક સંહિતા' શબ્દ સમગ્ર દેશમાં એક સમાન કાયદાની પ્રથાનો સંદર્ભ આપે છે, જે તમામ ધાર્મિક સમુદાયોને તેમની અંગત બાબતો જેમ કે લગ્ન, છૂટાછેડા, વારસો, દત્તક વગેરેમાં લાગુ પડશે.
- > બંધારણની કલમ 44 જણાવે છે કે રાજ્ય ભારતના સમગ્ર પ્રદેશમાં નાગરિકો માટે 'સમાન નાગરિક સંહિતા' સુરક્ષિત કરવાનો પ્રયાસ કરશે.
- > કલમ 44 એ રાજ્ય નીતિ (DPSP) ના નિર્દેશક સિદ્ધાંતોમાંથી એક છે.
- > એકરૂપતા લાવવા માટે, અદાલતોએ તેમના નિર્ણયોમાં ઘણીવાર કહ્યું છે કે સરકારે UCC તરફ આગળ વધવું જોઈએ.
- > શાહ બાનો કેસ (1985)નો યુકાદો જાણીતો છે.
- > શાયરા બાનો કેસ (2017)માં સુપ્રીમ કોર્ટે ત્રિપલ તલાક (તલાક-એ-બિદત)ની પ્રથાને ગેરબંધારણીય જાહેર કરી હતી.

■ UCC જરૂરિયાત:

- > રાષ્ટ્રીય એકીકરણ: એક સમાન નાગરિક સંહિતા વિરોધાભાસી વિચારધારા ધરાવતા કાયદાઓ પ્રત્યેની અસમાન નિષ્ઠાને દૂર કરીને રાષ્ટ્રીય એકીકરણના કારણમાં મદદ કરશે.

- બદલાતા સમયને અનુરૂપ: તાજેતરના સમયમાં આંતર-સમુદાય, આંતર-જ્ઞાતિ અને આંતર-ધાર્મિક લગ્નો અને સંબંધોમાં ઘણો વધારો થયો છે.
- એકલ મહિલાઓની સંખ્યામાં વધારા સાથે એક વ્યાપક UCC પણ બદલાતા સમયને અનુરૂપ હશે.
- સમાજના નબળા વર્ગોનું રક્ષણ: UCCનો ઉદ્દેશ્ય મહિલાઓ અને ધાર્મિક લઘુમતીઓ સહિતના નબળા વર્ગોને રક્ષણ પૂરું પાડવાનો છે.
- બિનસાંપ્રદાયિકતાના આદર્શને વળગી રહેવું: બિનસાંપ્રદાયિકતા એ પ્રસ્તાવનામાં સમાવિષ્ટ વસ્તુ છે, જેમાં ધર્મનિરપેક્ષ પ્રજાસત્તાકને ધાર્મિક પ્રથાઓ પર આધારિત વિભિન્ન નિયમોને બદલે તમામ નાગરિકો માટે સમાન કાયદો હોવો જરૂરી છે.
- કાયદાઓનું સરળીકરણ: આ કોડ લગ્ન, વારસો, ઉત્તરાધિકાર, દત્તક લેવા સંબંધિત જટિલ કાયદાઓને બધા માટે સમાન બનાવશે. પછી સમાન નાગરિક કાયદો તમામ નાગરિકો પર લાગુ થશે, તેમની આસ્થાને ધ્યાનમાં લીધા વિના.

■ સંકળાયેલ પડકારો:

- સાંપ્રદાયિક રાજકારણ: સમાન નાગરિક સંહિતાની માંગ સાંપ્રદાયિક રાજકારણના સંદર્ભમાં ઘડવામાં આવી છે.
- સમાજનો એક મોટો વર્ગ તેને સામાજિક સુધારણાની આડમાં બહુમતીવાદ તરીકે જુએ છે.
- બંધારણીય અવરોધ: ભારતીય બંધારણની કલમ 25, જે કોઈપણ ધર્મના ઉપદેશ અને પ્રચારની સ્વતંત્રતા જાળવી રાખવા માંગે છે, તે ભારતીય બંધારણની કલમ 14 હેઠળ સમાવિષ્ટ સમાનતાની વિભાવનાઓ સાથે વિરોધાભાસી છે.

ભવિષ્યના પગલાં

- સરકાર અને સમાજે તેનામાં વિશ્વાસ ટકાવી રાખવા સખત મહેનત કરવી પડશે, પરંતુ વધુ મહત્વની વાત એ છે કે ધાર્મિક રૂઢિચુસ્તોને બદલે સમાજ સુધારકોએ સાથે મળીને કામ કરવું જોઈએ.
- સર્વગ્રાહી અભિગમને બદલે, સરકાર તબક્કાવાર એક જ UCCમાં લગ્ન, દત્તક, ઉત્તરાધિકાર અને જાળવણી જેવા વિવિધ પાસાઓ લાવી શકે છે.
- સમયની જરૂરિયાત એ છે કે તમામ અંગત કાયદાઓનું સંહિતાકરણ કરવામાં આવે જેથી કરીને દરેક સમુદાયમાં રહેલા પૂર્વગ્રહો અને સ્ટીરિયોટાઈપ્સને સ્પષ્ટ કરી શકાય અને તેના આધારે બંધારણના મૂળભૂત અધિકારોની ચકાસણી કરી શકાય.

બિલ પર નિર્ણય લેવાનો રાજ્યપાલનો અધિકાર: વીટો પાવર

- તાજેતરમાં તમિલનાડુ વિધાનસભાના સ્પીકરે ખરડાઓ પર નિર્ણયો લેવા માટે બંધનકર્તા સમયમર્યાદા માટે હાકલ કરી હતી જેમાં બીલને સંમતિ આપવી જોઈએ અથવા પરત કરવી જોઈએ અથવા રાજ્યપાલ દ્વારા ભારતના રાષ્ટ્રપતિની વિચારણા માટે અનામત રાખવા જોઈએ.

અધ્યક્ષ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ મુદ્દાઓ

■ રાજ્યપાલ સાથે સંબંધિત:

- રાજ્યપાલ કેટલીકવાર બિલને સંમતિ આપ્યા વિના અથવા તેને અનિશ્ચિત સમય માટે પુનર્વિચારણા માટે પરત કર્યા વિના અનામત રાખે છે, જ્યારે બંધારણ આ પ્રક્રિયાને શક્ય તેટલી વહેલી તકે કરવામાં આવે તે જરૂરી છે.
- રાષ્ટ્રપતિની સંમતિ માટે રાજ્યપાલ દ્વારા બિલો અનામત રાખવામાં આવે છે, જેમાં ઘણા મહિનાઓ લાગતા હતા, જ્યારે તે તરત જ કરવું પડતું હતું.
- આનાથી વિધાનસભાઓ અને રાજ્યપાલોની સત્તાઓ ખતમ થઈ જાય છે, જોકે રાજ્ય કારોબારીના વડાઓ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નિયુક્ત કરવામાં આવે છે.

■ રાષ્ટ્રપતિ સાથે સંબંધિત:

- ભારતના રાષ્ટ્રપતિએ પણ સંમતિ રોકવા અને બિલ પરત કરવા માટેના કારણો આપવા જોઈએ.
- આનાથી ગૃહને અન્ય વિધેયક ઘડવામાં મદદ મળશે જેના કારણે બિલ નામંજૂર કરવામાં આવ્યું હતું.

■ સંબંધિત ઉદાહરણો:

- આ પ્રસ્તાવ તત્કાલિન રાજ્યપાલને મોકલવામાં આવ્યો હતો પરંતુ તેમણે બે વર્ષથી વધુ સમય સુધી કોઈ કાર્યવાહી કરી ન હતી.
- જાન્યુઆરી 2021માં સુપ્રીમ કોર્ટે એક અરજીની સુનાવણીમાં વિલંબ પર નારાજગી વ્યક્ત કરી હતી.
- ફેબ્રુઆરીમાં, રાજ્યપાલે કોઈપણ વિચારણા કર્યા વિના નિર્ણય લેવાનું રાષ્ટ્રપતિ પર છોડી દીધું અને કહ્યું કે રાષ્ટ્રપતિ બિલ પર નિર્ણય લેવા માટે સક્ષમ અધિકારી છે.
- રાજ્યના અંડરગ્રેજ્યુએટ મેડિકલ કોલેજના વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ માટે જરૂરી નેશનલ એલિજિબિલિટી-કમ-એન્ટ્રન્સ ટેસ્ટ (NEET)માં છૂટછાટ માગતા સપ્ટેમ્બર 2021માં તમિલનાડુ વિધાનસભા દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા બિલના પ્રકાશમાં સ્પીકરના નિવેદનનું મહત્વ છે.

- તમિલનાડુ એસેમ્બલીએ વર્ષ 2018માં રાજીવ ગાંધી હત્યા કેસમાં દોષિત ઠરેલા સાત કેદીઓને મુક્ત કરવા અંગેનો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો.

રાષ્ટ્રપતિ અને રાજ્યપાલનો વીટો પાવર

■ પરિચય:

- ભારતના રાષ્ટ્રપતિનો વીટો પાવર ભારતીય બંધારણની કલમ 111 દ્વારા સંચાલિત છે.
- ભારતીય બંધારણનો અનુચ્છેદ 200 રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા પસાર કરાયેલા ખરડા અને રાજ્યપાલની અન્ય સત્તાઓ જેમ કે રાષ્ટ્રપતિની વિચારણા માટે બિલ અનામત રાખવાની સંમતિના સંદર્ભમાં રાજ્યપાલની સત્તાઓ સાથે વ્યવહાર કરે છે.
- કલમ 201 'વિચારણા માટે આરક્ષિત બિલ' (Bills Reserved for Consideration) સાથે સંબંધિત છે.
- ભારતના રાજ્યપાલ પાસે સંપૂર્ણ વીટો, સસ્પેન્શન વીટો (મની બિલ સિવાય)ની સત્તા છે, પરંતુ પોકેટ વીટો નથી.
- વીટો પાવરના ત્રણ પ્રકાર છે: સંપૂર્ણ વીટો, પ્રતિબંધિત વીટો અને પોકેટ વીટો.
- અપવાદ: બંધારણીય સુધારા બિલની વાત આવે ત્યારે રાષ્ટ્રપતિ પાસે વીટો પાવર નથી.
- રાજ્ય વિધાનસભામાં બંધારણ સુધારો બિલ રજૂ કરી શકાતું નથી.
- સંપૂર્ણ વીટો: તે સંસદ દ્વારા પસાર કરાયેલા બિલને તેમની સંમતિ રોકવાની રાષ્ટ્રપતિની સત્તાનો ઉલ્લેખ કરે છે. આ પછી બિલ લેપ્સ થઈ જાય છે અને એક્ટ બની શકતો નથી.
- સસ્પેન્ડેડ વીટો: જ્યારે રાષ્ટ્રપતિ બિલને ભારતીય સંસદમાં પુનર્વિચાર માટે પરત કરે છે, ત્યારે તેઓ તેના માટે સસ્પેન્શન વીટોનો ઉપયોગ કરે છે.
- જો સંસદ સુધારા સાથે અથવા તેના વગર બિલને રાષ્ટ્રપતિને ફરીથી મોકલે છે, તો તેણે તેના કોઈપણ વીટો પાવરનો ઉપયોગ કર્યા વિના બિલને મંજૂર કરવું પડશે.
- અપવાદ: મની બિલના સંદર્ભમાં રાષ્ટ્રપતિ તેમના સસ્પેન્શન વીટોનો ઉપયોગ કરી શકતા નથી.
- પોકેટ વીટો: પોકેટ વીટોનો ઉપયોગ કરીને રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા બિલને અનિશ્ચિત સમય માટે પેન્ડિંગ રાખવામાં આવે છે.
- તે બિલને નકારતો નથી કે બિલને પુનર્વિચાર માટે પરત કરતો નથી.
- યુએસ પ્રમુખથી વિપરીત, જેમણે 10 દિવસની અંદર બિલ પર ફરીથી વિચાર કરવો પડશે, ભારતીય રાષ્ટ્રપતિ પાસે આવી કોઈ સમય મર્યાદા નથી.

■ રાજ્યના બિલ પર વીટો:

- રાજ્યપાલ પાસે રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા પસાર કરાયેલા ચોક્કસ પ્રકારના બિલોને રાષ્ટ્રપતિની વિચારણા માટે અનામત રાખવાની સત્તા છે.
- પછી બિલના અમલીકરણમાં રાજ્યપાલની આગળ કોઈ ભૂમિકા રહેશે નહીં.
- રાષ્ટ્રપતિ આવા બિલને માત્ર પ્રથમ વખત જ નહીં પરંતુ બીજી વાર આવતાં પણ તેમની સંમતિ સ્થગિત કરી શકે છે.
- આમ રાષ્ટ્રપતિ પાસે રાજ્યના બિલ પર સંપૂર્ણ વીટો (અને સસ્પેન્શન વીટો નહીં) હોય છે.
- આ ઉપરાંત, રાષ્ટ્રપતિ રાજ્યના કાયદાના સંબંધમાં પોકેટ વીટોનો ઉપયોગ પણ કરી શકે છે.

પીએમ મોદીએ ત્રણ વિવાદાસ્પદ કૃષિ કાયદાને રદ કરવાની જાહેરાત કરી

- પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્ર મોદીએ રાષ્ટ્રને સંબોધિત કરતી વખતે ત્રણ વિવાદાસ્પદ કૃષિ કાયદાઓ રદ કરવાની જાહેરાત કરી હતી. તેમણે કહ્યું કે ટૂંક સમયમાં જ આ ત્રણ કૃષિ કાયદાઓને રદ કરવાની બંધારણીય પ્રક્રિયા શરૂ કરવામાં આવશે.

ત્રણ કૃષિ કાયદા

- **ખેડૂતો ઉત્પાદન વેપાર અને વાણિજ્ય (પ્રમોશન એન્ડ ફેસિલિટેશન) એક્ટ, 2020:**
 - ખેડૂતો માટે નોટિફાઈડ એગ્રીકલ્ચર પ્રોડ્યુસ માર્કેટ કમિટી (APMC) મંડીઓની બહાર કૃષિ વેચાણ અને માર્કેટિંગ ખોલવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે આ કાયદો રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. આ કાયદો આંતર-રાજ્ય વેપારના અવરોધોને દૂર કરે છે અને કૃષિ પેદાશોના ઈલેક્ટ્રોનિક વેપાર માટે એક માળખું પણ પૂરું પાડે છે. તે સરકાર દ્વારા નિયંત્રિત મંડીઓના એકાધિકારને તોડવા માંગે છે અને ખેડૂતોને ખાનગી ખરીદદારોને સીધા વેચાણ કરવાની મંજૂરી આપે છે.
- **ખેડૂતો (સશક્તિકરણ અને સંરક્ષણ) ભાવ ખાતરી અને કૃષિ સેવાઓ અધિનિયમ, 2020 પર કરાર:**
 - આ કાયદો કોન્ટ્રાક્ટ ફાર્મિંગ માટે રાષ્ટ્રીય માળખું બનાવે છે. તે ખેડૂતોને કંપનીઓ સાથે લેખિત કરાર કરવા અને તેમના માટે ઉત્પાદન કરવા માટે કાનૂની માળખું પૂરું પાડે છે.
- **આવશ્યક ચીજવસ્તુઓ (સુધારો) અધિનિયમ, 2020:**
 - આ કાયદો આવશ્યક ચીજવસ્તુઓની યાદીમાંથી કઠોળ, અનાજ, ખાદ્ય તેલ, તેલીબિયાં, ડુંગળી અને બટાટાને દૂર કરે છે. તે આ ખાદ્ય ચીજોના ઉત્પાદન, હિલચાલ, સંગ્રહ અને વિતરણને નિયંત્રણમુક્ત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે.

RERAનું પૂર્વદર્શી સમજૂતી

- રિયલ એસ્ટેટ (રેગ્યુલેશન એન્ડ ડેવલપમેન્ટ) એક્ટ, 2016 (RERA)ને તાજેતરમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા પૂર્વવર્તી તરીકે અર્થઘટન કરવામાં આવ્યું છે.
- સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયનો ઉદ્દેશ્ય ઘર ખરીદનારાઓના (Homebuyers) હિતોનું રક્ષણ કરવાનો છે, જે ખરીદદારો માટે મોટી રાહત હશે, તે રિઝોલ્યુશન પ્રક્રિયાને ઝડપી બનાવે છે અને રાજ્ય સરકારો માટે કાનૂની પ્રવૃત્તિઓને સરળ બનાવે છે.

પૂર્વદર્શી અમલીકરણ

- સર્વોચ્ચ અદાલતે ખાતરી આપી હતી કે RERA 2016ની જોગવાઈઓ તે પ્રોજેક્ટ્સને લાગુ પડે છે જેઓ કાર્યરત હતા અને જેના માટે કાયદાના અમલ સમયે પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર મેળવ્યું ન હતું.
- એક્ટ હેઠળ રિયલ એસ્ટેટ પ્રોજેક્ટની નોંધણી કરાવવી ફરજિયાત હતી.
- આ તે પ્રોજેક્ટ્સ માટે ફરજિયાત છે જે એક્ટના પ્રારંભની તારીખથી ચાલી રહ્યા છે, ખાસ કરીને એવા પ્રોજેક્ટ્સ માટે કે જેના માટે પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર જારી કરવામાં આવ્યું ન હતું. પ્રમોટર્સ પ્રોજેક્ટની નોંધણી માટે ઓથોરિટીને અરજી કરવા બંધાયેલા રહેશે.
- ઉત્તર પ્રદેશ, હરિયાણા, પંજાબ, કર્ણાટક, તેલંગાણા અને તમિલનાડુ રાજ્યોમાં RERA સત્તાવાળાઓના નિયમો હાલમાં આ પરિસ્થિતિને અનુરૂપ નથી અને RERA હેઠળ ચાલી રહેલા તમામ પ્રોજેક્ટને સમાવવા માટે તેમના નિયમોમાં સુધારો કરવાની જરૂર પડી શકે છે.

રોકાણ કરેલી રકમની વસૂલાત

- સર્વોચ્ચ અદાલતે એમ પણ કહ્યું હતું કે ફાળવણી કરનારાઓ દ્વારા રોકાણ કરાયેલી રકમને નિયમનકારી સત્તા અથવા નિર્ણાયક સત્તા દ્વારા નિર્ધારિત વ્યાજ સાથે બિલ્ડરો પાસેથી જમીનની આવકની બાકી રકમ તરીકે વસૂલ કરી શકાય છે.
- બિલ્ડરો દલીલ કરે છે કે ઘર ખરીદનારાઓ (Homebuyers) માત્ર જમીનના બાકી રકમ તરીકે વ્યાજ અથવા ઇંડ વસૂલવા માટે હકદાર છે.
- જો કે, કાયદાની યોજનાને ધ્યાનમાં રાખીને, કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે ફાળવણી કરનારને પરત કરવાની રકમ તેની પોતાની બચત છે. ઓથોરિટી દ્વારા ગણતરી કરેલ/જથ્થાબંધ વ્યાજ સાથે રકમ અને કાયદામાં લાગુ પડતી બાકીની રકમ વસૂલ કરી શકાય છે.

વિકાસકર્તાઓ માટે ઇંડ

- કોઈપણ RERA ઓર્ડરને પડકારતા પહેલા, રિયલ એસ્ટેટ ડેવલપર્સ માટે ઇંડના ઓછામાં ઓછા 30%, અથવા સમગ્ર રકમ, નિયમનકાર દ્વારા ફરજિયાત તરીકે જમા કરાવવી ફરજિયાત છે. આ સુનિશ્ચિત કરશે કે માત્ર સાચી અપીલો જ ફાઈલ કરવામાં આવશે અને ઘર ખરીદનારાઓના હિતોનું રક્ષણ કરશે.
- સર્વોચ્ચ અદાલતે જણાવ્યું હતું કે પૂર્વ-થાપણ પ્રમોટર પરના કાયદા હેઠળની જવાબદારી, કોઈપણ સંજોગોમાં ભારતના બંધારણની કલમ 14 (કાયદા સમક્ષ સમાનતા) અથવા કલમ 19 (1) (ઘ) હેઠળ હોવી જોઈએ નહીં (જે પ્રેક્ટિસ કરવા માટે મુક્ત છે. કોઈપણ વ્યવસાય) અથવા કોઈપણ વ્યવસાય, વેપાર અથવા વ્યવસાય ચાલુ રાખવાનો અધિકાર) ભારતના બંધારણનું ઉલ્લંઘન કરતું હોવાનું કહી શકાય નહીં.
- અપીલ દાખલ કરનાર બિલ્ડરો/પ્રમોટર્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા અપીલની વિચારણા માટે તેને પૂર્વ-સબમિટ કરવાની જરૂર છે.
- પ્રમોટરને પ્રોજેક્ટ (રિયલ એસ્ટેટ પ્રોજેક્ટ) ને પ્રમોટ કરવાની જવાબદારી સોંપવામાં આવેલી વ્યક્તિ તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે, જે વિકાસકર્તા દ્વારા વિકસિત અથવા બનાવવામાં આવી હતી.
- વિધાનમંડળનો હેતુ હુકમ ધારક (સફળ પક્ષ)ના અધિકારોનું રક્ષણ કરવામાં આવે અને માત્ર સાચી અપીલો જ ધ્યાનમાં લેવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવાનો હોવાનું જણાય છે.

રિયલ એસ્ટેટ (રેગ્યુલેશન એન્ડ ડેવલપમેન્ટ) એક્ટ, 2016 (RERA)

જરૂરિયાત:

- સૌથી મોટા રોકાણ ક્ષેત્રને સુરક્ષિત: રિયલ એસ્ટેટ ક્ષેત્રનું નિયમન 2013થી સમાચારોમાં હતું, અને RERA કાયદો આખરે 2016માં અમલમાં આવ્યો. ડેટા દર્શાવે છે કે સરેરાશ ભારતીય પરિવારની કુલ સંપત્તિના 77% થી વધુ રિયલ એસ્ટેટમાં છે અને તે વ્યક્તિનું તેના જીવનકાળમાં સૌથી મોટું રોકાણ છે.
- જવાબદારી સુનિશ્ચિત કરવી: કાયદાના અમલ પહેલા રિયલ એસ્ટેટ અને હાઉસિંગ સેક્ટર મોટાભાગે અનિયંત્રિત હતું, જેના પરિણામે ગ્રાહકો બિલ્ડરો અને ડેવલપર્સને જવાબદાર ઠેરવવામાં અસમર્થ હતા.
- કન્ઝ્યુમર પ્રોટેક્શન એક્ટ, 1986 ઘર ખરીદનારાઓની જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવા માટે અપૂરતો હતો.
- રિયલ એસ્ટેટ (રેગ્યુલેશન એન્ડ ડેવલપમેન્ટ) એક્ટ ગ્રાહકો પ્રત્યે વધુ જવાબદારી સુનિશ્ચિત કરવા, છેતરપિંડી અને વિલંબિતતા ઘટાડવા અને ફાસ્ટ ટ્રેક વિવાદ નિરાકરણ મિકેનિઝમ સ્થાપિત કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

■ મુખ્ય જોગવાઈઓ:

- રાજ્ય સ્તરીય નિયમનકારી સત્તામંડળોની સ્થાપના- રિયલ એસ્ટેટ રેગ્યુલેટરી ઓથોરિટી (RERA) અધિનિયમ રાજ્ય સરકારને નીચેના આદેશ સાથે એક કરતાં વધુ નિયમનકારી સત્તાઓની સ્થાપના કરવાની જોગવાઈ કરે છે:
- રિયલ એસ્ટેટ પ્રોજેક્ટ્સના રજિસ્ટર્ડ ડેટાબેઝની જાળવણી અને જાળવણી; જાહેર જોવા માટે તેને તમારી વેબસાઈટ પર પ્રકાશિત કરો.
- પ્રમોટર્સ, ખરીદદારો અને રિયલ એસ્ટેટ એજન્ટોના હિતોનું રક્ષણ.
- ટકાઉ અને પોસાય તેવા આવાસનો વિકાસ.
- સરકારને સલાહ આપવી અને તેના નિયમો અને કાયદાનું પાલન સુનિશ્ચિત કરવું.
- રિયલ એસ્ટેટ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલની સ્થાપના: આ ટ્રિબ્યુનલમાં RERA ના નિર્ણયો સામે અપીલ કરી શકાય છે.
- ફરજિયાત નોંધણી: ઓછામાં ઓછા 500 ચોરસ મીટર અથવા આઠ એપાર્ટમેન્ટના પ્લોટના કદ સાથેના તમામ પ્રોજેક્ટ્સ માટે નિયમનકારી સત્તાવાળાઓ સાથે નોંધણી કરાવવી જરૂરી છે.
- થાપણો: ખરીદદારો પાસેથી એકત્ર કરાયેલા 70% નાણા એક અલગ 'એસ્કો બેંક એકાઉન્ટ'માં માત્ર તે પ્રોજેક્ટના બાંધકામ માટે જ જમા કરાવવા.
- જવાબદારી : વિકાસકર્તાની પાંચ વર્ષ સુધી માળખાકીય ખામીને સુધારવાની જવાબદારી.
- ડિફોલ્ટના કિસ્સામાં દંડાત્મક વ્યાજ: બંને પક્ષો તરફથી કોઈ ડિફોલ્ટના કિસ્સામાં, પ્રમોટર અને ખરીદદાર બંને સમાન વ્યાજ દર ચૂકવવા માટે જવાબદાર છે.
- એડવાન્સ પેમેન્ટ મર્યાદા: પ્રમોટર કોઈ પણ વ્યક્તિ પાસેથી પ્લોટ, એપાર્ટમેન્ટ અથવા બિલ્ડિંગની કિંમતના 10% કરતાં વધુ રકમ વેચાણ માટેનો કરાર કર્યા વિના એડવાન્સ પેમેન્ટ અથવા એપ્લિકેશન ફી તરીકે સ્વીકારી શકશે નહીં.
- કાર્પેટ એરિયા: કાર્પેટ એરિયાને ફ્લેટના 'નેટ યુઝેબલ ફ્લોર એરિયા' તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે. ખરીદદારો પાસેથી કાર્પેટ એરિયા માટે ચાર્જ લેવામાં આવશે અને સુપર બિલ્ટ-અપ એરિયા માટે નહીં.
- સજા: ડેવલપર્સ માટે ત્રણ વર્ષ સુધી અને એજન્ટો અને ખરીદદારોના કિસ્સામાં એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ અને નિયમનકારી સત્તાવાળાઓના આદેશનું ઉલ્લંઘન કરવા બદલ એક વર્ષ સુધીની સજા.

અધિનિયમનો અમલ

- 34 રાજ્યો/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોએ RERA હેઠળ નિયમો સૂચિત કર્યા છે, જ્યારે નાગાલેન્ડ તેનો અમલ કરવાની પ્રક્રિયામાં છે.

- RERA હેઠળના નિયમોને સૂચિત કરવાને બદલે, પશ્ચિમ બંગાળે પોતાનો કાયદો ઘડ્યો છે - પશ્ચિમ બંગાળ હાઉસિંગ ઈન્ડસ્ટ્રી રેગ્યુલેશન એક્ટ, 2017 (HIRA).
- આવાસ અને શહેરી બાબતોના મંત્રાલય પાસે ઉપલબ્ધ નવીનતમ ડેટા મુજબ, 30 રાજ્યો/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોએ રિયલ એસ્ટેટ રેગ્યુલેટરી ઓથોરિટીની સ્થાપના કરી છે અને 26 એ રિયલ એસ્ટેટ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલની સ્થાપના કરી છે.

“Citizens’ Tele Law” એપ લોન્ચ કરવામાં આવી

- કેન્દ્રીય કાયદા અને ન્યાય મંત્રી કિરેન રિજિજુ અને કાયદા અને ન્યાય રાજ્ય મંત્રી એસ.પી. બઘેલે નવેમ્બર 13, 2021ના રોજ “Citizens’ Tele Law” એપ્લિકેશન લોન્ચ કરી.
- આ પ્રસંગે તેમણે ન્યાય અને ટેલિકોમ વિભાગના ફ્રન્ટલાઈન અધિકારીઓનું પણ સન્માન કર્યું હતું.
- મંત્રીઓએ ભારતના પેરાલીગલ સ્વયંસેવકો, પેનલ વકીલો, ગ્રામ્ય સ્તરના ઉદ્યોગસાહસિકો અને રાજ્ય સંયોજકો સહિત 124 ફ્રન્ટલાઈન કાર્યકર્તાઓનું સન્માન કર્યું.

Citizens’ Tele Law એપ

- સિટીઝન ટેલિ-લો મોબાઈલ એપને વિસ્તૃત કાનૂની માહિતીની પહોંચ વધારવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે લોન્ચ કરવામાં આવી છે. આ એપ્લિકેશન લોકોને તેમની સમસ્યા ઓળખવા અને તેમના અધિકારોનો દાવો કરવા માટે યોગ્ય વિવાદ નિવારણ ફોરમ પસંદ કરવા માટે સશક્તિકરણ કરવાનો પ્રયાસ કરે છે. તે નાગરિકોને તેમના અધિકારો ઓળખવામાં મદદ કરશે જો લાભાર્થી વાંચતા કે લખી શકતા નથી, તો લાભાર્થીને સીધા પેનલ વકીલ સાથે અથવા પેરા લીગલ વોલેન્ટીયર્સ અને ગ્રામ્ય સ્તરના સાહસિકોની મદદથી કનેક્ટ કરીને.

મફત પરામર્શ

- આ એપ્લિકેશન દ્વારા, કાનૂની સેવા સત્તાધિકારની કલમ 12 હેઠળ મફત કાનૂની સહાય માટે લાયક વ્યક્તિઓને મફત પરામર્શ પ્રદાન કરવામાં આવશે. અન્યોએ દર વખતે કાઉન્સેલિંગ ફી તરીકે રૂ. 30 ચૂકવવા પડે છે.

ટેલી-લોનું વિસ્તરણ

- કાયદા મંત્રીએ ભારતની આઝાદીના 75 વર્ષની ઉજવણી નિમિત્તે 75,000 ગ્રામ પંચાયતો સુધી ટેલિ-લો લંબાવવાની પણ જાહેરાત કરી હતી. તેમણે વકીલોને કાનૂની સલાહ અને કાઉન્સેલિંગ આપવા માટે 'ટેલિ-લો ચળવળ'માં જોડાવા વિનંતી કરી.

ક્રિપ્ટોકરન્સીનું નિયમન

- તાજેતરમાં વડા પ્રધાન ક્રિપ્ટોકોનેન્સી દ્વારા (Cryptocurrency) ફિલ્ડ મેનેજમેન્ટના સંબંધમાં એક બેઠકની અધ્યક્ષતામાં ગયા હતા. ક્રિપ્ટો માર્કેટની અનિયંત્રિત પ્રકૃતિને ટાંકીને, વડા પ્રધાને પ્રગતિશીલ અને દૂરંદેશી પગલાઓ માટે હાકલ કરી.
- હાલમાં, ભારતમાં ક્રિપ્ટોકરન્સી માટે કોઈ કાનૂની કાયદો નથી. ભારતમાં, ક્રિપ્ટોકરન્સી હજુ પણ ગેરકાયદેસર નથી. વર્ષ 2020માં, સુપ્રીમ કોર્ટે ભારતમાં ક્રિપ્ટોકરન્સીના વેપાર પરના પ્રતિબંધને દૂર કરવાનો આદેશ આપ્યો, જે ભારતીય રિઝર્વ બેંક (RBI) દ્વારા લાદવામાં આવ્યો હતો.
- ચીને પોતાના અધિકારમાં ક્રિપ્ટોકરન્સીના તમામ વ્યવહારોને અસરકારક રીતે ગેરકાયદેસર ઠેરવ્યા છે, જ્યારે અલ સાલ્વાડોરે બિટકોઈનને કાનૂની ટેન્ડર બનાવ્યું છે.

ક્રિપ્ટોકરન્સીના ફાયદા

- ઝડપી અને સસ્તા વ્યવહારો: આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યવહારો કરવા માટે ક્રિપ્ટોકરન્સીનો ઉપયોગ કરવો સસ્તો છે કારણ કે ક્રિપ્ટોકરન્સીમાં વ્યવહારો તેમના ગાંતવ્ય સુધી પહોંચતા પહેલા વરોટિયાઓની સાંકળ દ્વારા નિયંત્રિત કરવામાં આવતા નથી.
- રોકાણનું સ્થળ: ક્રિપ્ટોકરન્સીનો પુરવઠો મર્યાદિત છે- આંશિક રીતે સોનાની જેમ. વધુમાં, અન્ય નાણાકીય સાધનોની સરખામણીમાં છેલ્લાં કેટલાંક વર્ષોમાં ક્રિપ્ટોકરન્સીના ભાવમાં ઝડપથી વધારો થયો છે.
- આ કારણે ક્રિપ્ટોકરન્સીમાં રોકાણ કરવા માટે લોકોનો ઝોક વધુ જોવા મળી શકે છે.
- મોંઘવારી વિરોધી ચલણ: ક્રિપ્ટોકરન્સીની ઊંચી માંગને કારણે, તેની કિંમતો મોટાભાગે 'વધતી ગતિ' (Growing Trajectory) દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે છે. આ સ્થિતિમાં લોકો તેને ખર્ચવા કરતાં તેને રાખવાનું પસંદ કરે છે.
- આ ચલણ પર ડિફ્લેશનરી અસર (Deflationary Effect) બનાવશે.

ક્રિપ્ટોકરન્સી સંબંધિત ચિંતાઓ

- ઉચ્ચ જાહેરાત: ક્રિપ્ટો માર્કેટને ઘણીવાર ઝડપી નફો કમાવવાના માર્ગ તરીકે જોવામાં આવે છે. આ કારણે, લોકોને આ માર્કેટમાં સટ્ટાબાજી માટે લલચાવવા માટે મોટી સંખ્યામાં ઓનલાઈન અને ઓફલાઈન જાહેરાતોનો ઉપયોગ કરવામાં આવી રહ્યો છે.
- જો કે, ચિંતાની વાત એ છે કે આવી જાહેરાતોની સંખ્યા અને તેમાં રહેલી 'બિન-પારદર્શિતા' દ્વારા યુવાનોને ગેરમાર્ગે દોરવાના પ્રયાસો થઈ રહ્યા છે.

- કાઉન્ટર પ્રોડક્ટિવ પ્રોડક્ટ્સ: પરિણામે અનિયંત્રિત ક્રિપ્ટો બજારો મની લોન્ડરિંગ અને ટેરર ફાઈનાન્સિંગ માટે માર્ગ મોકળો કરી શકે છે.
- ક્રિપ્ટોકરન્સી અત્યંત અસ્થિર છે: બિટકોઈન \$40,000 થી વધીને \$65,000 (જાન્યુઆરી અને એપ્રિલ 2021 વચ્ચે)ની સર્વકાલીન ઉચ્ચ સપાટીએ પહોંચી ગયું છે.
- પછી મે 2021માં, તે ઘટીને સમગ્ર જૂન દરમિયાન \$30,000 ની નીચે રહ્યો.
- મેક્રો ઇકોનોમિક અને ફાઈનાન્શિયલ સ્ટેબિલિટી: ક્રિપ્ટો એક્સચેન્જના જૂથ અનુસાર, કરોડો ભારતીયોએ ક્રિપ્ટો એસેટ્સમાં રૂ. 6,00,000 કરોડથી વધુનું રોકાણ કર્યું છે.
- આ અનિયંત્રિત એસેટ ક્લાસમાં ભારતીય રિટેલ રોકાણકારોના રોકાણના એક્સપોઝરની હદ મેક્રો ઇકોનોમિક અને નાણાકીય સ્થિરતા માટે જોખમ ઊભું કરે છે.
- શેરબજારના મુદ્દાઓ: 'સિક્યોરિટીઝ એન્ડ એક્સચેન્જ બોર્ડ ઓફ ઇન્ડિયા' (SEBI) એ આ મુદ્દાને ફલેગ કર્યો છે કે તેનું ક્રિપ્ટોકરન્સીના 'ક્લીયરિંગ અને સેટલમેન્ટ' પર કોઈ નિયંત્રણ નથી અને તે શેર્સ માટે કાઉન્ટરપાર્ટી ગેરંટી ઓફર કરી શકતું નથી.
- વધુમાં, શું ક્રિપ્ટોકરન્સી એ ચલણ છે, કોમોડિટી છે કે સુરક્ષા છે તેની વ્યાખ્યા કરવામાં આવી નથી.

ભવિષ્યના પગલાં

- લેજિસ્લેટિવ ફ્રેમવર્ક: ભારતે હજુ સુધી 'ક્રિપ્ટોકરન્સી એન્ડ રેગ્યુલેશન ઓફ ઓફિશિયલ ડિજિટલ કરન્સી બિલ, 2021' રજૂ કરવાનું બાકી છે, જે 'સત્તાવાર ડિજિટલ ચલણ'ની શરૂઆત માટે નિયમનકારી માળખું બનાવશે.
- આમ, બિલને ઝડપથી પસાર કરવાની અને ક્રિપ્ટોકરન્સી સાથે વ્યવહાર કરવા માટે એક નિયમનકારી માળખું બનાવવાની જરૂર છે.
- વૈશ્વિક સહકાર: ક્રિપ્ટોકરન્સીના આર્કિટેક્ચર માટે વૈશ્વિક ભાગીદારી અને સામૂહિક વ્યૂહરચનાઓની જરૂર પડશે.

CBI અને EDના નિર્દેશકોના કાર્યકાળમાં વધારો

- તાજેતરમાં, રાષ્ટ્રપતિએ બે વટહુકમ બહાર પાડ્યા છે, જે કેન્દ્ર સરકારને 'સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન' (CBI) અને 'એન્ફોર્સમેન્ટ ડિરેક્ટોરેટ' (ED)ના ડિરેક્ટરનો કાર્યકાળ બે વર્ષથી વધારીને પાંચ વર્ષ કરવાની મંજૂરી આપે છે.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

- > વટહુકમ દ્વારા, 'દિલ્હી સ્પેશિયલ પોલીસ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ એક્ટ, 1946' અને 'સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશન એક્ટ, 2003'માં સુધારો કરવામાં આવ્યો છે, જેથી સરકાર બંને સંસ્થાઓના વડાઓને તેમના બે કાર્ય પૂર્ણ કર્યા પછી એક વર્ષ સુધી તેમના હોદ્દા પર રહેવાની મંજૂરી આપે છે.
- > કેન્દ્રીય એજન્સીઓના વડાઓની હાલમાં બે વર્ષની મુદત નિશ્ચિત છે, પરંતુ હવે તેમને ત્રણ વાર્ષિક એક્સટેન્શન આપવામાં આવી શકે છે.

દિલ્હી સ્પેશિયલ પોલીસ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ એક્ટ'માં સુધારો

- > જાહેર હિતમાં સંબંધિત સમિતિ (વડાપ્રધાન અને વિપક્ષના નેતા અને ભારતના મુખ્ય ન્યાયાધીશની આગેવાની હેઠળની સમિતિ)ની ભલામણના આધારે ડિરેક્ટરની મુદત એક સાથે એક વર્ષ સુધી લંબાવી શકાય છે.
- > પ્રારંભિક નિમણૂકમાં ઉલ્લેખિત સમયગાળા સહિત કુલ પાંચ વર્ષનો સમયગાળો પૂરો થયા પછી આવી કોઈ વિસ્તરણ મંજૂર કરવામાં આવશે નહીં.

'સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશન એક્ટ'માં સુધારો

- > જાહેર હિતમાં સંબંધિત સમિતિ (CVC વડા, મહેસૂલ અને ગૃહ સચિવોનો સમાવેશ થાય છે)ની ભલામણના આધારે ડિરેક્ટરની મુદત એક સમયે એક વર્ષ સુધી લંબાવી શકાય છે.
- > પ્રારંભિક નિમણૂકમાં ઉલ્લેખિત સમયગાળા સહિત કુલ પાંચ વર્ષનો સમયગાળો પૂરો થયા પછી આવી કોઈ વિસ્તરણ મંજૂર કરવામાં આવશે નહીં.

'સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન'

- > તેની સ્થાપના વર્ષ 1963માં ગૃહ મંત્રાલયના ઠરાવ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
- > હાલમાં તે ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ પર્સનલ એન્ડ ટ્રેનિંગ (DoPT), કર્મચારી મંત્રાલય, જાહેર ફરિયાદ અને પેન્શનના વહીવટી નિયંત્રણ હેઠળ આવે છે.
- > તેની સ્થાપનાની ભલામણ ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ પર સંથાનમ સમિતિ દ્વારા કરવામાં આવી હતી (1962-1964).
- > તે કોઈ વૈધાનિક સંસ્થા નથી. તે તેની સત્તાઓ દિલ્હી સ્પેશિયલ પોલીસ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ એક્ટ, 1946માંથી મેળવે છે.
- > તે કેન્દ્ર સરકારની મુખ્ય તપાસ એજન્સી છે.
- > તે સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશન અને લોકપાલને પણ સહાય પૂરી પાડે છે.
- > તે ભારતમાં નોડલ પોલીસ એજન્સી પણ છે, જે ઇન્ટરપોલના સભ્ય દેશો વતી તપાસનું સંકલન કરે છે.
- > તેનું નેતૃત્વ ડિરેક્ટર કરે છે.
- > CBI પાસે 69 કેન્દ્રીય કાયદાઓ, 18 રાજ્ય અધિનિયમો અને IPC હેઠળ આવરી લેવામાં આવતા 231 ગુનાઓ હેઠળ તપાસ કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે.

એન્ફોર્સમેન્ટ ડિરેક્ટોરેટ

- > એન્ફોર્સમેન્ટ ડિરેક્ટોરેટ એ નાણાં મંત્રાલયના મહેસૂલ વિભાગ હેઠળની એક વિશિષ્ટ નાણાકીય તપાસ એજન્સી છે.
- > 1 મે 1956ના રોજ, વિનિમય નિયંત્રણ કાયદાના ઉલ્લંઘનનો સામનો કરવા માટે ફોરેન એક્સચેન્જ રેગ્યુલેશન એક્ટ, 1947 હેઠળ આર્થિક બાબતોના વિભાગમાં 'એન્ફોર્સમેન્ટ યુનિટ'ની રચના કરવામાં આવી હતી.
- > વર્ષ 1957માં આ યુનિટનું નામ બદલીને 'એન્ફોર્સમેન્ટ ડિરેક્ટોરેટ' કરવામાં આવ્યું હતું.
- **ED નીચેના કાયદાઓને લાગુ કરે છે:**
 - > ફોરેન એક્સચેન્જ મેનેજમેન્ટ એક્ટ, 1999 (FEMA)
 - > પ્રિવેન્શન ઓફ મની લોન્ડરિંગ એક્ટ, 2002 (PMLA)

પ્રશ્નોત્તરી

- 1) CBI અને EDના નિર્દેશકોના કાર્યકાળમાં વધારો વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
 1. CBI અને EDના ડિરેક્ટરનો કાર્યકાળ બે વર્ષથી વધારીને પાંચ વર્ષ કરવાની મંજૂરી આપે છે.
 2. વટહુકમ દ્વારા, 'દિલ્હી સ્પેશિયલ પોલીસ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ એક્ટ, 1946' અને 'સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશન એક્ટ, 2003'માં સુધારો કરવામાં આવ્યો છે.
 3. કેન્દ્રીય એજન્સીઓના વડાઓની હાલમાં બે વર્ષની મુદત નિશ્ચિત છે, પરંતુ હવે તેમને ત્રણ વાર્ષિક એક્સટેન્શન આપવામાં આવી શકે છે.
 4. પ્રારંભિક નિમણૂકમાં ઉલ્લેખિત સમયગાળા સહિત કુલ પાંચ વર્ષનો સમયગાળો પૂરો થયા પછી આવી કોઈ વિસ્તરણ મંજૂર કરવામાં આવશે નહીં.
 ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2,3	(B) 2,3,4
(C) 1,2,4	(D) 1,2,3 અને 4
- 2) ક્રિપ્ટોકરન્સીનું નિયમન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
 1. ક્રિપ્ટોકરન્સીના આર્કિટેક્ચર માટે વૈશ્વિક ભાગીદારી અને સામૂહિક વ્યૂહરચનાઓની જરૂર પડશે.
 2. ભારતમાં ક્રિપ્ટોકરન્સી માટે કોઈ કાનૂની કાયદો નથી. ભારતમાં, ક્રિપ્ટોકરન્સી હજુ પણ ગેરકાયદેસર નથી.
 3. ક્રિપ્ટોકરન્સી એ ચલણ છે, કોમોડિટી છે કે સુરક્ષા છે તેની વ્યાખ્યા કરવામાં આવી નથી.
 4. બિટકોઈન \$40,000 થી વધીને \$65,000 (જાન્યુઆરી અને એપ્રિલ 2021 વચ્ચે)ની સર્વકાલીન ઉચ્ચ સપાટીએ પહોંચી ગયું છે.
 ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2,3	(B) 2,3,4
(C) 1,2,4	(D) 1,2,3 અને 4

3) “Citizens’ Tele Law” એપ્લિકેશન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- આ એપ્લિકેશન દ્વારા, કાનૂની સેવા સત્તાધિકારની કલમ 12 હેઠળ મફત કાનૂની સહાય માટે લાયક વ્યક્તિઓને મફત પરામર્શ પ્રદાન કરવામાં આવશે.
- મંત્રીઓએ ભારતના પેરાલીગલ સ્વયંસેવકો, પેનલ વકીલો, ગ્રામ્ય સ્તરના ઉદ્યોગસાહસિકો અને રાજ્ય સંયોજકો સહિત 124 ફ્રન્ટલાઈન કાર્યકર્તાઓનું સન્માન કર્યું.
- કાયદા મંત્રીએ ભારતની આઝાદીના 75 વર્ષની ઉજવણી નિમિત્તે 75,000 ગ્રામ પંચાયતો સુધી ટેલિ-લો લંબાવવાની પણ જાહેરાત કરી હતી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2

(B) 2,3

(C) 1,3

(D) 1,2, અને 3

4) RERAનું પૂર્વદર્શી સમજૂતી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયનો ઉદ્દેશ્ય ઘર ખરીદનારાઓના (Homebuyers) હિતોનું રક્ષણ કરવાનો છે.
- સર્વોચ્ચ અદાલતે ખાતરી આપી હતી કે RERA 2016ની જોગવાઈઓ તે પ્રોજેક્ટ્સને લાગુ પડે છે જેઓ કાર્યરત હતા અને જેના માટે કાયદાના અમલ સમયે પૂર્ણતા પ્રમાણપત્ર મેળવ્યું ન હતું.
- RERA હેઠળ ચાલી રહેલા તમામ પ્રોજેક્ટને સમાવવા માટે તેમના નિયમોમાં સુધારો કરવાની જરૂર પડી શકે છે.
- બિલ્ડરો દલીલ કરે છે કે ઘર ખરીદનારાઓ (Homebuyers) માત્ર જમીનના બાકી રકમ તરીકે વ્યાજ અથવા ઇંડ વસૂલવા માટે હકદાર છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2,3

(B) 2,3,4

(C) 1,2,4

(D) 1,2,3 અને 4

5) વિવાદાસ્પદ કૃષિ કાયદાઓ રદ કરવાની જાહેરાત વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- આ કાયદો કોન્ટ્રાક્ટ ફાર્મિંગ માટે રાષ્ટ્રીય માળખું બનાવે છે.
- આ કાયદો આવશ્યક ચીજવસ્તુઓની યાદીમાંથી કઠોળ, અનાજ, ખાદ્ય તેલ, તેલીબિયાં, ડુંગળી અને બટાટાને દૂર કરે છે.
- તે આ ખાદ્ય ચીજોના ઉત્પાદન, હિલચાલ, સંગ્રહ અને વિતરણને નિયંત્રણમુક્ત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2

(B) 2,3

(C) 1,3

(D) 1,2, અને 3

6) બિલ પર નિર્ણય લેવાનો રાજ્યપાલનો અધિકાર વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- ભારતના રાષ્ટ્રપતિનો વીટો પાવર ભારતીય બંધારણની કલમ 111 દ્વારા સંચાલિત છે.
- કલમ 201 ‘વિચારણા માટે આરક્ષિત બિલ’ (Bills Reserved for Consideration) સાથે સંબંધિત છે.
- ભારતના રાજ્યપાલ પાસે સંપૂર્ણ વીટો, સસ્પેન્શન વીટો (મની બિલ સિવાય)ની સત્તા છે, પરંતુ પોકેટ વીટો નથી.
- રાષ્ટ્રપતિ આવા બિલને માત્ર પ્રથમ વખત જ નહીં પરંતુ બીજી વાર આવતાં પણ તેમની સંમતિ સ્થગિત કરી શકે છે.

(A) 1,2,3

(B) 2,3,4

(C) 1,2,4

(D) 1,2,3 અને 4

7) યુનિફોર્મ સિવિલ કોડ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- ઉત્તર પ્રદેશ સરકારે તાજેતરમાં જ ‘ઉત્તર પ્રદેશ પ્રિવેન્શન ઓફ અનલોફુલ કન્વર્ઝન એક્ટ, 2021’ નામનો ધર્માતરણ વિરોધી કાયદો પસાર કર્યો છે.
- અધિનિયમ જણાવે છે કે ધર્મ પરિવર્તન અથવા લગ્ન પહેલા, જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ (DM)ની મંજૂરી જરૂરી છે.
- આ કાયદો લગ્ન માટે ધર્મ પરિવર્તનને બિનજામીનપાત્ર ગુનો બનાવે છે.
- આ અધિનિયમ નિષ્પક્ષતા અને ન્યાયીપણાની કસોટી પર ઊભો રહેશે નહીં અને કલમ 14 (કાયદા સમક્ષ સમાનતા) અને કલમ 21 (જીવન અને વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાનું રક્ષણ)નું ઉલ્લંઘન કરે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2,3

(B) 2,3,4

(C) 1,2,4

(D) 1,2,3 અને 4

8) કુલભૂષણ જાધવ કેસ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- આ બિલ International Court of Justice (ICJ)ના આદેશને કાયદો બનાવવા માટે બનાવવામાં આવ્યું હતું.
- ભારત માને છે કે કાયદામાં ઘણી “ખામીઓ” છે અને ICJ આદેશને ‘અક્ષર અને ભાવનામાં’ લાગુ કરવા માટે જરૂરી પગલાં લેવાની જરૂર છે.
- 51 વર્ષીય ભારતીય નૌકાદળના નિવૃત્ત અધિકારી જાધવને એપ્રિલ 2017માં પાકિસ્તાનની લશ્કરી અદાલતે જાસૂસી અને આતંકવાદના આરોપમાં મૃત્યુદંડની સજા ફટકારી હતી.
- ભારતે પાકિસ્તાનના દાવાનો વિરોધ કર્યો હતો કે તે ICJમાં ‘કોન્સ્યુલર એક્સેસ’ છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2,3

(B) 2,3,4

(C) 1,2,4

(D) 1,2,3 અને 4

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

સેબીનું રોકાણકાર ચાર્ટર (SEBI's Investor Charter): મુખ્ય મુદ્દાઓ

- સિક્યોરિટીઝ એન્ડ એક્સચેન્જ બોર્ડ ઓફ ઈન્ડિયા (SEBI) એ 17 નવેમ્બર, 2021ના રોજ Investor Charter જારી કર્યું હતું.

પૃષ્ઠભૂમિ

- રોકાણકારોને નાણાકીય ઉત્પાદનોના ખોટા વેચાણથી બચાવવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે 2021-2022ના કેન્દ્રીય બજેટમાં પ્રથમ વખત રોકાણકારોનું ચાર્ટર પ્રસ્તાવિત કરવામાં આવ્યું હતું.

રોકાણકાર ચાર્ટર (Investor Charter)

- ભારતીય સિક્યોરિટી માર્કેટમાં રોકાણકારો માટે ઈન્વેસ્ટર ચાર્ટર જારી કરવામાં આવ્યું છે. આમાં રોકાણકારોના અધિકારો અને જવાબદારીઓ તેમજ સિક્યોરિટી માર્કેટમાં રોકાણ કરવા માટે શું કરવું અને શું ન કરવું તે સામેલ છે.
- તે “રોકાણકારોના હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે તેમને સામેલ જોખમોને સમજવામાં સક્ષમ બનાવીને” પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યું છે.
- આનાથી વપરાશકર્તાઓ યોગ્ય, પારદર્શક અને સુરક્ષિત બજારમાં રોકાણ કરવા તેમજ સમયસર અને કાર્યક્ષમ રીતે સેવાઓ મેળવવા માટે સક્ષમ બનશે.
- ચાર્ટર એ સુનિશ્ચિત કરશે કે SEBI-રજિસ્ટર્ડ મધ્યસ્થીઓ અથવા નિયમનકારી સંસ્થાઓ ફરિયાદ નિવારણ પદ્ધતિ સહિત તેમના રોકાણકાર ચાર્ટરનું પાલન કરે છે.

રોકાણકારોના અધિકારો

- રોકાણકાર ચાર્ટર મુજબ, રોકાણકારોને આનો અધિકાર હશે:
- ‘SEBI ફરિયાદ નિવારણ સિસ્ટમ (SCORES)’માં દાખલ કરાયેલ રોકાણકારોની ફરિયાદોનું સમયસર નિરાકરણ.
- સેબી દ્વારા માન્ય બજાર માળખાકીય સંસ્થાઓ તરફથી ગુણવત્તાયુક્ત સેવાઓ.

રોકાણકારોની જવાબદારીઓ

- રોકાણકારોની નીચેની જવાબદારીઓ હશે:

- SEBI-માન્ય બજાર ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર સંસ્થાઓ તેમજ SEBI-રજિસ્ટર્ડ રેગ્યુલેટેડ એન્ટિટી અથવા મધ્યસ્થીઓ સાથે વ્યવહાર કરો.
- તેમની સંપર્ક વિગતો જેમ કે સરનામું, ઈમેલ આઈડી, મોબાઈલ નંબર, નોંધણી અને અન્ય KYC વિગતો અપડેટ કરો.
- ખાતરી કરો કે તેમના ખાતાઓ તેમના લાભ માટે જ ચલાવવામાં આવી રહ્યાં છે.

MSME ને સમર્થન આપવા માટે SIDBI અને Google ઈન્ડિયા સાથે ભાગીદારી કરી

- સ્મોલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ ડેવલપમેન્ટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા (SIDBI) એ માર્કેટ, સ્મોલ એન્ડ મીડિયમ એન્ટરપ્રાઇઝીસ (MSME) ને સમર્થન આપવા માટે Google ઈન્ડિયા સાથે હાથ મિલાવ્યા છે.
- આ ભાગીદારી સામાજિક અસર ધિરાણ કાર્યક્રમ (social impact lending programme)નું નેતૃત્વ કરશે, જે MSME ને સ્પર્ધાત્મક વ્યાજ દરો પર રૂ. 1 કરોડ સુધીની નાણાકીય સહાય પૂરી પાડશે.
- તે COVID-19 રોગચાળાને લગતી કટોકટી પ્રતિભાવ તરીકે MSMEs માટે \$15 મિલિયનનું ભંડોળ લાવશે.
- આ કરાર હેઠળ, SIDBI દ્વારા માર્કેટ એન્ટરપ્રાઇઝીસ (રૂ. 5 કરોડ સુધીના ટર્નઓવર સાથે) પર લક્ષ્યાંકિત લોન પ્રોગ્રામ લાગુ કરવામાં આવી રહ્યો છે. લોનનું કદ રૂ. 25 લાખથી રૂ. 1 કરોડની વચ્ચે છે.

સહકારનું મહત્વ

- SIDBI અને Google India વચ્ચેનો સહયોગ MSME સેક્ટરના ક્રેડિટ એક્સેસને વિસ્તારવા માટેના પ્રયાસોને વધારશે.
- તે તેના ગ્રાહકો માટે SIDBIની ઓન-બોર્ડિંગથી ડિલિવરી સ્ટેજ સુધીની પેપરલેસ સફરની શરૂઆત પણ કરે છે.

કાર્યક્રમનું મુખ્ય ધ્યાન

- આ કાર્યક્રમ મુખ્યત્વે મહિલા સાહસિકો દ્વારા ચલાવવામાં આવતા સાહસો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે. આવા સાહસોને વ્યાજ દરમાં યોગ્ય રાહત પણ આપવામાં આવશે.

સ્મોલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ ડેવલપમેન્ટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા (SIDBI)

- SIDBI એ સર્વોચ્ચ નિયમનકારી સંસ્થા છે જે સમગ્ર ભારતમાં 'માઈક્રો, સ્મોલ અને મીડિયમ એન્ટરપ્રાઇઝ ફાઇનાન્સ કંપનીઓ'નું લાઈસન્સ અને નિયમન કરે છે. તે નાણા મંત્રાલયના અધિકારક્ષેત્ર હેઠળ કામ કરે છે. SIDBIનું મુખ્ય મથક લખનૌમાં છે અને તેની સમગ્ર દેશમાં ઓફિસો છે. તેની સ્થાપના બેંકો અને નાણાકીય સંસ્થાઓને પુનર્ધિરાણ સુવિધાઓ પ્રદાન કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે કરવામાં આવી હતી. SIDBI ની સ્થાપના 2 એપ્રિલ 1990ના રોજ સંસદના અધિનિયમ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

- ડિજિટલ ધિરાણ ઇકોસિસ્ટમમાં સહભાગીઓને આવરી લેતી સ્વ-નિયમનકારી સંસ્થા (SRO)ની સ્થાપના કરવી જોઈએ.
- સૂચિત SRO દ્વારા અમલમાં મુકવામાં આવનાર આચાર સંહિતા દ્વારા ડિજિટલ લોન માટે અણગમતા વ્યાપારી સંચારનો ઉપયોગ નિયંત્રિત કરવામાં આવશે.
- સૂચિત SRO દ્વારા લોન સેવા પ્રદાતાઓની 'નેગેટિવ લિસ્ટ'ની જાળવણી.
- લોન લેનારાઓના બેંક ખાતામાં સીધી જ વિતરિત થવી જોઈએ.
- તમામ ડેટા ભારતમાં સ્થિત સર્વરમાં સંગ્રહિત કરવાનો છે.
- દસ્તાવેજીકરણ માટે ડિજિટલ ધિરાણમાં ઉપયોગમાં લેવાતી અલ્ગોરિથમિક સુવિધાઓ દ્વારા આવશ્યક પારદર્શિતાની ખાતરી કરવી જોઈએ.

ડિજિટલ લોન માટે સૂચિત ધોરણો: RBI

- તાજેતરમાં રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા (RBI) વર્કિંગ ગ્રુપ (WG) કમિટીએ ડિજિટલ લોન સંબંધિત ભલામણો કરી છે જેમાં ગેરકાયદેસર ડિજિટલ ધિરાણ પ્રવૃત્તિઓને રોકવા માટે અલગ કાયદાનો સમાવેશ થાય છે.
- RBIએ જાન્યુઆરી 2021માં ઓનલાઈન પ્લેટફોર્મ અને મોબાઈલ એપ્સ દ્વારા ધિરાણ સહિત ડિજિટલ ધિરાણ સંબંધિત વિવિધ વિષયો પર વર્કિંગ ગ્રુપ (WG) સમિતિની રચના કરી હતી.
- ડિજિટલ ધિરાણ પ્રવૃત્તિઓમાં વ્યવસાયિક આચાર અને ગ્રાહક સુરક્ષાની ચિંતાઓને ધ્યાનમાં રાખીને સમિતિની રચના કરવામાં આવી છે.

પરિચય

- RBIનું કહેવું છે કે બેંકોના કિસ્સામાં ફિઝિકલ મોડની તુલનામાં ડિજિટલ મોડ દ્વારા ધિરાણ હજુ પણ પ્રારંભિક તબક્કામાં છે (ડિજિટલ મોડ દ્વારા રૂ.1.12 લાખ કરોડ, ભૌતિક મોડ દ્વારા રૂ. 53.08 લાખ કરોડ).
- જ્યારે નોન-બેંકિંગ ફાઇનાન્સિયલ કંપનીઓ (NBFCs)ને લોનનો વધુ પ્રમાણ (ડિજિટલ મોડ દ્વારા રૂ.0.23 લાખ કરોડ અને ભૌતિક મોડ દ્વારા રૂ.1.93 લાખ કરોડની સામે) ડિજિટલ મોડ દ્વારા રૂટ કરવામાં આવે છે .
- બેંકો ડિજિટલ પ્રક્રિયાઓમાં વધુને વધુ નવીન અભિગમ અપનાવી રહી છે, NBFCs સહભાગી ડિજિટલ ધિરાણમાં મોખરે રહી છે.

મુખ્ય પ્રસ્તાવ

- ડિજિટલ ધિરાણ એપને નોડલ એજન્સી દ્વારા હિતધારકો સાથે પરામર્શ કરીને વેરિફિકેશન પ્રક્રિયાને આધીન થવી જોઈએ.

ડિજિટલ લોન**પરિચય:**

- તેનો અર્થ ઓથેન્ટિકેશન અને ક્રેડિટ મૂલ્યાંકન માટે ટેકનોલોજીનો લાભ લઈને વેબ પ્લેટફોર્મ અથવા મોબાઈલ એપ દ્વારા લોન વિતરણ કરવાની પ્રક્રિયા છે.
- પરંપરાગત ધિરાણ પ્રણાલીમાં હાલની ક્ષમતાઓનો લાભ લઈને ડિજિટલ લોન માર્કેટમાં નવી તકોનો લાભ લેવા માટે બેંકોએ તેમના સ્વતંત્ર ડિજિટલ ધિરાણ પ્લેટફોર્મ્સ શરૂ કર્યા છે.

મહત્વ:

- નાણાકીય સમાવેશ: તે ભારતમાં ખાસ કરીને નાના પાયાના ઉદ્યોગો અને ઓછી આવક ધરાવતા ગ્રાહકોની વ્યાપક ધિરાણ જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવામાં મદદ કરે છે.
- અનૌપચારિક ક્ષેત્રની ધિરાણમાં ઘટાડો : ઉદ્યોગ લેવાની પ્રક્રિયાને સરળ અને સુગમ બનાવીને, તે અનૌપચારિક ક્ષેત્રમાંથી લેવામાં આવતી ધિરાણ ઘટાડવામાં મદદ કરે છે.
- સમયની બચત: તે પરંપરાગત માધ્યમો દ્વારા લોન લેવા માટે બેંકોની મુલાકાત લેવાનો સમય ઘટાડે છે. ડિજિટલ લોન પ્લેટફોર્મ વધારાના ખર્ચમાં 30-50% ઘટાડો કરવા માટે પણ જાણીતું છે.

પડકારો**અનધિકૃત ડિજિટલ ધિરાણ પ્લેટફોર્મ અને મોબાઈલ એપ્લિકેશન્સની વધતી સંખ્યા તરીકે:**

- આ પ્લેટફોર્મ અતિશય વ્યાજ દરો અને વધારાની પરોક્ષ ફી વસૂલે છે.
- તેઓ લોન ચૂકવવા માટે અસ્વીકાર્ય અને ફૂર પદ્ધતિઓ અપનાવે છે.
- આ પ્લેટફોર્મ ઉદ્યોગ લેનારાઓના મોબાઈલ ફોનમાંથી ડેટા મેળવવા કરારનો દુરુપયોગ કરે છે.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsappicerajkotofficial
join official telegram channel

- **રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા લેવામાં આવેલા પગલાં:**
- નોન-બેંકિંગ ફાયનાન્સિયલ કંપનીઓ (NBFCs) અને બેંકોએ રિઝર્વ બેંકને તે ઓનલાઇન પ્લેટફોર્મનું નામ જણાવવું પડશે જેની સાથે તેઓ કામ કરી રહ્યા છે.
- RBI એ પણ આદેશ આપ્યો છે કે કોઈપણ બેંક અથવા NBFC સાથે કામ કરતું ડિજિટલ ધિરાણ પ્લેટફોર્મ ગ્રાહકોને તે બેંક અથવા NBFCનું નામ જાહેર કરે.
- સેન્ટ્રલ બેંકે ધિરાણ પ્લેટફોર્મને લોન કરારના અમલ પહેલા સંબંધિત બેંક/ NBFCના લેટરહેડ પર લોન લેનારને મંજૂરી પત્ર જારી કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો છે.
- નિયમો મુજબ, ફક્ત રિઝર્વ બેંકમાં નોંધાયેલ બેંકો, નોન-બેંકિંગ નાણાકીય કંપનીઓ અને અન્ય સંસ્થાઓ કે જેઓ કાયદાકીય જોગવાઈઓ હેઠળ રાજ્ય સરકારો દ્વારા નિયમન કરવામાં આવે છે, કાયદેસર જાહેર ધિરાણ પ્રવૃત્તિ હાથ ધરી શકે છે.

ઇઝ રિફોર્મ્સ (EASE Reforms)

- **ભારતની ડિજિટલ ઇકોસિસ્ટમ:**
- જાહેર ક્ષેત્રની બેંકો (PSBs) ના લગભગ 72% નાણાકીય વ્યવહારો ડિજિટલ ચેનલો દ્વારા થાય છે, જેમાં ડિજિટલ ચેનલો પર સક્રિય ગ્રાહકોની સંખ્યા નાણાકીય વર્ષ 2019-20માં 3.4 કરોડથી વધીને નાણાકીય વર્ષ 2020-21માં 7.6 કરોડ થઈ છે.
- સ્થાનિક અને મોબાઇલ ચેનલો દ્વારા કરવામાં આવેલ નાણાકીય વ્યવહારોનો હિસ્સો નાણાકીય વર્ષ 2018-19માં 29% થી વધીને નાણાકીય વર્ષ 2020-21માં 76% થયો છે.

ભવિષ્યના પગલાં

- એવું કહેવું ખોટું નથી કે ભારત ડિજિટલ ક્રેડિટ ક્રાંતિની ધાર પર ઊભું છે અને આ ક્રાંતિને સફળ બનાવવા માટે તે સુનિશ્ચિત કરવું જરૂરી છે કે ધિરાણ પદ્ધતિસર અને કાયદેસર રીતે પ્રદાન કરવામાં આવે.
- આ પ્રક્રિયામાં ઘણા લોકો ગ્રાહકોના સંવેદનશીલ ડેટા સુધી પહોંચતા હોવાથી આ અંગે કાયદો બનાવવો ખૂબ જ જરૂરી છે. ઉદાહરણ તરીકે, કાયદા દ્વારા, તે નક્કી કરી શકાય છે કે સેવા પ્રદાતાઓ દ્વારા કયા પ્રકારનો ડેટા એકત્રિત કરવામાં આવશે અને તે ડેટાનો ઉપયોગ કયા હેતુ માટે કરવામાં આવશે.
- ડિજિટલ ધિરાણકર્તાઓએ પ્રામાણિકતા, પારદર્શિતા અને ગ્રાહક સુરક્ષાના સિદ્ધાંતોની રૂપરેખા આપતી આચારસંહિતા વિકસાવવી અને પ્રતિબદ્ધ કરવી જોઈએ.
- આ સંબંધમાં એક એજન્સીની રચના કરવામાં આવી શકે છે, જે તમામ ડિજિટલ લોન કરારો અને ગ્રાહક/ધિરાણકર્તા ક્રેડિટ ઇતિહાસને ટ્રેક કરવા સક્ષમ હશે.

- ટેકનિકલ સ્તરે સુરક્ષા પગલાં ઉપરાંત, ગ્રાહકોને ડિજિટલ લોન વિશે જાગૃતિ ફેલાવવા માટે શિક્ષિત અને તાલીમ આપવી પણ જરૂરી છે.

ઓક્ટોબરમાં જથ્થાબંધ ભાવ સૂચકાંક (WPI) 5 મહિનાની ટોચે પહોંચ્યો છે

- વાણિજ્ય અને ઉદ્યોગ મંત્રાલયે 15 નવેમ્બર, 2021ના રોજ જથ્થાબંધ ભાવ સૂચકાંક (WPI) પર તેનો ડેટા જાહેર કર્યો.
- મંત્રાલયના ડેટા અનુસાર, પ્રોવિઝનલ હોલસેલ પ્રાઇસ ઈન્ડેક્સ (WPI) આધારિત ફુગાવો ઓક્ટોબર 2021માં 12.54%ની પાંચ મહિનાની ઊંચી સપાટીએ પહોંચ્યો છે, જે સપ્ટેમ્બરમાં 66% હતો.
- આ વધારો ઈંધણ અને મેન્યુફેક્ચરિંગના ભાવમાં વધારાને કારણે થયો છે.

ગ્રાહક ભાવ ફુગાવો સૂચકાંક આધારિત ફુગાવો

- ભારતમાં કન્ઝ્યુમર પ્રાઇસ ઈન્ફ્લેશન ઈન્ડેક્સ પર આધારિત ફુગાવો ઓક્ટોબર 2020ની સરખામણીએ ઓક્ટોબર 2021માં વધીને 4.48% થયો હતો. આ સપ્ટેમ્બર 2021માં નોંધાયેલા 4.35% કરતા વધુ હતું.

ઇન્ડેક્સનું બળતણ અને પાવર ઘટક

- આ ઈન્ડેક્સના બળતણ અને પાવર ઘટકમાં તીવ્ર વધારો જોવા મળ્યો હતો. તે સપ્ટેમ્બર 2021માં 24.8% ની વૃદ્ધિની તુલનામાં ઓક્ટોબર 2021માં વાર્ષિક ધોરણે 37.18% ના દરે વૃદ્ધિ પામ્યો હતો. ઓક્ટોબર 2021માં ઉત્પાદિત ઉત્પાદનોની કિંમત 2020માં સમાન સમયગાળાની તુલનામાં 12.04% વધી છે.

ખાદ્ય ફુગાવો અને LPGના ભાવ

- 2020માં 7.05%ની સરખામણીએ ઓક્ટોબરમાં ખાદ્ય ફુગાવો ઘટીને 1.7% થયો. 2020ની સરખામણીએ ઓક્ટોબર 2021માં એલપીજીના ભાવમાં 54.3%નો વધારો થયો છે.

સરકાર અને ADB એ અગરતલાના વિકાસ માટે \$61 મિલિયન લોન પર હસ્તાક્ષર કર્યા

- ભારત સરકાર અને એશિયન ડેવલપમેન્ટ બેંક (ADB) એ જીવનની સ્થિતિ સુધારવા, નવા વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા અને ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરવા માટે \$61 મિલિયન લોન કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા.
- આ લોન કરાર અગરતલા શહેરમાં વધતી જતી વસ્તીને સમાવવામાં મદદ કરશે.
- તે વધુ સારી સેવા વિતરણ માટે રાજ્ય એજન્સીઓની ક્ષમતા પણ બનાવશે.

અગરતલા શહેર શહેરી વિકાસ પ્રોજેક્ટ (Agartala City Urban Development Project)

- શહેરી વિકાસ પ્રોજેક્ટ બાદ, અગરતલા શહેર માટે ભારત અને ADB વચ્ચે લોન કરાર પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા. આ પ્રોજેક્ટ શહેરી માળખાકીય સેવાઓના અપગ્રેડેશન માટે સ્માર્ટ સિટી મિશનના કેન્દ્રના વિઝનને અનુરૂપ છે. તે બહેતર રોડ કનેક્ટિવિટી, પૂર પ્રતિરોધક પગલાં સાથે પ્રવાસન સ્થળોને વધુ આકર્ષક બનાવીને અગરતલામાં રહેઠાણની સ્થિતિમાં સુધારો કરશે. આ પ્રોજેક્ટ દ્વારા ADB અગરતલામાં અમલમાં આવી રહેલા સ્માર્ટ સિટીના ઘટકો સાથે સિનર્જીને ઉત્પ્રેરિત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે. યોજનાના ઘટકોમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:
- પાવર લાઇનનું સ્થળાંતર
- રસ્તાની સુધારણા
- શહેરી ડિઝાઇન દરમિયાનગીરીઓ.

એસેટ મેનેજમેન્ટ જોગવાઈ

- યોજનામાં એસેટ મેનેજમેન્ટ અને ટકાઉપણાની વ્યૂહરચના, શેરી વિક્રેતાઓ અને કારીગરોની આજીવિકામાં સુધારો કરવા અને પ્રવાસન સંચાલકોની ક્ષમતા નિર્માણ માટેની જોગવાઈઓનો સમાવેશ થાય છે. આ જોગવાઈઓ અગરતલામાં અન્ય મિલકતો અને પ્રવાસી આકર્ષણો માટે એક મોડેલ તરીકે કામ કરશે.

ડ્રેનેજ સિસ્ટમનું અપગ્રેડેશન

- આ પ્રોજેક્ટ હેઠળ, 48 કિમી નવા અથવા હાલના સ્ટોર્મ વોટર ડ્રેનેજનું નિર્માણ અને અપગ્રેડેશન કરવામાં આવશે. 23 કિમી ક્લાઈમેટ ફ્રેન્ડલી અર્બન રોડ પણ બનાવવામાં આવશે.

બેંકો વેબસાઇટ પર ગ્રાહક શિક્ષણની માહિતી મૂકશે: RBI

- ભારતીય રિઝર્વ બેંક (RBI) એ 12 નવેમ્બર, 2021ના રોજ તેની વર્તમાન સંપત્તિ વર્ગીકરણ માર્ગદર્શિકા (asset classification guidelines) અંગે સ્પષ્ટતાઓનો સમૂહ જારી કર્યો હતો. આ દિશાનિર્દેશો હેઠળ, બેંકોને લોન કરારોમાં ચુકવણીની ચોક્કસ નિયત તારીખો સ્પષ્ટ કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું છે.
- વર્તમાન ધોરણો મુજબ, જો બેંક દ્વારા નિર્ધારિત નિયત તારીખે લોન ચુકવવામાં ન આવે તો તે ઓવરડ્યુ થઈ જાય છે.
- RBIએ નોંધ્યું કે લોન કરારમાં કેટલીકવાર ચુકવણીની નિયત તારીખોનો ખાસ ઉલ્લેખ થતો નથી. તેના બદલે, નિયત તારીખોની વિગતો આપવામાં આવી છે. આનાથી વિવિધ અર્થઘટન થયા.
- આમ, RBIએ બેંકોને લોનની ચુકવણી માટે ચોક્કસ નિયત તારીખો, મુદ્દલ અને વ્યાજ વચ્ચે વિભાજન, ચુકવણીની આવર્તન, નોન-પર્ફોર્મિંગ એસેટ (NPA) વર્ગીકરણ અને લોન કરારમાં સ્પેશિયલ મેન્ટેશન એકાઉન્ટ (SMA) ના ઉદાહરણોનો ઉલ્લેખ કરવા જણાવ્યું છે.
- RBIએ બેંકોને મોરેટોરિયમ સુવિધા ધરાવતી લોન માટે ચુકવણીની શરૂઆતની ચોક્કસ તારીખનો ઉલ્લેખ કરવાનો પણ નિર્દેશ આપ્યો હતો.

બેંકો આ દિશાનિર્દેશોનું પાલન ક્યારે કરશે?

- નવી લોનના સંદર્ભમાં, આ સૂચનાઓનું પાલન 31 ડિસેમ્બર, 2021 સુધી કરવામાં આવશે. પરંતુ હાલની લોન માટે, બેંકોએ આ લોનની સમીક્ષા અથવા નવીકરણ માટે બાકી હોય તે સમયથી માર્ગદર્શિકાનું પાલન કરવું પડશે.

પ્રશ્નોત્તરી

- 1) ગ્રાહક શિક્ષણની માહિતી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
 1. આ દિશાનિર્દેશો હેઠળ, બેંકોને લોન કરારોમાં ચુકવણીની ચોક્કસ નિયત તારીખો સ્પષ્ટ કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું છે.
 2. વર્તમાન ધોરણો મુજબ, જો બેંક દ્વારા નિર્ધારિત નિયત તારીખે લોન ચુકવવામાં ન આવે તો તે ઓવરડ્યુ થઈ જાય છે.
 3. RBIએ નોંધ્યું કે લોન કરારમાં કેટલીકવાર ચુકવણીની નિયત તારીખોનો ખાસ ઉલ્લેખ થતો નથી.
 ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2	(B) 2,3
(C) 1,3	(D) 1,2, અને 3

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

2) સેબીનું રોકાણકાર ચાર્ટર વિશે નીચેના વિધાનો વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. તે “રોકાણકારોના હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે તેમને સામેલ જોખમોને સમજવામાં સક્ષમ બનાવીને” પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યું છે.
2. ચાર્ટર એ સુનિશ્ચિત કરશે કે SEBI-રજિસ્ટર્ડ મધ્યસ્થીઓ અથવા નિયમનકારી સંસ્થાઓ ફરિયાદ નિવારણ પદ્ધતિ સહિત તેમના રોકાણકાર ચાર્ટરનું પાલન કરે છે.
3. SEBI-માન્ય બજાર ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર સંસ્થાઓ તેમજ SEBI-રજિસ્ટર્ડ રેગ્યુલેટેડ એન્ટિટી અથવા મધ્યસ્થીઓ સાથે વ્યવહાર કરો.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

3) માઈક્રો, સ્મોલ એન્ડ મીડિયમ એન્ટરપ્રાઈસીસ (MSME) ને સમર્થન વિશે નીચેના વિધાનો વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. તે તેના ગ્રાહકો માટે SIDBAની ઓન-બોર્ડિંગથી ડિલિવરી સ્ટેજ સુધીની પેપરલેસ સફરની શરૂઆત પણ કરે છે.
2. આ કાર્યક્રમ મુખ્યત્વે મહિલા સાહસિકો દ્વારા ચલાવવામાં આવતા સાહસો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.
3. SIDBA એ સર્વોચ્ચ નિયમનકારી સંસ્થા છે જે સમગ્ર ભારતમાં ‘માઈક્રો, સ્મોલ અને મીડિયમ એન્ટરપ્રાઈઝ ફાઈનાન્સ કંપનીઓ’નું લાઈસન્સ અને નિયમન કરે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

4) ડિજિટલ લોન માટેના સૂચિત ધોરણો વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. જાહેર ક્ષેત્રની બેંકો (PSBs) ના લગભગ 72% નાણાકીય વ્યવહારો ડિજિટલ ચેનલો દ્વારા થાય છે.
2. ટેકનિકલ સ્તરે સુરક્ષા પગલાં ઉપરાંત, ગ્રાહકોને ડિજિટલ લોન વિશે જાગૃતિ ફેલાવવા માટે શિક્ષિત અને તાલીમ આપવી પણ જરૂરી છે.
3. સ્થાનિક અને મોબાઈલ ચેનલો દ્વારા કરવામાં આવેલ નાણાકીય વ્યવહારોનો હિસ્સો નાણાકીય વર્ષ 2018-19માં 29% થી વધીને નાણાકીય વર્ષ 2020-21માં 76% થયો છે.
4. ઉદાર લેવાની પ્રક્રિયાને સરળ અને સુગમ બનાવીને, તે અનૌપચારિક ક્ષેત્રમાંથી લેવામાં આવતી ધિરાણ ઘટાડવામાં મદદ કરે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

5) જથ્થાબંધ ભાવ સૂચકાંક (WPI) પર તેનો ડેટા વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 2020માં 7.05%ની સરખામણીએ ઓક્ટોબરમાં ખાદ્ય કુલાવો ઘટીને 1.7% થયો.
2. 2020ની સરખામણીએ ઓક્ટોબર 2021માં એલપીજીના ભાવમાં 54.3%નો વધારો થયો છે.
3. સપ્ટેમ્બર 2021માં 24.8% ની વૃદ્ધિની તુલનામાં ઓક્ટોબર 2021માં વાર્ષિક ધોરણે 37.18% ના દરે વૃદ્ધિ પામ્યો હતો.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

GPSC CLASS 1-2 Interview પે ચર્ચા

આપના પ્રશ્નોની ચર્ચા - Dy.SP સાથે

જવાબ આપવાની પદ્ધતિ & રજૂઆત

મોખિક રજૂઆત અને માર્કસની પદ્ધતિ

ડ્રેસ કોડ અને વર્તણુક અંગેની ચર્ચા

નેતિકતા અને ઈમાનદારી ગુણોને પ્રદર્શિત કરવાની રીત

Dy.Sp. Surjit Mehadu
(Kevadiya)

Date - 24/11/2021
Wednesday
Time - 9:00 PM

ઈન્ટરવ્યુમાં જોડાવવા માટે
આપનું નામ, શહેર અને ઈન્ટરવ્યુની તારીખ
9687685121 પર માત્ર WhatsApp કર્યું

WhatsApp પર આવેલ 'લીક' દ્વારા Online જોડાવાનું રહેશે.

t.me/icerajkotofficial | icerajkot

ભારત યુનેસ્કોના એક્ઝિક્યુટિવ બોર્ડ માટે ફરીથી ચૂંટાયું

- 17 નવેમ્બર, 2021ના રોજ, ભારત 2021-2025ના સમયગાળા માટે યુનેસ્કો (યુનાઈટેડ નેશન્સ એજ્યુકેશનલ, સાયન્ટિફિક એન્ડ કલ્ચરલ ઓર્ગનાઈઝેશન)ના એક્ઝિક્યુટિવ બોર્ડમાં ફરીથી ચૂંટાઈ આવ્યું.
- ભારત 164 મતો સાથે ફરીથી ચૂંટાઈ આવ્યું.
- ગ્રૂપ IV માં જાપાન, વિયેતનામ, ફિલિપાઈન્સ, કુક આઈલેન્ડ અને ચીનની પણ પસંદગી કરવામાં આવી હતી.

UNESCO Executive Board

- યુનેસ્કો એક્ઝિક્યુટિવ બોર્ડ એ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર એજન્સીના ત્રણ બંધારણીય અંગોમાંથી એક છે. તે સામાન્ય સંમેલન દ્વારા પસંદ કરવામાં આવે છે. બોર્ડ જનરલ કોન્ફરન્સની સત્તા હેઠળ કાર્ય કરે છે. તે સંસ્થા માટે કાર્ય શેડ્યૂલ અને સંબંધિત અંદાજપત્રની ચકાસણી કરે છે, જે ડિરેક્ટર જનરલ દ્વારા સબમિટ કરવામાં આવે છે. બોર્ડમાં 58 સભ્ય-રાજ્યોનો સમાવેશ થાય છે, દરેક ચાર વર્ષની મુદત પૂરી પાડે છે.

સંયુક્ત રાષ્ટ્ર શૈક્ષણિક, વૈજ્ઞાનિક અને સાંસ્કૃતિક સંગઠન (UNESCO)

- UNESCO એ સંયુક્ત રાષ્ટ્રની વિશિષ્ટ એજન્સી છે. તેનો ઉદ્દેશ્ય શિક્ષણ, વિજ્ઞાન, કલા અને સંસ્કૃતિમાં આંતરરાષ્ટ્રીય સહયોગ દ્વારા વિશ્વ શાંતિ અને સુરક્ષાને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે. તેમાં આંતર-સરકારી, બિન-સરકારી અને ખાનગી ક્ષેત્રોમાં ભાગીદારો ઉપરાંત 193 સભ્ય દેશો અને 11 સહયોગી સભ્યોનો સમાવેશ થાય છે. એજન્સીનું મુખ્ય મથક પેરિસ, ફ્રાન્સમાં વર્લ્ડ હેરિટેજ સેન્ટરમાં છે. વધુમાં, તેની પાસે 53 પ્રાદેશિક પ્રાદેશિક કચેરીઓ અને 199 રાષ્ટ્રીય કમિશન છે.

યુનેસ્કોનો ઇતિહાસ

- UNESCOની સ્થાપના 1945માં League of Nations' International Committee on Intellectual Cooperation ના અનુગામી તરીકે કરવામાં આવી હતી. તેનું બંધારણ એજન્સીના ધ્યેયો, સંચાલન માળખું અને સંચાલન માળખું સ્થાપિત કરે છે.

યુનેસ્કો કાર્યક્રમ

- યુનેસ્કો પાંચ મુખ્ય કાર્યક્રમ ક્ષેત્રોમાં કામ કરે છે, શિક્ષણ, સામાજિક અથવા માનવશાસ્ત્રીય વિજ્ઞાન, કુદરતી વિજ્ઞાન, સંસ્કૃતિ અને સંચાર અથવા માહિતી. તે સાક્ષરતા સુધારવા, મુક્ત મીડિયાનું રક્ષણ કરવા, ટેકનિકલ તાલીમ અને શિક્ષણ પ્રદાન કરવા અને સાંસ્કૃતિક વિવિધતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટેના પ્રોજેક્ટને પ્રાયોજિત કરે છે.

“સ્વચ્છ મહાસાગર ઘોષણાપત્ર” (Clean Ocean Manifesto) શું છે?

- 19 નવેમ્બર, 2021ના રોજ ટકાઉ વિકાસ માટે મહાસાગર વિજ્ઞાન માટે સંયુક્ત રાષ્ટ્રના દાયકા (UN Decade for Ocean Science for Sustainable Development) ના કલીન ઓશન ઇન્ટરનેશનલ એક્સપર્ટ ગ્રુપ, તેની પ્રવૃત્તિઓ અને લક્ષ્યોની ટૂંકી સૂચિ સાથે, “સ્વચ્છ મહાસાગર ઘોષણા” (Clean Ocean Manifesto) રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું.
- સંયુક્ત રાષ્ટ્રને સ્વચ્છ મહાસાગરનું લક્ષ્ય હાંસલ કરવામાં મદદ કરવા માટે, જૂથે બે ઉદ્દેશ્યો નક્કી કર્યા છે:
- દરિયાઈ કાટમાળમાં 50-90 ટકા ઘટાડો અને ગ્લોબ ચક્કર અને મોનિટરની હાઈ-ટેક સિસ્ટમ.
- તે પડકારો અને તકોને પ્રકાશિત કરે છે કે જે મહાસાગર દશક (Ocean Decade) સ્વચ્છ મહાસાગર હાંસલ કરવા માટે પ્રદાન કરી શકે છે.
- નિષ્ણાત જૂથે એ પણ રેખાંકિત કર્યું હતું કે પ્રારંભિક 2025 લક્ષ્યોને પૂર્ણ કરવા માટે નાણાકીય સહાયને વ્યાપ્યાયિત કરવા અને આકર્ષવા માટે પ્રક્રિયાનો હેતુ હોવો જોઈએ. 2030ના લક્ષ્યાંકને અનુસરવું જોઈએ.

2030 ઉદ્દેશ્યો

- નિવેદન નીચેના ઉદ્દેશ્યોને પ્રકાશિત કરીને 2030 માટે સ્વચ્છ સમુદ્રના સીધા માર્ગ પર પ્રકાશ પાડે છે:
- પ્રદૂષકોના ફેલાવા અને ભવિષ્યના માર્ગની સમજણ વધારવી
- 90 ટકા સુધી પ્રદૂષણના ટોચના અગ્રતા સ્વરૂપોને ઘટાડવું અને દૂર કરવું
- પુનરાવૃત્તિને રોકવા માટે, પ્રદૂષકોના સ્ત્રોતો અથવા ઉત્સર્જનને ઘટાડવું.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

યુએસ તેના વ્યૂહાત્મક પેટ્રોલિયમ અનામતનો ઉપયોગ કરે છે

- યુ.એસ.માં 2022ની મધ્યસત્ર ચૂંટણીને ધ્યાનમાં રાખીને, બિડેન વહીવટીતંત્ર તેલની વધતી કિંમતોને રોકવા માટે 'યુએસ સ્ટ્રેટેજિક પેટ્રોલિયમ રિઝર્વ' (SPR)નો ઉપયોગ કરવાનું વિચારી રહ્યું છે.
- આવા પગલાથી યુએસ ઓઈલના ભાવમાં થયેલા ઘટાડા પર લાંબા ગાળાની અસર નહીં પડે, જે સાત વર્ષની ટોચે \$85 પ્રતિ બેરલને સ્પર્શે છે.
- ઓપેક+ ઉત્પાદન જૂથના સભ્યો સાઉદી અરેબિયા અને રશિયાએ વૈશ્વિક બજારોમાં વધુ તેલનો સપ્લાય કરવાનો ઈનકાર કર્યા પછી ચીન અને ભારત પણ આવું જ કરે તેવી અપેક્ષા છે.

વ્યૂહાત્મક પેટ્રોલિયમ અનામત

- વ્યૂહાત્મક પેટ્રોલિયમ ભંડાર એ ફૂડ ઓઈલ સંબંધિત કોઈપણ કટોકટીને પહોંચી વળવા માટે ફૂડ ઓઈલનો વિશાળ ભંડાર છે જેમ કે કુદરતી આફતો, યુદ્ધ અથવા અન્ય આફતોથી સપ્લાયમાં વિક્ષેપ થવાનું જોખમ.
- સમર્પિત વ્યૂહાત્મક અનામતનો ખ્યાલ સૌપ્રથમ 1973માં ઓપેક (ઓર્ગેનાઈઝેશન ઓફ પેટ્રોલિયમ એક્સપોર્ટિંગ કન્ટ્રીઝ) ઓઈલ કટોકટી પછી યુએસમાં રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.
- ઈન્ટરનેશનલ એનર્જી પ્રોગ્રામ (I.E.P.) એગ્રીમેન્ટ અનુસાર, ઈન્ટરનેશનલ એનર્જી એજન્સી (IEA) ના દરેક દેશની ઓછામાં ઓછી 90 દિવસની ચોખ્ખી ઓઈલ આયાત જેટલી કટોકટી ઓઈલ સ્ટોક જાળવવાની જવાબદારી છે.
- તેલ પુરવઠામાં ગંભીર વિક્ષેપના કિસ્સામાં, IEA સભ્યો સામૂહિક પગલાંના ભાગરૂપે આ શેરનું માર્કેટિંગ કરવાનું નક્કી કરી શકે છે.
- 3 સૌથી મોટા વ્યૂહાત્મક પેટ્રોલિયમ ભંડાર જાપાન, અમેરિકા, ચીન પાસે છે.

રાષ્ટ્રીય SPR માં IEA ની ભૂમિકા

- IEA અનુસાર, 90-દિવસની જરૂરિયાતને પહોંચી વળવા માટે SPR સ્તર જાળવવા માટે સામાન્ય રીતે ત્રણ રસ્તાઓ છે.
- રિફાઈનર્સ સાથે વ્યાપારી સ્ટોક,
- સરકાર અને એજન્સીના શેર,
- સંતુલન અનુસાર દેશોની પસંદગી.
- IEA સદસ્ય દેશોને ઉર્જાનો સ્થિર પુરવઠો સુનિશ્ચિત કરવો અને આર્થિક વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા અને ઉર્જાની તંગીને દૂર કરવા મુક્ત બજારોને પ્રોત્સાહન આપવું.

- IEA માંગને નિયંત્રિત કરવામાં અથવા પુરવઠામાં મદદ કરવા માટેના પગલાં પણ સૂચવે છે.
- આમાં સ્વૈચ્છિક બળતણ બચત, આઉટપુટમાં ઝડપી વધારા માટે વીજળી ઉત્પન્ન કરવા માટે તેલ, ગેસ અથવા ભૂગર્ભ ભંડાર ઉમેરવા જેવા બળતણ-સ્વિચિંગનો સમાવેશ થઈ શકે છે.

ભારતમાં વ્યૂહાત્મક પેટ્રોલિયમ અનામતો

- ભારતમાં વ્યૂહાત્મક ફૂડ ઓઈલ સ્ટોરેજ ફેસિલિટીનું બાંધકામ ઈન્ડિયન સ્ટ્રેટેજિક પેટ્રોલિયમ રિઝર્વ લિમિટેડ (ISPR) દ્વારા સંચાલિત કરવામાં આવે છે.
- “ ઈન્ડિયન સ્ટ્રેટેજિક પેટ્રોલિયમ રિઝર્વ લિમિટેડનો તેલ ઉદ્યોગ, પેટ્રોલિયમ અને કુદરતી ગેસ મંત્રાલય હેઠળની ડેવલપમેન્ટ બોર્ડ (OIDB) કંપનીની સંપૂર્ણ માલિકીની પેટાકંપની છે.
- તબક્કોના હેઠળ વ્યૂહાત્મક ફૂડ ઓઈલ ભંડાર મેંગલોર (કર્ણાટક), વિશાખાપટ્ટનમ (આંધ્રપ્રદેશ) અને પાદુર (કર્ણાટક) ખાતે સ્થિત છે. આમાં કુલ 5.33 MMT (મિલિયન મેટ્રિક ટન) ઈંધણ હાજર છે.
- ભારત સરકાર જાહેર-ખાનગી ભાગીદારી દ્વારા બીજા તબક્કામાં ચંદીખોલ (ઓડિશા) અને ઉડુપી (કર્ણાટક) ખાતે આવા વધુ બે સ્ટોર્સ સ્થાપવાનું આયોજન કરી રહી છે. આ વધારાના 6.5 મિલિયન ટન તેલ ભંડારને સરળ બનાવશે.
- નવી સુવિધાઓ શરૂ થયા પછી કુલ 22 દિવસ (10+12) તેલનો વપરાશ પૂરો પાડવામાં આવશે.
- વ્યૂહાત્મક સુવિધાઓ ધરાવતા ભારતીય રિફાઈનર્સ પણ 65 દિવસના ફૂડ ઓઈલનો સંગ્રહ (ઔદ્યોગિક સ્ટોક) જાળવી રાખે છે.
- આમ, ભારત 'વ્યૂહાત્મક પેટ્રોલિયમ અનામત' કાર્યક્રમના બીજા તબક્કાની પૂર્ણાહુતિ બાદ કુલ 87 દિવસ (વ્યૂહાત્મક અનામત દ્વારા 22+, ભારતીય રિફાઈનર્સ દ્વારા 65) તેલની માંગને પહોંચી વળવા સક્ષમ બનશે.
- આ ' ઈન્ટરનેશનલ એનર્જી એજન્સી ' (IEA) ના 90 દિવસના આદેશની ખૂબ નજીક હશે.
- ભારત વર્ષ 2017માં 'ઈન્ટરનેશનલ એનર્જી એજન્સી'નું સહયોગી સભ્ય બન્યું અને તાજેતરમાં 'ઈન્ટરનેશનલ એનર્જી એજન્સી'એ ભારતને પૂર્ણ સમય સભ્ય બનવા આમંત્રણ આપ્યું છે.

ભારતમાં 'વ્યૂહાત્મક પેટ્રોલિયમ અનામત'ની જરૂરિયાત

- **પર્યાપ્ત ક્ષમતાનું નિર્માણ:**
- તેની વર્તમાન ક્ષમતા આંતરરાષ્ટ્રીય ફૂડ ઓઈલ માર્કેટમાં કોઈ અણધારી ઘટનાનો સામનો કરવા માટે પૂરતી નથી.

- દરરોજ લગભગ 5 મિલિયન બેરલ તેલના વપરાશ સાથે, દેશનો 86% તેલ પર નિર્ભર છે.

■ ઉર્જા સુરક્ષા:

- ભારતે દેશની ઉર્જા સુરક્ષા સુનિશ્ચિત કરવા અને આંતરરાષ્ટ્રીય બજારમાં કૂડ ઓઈલની કિંમતમાં અસ્થિરતાને કારણે થતા નાણાકીય નુકસાનને ટાળવા માટે પેટ્રોલિયમ ભંડાર બનાવવાની સખત જરૂર છે.

મંત્રી પરિષદની 21મી IORA વાર્ષિક બેઠક: મુખ્ય મુદ્દાઓ

- 21મી Indian Ocean Rim Association (IORA) પ્રધાનોની વાર્ષિક પરિષદ (COM) બેઠક 17 નવેમ્બર, 2021 ના રોજ ઢાકામાં યોજાઈ હતી.
- ભારતે આ કોન્ફરન્સમાં વર્ચ્યુઅલ મોડમાં ભાગ લીધો હતો.
- ભારતનું નેતૃત્વ વિદેશ રાજ્ય મંત્રી ડૉ. રાજકુમાર રંજન સિંહે કર્યું હતું.
- IORA COM ઢાકામાં હાઈબ્રિડ ફોર્મેટમાં યોજાઈ હતી.
- આ બેઠકના અંતે, Dhaka Communique ને અપનાવવામાં આવ્યું હતું.

સમિતિમાં ભારતનું સમર્થન

- સમિતિને સંબોધતા, વિદેશ રાજ્ય મંત્રીએ હિંદ મહાસાગર ક્ષેત્ર (IOR) ની સૌથી મોટી અને પ્રસિદ્ધ સંસ્થા IORA ને મજબૂત કરવા માટે ભારતની મજબૂત પ્રતિબદ્ધતાની પુનઃપુષ્ટિ કરી.
- ભારતે IOR તેમજ વિશાળ ઈન્ડો-પેસિફિકમાં શાંતિ, સુરક્ષા અને સમૃદ્ધિને પ્રોત્સાહન આપવા માટે તેની પ્રતિબદ્ધતાને પુનઃપુષ્ટિ કરી.
- મંત્રીએ આપત્તિ જોખમ વ્યવસ્થાપનના IORA અગ્રતા ક્ષેત્રોના સંયોજક તરીકે ભારતે આપેલા યોગદાનની પણ નોંધ લીધી.

IORA ને મજબૂત કરવા માટે ભારત દ્વારા લેવાયેલા પગલાં

- IORA ને મજબૂત કરવા માટે, ભારતે 2021 દરમિયાન ઘણી પહેલ કરી:
- IORA સચિવાલયને સમર્થન
- યોગ, પરંપરાગત દવાથી લઈને રિમોટ સેન્સિંગ સુધીના ક્ષેત્રોમાં ક્ષમતા નિર્માણ કાર્યશાળાઓ
- UNCLOS અને મહાસાગર ડેટા મેનેજમેન્ટ
- IORA હેઠળ વિવિધ મુદ્દાઓ પર ચર્ચા

Indian Ocean Rim Association (IORA)

- IORA એ એક આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થા છે જેમાં હિંદ મહાસાગરની આસપાસના 23 રાજ્યોનો સમાવેશ થાય છે. તે એક પ્રાદેશિક મંચ છે જે સરકાર, શિક્ષણવિદો અને વેપારના પ્રતિનિધિઓને એકસાથે લાવવાનું કામ કરે છે જેથી તેમની વચ્ચે સહકાર અને નજીકના સંપર્કોને પ્રોત્સાહન મળે. IORA નું સંકલન સચિવાલય એબેને, મોરિશિયસ ખાતે છે.

સિડની ડાયલોગ

- તાજેતરમાં, વડા પ્રધાને વિડિયો કોન્ફરન્સિંગ દ્વારા સિડની ડાયલોગના પ્રારંભમાં મુખ્ય ભાષણ આપ્યું હતું.
- ભાષણમાં તેમણે ભારતના ટેકનોલોજી વિકાસ અને ક્રાંતિ વિશે વાત કરી હતી.

મુખ્ય લક્ષણો

- આંતરરાષ્ટ્રીય આદેશો ખાતરી કરવી જોઈએકે ક્વિટોકરન્સી ખોટા હાથમાં ન આવે.
- વડા પ્રધાને ક્વિટોકરન્સી બજારની અનિયંત્રિત પ્રકૃતિને ટાંકીને પ્રગતિશીલ અને આગળ દેખાતા પગલાં લેવાનું આહ્વાન કર્યું હતું.
- ભારતનું અવકાશ ક્ષેત્ર ખાનગી રોકાણ માટે ખુલ્લું છે અને કૃષિ ક્ષેત્ર ડિજિટલ ક્રાંતિનો લાભ ઉઠાવી રહ્યું છે.
- વર્ષ 2020માં, સરકારે ખાનગી કંપનીઓને ભારતીય અવકાશ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરનો ઉપયોગ કરવા માટે લેવલ પ્લેઈંગ ફીલ્ડ પ્રદાન કરવા માટે ઈન્ડિયન નેશનલ સેન્ટર ફોર સ્પેસ પ્રમોશન એન્ડ ઓથોરાઈઝેશન (IN-SPACE) ખોલ્યું.
- રાજનીતિ, અર્થતંત્ર અને સમાજને પુનઃવ્યાખ્યાયિત કરતી ભારતની ડિજિટલ ક્રાંતિની ઉત્ક્રાંતિ પર પ્રકાશ પાડવો.
- જો કે, ડિજિટલ યુગ સાર્વભૌમતા, શાસન, નીતિશાસ્ત્ર, કાયદો, સત્તા અને સુરક્ષા પર નવા પ્રશ્નો ઉભા કરી રહ્યું છે.

ભારત દ્વારા સૂચિબદ્ધ પાંચ મહત્વપૂર્ણ ફેરફારો

- પ્રથમ, વિશ્વની સૌથી વ્યાપક જાહેર માહિતી ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ભારતમાં બનાવવામાં આવી રહ્યું છે.
- 1.3 અબજથી વધુ ભારતીયો પાસે અનન્ય ડિજિટલ ઓળખ (આધાર) છે અને છ લાખ ગામડાઓ ટૂંક સમયમાં યુનિફાઈડ પેમેન્ટ્સ ઈન્ટરફેસ (UPI) સાથે બ્રોડબેન્ડ અને વિશ્વની સૌથી કાર્યક્ષમ યુકવણી ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર સાથે જોડાઈ જશે.
- બીજું, શાસન, સમાવેશ, સશક્તિકરણ, જોડાણ, લાભ વિતરણ અને સુખાકારી માટે ડિજિટલ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ.
- ઉદાહરણ: પ્રધાન મંત્રી જન-ધન યોજના (PMJDY), કોમન સર્વિસ સેન્ટર (CSC) વગેરે.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

- ત્રીજું, ભારત વિશ્વમાં ત્રીજું સૌથી મોટું અને સૌથી ઝડપથી વિકસતું સ્ટાર્ટઅપ ઇકોસિસ્ટમ ધરાવે છે.
- ચોથું, ભારતના ઉદ્યોગ અને સેવા ક્ષેત્ર, કૃષિ પણ મોટા પાયે ડિજિટલ પરિવર્તનમાંથી પસાર થઈ રહ્યું છે.
- ઉદાહરણ: સરકારી ઇ-માર્કેટપ્લેસ (GeM), એગ્રી-સ્ટાર્ટઅપ્સ વગેરે.
- પાંચ, ભારતને ભવિષ્ય માટે તૈયાર કરવાનો આ એક મોટો પ્રયાસ છે.
- 5G અને 6G જેવી ટેલિકોમ ટેકનોલોજીમાં સ્વદેશી ક્ષમતાઓના વિકાસમાં રોકાણ કરવું.
- ખાસ કરીને કૃત્રિમ બુદ્ધિમત્તાના માનવ-કેન્દ્રિત અને નૈતિક ઉપયોગના સંદર્ભમાં ભારત 'આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ' અને 'મશીન લર્નિંગ'માં અગ્રણી દેશોમાંનો એક છે.
- ક્લાઉડ પ્લેટફોર્મ અને ક્લાઉડ કમ્યુટિંગમાં શક્તિઓ સાથે ક્ષમતાઓ વિકસાવો.

સિડની ડાયલોગ

- તે ઓસ્ટ્રેલિયન સ્ટ્રેટેજિક પોલિસી ઇન્સ્ટિટ્યૂટની પહેલ છે.
- તે વિશ્વમાં કાયદો અને વ્યવસ્થાની સ્થિતિ અને ડિજિટલ ડોમેનની ચર્ચા કરવા માટે સાયબર અને જટિલ તકનીકોની વાર્ષિક સમિતિ છે.

અન્ય સંબંધિત પહેલો

- **ઈસ્ટર્ન ઇકોનોમિક ફોરમ:**
 - ઈસ્ટર્ન ઇકોનોમિક ફોરમ (EEF)ની સ્થાપના વર્ષ 2015માં રશિયન ફેડરેશનના પ્રમુખ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
 - તે વિશ્વ અર્થતંત્રના મુખ્ય મુદ્દાઓ, પ્રાદેશિક એકીકરણ અને નવા ઔદ્યોગિક અને તકનીકી ક્ષેત્રોના વિકાસ તેમજ રશિયા અને અન્ય દેશો સામેના વૈશ્વિક પડકારોની ચર્ચા કરવા માટે એક મંચ તરીકે કામ કરે છે.
- **ભાવિ રોકાણ પહેલ :**
 - ફ્યુચર ઇન્વેસ્ટમેન્ટ ઇનિશિયેટિવ (FII)ને વ્યાપકપણે 'દાવોસ ઇન ધ ડેઝર્ટ' તરીકે વર્ણવવામાં આવે છે. તે સાઉદી અરેબિયાની પ્રીમિયર ઇન્વેસ્ટમેન્ટ કોન્ફરન્સ છે.
 - તેનું અનૌપચારિક નામ (દાવોસ ઇન ધ ડેઝર્ટ) સ્વિટ્ઝર્લેન્ડના દાવોસમાં યોજાયેલી વર્લ્ડ ઇકોનોમિક ફોરમની વાર્ષિક બેઠક પરથી લેવામાં આવ્યું છે, જ્યાં વિશ્વના નેતાઓ આંતરરાષ્ટ્રીય મુદ્દાઓની ચર્ચા કરે છે.

શેલ તેલ

- કેઈર્ન ઇન્ડિયા પશ્ચિમ રાજસ્થાનમાં 'લોઅર બાડમેર હિલ ફોર્મેશન'માં શેલ એક્સપ્લોરેશન શરૂ કરવા માટે યુએસ સ્થિત હેલિબર્ટન સાથે ભાગીદારી કરશે.

શેલ તેલ અને ગેસ

- શેલ તેલ: શેલ તેલ અને પરંપરાગત ફૂડ વચ્ચેનો મુખ્ય તફાવત એ છે કે તે પરંપરાગત ફૂડ કરતાં નાની ભેયમાં અને ઊંડા જોવા મળે છે.
- શેલ ગેસ: પરંપરાગત હાઇડ્રોકાર્બનસથી વિપરીત જે પારગમ્ય ખડકોમાંથી સરળતાથી મેળવી શકાય છે, શેલ ગેસ ઓછા અભેદ ખડકો હેઠળ જોવા મળે છે.
- નિષ્કર્ષણ પ્રક્રિયા: નિષ્કર્ષણ માટે હાઇડ્રોલિક ફ્રેકિંગ/ ફેક્યુરિંગ પ્રક્રિયા દ્વારા હાઇડ્રોકાર્બન છોડવા માટે તેલ અને ગેસ સમૃદ્ધ શેલમાં અસ્થિભંગની રચનાની જરૂર છે.
- ઓછા અભેદ ખડકોને તોડવા અને શેલ ગેસના ભંડારને એક્સેસ કરવા માટે તેને 'પ્રેશરેડ્ડ વોટર, કેમિકલ્સ અને રેતી' (શેલ ફ્લુઇડ)ના મિશ્રણની જરૂર પડે છે.
- ટોચના ઉત્પાદકો: રશિયા અને યુ.એસ. વિશ્વના સૌથી મોટા શેલ ઓઇલ ઉત્પાદકોમાંના એક છે, યુ.એસ.માં શેલ ઓઇલના ઉત્પાદનમાં વધારો એ દેશને 2019માં ફૂડ આયાતકારમાંથી ચોખ્ખા નિકાસકારમાં પરિવર્તિત કરવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી છે.
- સંબંધિત ચિંતાઓ: શેલ ઓઇલ અને ગેસની શોધમાં પર્યાવરણીય ચિંતાઓ ઉપરાંત અનેક પડકારોનો સામનો કરવો પડે છે, જેમ કે ફ્રેકિંગ માટે પાણીની ઊંચી જરૂરિયાત અને ભૂગર્ભજળના દૂષણની સંભાવના.
- શેલ ખડકો સામાન્ય રીતે 'એક્વિફર્સ' (ખડકો જેમાં ઉપયોગી પાણી/પીવાનું પાણી હોય છે) ની નજીક જોવા મળે છે.
- શેલ પ્રવાહી સંભવિતપણે 'ફ્રેકિંગ' કરતી વખતે જલભરમાં પ્રવેશી શકે છે, જેના કારણે પીવા અને સિંચાઈના હેતુઓ માટે વપરાતા ભૂગર્ભજળમાં મિથેન ઝેરનું કારણ બને છે.

પરંપરાગત અને બિનપરંપરાગત સંસાધનો

- પરંપરાગત તેલ અથવા ગેસ એવી રચનાઓમાંથી મેળવવામાં આવે છે જેમાંથી ઉત્પાદન મેળવવામાં પ્રમાણમાં સરળ હોય છે.
- અસ્થિભૂત ઇંધણ ભૌગોલિક રચનાઓમાંથી પ્રમાણભૂત પદ્ધતિઓ દ્વારા મેળવી શકાય છે જેનો ઉપયોગ અનામતમાંથી બળતણ કાઢવા માટે થાય છે.

- પરંપરાગત સંસાધનો ઉત્પન્ન કરવા માટે સરળ અને ઓછા ખર્ચાળ છે, કારણ કે તેમને કોઈ ખાસ તકનીકની જરૂર નથી અને તે સરળ પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરીને કરી શકાય છે.
- બિનપરંપરાગત તેલ અથવા ગેસ સંસાધનો કાઢવા માટે વધુ મુશ્કેલ છે.
- આમાંના કેટલાક સંસાધનો નબળી અભેદતા અને છિદ્રાળુતાવાળા જળાશયોમાં ફસાયેલા છે, જેનો અર્થ છે કે છિદ્રો દ્વારા અને પ્રમાણભૂત કૂવામાં તેલ અથવા કુદરતી ગેસ મેળવવો એ અત્યંત મુશ્કેલ અથવા અશક્ય કાર્ય છે.
- આ જળાશયોમાંથી આઉટપુટ મેળવવા માટે સક્ષમ થવા માટે ખાસ તકનીકો અને સાધનોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.
- ભારતમાં શેલ ઓઈલ એક્સ્પ્લોરેશનની શક્યતાઓ:
- હાલમાં ભારતમાં 'શેલ ઓઈલ' અને ગેસનું કોઈ મોટા પાયે વ્યાપારી ઉત્પાદન નથી.
- સરકારી માલિકીની કંપની- ONGCએ વર્ષ 2013માં ગુજરાતમાં 'કેમ્બે બેસિન' અને આંધ્રપ્રદેશમાં ક્રિષ્ના ગોદાવરી બેસિનમાં શેલ ઓઈલની શક્યતાઓની શોધ કરી હતી.
- જો કે, એવું તારણ કાઢવામાં આવ્યું છે કે આ તટપ્રદેશોમાં જોવા મળતા તેલના પ્રવાહનું પ્રમાણ 'વ્યાપારીવાદ' દર્શાવતું નથી અને ભારતીય શેલની સામાન્ય લાક્ષણિકતાઓ ઉત્તર અમેરિકામાં જોવા મળતાં કરતાં તદ્દન અલગ છે.

ભારતે ADIPEC કોન્ફરન્સમાં ભાગ લીધો હતો

- ADIPEC કોન્ફરન્સ 15 નવેમ્બરથી 18 નવેમ્બર, 2021 દરમિયાન અબુ ધાબીમાં યોજાઈ રહી છે.
- વિશ્વની સૌથી મોટી તેલ અને ગેસ કંપનીઓ અને અનેક OPEC+ ઉર્જા મંત્રીઓ કોન્ફરન્સમાં ભાગ લેવા માટે અબી ધાબીમાં છે.
- આ પરિષદ COP26 આબોહવા વાટાઘાટો અને ઊર્જાના વધતા ભાવની પૃષ્ઠભૂમિમાં થઈ રહી છે.
- 2021માં બ્રેન્ટ ક્રૂડ 60% વધીને 80 ડોલર પ્રતિ બેરલથી ઉપર પહોંચી ગયું છે.
- એશિયા અને યુરોપમાં નેચરલ ગેસની કિંમતો પણ તાજેતરના દિવસોમાં રેકોર્ડ ઉંચી સપાટીએ પહોંચી ગઈ છે.
- કોન્ફરન્સ દરમિયાન, ભારતના પેટ્રોલિયમ પ્રધાન હરદીપ સિંહ પુરીએ જણાવ્યું હતું કે ભારતે તેલ ઉત્પાદન પર OPEC+ સાથે "સંયુક્ત પ્રયાસ" કર્યા છે.

બ્લુ એમોનિયા

- જાપાનની મિત્સુબિશી અને દક્ષિણ કોરિયાની જી.એસ.એન.જી બ્લુ એમોનિયા વિકસાવવા માટે Adnoc અને Fertigllobe સાથે ભાગીદારી કરશે. બ્લુ એમોનિયાને અબુ ધાબીના રુવાઈસમાં તાઝીઝ ઈન્ડસ્ટ્રીયલ એરિયા ખાતે વિકસાવવામાં આવશે.

બ્લુ હાઈડ્રોજન (Blue Hydrogen)

- પર્સિયન ગલ્ફમાં ઘણી મોટી ઉર્જા કંપનીઓ, જેમ કે એડનોક અને સાઉદી અરામકો, એશિયાની કંપનીઓ સાથે બ્લુ હાઈડ્રોજન માટે લાંબા ગાળાના સપ્લાય કોન્ટ્રાક્ટ અંગે વાટાઘાટો કરી રહી છે. બ્લુ હાઈડ્રોજન ઈંધણ કુદરતી ગેસનું રૂપાંતર કરીને અને કાર્બન કેપ્ચર કરીને બનાવવામાં આવે છે.

બિડેન-શી શિખર સંમેલન

- તાજેતરમાં, યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સના રાષ્ટ્રપતિ જો બિડેન અને ચીનના રાષ્ટ્રપતિ શી જિનપિંગ પ્રથમ વર્ચ્યુઅલ દ્વિપક્ષીય બેઠક માટે મળ્યા હતા. આ બેઠક બંને પક્ષો વચ્ચેના મતભેદોને દૂર કરવામાં નિષ્ફળ રહી.
- યુ.એસ.-ચીન વિવાદ ઘણા મોરચે છે, જેમાં વૈચારિક અને સાંસ્કૃતિક આધિપત્યની દુશ્મનાવટ, વેપાર યુદ્ધો જેને ઘણીવાર નવા શીત યુદ્ધ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

ચીન સામે યુએસ આરક્ષણ

- માનવાધિકાર ઉલ્લંઘન: યુ.એસ. શિનજિયાંગ (Xinjiang) (ઉઈગુર મુસ્લિમો), તિબેટ અને હોંગકોંગમાં માનવાધિકાર ઉલ્લંઘન પ્રથાઓ અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરે છે.
- વેપાર યુદ્ધ: વર્ષ 2017માં ચીન સાથે યુએસની વેપાર ખાદ્ય લગભગ US\$ 375 બિલિયન હતી. તેના કારણે અમેરિકાના ભૂતપૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પે અમેરિકામાં ચીનની નિકાસ પર આયાત જકાત લાદી હતી.
- અમેરિકી રાષ્ટ્રપતિએ કહ્યું કે અમેરિકી કામદારો અને ઉદ્યોગોને ચીનના અયોગ્ય વેપાર અને આર્થિક વ્યવહારથી બચાવવાની જરૂર છે.
- યુએસ ટ્રેઝરી ડિપાર્ટમેન્ટે ચીનને કરન્સી મેનિપ્યુલેટર જાહેર કર્યું છે.
- મુક્ત અને ખુલ્લો ઈન્ડો-પેસિફિક પ્રદેશ: ચીન દક્ષિણ ચીન સમુદ્રના મોટા ભાગના સમુદ્ર પર તેનો વિસ્તાર હોવાનો નિશ્ચિતપણે દાવો કરે છે, યુએસને આ ક્ષેત્રની સમૃદ્ધિ માટે નેવિગેશનની સ્વતંત્રતા અને સુરક્ષિત ઓવરફ્લાઈટના મહત્વને પુનરાવર્તિત કરવા માટે પ્રેરિત કરે છે.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsappicerajkotofficial
join official telegram channel

- તાઈવાન: 1949માં ગૃહયુદ્ધ દરમિયાન ચીન અને તાઈવાન અલગ થઈ ગયા, જો કે ચીન હજુ પણ તાઈવાનને પોતાનો ભાગ માને છે અને કોઈપણ રીતે જરૂરી હોય તે રીતે તેના પર નિયંત્રણ મેળવવાની હિમાયત કરે છે. જ્યારે તાઈવાનના નેતાઓનું કહેવું છે કે તાઈવાન એક સાર્વભૌમ દેશ છે.
- અમેરિકા 'વન ચાઈના' નીતિ માટે પ્રતિબદ્ધ છે. જો કે તે "યથાસ્થિતિને બદલવા અથવા તાઈવાન સ્ટ્રેટમાં શાંતિ અને સ્થિરતાને નબળી પાડવાના એકપક્ષીય પ્રયાસોનો સખત વિરોધ કરે છે".

અમેરિકા સામે ચીનનું રિઝર્વેશન

- જોડાણો અને જૂથો: ચીને યુએસની આગેવાની હેઠળના જોડાણો અને જૂથો અંગે વાંધો ઉઠાવ્યો છે. ચીને માન્યતા આપી હતી કે આ જૂથોએ વિશ્વમાં 'વિભાજન'ને જન્મ આપ્યો છે.
- તે ક્વાડ ગ્રુપનો એક મુદ્દો હતો, જેમાં યુએસ, ભારત, ઓસ્ટ્રેલિયા અને જાપાનનો સમાવેશ થાય છે અને ઓસ્ટ્રેલિયાને પરમાણુ સંચાલિત સબમરીન પહોંચાડવા માટે ઓસ્ટ્રેલિયા, યુકે અને યુએસ વચ્ચે 'ઓકસ' (AUKUS) ડીલ કરવામાં આવી હતી.
- આ સિવાય અમેરિકાએ હાલમાં જ ચીનને સામેલ કર્યા વિના G7થી G-11 સુધી વિસ્તરણ કરવાનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો છે.
- વિશ્વના નાણા પર પ્રભુત્વ મેળવવાની સ્પર્ધા: યુએસ-પ્રભુત્વ ધરાવતા ઈન્ટરનેશનલ મોનેટરી ફંડ, વર્લ્ડ બેંક અને વર્લ્ડ ટ્રેડ ઓર્ગનાઈઝેશનનો સામનો કરવા ચીન વૈકલ્પિક નાણાકીય સંસ્થાઓ જેમ કે એશિયા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ઈન્વેસ્ટમેન્ટ બેંક અને ન્યુ ડેવલપમેન્ટ બેંક સાથે આવ્યું છે.

યુએસ-ભારત-ચીન સંબંધો

- ચીન સાથેના વિવાદોના ઉકેલ માટે ભારતને મદદ કરવા માટે યુએસ: યુ.એસ.નો હેતુ ચીન સાથેના સરહદ વિવાદ જેવા ખંડીય પડકારોનો સામનો કરવામાં મદદ કરવા માટે સૈન્ય, રાજદ્વારી અને ગુપ્તચર ચેનલો દ્વારા ભારતને ટેકો આપવાનો છે.
- યુએસ 'બેલ્ટ એન્ડ રોડ' પહેલ સામે ભારતના વાંધાને સમર્થન આપે છે યુ.એસ. 'બેલ્ટ એન્ડ રોડ' પહેલ હેઠળ ચીનના ધિરાણને કારણે દેવાનો સામનો કરી રહેલા દેશોમાં પારદર્શક માળખાકીય ધિરાણ પદ્ધતિઓની માંગ કરે છે.
- 'બિલ્ડ બેક બેટર વર્લ્ડ' (B3W) એ જૂન 2021માં ગ્રુપ ઓફ સેવન (G-7) સૌથી ધનાઢ્ય લોકશાહી દેશો દ્વારા જાહેર કરાયેલ આંતરરાષ્ટ્રીય ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ઈન્વેસ્ટમેન્ટ પહેલ છે.
- B3W પહેલને ચીનના બેલ્ટ એન્ડ રોડ ઈનિશિયેટિવ (BRI)નો સામનો કરવા માટે યુએસની પહેલ તરીકે જોવામાં આવે છે.
- ચીનનો મુકાબલો: યુ.એસ. સમાન વિચારધારા ધરાવતા દેશોના સહયોગથી ભારતની પડખે છે, જે વ્યૂહાત્મક રીતે મહત્વપૂર્ણ ઈન્ડો-પેસિફિક ક્ષેત્રમાં ચીનના પ્રતિસંતુલન તરીકે કામ કરશે.

- આ માટે, ભારત અને યુએસએ ચાર મૂળભૂત સંરક્ષણ કરારો પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે:
- લશ્કરી માહિતી સામાન્ય સુરક્ષા કરાર (GSOMIA)
- લોજિસ્ટિક્સ એક્સચેન્જ મેમોરેન્ડમ ઓફ એગ્રીમેન્ટ (LEMOA-2016)
- સુસંગતતા અને સુરક્ષા કરાર (COMCASA-2018)
- જીઓસ્પેશિયલ કોઓપરેશન માટે મૂળભૂત વિનિમય અને સહકાર કરાર (BECA-2020)

ભવિષ્યના પગલાં

- યુએસ-ચીનની જવાબદારી: ચીન અને અમેરિકાના નેતાઓની જવાબદારી છે કે તે સુનિશ્ચિત કરે કે દેશો વચ્ચેની સ્પર્ધા સંઘર્ષમાં ન બદલાય.
- ભારત-લક્ષી સંતુલન: ભારતે તેની વધતી વૈશ્વિક શક્તિનો અહેસાસ કરવો જોઈએ અને યુએસ-ચીન દુશ્મનાવટમાં ફસાઈ જવાને બદલે શાંતિપૂર્ણ પરસ્પર સંબંધો જાળવી રાખીને તેના હિતો અને વિકાસને પ્રાથમિકતા આપવી જોઈએ.

બેલારુસ-પોલેન્ડ સરહદ કટોકટી

- તાજેતરમાં, પોલેન્ડ અને લિથુનિયન સરહદો નજીક બેલારુસ અને રશિયાના પેરાટ્રોપર્સ (Paratroopers) દ્વારા સંયુક્ત ક્વાયત હાથ ધરવામાં આવી હતી.
- આ ક્વાયત બેલારુસ અને યુરોપિયન યુનિયન વચ્ચે સરહદી જંગલોમાં પડાવ નાખતા સ્થળાંતર પરના મડાગાંઠના સમયે સમાપ્ત થઈ.

પૃષ્ઠભૂમિ

- ઓગસ્ટ 2020ની ચૂંટણી પછી બેલારુસમાં મહિનાઓથી વિરોધ ચાલી રહ્યો છે, જેણે સરમુખત્યારશાહી રાષ્ટ્રપતિ એલેક્ઝાન્ડર લુકાશેન્કોને છઠ્ઠી મુદતની ઓફર કરી હતી.
- વિપક્ષો અને પશ્ચિમે પરિણામને એક કપટ તરીકે ફગાવી દીધું.
- બેલારુસ સત્તાવાળાઓ દ્વારા વિરોધીઓ સામે ભયાનક ક્રેકડાઉન શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં 35,000 થી વધુ લોકોની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને હજારો લોકોને પોલીસ દ્વારા માર મારવામાં આવ્યો હતો.
- યુરોપિયન યુનિયન અને યુએસએ બેલારુસિયન સરકાર પર પ્રતિબંધો લાદીને જવાબ આપ્યો.
- મે 2021માં, એક પેસેન્જર જેટને બેલારુસ દ્વારા બળજબરીથી વાળવામાં આવ્યું હતું અને પ્રતિબંધોને પગલે પશ્ચિમી સત્તાઓ દ્વારા "રાજ્ય ચાંચિયાગીરી" (જ્યાં રાજ્ય સામેલ છે) તરીકે વખોડવામાં આવેલા કૃત્ય હેઠળ ધરપકડ માટે વિપક્ષી પત્રકારની હેન્ડલ કરવામાં આવી હતી. તેને વધુ મજબૂત બનાવવામાં આવ્યું હતું.

- બેલારુસ સરકારે એમ કહીને જવાબ આપ્યો કે તે હવે ગેરકાયદેસર સ્થળાંતર રોકવાના કરારનું પાલન કરશે નહીં અને દલીલ કરી હતી કે EU એ સ્થળાંતર કરનારાઓના પ્રવાહને રોકવા માટે પ્રતિબંધો દ્વારા જરૂરી ભંડોળથી તેની સરકારને વંચિત રાખ્યું છે.
- આ બિનદસ્તાવેજીકૃત સ્થળાંતર કરનારાઓ અને શરણાર્થીઓને EUમાં પ્રવેશ કરવાનો પ્રયાસ કરતા અટકાવશે.
- બેલારુસના વિપક્ષે યુરોપિયન યુનિયનને વેપાર પ્રતિબંધ અને બેલારુસ દ્વારા કાર્ગોના પરિવહન પર પ્રતિબંધ સહિતના વધુ કડક પગલાં લેવા વિનંતી કરી છે.
- જોકે બેલારુસિયન સરકારે બેલારુસથી પાઈપલાઈન્સ દ્વારા યુરોપમાં રશિયન ગેસનો પુરવઠો બંધ કરવાની ધમકી આપી છે, રશિયા તે ધમકીથી પોતાને દૂર કરી રહ્યું હોવાનું જણાય છે.

વર્તમાન કટોકટી

- પોલેન્ડ યુરોપિયન યુનિયનનું સભ્ય છે.
- પોલેન્ડમાં જમણેરી પોપ્યુલિસ્ટ લો એન્ડ જસ્ટિસ પાર્ટી (PiS) નું શાસન છે જે ઈમિગ્રન્ટ્સ માટે પ્રતિકૂળ છે.
- મધ્ય પૂર્વના હજારો સ્થળાંતર કરનારાઓ પોલેન્ડની સરહદે પડાવ નાખી રહ્યા છે, ઠંડીની સ્થિતિ સહન કરનારા સ્થળાંતર કરનારાઓમાં મહિલાઓ અને બાળકો છે.
- પોલેન્ડમાં સરકાર સહાય સંસ્થાઓને પુરવઠો પૂરો પાડવાની મંજૂરી પણ આપી રહી નથી. તે યુનાઈટેડ નેશન્સ કન્વેન્શન, 1951 અથવા રેફ્યુજી કન્વેન્શનનું ઉલ્લંઘન કરે છે.

રશિયાનો ટેકો

- બેલારુસને તેના મુખ્ય સાથી રશિયા તરફથી મજબૂત સમર્થન મળે છે, જેણે લુકાશેન્કોની સરકારને લોન અને રાજકીય સમર્થનમાં મદદ કરી છે.
- રશિયાએ જણાવ્યું હતું કે ઈરાક અને અફઘાનિસ્તાનમાં સ્થળાંતર કરનારાઓનો ધસારો યુએસની આગેવાની હેઠળના યુદ્ધો અને મધ્ય પૂર્વ અને ઉત્તર આફ્રિકામાં પશ્ચિમ સમર્થિત આરબ વસંત બળવાને કારણે થયો હતો.
- બેલારુસ સાથેની તેની સરહદ પર પોલેન્ડની સૈન્ય દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલા બાંધકામના કામના જવાબમાં રશિયાએ બે વ્યૂહાત્મક, લાંબા અંતરની Tu-22M3 બોમ્બરો સરહદ વિસ્તારમાં પેટ્રોલિંગ કરવા માટે મોકલ્યા.
- રશિયાએ પણ સ્થળાંતર કટોકટી માટે EUને સંપૂર્ણપણે દોષી ઠેરવ્યું છે, દલીલ કરી છે કે કટોકટીનું મુખ્ય કારણ EU દ્વારા શરણાર્થીઓને સ્વીકારવાનો ઈનકાર હતો.

EU બાજુ

- યુરોપિયન યુનિયનએ પોલેન્ડ, લિથુઆનિયા અને લાતવિયા સાથે એકતાનો મજબૂત પ્રદર્શન કર્યો છે. EU અધિકારીઓ બેલારુસ સામે પ્રતિબંધોના બીજા રાઉન્ડની ચર્ચા કરે તેવી અપેક્ષા છે.
- યુરોપિયન યુનિયને બેલારુસ પર હજારો સ્થળાંતર કરનારાઓ, મુખ્યત્વે પશ્ચિમ એશિયામાંથી ઉડાન ભરીને અને પોલેન્ડમાં ગેરકાયદેસર રીતે સરહદ પાર કરવાનો પ્રયાસ કરીને બ્લોક પર “હાઈબ્રિડ ટુમલો” કરવાનો આરોપ મૂક્યો છે.
- બેલારુસના પડોશીઓએ ચિંતા વ્યક્ત કરી છે કે કટોકટી લશ્કરી મુકાબલામાં વધી શકે છે.
- જો કે, બેલારુસે સ્થળાંતર કરનારાઓના પ્રવાહને પ્રોત્સાહિત કરવાનો પણ ઈનકાર કર્યો છે, એમ કહીને કે EU સ્થળાંતર કરનારાઓના અધિકારોનું ઉલ્લંઘન કરી રહ્યું છે અને તેમને સલામત માર્ગથી વંચિત કરી રહ્યું છે.

વૈશ્વિક પ્રતિસાદ

- યુએન સિક્યુરિટી કાઉન્સિલના પશ્ચિમી સભ્યોએ પોલેન્ડની સરહદે ફસાયેલા સ્થળાંતરકારોની વધતી કટોકટી માટે બેલારુસની નિંદા કરી છે.
- યુનાઈટેડ નેશન્સ રેફ્યુજી એજન્સી અને ઈન્ટરનેશનલ ઓર્ગનાઈઝેશન ફોર માઈગ્રેશન (IOM) પરિસ્થિતિને તાત્કાલિક ઉકેલવા અને માનવતાવાદી સહાય પૂરી પાડવા માટે યુરોપિયન યુનિયનમાં તાત્કાલિક અને અવરોધ વિનાની પહોંચની ખાતરી કરવા માટે પ્રયત્નશીલ છે.

ભવિષ્યના પગલાં

- EU દ્વારા બેલારુસ અને પોલેન્ડ પર વધુ પ્રતિબંધો લાદવામાં આવતા સ્થળાંતર કરનારાઓને બહાર રાખવા માટે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે, બેલારુસ ખોરાક કે પાણી વિના જંગલોમાં પડાવ નાખતા સ્થળાંતર કરનારાઓને મદદ કરવા અને હજારો સ્થળાંતર કરનારાઓના ભાવિને મદદ કરવા માટે પગલાં લેવા તૈયાર નથી. તે આના પર નિર્ભર છે.
- EU, તેના ભાગ માટે, પોલેન્ડ સાથે એકતાની તેની આંધળી ઘોષણાઓ બંધ કરવી જોઈએ અને સરહદ પર માનવતાવાદી ઉકેલ માટે તાત્કાલિક કાર્યવાહી કરવા આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓની મદદથી સરકાર પર દબાણ કરવું જોઈએ.

પ્રશ્નોત્તરી

1) યુનેસ્કો એક્ઝિક્યુટિવ બોર્ડ વિશે નીચેના વિધાનો વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. બોર્ડમાં 58 સભ્ય-રાજ્યોનો સમાવેશ થાય છે, દરેક ચાર વર્ષની મુદત પૂરી પાડે છે.
2. UNESCOની સ્થાપના 1945માં League of Nations' International Committee on Intellectual Cooperation ના અનુગામી તરીકે કરવામાં આવી હતી.
3. તેનું બંધારણ એજન્સીના ધ્યેયો, સંચાલન માળખું અને સંચાલન માળખું સ્થાપિત કરે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

2) સ્વચ્છ મહાસાગર ઘોષણા વિશે નીચેના વિધાનો વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 90 ટકા સુધી પ્રદૂષણના ટોચના અગ્રતા સ્વરૂપોને ઘટાડવું અને દૂર કરવું.
2. પુનરાવૃત્તિને રોકવા માટે, પ્રદૂષકોના સ્ત્રોતો અથવા ઉત્સર્જનને ઘટાડવું.
3. પ્રદૂષકોના ફેલાવા અને ભવિષ્યના માર્ગની સમજણ વધારવી જોઈએ.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

3) 'યુએસ સ્ટ્રેટેજિક પેટ્રોલિયમ રિઝર્વ' વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. આવા પગલાથી યુએસ ઓઈલના ભાવમાં થયેલા ઘટાડા પર લાંબા ગાળાની અસર નહીં પડે, જે સાત વર્ષની ટોચે \$85 પ્રતિ બેરલને સ્પર્શે છે.
2. ઓપેક+ ઉત્પાદન જૂથના સભ્યો સાઉદી અરેબિયા અને રશિયાએ વૈશ્વિક બજારોમાં વધુ તેલનો સપ્લાય કરવાનો ઈનકાર કર્યા પછી ચીન અને ભારત પણ આવું જ કરે તેવી અપેક્ષા છે.
3. વ્યૂહાત્મક પેટ્રોલિયમ ભંડાર એ ફૂડ ઓઈલ સંબંધિત કોઈપણ કટોકટીને પહોંચી વળવા માટે ફૂડ ઓઈલનો વિશાળ ભંડાર છે.
4. સમર્પિત વ્યૂહાત્મક અનામતનો ખ્યાલ સૌપ્રથમ 1973માં ઓપેક ઓઈલ કટોકટી પછી યુએસમાં રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

4) 21મી IORA વાર્ષિક બેઠક વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. IORA એ એક આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થા છે જેમાં હિંદ મહાસાગરની આસપાસના 23 રાજ્યોનો સમાવેશ થાય છે.
2. IORA નું સંકલન સચિવાલય એબેને, મોરિશિયસ ખાતે છે.
3. આ બેઠકના અંતે, Dhaka Communique ને અપનાવવામાં આવ્યું હતું.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

5) સિડની ડાયલોગ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. આંતરરાષ્ટ્રીય આદેશો ખાતરી કરવી જોઈએ કે ક્લિપ્ટોકરન્સી ખોટા હાથમાં ન આવે.
2. વડા પ્રધાને ક્લિપ્ટોકરન્સી બજારની અનિયંત્રિત પ્રકૃતિને ટાંકીને પ્રગતિશીલ અને આગળ દેખાતા પગલાં લેવાનું આહ્વાન કર્યું હતું.
3. ભારતનું અવકાશ ક્ષેત્ર ખાનગી રોકાણ માટે ખુલ્લું છે અને કૃષિ ક્ષેત્ર ડિજિટલ ક્રાંતિનો લાભ ઉઠાવી રહ્યું છે.
4. પ્રથમ, વિશ્વની સૌથી વ્યાપક જાહેર માહિતી ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ભારતમાં બનાવવામાં આવી રહ્યું છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

6) શેલ તેલ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. કેઈર્ન ઈન્ડિયા પશ્ચિમ રાજસ્થાનમાં 'લોઅર બાડમેર હિલ ફોર્મેશન'માં શેલ એક્સપ્લોરેશન શરૂ કરવા માટે યુએસ સ્થિત હેલિબર્ટન સાથે ભાગીદારી કરશે.
2. શેલ તેલ અને પરંપરાગત ફૂડ વચ્ચેનો મુખ્ય તફાવત એ છે કે તે પરંપરાગત ફૂડ કરતાં નાની બેચમાં અને ઊંડા જોવા મળે છે.
3. શેલ ગેસ ઓછા અભેદ ખડકો હેઠળ જોવા મળે છે.
4. નિષ્કર્ષણ માટે હાઈડ્રોલિક ફ્રેકિંગ/ફ્રેક્ચરિંગ પ્રક્રિયા દ્વારા હાઈડ્રોકાર્બન છોડવા માટે તેલ અને ગેસ સમૃદ્ધ શેલમાં અસ્થિભંગની રચનાની જરૂર છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

- 7) ADIPEC કોન્ફરન્સ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. એશિયા અને યુરોપમાં નેચરલ ગેસની કિંમતો પણ તાજેતરના દિવસોમાં રેકોર્ડ ઉંચી સપાટીએ પહોંચી ગઈ છે.
 2. બ્લુ હાઈડ્રોજન ઈંધણ કુદરતી ગેસનું રૂપાંતર કરીને અને કાર્બન કેપ્ચર કરીને બનાવવામાં આવે છે.
 3. બ્લુ એમોનિયાને અબુ ધાબીના રુવાઈસમાં તાઝીઝ ઈન્ડસ્ટ્રીયલ એરિયા ખાતે વિકસાવવામાં આવશે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

- 8) બિડેન-શી શિખર સંમેલન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. આ બેઠક બંને પક્ષો વચ્ચેના મતભેદોને દૂર કરવામાં નિષ્ફળ રહી.
 2. યુ.એસ. શિનજિયાંગ(Xinjiang) (ઉઈગુર મુસ્લિમો), તિબેટ અને હોંગકોંગમાં માનવાધિકાર ઉલ્લંઘન પ્રથાઓ અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરે છે.
 3. વર્ષ 2017માં ચીન સાથે યુએસની વેપાર ખાધ લગભગ US\$ 375 બિલિયન હતી.
 4. અમેરિકી કામદારો અને ઉદ્યોગોને ચીનના અયોગ્ય વેપાર અને આર્થિક વ્યવહારથી બચાવવાની જરૂર છે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

- 9) બેલારુસ-પોલેન્ડ સરહદ કટોકટી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. પોલેન્ડ અને લિથુનિયન સરહદો નજીક બેલારુસ અને રશિયાના પેરાટ્રૂપર્સ (Paratroopers) દ્વારા સંયુક્ત ક્વાયત હાથ ધરવામાં આવી હતી.
 2. આ ક્વાયત બેલારુસ અને યુરોપિયન યુનિયન વચ્ચે સરહદી જંગલોમાં પડાવ નાખતા સ્થળાંતર પરના મડાગાંઠના સમયે સમાપ્ત થઈ.
 3. ઓગસ્ટ 2020ની ચૂંટણી પછી બેલારુસમાં મહિનાઓથી વિરોધ ચાલી રહ્યો છે, જેણે સરમુખત્યારશાહી રાષ્ટ્રપતિ એલેક્ઝાંડર લુકાશેન્કોને છઠ્ઠી મુદતની ઓફર કરી હતી.
 4. બેલારુસ સત્તાવાળાઓ દ્વારા વિરોધીઓ સામે ભયાનક ક્રેકડાઉન શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

ફક્ત G.P.S.C ના ઉમેદવારો માટે જ

G.P.S.C

Date : 28-11-2021
Time : 4:00 to 6:30

CURRENT AFFAIR

મહોત્સવ

360° Coverage

રજિસ્ટ્રેશન ફરજિયાત 93757-01110 / 93280-01110

ICE INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

કાલાવડ રોડ, તિરૂપતી પેટ્રોલ પંપ સામે,
સ્વામિનારાયણ મંદિર પાસે,
રાજકોટ.

offline
રાજકોટ

01 Index, Report, સમિતિ, આયોગ, પંચ જેવા વિશેષ મુદાઓ અને કલ્યાણકારી યોજનાઓ

02 360° Current Affairs Facts + Analysis સાથે

03 પ્રાદેશિક, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય મહત્વની ઘટનાઓ

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

રશિયાએ એન્ટી સેટેલાઇટ મિસાઇલનું પરીક્ષણ કરીને એક સેટેલાઇટને તોડી પાડ્યો હતો

- 15 નવેમ્બર 2021 ના રોજ રશિયા દ્વારા Direct-Ascent Anti-Satellite (DA-ASAT) મિસાઇલનું પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું.
- DA-ASAT મિસાઇલે COSMOS 1408 નામના રશિયન ઉપગ્રહને તોડી પાડ્યો, પરિણામે કાટમાળ નીચી-પૃથ્વી ભ્રમણકક્ષામાં ફેલાઈ ગયો.
- આ પરીક્ષણથી અત્યાર સુધીમાં લગભગ 1500 જેટલા કાટમાળના ટુકડાઓ પેદા થયા છે.
- USSPACECOM ના પ્રારંભિક મૂલ્યાંકન મુજબ, કાટમાળ વર્ષો સુધી ભ્રમણકક્ષામાં રહેશે. પરિણામે, તે ઈન્ટરનેશનલ સ્પેસ સ્ટેશન પરના કૂ માટે નોંધપાત્ર જોખમ ઊભું કરે છે.
- USSPACECOM કાટમાળના માર્ગ પર સતત નજર રાખી રહ્યું છે.

રશિયા દ્વારા ડાયરેક્ટ એસેન્ટ એન્ટિ-સેટેલાઇટ મિસાઇલ પરીક્ષણ

- PL-19 Nudol નામની રશિયાની પ્રથમ ડાયરેક્ટ એસેન્ટ એન્ટિ-સેટેલાઇટ મિસાઇલનું પરીક્ષણ 18 નવેમ્બર 2015ના રોજ કરવામાં આવ્યું હતું. રશિયાએ મે 2016માં બીજી વખત Nudolનું પરીક્ષણ કર્યું હતું. Nudolને “ Plesetsk cosmodrome પરીક્ષણ લોન્ચ સુવિધા” પરથી લોન્ચ કરવામાં આવ્યો હતો. 2016માં, રશિયાએ ત્રણ વધુ લોન્ચ કર્યાં. રશિયાએ 2020માં ડાયરેક્ટ એસેન્ટ એન્ટિ-સેટેલાઇટ મિસાઇલનું પરીક્ષણ કર્યું, જે પૃથ્વીની નીચી ભ્રમણકક્ષામાં અવકાશયાન અથવા ઉપગ્રહોને શૂટ કરવામાં સક્ષમ છે. તેનું સૌથી તાજેતરનું પરીક્ષણ નવેમ્બર 2021માં થયું હતું, જેણે કોસ્મોસ 1408નો નાશ કર્યો હતો.

ઉપગ્રહ વિરોધી શસ્ત્રો (Anti-satellite weapons-ASAT)

- ASATs એ અવકાશ શસ્ત્રો છે, જે વ્યૂહાત્મક અથવા વ્યૂહાત્મક હેતુઓ માટે ઉપગ્રહોને નિષ્ક્રિય કરવા અથવા નાશ કરવા માટે રચાયેલ છે. હજુ સુધી લડાઈમાં ASAT સિસ્ટમનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો નથી. પરંતુ ભારત, યુએસ, રશિયા અને ચીન જેવા દેશોએ તેમના ASATsની ક્ષમતાઓ દર્શાવવા માટે તેમના પોતાના ઉપગ્રહોને સફળતાપૂર્વક તોડી પાડ્યા છે.

ડિજિટલ ઈન્ડિયા લેન્ડ રેકોર્ડ્સ આધુનિકીકરણ કાર્યક્રમ

- તાજેતરમાં ગ્રામીણ વિકાસ મંત્રાલયે ‘ભૂમિ સંવાદ’ ડિજિટલ ઈન્ડિયા લેન્ડ રેકોર્ડ્સ મોડર્નાઈઝેશન પ્રોગ્રામ (DILRMP)પર રાષ્ટ્રીય કાર્યશાળાનું ઉદ્ઘાટન કર્યું.
- મંત્રાલયે નેશનલ કોમન ડોક્યુમેન્ટ રજીસ્ટ્રેશન સિસ્ટમ (NGDRS) પોર્ટલ અને ડેશબોર્ડ પણ લોન્ચ કર્યું છે.

શરૂઆત

- ડિજિટલ ઈન્ડિયા લેન્ડ રેકોર્ડ્સ મોડર્નાઈઝેશન પ્રોગ્રામ (DILRMP) ને કેબિનેટ દ્વારા 21 ઓગસ્ટ, 2008ના રોજ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.
- દેશમાં લેન્ડ રેકોર્ડ સિસ્ટમના આધુનિકીકરણ માટે નેશનલ લેન્ડ રેકોર્ડ્સ મોડર્નાઈઝેશન પ્રોગ્રામ (NLRMP) નામનો સુધારેલ પ્રોગ્રામ તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે જે હવે ડિજિટલ ઈન્ડિયા લેન્ડ રેકોર્ડ્સ મોડર્નાઈઝેશન પ્રોગ્રામ (DILRMP) તરીકે ઓળખાય છે.
- લેન્ડ રેકોર્ડના કોમ્પ્યુટરાઈઝેશન(CLR) અને મહેસૂલ વહીવટનું મજબૂતીકરણ અને લેન્ડ રેકોર્ડ્સના અપડેટ (SRA&ULR)ની બે કેન્દ્રિય પ્રાયોજિત યોજનાઓ મજૂ કરવામાં આવી હતી.

પરિચય

- તે એક કેન્દ્રીય ક્ષેત્રની યોજના છે જે તેના મૂળ લક્ષ્યોને પૂર્ણ કરવા તેમજ ઘણી નવી યોજનાઓ સાથે તેનો વ્યાપ વિસ્તારવા માટે 2023-24 સુધી લંબાવવામાં આવી છે.
- તે દેશભરમાં એક યોગ્ય સંકલિત જમીન માહિતી વ્યવસ્થાપન પ્રણાલી (ILIMS) વિકસાવવા માટે વિવિધ રાજ્યોમાં જમીનના રેકોર્ડના ક્ષેત્રમાં અસ્તિત્વમાં રહેલી સમાનતા પર આધારિત હશે, જેમાં વ્યક્તિગત રાજ્યો તેમના વિશિષ્ટ અનુસાર સંબંધિત અને યોગ્ય વસ્તુઓને જોડવામાં સક્ષમ હશે.
- ILIMS : આ સિસ્ટમમાં પાર્સલની માલિકી, જમીનનો ઉપયોગ, કરવેરા, સાઈટની સીમાઓ, જમીનની કિંમત, બોજો અને ઘણી બધી માહિતીનો સમાવેશ થાય છે.
- તેનો અમલ જમીન સંસાધન વિભાગ (ગ્રામીણ વિકાસ મંત્રાલય) દ્વારા કરવામાં આવી રહ્યો છે.

ઉદ્દેશ

- અપડેટેડ લેન્ડ રેકોર્ડ્સ, ઓપરેટેડ અને ઓટોમેટિક મ્યુટેશન, ટેક્સચ્યુઅલ અને સ્પેશિયલ રેકોર્ડ્સ વચ્ચે એકીકરણ, રેવન્યુ અને રજિસ્ટ્રેશન વચ્ચે ઇન્ટર-લિંકિંગ, હાલની ડીડ નોંધણી અને અનુમાનિત ટાઇટલ સિસ્ટમને શીર્ષક ગેરંટી સાથે નિર્ણાયક શીર્ષક સાથે બદલીને સિસ્ટમ રજૂ કરવી.

ઘટક

- જમીનના રેકોર્ડનું કોમ્પ્યુટરાઇઝેશન.
- સર્વે/પુનઃ સર્વેક્ષણ.
- નોંધણીનું કોમ્પ્યુટરાઇઝેશન.
- તહેસીલ/તાલુકા/વર્તુળ/બ્લોક કક્ષાએ આધુનિક રેકોર્ડ રૂમ/લેન્ડ રેકોર્ડ મેનેજમેન્ટ સેન્ટર.
- તાલીમ અને ક્ષમતા નિર્માણ.

લાભ

- આનાથી નાગરિકને વાસ્તવિક સમયની જમીનની માલિકીનો રેકોર્ડ ઉપલબ્ધ થશે.
- રેકોર્ડની મફત ઍક્સેસ નાગરિક અને સરકારી અધિકારીઓ વચ્ચેના ઇન્ટરફેસને ઘટાડશે, જેનાથી ભ્રષ્ટાચાર અને સતામણી ઘટશે.
- પબ્લિક-પ્રાઇવેટ પાર્ટનરશિપ (PPP) વધુ સારી સર્વિસ ડિલિવરી સુનિશ્ચિત કરીને સરકારી તંત્ર સાથે નાગરિકોના ઇન્ટરફેસને વધુ ઘટાડશે.
- સિંગલ-વિન્ડો સેવા અથવા વેબ-સક્ષમ 'એની ટાઇમ-એનીવ્હર' સુવિધા નાગરિકને સમયસર RoRs (અધિકારોનો રેકોર્ડ) વગેરે પ્રાપ્ત કરવામાં સક્ષમ બનાવશે.
- સ્વયંસંચાલિત હોવાને કારણે, આ છેતરપિંડીના પ્રોપર્ટી સોદા માટેના અવકાશને નોંધપાત્ર રીતે ઘટાડશે.
- નિર્ણાયક જમીનની માલિકી દાવાઓમાં પણ નોંધપાત્ર ઘટાડો કરશે.
- નાગરિકને કોમ્પ્યુટર દ્વારા જમીનના ડેટા (દા.ત.- રહેઠાણ, જાતિ, આવક વગેરે)ના આધારે પ્રમાણપત્રો ઉપલબ્ધ થશે.
- આ પદ્ધતિ ક્રેડિટ સુવિધાઓ માટે ઇ-લિકેજને મંજૂરી આપશે.
- ડેટાના આધારે સરકારી કાર્યક્રમો માટે યોગ્યતા વિશે માહિતી ઉપલબ્ધ થશે.

અન્ય સંબંધિત પહેલ

- રાષ્ટ્રીય સામાન્ય દસ્તાવેજ નોંધણી સિસ્ટમ: જમીનના વેચાણ-ખરીદી અને ટ્રાન્સફરના તમામ વ્યવહારોની ઓનલાઇન નોંધણી તરફ હાલની મેન્યુઅલ રજીસ્ટ્રેશન સિસ્ટમમાંથી આ એક મોટો ફેરફાર છે.

- રાષ્ટ્રીય એકીકરણ તરફ આ એક મોટું પગલું છે અને તે 'વન નેશન વન સોફ્ટવેર'ને પણ પ્રોત્સાહન આપશે.

■ અનન્ય પ્લોટ ઓળખ નંબર:

- ULPIN ને 'જમીનનો આધાર નંબર' તરીકે વર્ણવવામાં આવે છે. તે એક એવો નંબર છે જે જમીનના દરેક ટુકડાને ઓળખશે કે જેનો સર્વે કરવામાં આવ્યો છે, ખાસ કરીને ગ્રામીણ ભારતમાં, જ્યાં જમીનના રેકોર્ડ સામાન્ય રીતે ખૂબ જૂના અને વિવાદિત હોય છે. આ જમીનની છેતરપિંડી અટકાવશે.

વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી મંત્રાલયે "ટેક NEEV@75"નું ઉદ્ઘાટન કર્યું

- વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી મંત્રાલયે આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવના ભાગ રૂપે 15મી નવેમ્બર, 2021ના રોજ "Tech NEEV@75"નું ઉદ્ઘાટન કર્યું.
- આ પ્રસંગે કેન્દ્રીય મંત્રી ડો. જિતેન્દ્ર સિંહે આદિવાસી સમુદાયોના સ્ટાર્ટ-અપ્સ સહિતના સફળ સ્ટાર્ટ-અપ્સ સાથે વાતચીત કરી હતી.
- મંત્રીએ એ પણ માહિતી આપી હતી કે કેન્દ્ર સરકાર 2022ના અંત સુધીમાં અનુસૂચિત જનજાતિ માટે દેશભરમાં 30 સાયન્સ ટેકનોલોજી અને ઇનોવેશન હબની સ્થાપના કરશે.
- આ વિજ્ઞાન ટેકનોલોજી અને ઇનોવેશન હબ આદિવાસી સમુદાયોમાં વૈજ્ઞાનિક પ્રતિભાને પ્રોત્સાહિત કરવામાં તેમજ એકંદર સામાજિક-આર્થિક વિકાસમાં મદદ કરશે.
- 75 સૂચિત સાયન્સ ટેકનોલોજી અને ઇનોવેશન હબમાંથી, 20 વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી વિભાગ દ્વારા પહેલેથી જ સ્થાપિત કરવામાં આવ્યા છે. આ હબ કૃષિ, બિન-ખેતી અને અન્ય સંલગ્ન આજીવિકા ક્ષેત્રોમાં ફેલાયેલા બહુવિધ હસ્તક્ષેપો દ્વારા 20,000 લોકોને સીધો લાભ કરશે.

Tech NEET@75

- Tech NEEV@ 75 એ એક વર્ષ-લાંબી ઉજવણી છે જે સમુદાયને વધુ સમાવેશી આર્થિક વૃદ્ધિ બનાવવા માટે સશક્ત કરવામાં સાયન્સ ટેકનોલોજી ઇનોવેશન (STI)ની અસરને પ્રકાશિત કરે છે. તે 75-કલાકનો કાર્યક્રમ છે અને તેમાં લાભાર્થીઓના અનુભવની વહેંચણી, સામાજિક પરિવર્તન-નિર્માણ પરિષદો અને બહુવિધ હિતધારકો દ્વારા રાઉન્ડ ટેબલ ચર્ચાઓનો સમાવેશ થાય છે. તેમાં આત્મનિર્ભર ભારત તરફ ભારતની પ્રગતિ પર 75 પ્રભાવશાળી વાર્તાઓનું સંકલન પણ સામેલ છે.
- Tech NEEV@75 એ વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી મંત્રાલય અને પૃથ્વી વિજ્ઞાન મંત્રાલય દ્વારા શરૂ કરાયેલ એક પહેલ છે. આ પહેલ સમગ્ર ભારતમાં સારા આજીવિકા પરિણામો માટે વિજ્ઞાન ટેકનોલોજી નવીનતા અપનાવવા માટે મજબૂત પાયો દર્શાવશે.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsappicerajkotofficial
join official telegram channel

25

સદીનું સૌથી લાંબુ આંશિક ચંદ્રગ્રહણ: મુખ્ય મુદ્દાઓ

- 19 નવેમ્બર, 2021ના રોજ, આગામી ચંદ્રગ્રહણ ઘણા દેશોમાં સવારે થશે. આ સદીનું સૌથી લાંબુ આંશિક ચંદ્રગ્રહણ હશે.
- આ 2021નું બીજું ચંદ્રગ્રહણ હશે.
- 580 વર્ષમાં આ સૌથી લાંબુ ચંદ્રગ્રહણ હશે.
- આ ગ્રહણ લગભગ 3 કલાક 28 મિનિટ 23 સેકન્ડ સુધી ચાલશે.

વિસ્તાર

- આંશિક ચંદ્રગ્રહણ પૂર્વ એશિયા, ઓસ્ટ્રેલિયા, ઉત્તર અમેરિકા, દક્ષિણ અમેરિકા અને પેસિફિકમાં દેખાશે. ભારતમાં, અરુણાચલ પ્રદેશ અને આસામના નાના ભાગમાં આંશિક ગ્રહણ જોવા મળશે. આ ગ્રહણનો છેલ્લો ભાગ બિહાર, ઉત્તર પ્રદેશ અને ઝારખંડમાંથી દેખાશે.

ઉમ્બ્રા (Umbra)

- ઉમ્બ્રા એ પડછાયાનો સૌથી અંદરનો અને ઘાટો ભાગ છે. અહીં, પ્રકાશ સ્ત્રોત શરીરના આવરણ દ્વારા સંપૂર્ણપણે અવરોધિત છે. ચંદ્રથી તેના છત્રની ટોચ સુધીનું અંતર ચંદ્ર અને પૃથ્વી વચ્ચેના અંતર જેટલું છે જે 384,402 કિમી છે.

ફોસ્ટ મૂન

- નવેમ્બર 19ના રોજ ઉજવવામાં આવતા પૂર્ણ ચંદ્રને ફોસ્ટ મૂન અથવા બીવર મૂન તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. નવેમ્બરમાં પૂર્ણ ચંદ્રનું નામ એટલા માટે રાખવામાં આવ્યું છે કારણ કે તે પ્રથમ હિમવર્ષા અને હિમનો સમય છે, જ્યારે બીવર તેમની જાળી અથવા ડેમ બનાવવાનું શરૂ કરે છે.

રશિયાએ ભારતને S-400 મિસાઈલ સિસ્ટમની ડિલિવરી શરૂ કરી છે

- ભારતની એર-ડિફેન્સ ક્ષમતાઓને વેગ આપવા માટે, રશિયાએ ભારતને S-400 મિસાઈલ સિસ્ટમની ડિલિવરી શરૂ કરી છે.
- રશિયાએ 2021માં શેક્યૂલ પર જમાવટ માટે ડિલિવરી શરૂ કરી.
- ભારતે આ સિસ્ટમ 2018માં US\$5 બિલિયનમાં ખરીદી હતી.

- ભારતે 2018માં S-400 સિસ્ટમના પાંચ યુનિટ ખરીદ્યા હતા, જેના માટે 2019માં \$800 મિલિયનનો પ્રથમ હપ્તો ચૂકવવામાં આવ્યો હતો.

S-400 નું મહત્વ

- S-400 એ વિશ્વની સૌથી અદ્યતન એર-ડિફેન્સ સિસ્ટમ (air-defence system) માનવામાં આવે છે. તે મિસાઈલ, રોકેટ, ક્રુઝ મિસાઈલ અને વિમાનો સામે તેના હવાઈ સંરક્ષણના બબલનો બચાવ કરવામાં સક્ષમ છે. આ સિસ્ટમ ચીન પાસે પણ ઉપલબ્ધ છે.

S-400 Triumph

- S-400 Triumph એ મોબાઈલ, સરફેસ-ટુ-એર મિસાઈલ (SAM) સિસ્ટમ છે. તે 1990ના દાયકામાં મરીન એન્જિનિયરિંગ માટે અલ્માઝ સેન્ટ્રલ ડિઝાઈન બ્યુરો દ્વારા S-300 પરિવારના અપગ્રેડ તરીકે વિકસાવવામાં આવ્યું હતું. અદ્યતન સપાટીથી હવામાં મિસાઈલ સિસ્ટમની પ્રથમ બટાલિયન 6 ઓગસ્ટ 2007ના રોજ તૈનાત કરવામાં આવી હતી. 2014માં ચીન આ મિસાઈલનું પ્રથમ વિદેશી ખરીદનાર હતું. ત્યારથી, સાઉદી અરેબિયા, તુર્કી, બેલારુસ અને ભારત જેવા દેશોએ સિસ્ટમ હસ્તગત કરી છે અથવા તેમાં રસ દર્શાવ્યો છે. તેની રેન્જ 400 કિમી છે.

યુનિફાઇડ પેમેન્ટ્સ ઇન્ટરફેસ (UPI)

- Unified Payments Interface-UPI પેમેન્ટ સિસ્ટમે આશ્ચર્યજનક રીતે અને ઝડપથી ભારતને સામાજિક-આર્થિક લાઈન પર ડિજિટલ રીતે વિભાજિત કર્યું છે.
- UPI ખરેખર ડિજિટલ પેમેન્ટ લેન્ડસ્કેપમાં નોંધપાત્ર નવીનતા હોવા છતાં, ઘણી સંસ્થાઓ અને વ્યવસાયો આ પેમેન્ટ સિસ્ટમની વિશ્વસનીયતા અને સુરક્ષા ધોરણો વિશે આશંકિત રહે છે.

યુનિફાઇડ પેમેન્ટ્સ ઇન્ટરફેસ (UPI)

- તે તાત્કાલિક ચુકવણી સેવા (Immediate Payment Service-IMPS) નું સુધારેલું સંસ્કરણ છે જે કેશલેસ ચુકવણીને ઝડપી અને સરળ બનાવવા માટે ચોવીસ કલાક મની ટ્રાન્સફર સેવા છે.
- UPI એ એક એવી સિસ્ટમ છે જે એક મોબાઈલ એપ્લિકેશન (કોઈપણ સહભાગી બેંકની), બહુવિધ બેંકિંગ સુવિધાઓ, સીમલેસ ફંડ રૂટિંગ અને વેપારી ચુકવણીઓ દ્વારા બહુવિધ બેંક ખાતાઓને સક્ષમ કરે છે.

- હાલમાં UPI એ નેશનલ પેમેન્ટ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા (NPCI) દ્વારા સંચાલિત સિસ્ટમમાં સૌથી મોટી છે જેમાં નેશનલ ઓટોમેટેડ ક્લિયરિંગ હાઉસ (NACH), ઈમીડિએટ પેમેન્ટ સર્વિસ (IMPS), આધાર સક્ષમ પેમેન્ટ સિસ્ટમ (AePS), ભારત બિલ પેમેન્ટ સિસ્ટમ (BBPS), RuPay વગેરે છે.
- આજની ટોચની UPI એપ્લિકેશન્સ PhonePe, Paytm, ગૂગલ પે, એમેઝોન પે અને ભિમ એપ્લિકેશન સમાવેશ થાય છે.
- વર્ષ 2016માં NPCIએ 21 સભ્ય બેંકો સાથે UPI લોન્ચ કર્યું.

સિદ્ધિઓ

- વર્ષ 2020-21માં રોગચાળા દરમિયાન UPI દ્વારા ડિજિટલ વ્યવહારોમાં અભૂતપૂર્વ વૃદ્ધિ જોવા મળી હતી અને ઘણા દેશોએ ભારતીય અનુભવમાંથી શીખવામાં રસ દાખવ્યો હતો જેથી તેઓ ભારતીય મોડલનો ઉપયોગ કરી શકે.
- NPCI ડેટા અનુસાર, UPI નો ઉપયોગ કરીને કરવામાં આવેલા વ્યવહારોનું મૂલ્ય ઓક્ટોબર, 2021માં પ્રથમ વખત એક મહિનામાં US\$ 100 બિલિયનને વટાવી ગયું, જે સૌથી વધુ લોકપ્રિય ડિજિટલ પેમેન્ટ સિસ્ટમ તરીકે ભારતની સ્થિતિને વધુ મજબૂત બનાવે છે.
- ભારતનો ડિજિટલ પેમેન્ટ ઉદ્યોગ 2025 27% ચક્રવૃદ્ધિ વાર્ષિક વૃદ્ધિ દર (Compounded Annual Growth Rate- CAGR) રૂ. 2,153 ટ્રિલિયન વધીને રૂ. 7,092 ટ્રિલિયન થવાની ધારણા છે.
- આ વૃદ્ધિ વેપારી ચૂકવણીના મજબૂત ઉપયોગ, જન ધન યોજના, વ્યક્તિગત ડેટા સુરક્ષા બિલ સહિતની સરકારી નીતિઓ તેમજ MSMEની સંખ્યામાં વધારો અને સ્માર્ટફોનના વધુ ઉપયોગને કારણે થવાની સંભાવના છે.

પડકારો

- કોરોનાવાયરસ રોગચાળા વચ્ચે વૈશ્વિક બેંકિંગ અને નાણાકીય સેવાઓ ઉદ્યોગમાં સાયબર ક્રાઇમનો ખતરો વધી ગયો છે.
- **ઉદાહરણ: 'Cerberus' સોફ્ટવેર:**
- કપટપૂર્ણ દાવાઓ, ચાર્જબેક, નકલી ખરીદદાર એકાઉન્ટ્સ, પ્રમોશનનો દુરુપયોગ, એકાઉન્ટ ટેકઓવર, ઓળખની ચોરી અને કાર્ડ વિગતોની ચોરી પણ પડકારો તરીકે ઉભરી રહી છે.

નેશનલ પેમેન્ટ્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા

- નેશનલ પેમેન્ટ્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા (NPCI), ભારતમાં રિટેલ પેમેન્ટ અને સેટલમેન્ટ સિસ્ટમના સંચાલન માટે એક છત્ર સંસ્થા છે, જેને ભારતીય રિઝર્વ બેંક (RBI) અને ઈન્ડિયન બેંક્સ એસોસિએશન (IBA) દ્વારા 'ચુકવણી' હેઠળ ફરજિયાત કરવામાં આવી છે. અને સેટલમેન્ટ સિસ્ટમ્સ એક્ટ, 2007' હેઠળ શરૂ કરવામાં આવી છે.

- તે ભારતમાં સમગ્ર બેંકિંગ સિસ્ટમને ભૌતિક અને ઈલેક્ટ્રોનિક પેમેન્ટ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રદાન કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે કંપની એક્ટ 1956 (હવે કંપની એક્ટ 2013 ની કલમ 8) ની કલમ 25ની જોગવાઈઓ હેઠળ સ્થપાયેલી 'બિન-નફાકારક' કંપની છે.

ભવિષ્યના પગલાં

- યોગ્ય રીતે રચાયેલ 'પબ્લિક-પ્રાઇવેટ પાર્ટનરશિપ' (PPP) નીતિ 21મી સદીમાં સાક્ષરતા વધારવા અને ભારતીય વસ્તીના વધુ ડિજિટલ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર સુધી પહોંચવા માટે બજાર શક્તિનો ઉપયોગ કરીને મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી શકે છે.
- વાઇબ્રન્ટ ભારતીય લોકશાહીમાં ભારતીય મતદારોની જાહેર નીતિ-આધારિત ડિજિટલ સશક્તિકરણ ગ્રાહકો અને વ્યાપક જનતાના હિતમાં જવાબદાર ડિજિટલ આચરણને સુનિશ્ચિત કરવામાં મદદ કરી શકે છે.

કામો-ઓલેવા

- તાજેતરમાં વૈજ્ઞાનિકોએ કામોઆલેવા (Kamo'oalewa) નામનો અર્ધ-ઉપગ્રહ (Quasi-satellite) શોધી કાઢ્યો છે, જે સૂર્યની આસપાસ પૃથ્વીની ભ્રમણકક્ષાને અનુસરે છે, તે ચંદ્રનો એક ભાગ હોઈ શકે છે.
- 2025માં મિશન શરૂ કરવાની યોજના માટે કામો-ઓલેવાના નમૂનાઓ એકત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા જે સેટ પર ગયા હતા.

કામો-ઓલેવા

- 2016માં શોધાયેલ (હવાઈમાં PanSTARRS ટેલિસ્કોપ દ્વારા) કામો-ઓલેવા એ એક શબ્દ છે જે હવાઈયન ગીતના ભાગનો સંદર્ભ આપે છે, જેનો અર્થ જગ્યાનો ફરતો ભાગ થાય છે.
- તે પૃથ્વીના અર્ધ-ઉપગ્રહોમાંનો એક છે, એક અવકાશ ખડક જે સૂર્યની પરિક્રમા કરે છે પરંતુ તે ગ્રહની પ્રમાણમાં નજીક છે, એટલે કે લગભગ 9 મિલિયન માઈલ દૂર છે.
- એસ્ટરોઈડ સામાન્ય રીતે ફેરિસ વ્હીલના કદના હોય છે, જેનો વ્યાસ 150 અને 190 ફૂટની વચ્ચે હોય છે.
- તેના નાના કદ (લગભગ 50 મીટર પહોળા) ના કારણે વૈજ્ઞાનિકો માટે આ અર્ધ-ઉપગ્રહનો અભ્યાસ કરવો મુશ્કેલ બની ગયો છે અને અત્યાર સુધી તેના વિશે બહુ ઓછી માહિતી ઉપલબ્ધ હતી.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

ત્રણ પરિણામી શક્યતાઓ

■ પૃથ્વીના ચંદ્રનો ભાગ:

- સંભવિત અસરને કારણે તે ચંદ્રથી અલગ થઈ જશે અને પૃથ્વીને બદલે સૂર્યની પરિક્રમા કરશે, જેમ કે તેના સ્ત્રોત ગ્રહો અથવા ઉપગ્રહો.
- કામો-ઓલેવામાંથી પ્રતિબિંબિત થતા પ્રકાશનું વર્ણપટ નાસાના એપોલો મિશન દ્વારા મેળવેલા ચંદ્રના ખડકો જેવું જ છે અને તે ચંદ્રમાંથી ઉદ્ભવ્યું હોવાની શક્યતા છે.
- તે અસામાન્ય ભ્રમણકક્ષામાં છે, કારણ કે મંગળ અને ગુરુ વચ્ચેના એસ્ટરોઈડ પટ્ટાના પદાર્થો માટે પૃથ્વીની નજીક આવવું અશક્ય હશે.
- સંશોધકો હજુ પણ નિશ્ચિત નથી કે ચંદ્રનો ટુકડો અવકાશમાં કેવી રીતે આવ્યો, આંશિક કારણ કે ચંદ્રની ઉત્પત્તિ સમયે અન્ય કોઈ જાણીતા એસ્ટરોઈડ ન હતા . જો કે, તેઓએ આપત્તિજનક ઘટનાની સમયરેખાને 100,000 થી 500 વર્ષ પહેલા સાંકડી કરી છે.

■ પૃથ્વી પદાર્થની નજીક:

- નજીકના-પૃથ્વી પદાર્થના સમાનતા પ્રદેશમાંથી પૃથ્વી જેવી ભ્રમણકક્ષામાં કેપ્ચર.

■ પૃથ્વીના ટ્રોજન એસ્ટરોઈડ્સ:

- તે પૃથ્વીના ટ્રોજન એસ્ટરોઈડ્સની અર્ધ-સ્થિર વસ્તીમાંથી ઉદ્ભવ્યું છે જે હજુ સુધી અવ્યાખ્યાયિત છે (ટ્રોજન એસ્ટરોઈડ્સનું જૂથ છે જે મોટા ગ્રહ સાથે ભ્રમણકક્ષા (Orbit) વહેંચે છે).

■ પૃથ્વીની નજીકની વસ્તુઓ (NEO):

- 'નિયર અર્થ ઓબ્જેક્ટ' (NEO) એ ધૂમકેતુ અથવા એસ્ટરોઈડને સંદર્ભિત કરે છે જે નજીકના ગ્રહોના ગુરુત્વાકર્ષણ દ્વારા ભ્રમણકક્ષામાં લાવવામાં આવે છે, જે તેમને પૃથ્વીની નજીક આવવા દે છે.
- આ એસ્ટરોઈડ મોટાભાગે બરફ અને ધૂળના કણોથી બનેલા છે.
- NEOs ક્યારેક પૃથ્વીની નજીક આવે છે કારણ કે તેઓ સૂર્યની પરિક્રમા કરે છે.
- નાસાનું સેન્ટર ફોર નીઅર-અર્થ ઓબ્જેક્ટ સ્ટડી (CNEOS) એસ્ટરોઈડ વોચ વિજેટનો ઉપયોગ કરે છે જ્યારે આ પદાર્થો પૃથ્વીની સૌથી નજીક હોય ત્યારે તેનો સમય અને અંતર નક્કી કરે છે.

પ્રશ્નોત્તરી

- 1) (DA-ASAT) મિસાઈલનું પરીક્ષણ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
 1. USSPACECOM કાટમાળના માર્ગ પર સતત નજર રાખી રહ્યું છે.
 2. PL-19 Nudol નામની રશિયાની પ્રથમ ડાયરેક્ટ એસેન્ટ એન્ટિ-સેટેલાઈટ મિસાઈલનું પરીક્ષણ 18 નવેમ્બર 2015ના રોજ કરવામાં આવ્યું હતું.
 3. ASATs એ અવકાશ શસ્ત્રો છે, જે વ્યૂહાત્મક અથવા વ્યૂહાત્મક હેતુઓ માટે ઉપગ્રહોને નિષ્ક્રિય કરવા અથવા નાશ કરવા માટે રચાયેલ છે.
 ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2	(B) 2,3
(C) 1,3	(D) 1,2, અને 3
- 2) ડિજિટલ ઈન્ડિયા લેન્ડ રેકોર્ડ્સ આધુનિકીકરણ કાર્યક્રમ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
 1. મંત્રાલયે નેશનલ કોમન ડોક્યુમેન્ટ રજીસ્ટ્રેશન સિસ્ટમ (NGDRS) પોર્ટલ અને ડેશબોર્ડ પણ લોન્ચ કર્યું છે.
 2. ડિજિટલ ઈન્ડિયા લેન્ડ રેકોર્ડ્સ મોડર્નાઈઝેશન પ્રોગ્રામ (DILRMP) ને કેબિનેટ દ્વારા 21 ઓગસ્ટ, 2008ના રોજ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.
 3. લેન્ડ રેકોર્ડના કોમ્પ્યુટરાઈઝેશન (CLR) અને મહેસૂલ વહીવટનું મજબૂતીકરણ અને લેન્ડ રેકોર્ડ્સના અપડેટ (SRA&ULR)ની બે કેન્દ્રિય પ્રાયોજિત યોજનાઓ મજૂ કરવામાં આવી હતી.
 4. તે એક કેન્દ્રીય ક્ષેત્રની યોજના છે જે તેના મૂળ લક્ષ્યોને પૂર્ણ કરવા તેમજ ઘણી નવી યોજનાઓ સાથે તેનો વ્યાપ વિસ્તારવા માટે 2023-24 સુધી લંબાવવામાં આવી છે.
 ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2,3	(B) 2,3,4
(C) 1,2,4	(D) 1,2,3 અને 4
- 3) Tech NEEV@75 વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
 1. Tech NEEV@ 75 એ એક વર્ષ-લાંબી ઉજવણી છે જે સમુદાયને વધુ સમાવેશી આર્થિક વૃદ્ધિ બનાવવા માટે સશક્ત કરવામાં સાયન્સ ટેકનોલોજી ઈનોવેશન (STI)ની અસરને પ્રકાશિત કરે છે.
 2. 75 સૂચિત સાયન્સ ટેકનોલોજી અને ઈનોવેશન હબમાંથી, 20 વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી વિભાગ દ્વારા પહેલેથી જ સ્થાપિત કરવામાં આવ્યા છે.
 3. આ પહેલ સમગ્ર ભારતમાં સારા આજીવિકા પરિણામો માટે વિજ્ઞાન ટેકનોલોજી નવીનતા અપનાવવા માટે મજબૂત પાયો દર્શાવશે.
 ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2	(B) 2,3
(C) 1,3	(D) 1,2, અને 3

4) સદીનું સૌથી લાંબુ આંશિક ચંદ્રગ્રહણ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ઉમ્બ્રા એ પડછાયાનો સૌથી અંદરનો અને ઘાટો ભાગ છે. અહીં, પ્રકાશ સ્ત્રોત શરીરના આવરણ દ્વારા સંપૂર્ણપણે અવરોધિત છે.
2. નવેમ્બર 19ના રોજ ઉજવવામાં આવતા પૂર્ણ ચંદ્રને ફોસ્ટ મૂન અથવા બીવર મૂન તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે.
3. ભારતમાં, અરુણાચલ પ્રદેશ અને આસામના નાના ભાગમાં આંશિક ગ્રહણ જોવા મળશે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

5) S-400 મિસાઈલ સિસ્ટમ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. S-400 Triumph એ મોબાઈલ, સરફેસ-ટુ-એર મિસાઈલ (SAM) સિસ્ટમ છે.
2. 2014માં ચીન આ મિસાઈલનું પ્રથમ વિદેશી ખરીદનાર હતું.
3. S-400 એ વિશ્વની સૌથી અદ્યતન એર-ડિફેન્સ સિસ્ટમ (air-defence system) માનવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

6) યુનિફાઈડ પેમેન્ટ્સ ઇન્ટરફેસ (UPI) વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. NPCI, ભારતમાં રિટેલ પેમેન્ટ અને સેટલમેન્ટ સિસ્ટમના સંચાલન માટે એક છત્ર સંસ્થા છે, જેને RBI અને ઈન્ડિયન બેંક્સ એસોસિએશન (IBA) દ્વારા 'ચુકવણી' હેઠળ ફરજિયાત કરવામાં આવી છે.
2. NPCI ડેટા અનુસાર, UPI નો ઉપયોગ કરીને કરવામાં આવેલા વ્યવહારોનું મૂલ્ય ઓક્ટોબર, 2021માં પ્રથમ વખત એક મહિનામાં US\$ 100 બિલિયનને વટાવી ગયું.
3. ભારતનો ડિજિટલ પેમેન્ટ ઉદ્યોગ 2025 27% ચક્રવૃદ્ધિ વાર્ષિક વૃદ્ધિ દર (Compounded Annual Growth Rate- CAGR) રૂ. 2,153 ટ્રિલિયન વધીને રૂ. 7,092 ટ્રિલિયન થવાની ધારણા છે.
4. UPI એ તાત્કાલિક ચુકવણી સેવા (Immediate Payment Service-IMPS) નું સુધારેલું સંસ્કરણ છે જે કેશલેસ ચુકવણીને ઝડપી અને સરળ બનાવવા માટે ચોવીસ કલાક મની ટ્રાન્સફર સેવા છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

7) કામો-ઓલેવા વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 2025માં મિશન શરૂ કરવાની યોજના માટે કામો-ઓલેવાના નમૂનાઓ એકત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા જે સેટ પર ગયા હતા.
2. 2016માં શોધાયેલ (હવાઈમાં PanSTARRS ટેલિસ્કોપ દ્વારા) કામો-ઓલેવા એ એક શબ્દ છે જે હવાઈયન ગીતના ભાગનો સંદર્ભ આપે છે.
3. તે પૃથ્વીના અર્ધ-ઉપગ્રહોમાંનો એક છે.
4. એક અવકાશ ખડક જે સૂર્યની પરિક્રમા કરે છે પરંતુ તે ગ્રહની પ્રમાણમાં નજીક છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

GUJARAT PUBLIC SERVICE COMMISSION

GPSC

7700+ TOTAL QUESTIONS

GPSC CLASS 1/2, STI, PI, Dy. SO, Dy. MAMLATDAR, A.O., GUJ ENGINEERING SERVICE, તથા લેકચરર અને આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસરના પેપરોનો સમાવેશ

NOW AVAILABLE

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

ASER 2021 રિપોર્ટ: મુખ્ય મુદ્દા

- એજ્યુકેશન એન્યુઅલ સ્ટેટસ રિપોર્ટ (ASER) 2021 (ગ્રામીણ) 17 નવેમ્બર, 2021 ના રોજ 'પ્રથમ ફાઉન્ડેશન' દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યો હતો.

મુખ્ય બિંદુ

- ASER (Annual Status of Education Report) ગ્રામીણ ભારતમાં 5-16 વર્ષની વયના બાળકોની શાળાકીય સ્થિતિ અંગેના અહેવાલો પ્રદાન કરે છે, જેમાં મૂળભૂત વાંચન અને અંકગણિત કાર્યો કરવાની તેમની ક્ષમતાનો સમાવેશ થાય છે.
- આ વર્ષે, ASER એ ફોન-આધારિત સર્વેક્ષણ ફોર્મેટને અનુસર્યું, કારણ કે કોવિડ-19 રોગચાળાને કારણે ક્ષેત્રનું સર્વેક્ષણ શક્ય નહોતું.
- આ સર્વે સપ્ટેમ્બર-ઓક્ટોબર 2021 દરમિયાન કરવામાં આવ્યો હતો.
- તે કોવિડ-19 રોગચાળાની શરૂઆતથી 5-16 વર્ષની વયના બાળકો ઘરે કેવી રીતે અભ્યાસ કરે છે તે શોધવાનો પ્રયાસ કરે છે.

રિપોર્ટના મુખ્ય તારણો

- ASER 2021 રિપોર્ટના મહત્વના તારણો નીચે મુજબ છે:
- આ અહેવાલ મુજબ, 2018 અને 2020 વચ્ચે સરકારી શાળાઓમાં પ્રવેશ મેળવનારા બાળકોના પ્રમાણમાં એકંદરે વધારો થયો છે. નોંધણી 64.3% થી વધીને 65.8% થઈ. પરંતુ નોંધણી 2021માં અચાનક વધીને 70.3% થઈ ગઈ.
- ગત વર્ષની સરખામણીએ ખાનગી શાળાઓમાં પ્રવેશ દરમાં ઘટાડો થયો છે. 2020માં, નોંધણી દર 28.8% હતો જે 2021માં ઘટીને 24.4% થયો.
- 2018માં 36.5% ની સરખામણીએ 2021માં સ્માર્ટફોનની ઉપલબ્ધતા વધીને 67.6% થઈ હોવા છતાં, ખાનગી શાળાઓમાં લગભગ 79% બાળકોના ઘરે સ્માર્ટફોન હતા, જ્યારે સરકારી શાળામાં 63.7% બાળકો પાસે સ્માર્ટફોનની એક્સેસ હતી.
- જ્યારે શાળાઓ બંધ હતી ત્યારે ટ્યુશન લેનારા શાળાના બાળકોની સંખ્યામાં 40% નો વધારો થયો હતો.

WHO વૈશ્વિક અહેવાલ 2000-2025 તમાકુના ઉપયોગના પ્રચલિત વલણો પર: મુખ્ય મુદ્દાઓ

- વર્લ્ડ હેલ્થ ઓર્ગેનાઈઝેશન (WHO) એ 2000-2025માં તમાકુના ઉપયોગના પ્રચલિત વલણો પર વૈશ્વિક અહેવાલની ચોથી આવૃત્તિ પ્રકાશિત કરી.
- આ અહેવાલ અનુસાર, દક્ષિણ-પૂર્વ એશિયા ક્ષેત્રે તમાકુના વપરાશમાં સૌથી ઝડપી ઘટાડો હાંસલ કર્યો છે. પુરૂષોમાં ધૂમ્રપાનનો સરેરાશ વ્યાપ 2000માં 50% થી ઘટીને 2020માં 25% થયો.
- દક્ષિણ-પૂર્વીય ક્ષેત્રમાં, મહિલાઓમાં તમાકુનું ધૂમ્રપાન 2000માં 8.9% થી ઘટીને 2020માં 1.6% થયું.
- ભારત અને નેપાળ એવા દેશો છે જે 2025 સુધીમાં વૈશ્વિક NCD કાર્ય લક્ષ્યાંકને પહોંચી વળવા માટે તમાકુના વપરાશમાં 30% સંબંધિત ઘટાડો હાંસલ કરે તેવી સંભાવના છે.
- WHO નો અહેવાલ દર્શાવે છે કે, જો તમાકુ નિયંત્રણના પ્રયાસો વર્તમાન સ્તરો સાથે ચાલુ રહેશે, તો આ પ્રદેશમાં ધૂમ્રપાનનો દર 2025માં 11% સુધી પહોંચી શકે છે. આફ્રિકા પછી આ બીજો સૌથી નીચો પ્રાદેશિક સરેરાશ દર હશે, જે 2025માં 7.5% છે.
- દક્ષિણ-પૂર્વ એશિયા વિસ્તારમાં તમાકુનો ઉપયોગ સૌથી વધુ દર ધરાવે છે, જે વસ્તીના 29% હિસ્સો ધરાવે છે. તેના 432 મિલિયન યુઝર્સ છે.

આ પ્રગતિ કેવી રીતે શક્ય બની?

- આ પ્રગતિ WHO ના FCTC અને MPOWER પેકેજોના અસરકારક અમલીકરણનું પરિણામ છે, તેમજ દેશોને તમાકુની માંગ અને પુરવઠો ઘટાડવામાં મદદ કરવા માટે છ ખર્ચ-અસરકારક અને ઉચ્ચ-અસરકારક પગલાંનો સમૂહ છે.
- તમાકુનો ઉપયોગ બિનસંચારી રોગો (noncommunicable diseases) માટેના મુખ્ય જોખમી પરિબલોમાંનું એક છે અને NCD ને રોકવા અને નિયંત્રણ માટે અસરકારક તમાકુ નિયંત્રણ મહત્વપૂર્ણ છે. 2014થી આ ક્ષેત્રની મુખ્ય પ્રાથમિકતા છે.

સ્માર્ટ પોલીસિંગ ઇન્ડેક્સ 2021

- ઇન્ડિયન પોલીસ ફાઉન્ડેશન (IPF) દ્વારા હાથ ધરાયેલા રાષ્ટ્રવ્યાપી સર્વે અનુસાર, બિહાર અને ઉત્તર પ્રદેશની પોલીસે તમામ રાજ્યોમાં સૌથી ઓછો સ્કોર મેળવ્યો છે, જેને “સંવેદનશીલતા” તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવે છે.
- અગાઉ ‘નેશનલ હ્યુમન રાઈટ્સ કમિશન’ (NHRC) એ કેન્દ્રીય ગૃહ મંત્રાલય (MHA) અને રાજ્ય સરકારોને ‘પ્રકાશ સિંહ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા’ (2006)ના નિર્ણય અનુસાર ‘પોલીસ ફરિયાદ સત્તામંડળ’ની સ્થાપના કરવા જણાવ્યું છે.

સ્માર્ટ પોલીસિંગ

- વર્ષ 2014માં ગુવાહાટીમાં યોજાયેલી રાજ્ય અને કેન્દ્રીય પોલીસ સંસ્થાઓના DGPની કોન્ફરન્સમાં ભારતીય વડાપ્રધાન દ્વારા સ્માર્ટ પોલીસિંગનો વિચાર આવ્યો હતો.
- તેણે ભારતીય પોલીસ ઇળને ‘સ્માર્ટ’(SMART), સંવેદનશીલ અને કડક બનાવ્યું; ગતિશીલતા સાથે આધુનિક; ચેતવણી અને જવાબદાર; વિશ્વસનીય અને પ્રતિભાવશીલ; તેમને ટ્રેન્ડ અને ટેકનો-સેવી અને પ્રશિક્ષિત બનાવવા માટે પ્રણાલીગત ફેરફારોની કલ્પના કરી.
- આ વ્યૂહરચના ભારતીય પોલીસને આગલા સ્તર પર લઈ જવા માટે ભૌતિક ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર વિકસાવવા, ટેકનોલોજી અપનાવવા, જટિલ જન્મજાત કૌશલ્યો અને વલણ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવા સાથે વ્યાવસાયિક શ્રેષ્ઠતા અને લોકોની સેવાના મૂલ્યો પ્રત્યે ઊંડી પ્રતિબદ્ધતાને જોડશે. ભારતીય પોલીસને નેક્સ્ટ લેવલ પર લઈ જવા માટે તે જરૂરી માનવામાં આવે છે.

સ્માર્ટ પોલીસિંગ ઇન્ડેક્સ

- ઇન્ડિયન પોલીસ ફાઉન્ડેશન (IPF) સર્વેનો ઉદ્દેશ્ય સ્માર્ટ પોલીસિંગ પહેલની અસર અંગે નાગરિકોની ધારણાઓ વિશે માહિતી એકત્રિત કરવાનો હતો.
- ઇન્ડિયન પોલીસ ફાઉન્ડેશન (IPF) એ દરેક રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના સેવા આપતા અને નિવૃત્ત પોલીસ અધિકારીઓ, સિવિલ સેવકો, શિક્ષણવિદો અને વકીલો સહિત પ્રતિષ્ઠિત નાગરિકો દ્વારા સ્થાપિત દિલ્હી સ્થિત થિંક ટેન્ક છે.
- સર્વેક્ષણમાં પ્રશ્નાવલિના 10 સેટનો સમાવેશ થાય છે, જેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:
- પોલીસની સંવેદનશીલતા, પહોંચ, જવાબદારી અને ટેકનોલોજી મુદ્દાઓ જેવા “ક્ષમતા-આધારિત સૂચકાંકો” ના છ સૂચકાંકો;

- પોલીસ અખંડિતતા સંબંધિત “મૂલ્ય-આધારિત સૂચકાંકો” ના ત્રણ સૂચકાંકો અને “વિશ્વાસ” ની સૂચકાંક.
- SMART સ્કોર 1 થી 10 ના સ્કેલ પર નિર્ધારિત કરવામાં આવે છે અને તે નાગરિકની ધારણાના સ્તરને દર્શાવે છે, જેમાં 10નો સ્કોર સૌથી વધુ પ્રદર્શન કરનાર સ્તર છે.

સ્માર્ટ પોલીસિંગ ઇન્ડેક્સ 2021ના મહત્વના મુદ્દાઓ

- અપૂરતી સંવેદનશીલતા, ઘટી રહેલા લોકોના વિશ્વાસના સ્તરો અને પોલીસિંગની ગુણવત્તા અંગે વધતી જતી ચિંતાઓ છતાં, મોટાભાગના નાગરિકો (66.93%) માને છે કે પોલીસ તેમનું કામ યોગ્ય રીતે કરી રહી છે અને પોલીસને મજબૂત સમર્થન આપે છે.
- દક્ષિણના રાજ્યો અને ઉત્તરપૂર્વના કેટલાક રાજ્યોએ ઉત્તરના રાજ્યો કરતાં મોટાભાગના પોલીસિંગ સૂચકાંકો પર વધુ સારું પ્રદર્શન કર્યું.
- આંધ્ર પ્રદેશ, તેલંગાણા, આસામ, કેરળ અને સિક્કિમ એકંદર પોલીસિંગ પર સૌથી વધુ સ્કોર ધરાવતા ટોચના પાંચ રાજ્યો છે.
- બિહાર, ઉત્તર પ્રદેશ, છત્તીસગઢ, ઝારખંડ અને પંજાબ નીચેથી ઉપર સુધી સામેલ છે.

સંબંધિત સરકારી પહેલ

- દેશભરના પોલીસ સ્ટેશનોની રેન્કિંગ એ ગૃહ મંત્રાલય (Ministry of Home Affairs-MHA) ની વાર્ષિક ક્વાયટ છે, જે સ્ટેશનોના કાર્દમ રેટ, કેસની તપાસ અને નિકાલ, ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને જાહેર સેવાની ડિલિવરી સહિત અન્ય સુવિધાઓ જેવા પરિમાણોના આધારે નક્કી કરવામાં આવે છે.
- આ રિપોર્ટ પોલીસ સ્ટેશન વિશે નાગરિકો પાસેથી મળેલા પ્રતિસાદ પર પણ આધારિત છે, જે કુલ ગુણના લગભગ 20% જેટલા છે.
- રાજધાની (દિલ્હી)નું સદર બજાર પોલીસ સ્ટેશન વર્ષ 2021 માટે દેશનું શ્રેષ્ઠ પોલીસ સ્ટેશન હતું.
- બે અન્ય પોલીસ સ્ટેશન - ઓડિશાના ગંગાપુર ગંજમ પોલીસ સ્ટેશન અને હરિયાણાના ભટ્ટુ કલાન - યાદીમાં બીજા અને ત્રીજા સ્થાને હતા.

પોલીસ સુધારણા

- પોલીસ સુધારાનો હેતુ પોલીસ સંસ્થાઓના મૂલ્યો, સંસ્કૃતિ, નીતિઓ અને વ્યવહારમાં પરિવર્તન લાવવાનો છે.
- તે પોલીસને લોકતાંત્રિક મૂલ્યો, માનવ અધિકારો અને કાયદાના શાસનના સંદર્ભમાં તેમની ફરજો નિભાવવાની પરિકલ્પના કરે છે.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

- તે સુનિશ્ચિત કરવાનો પણ ધ્યેય રાખે છે કે પોલીસ સુરક્ષા ક્ષેત્રના અન્ય પાસાઓ, જેમ કે વ્યવસ્થાપન અથવા દેખરેખની જવાબદારીઓ, અદાલતો અને કાર્યકારી, સંસદીય અથવા સ્વતંત્ર સત્તાવાળાઓ સાથે સંરેખિત થાય.
- પોલીસ ભારતના બંધારણની અનુસૂચિ 7 ની રાજ્ય સૂચિ હેઠળ આવે છે.

MoFPI એ પશુધન ક્ષેત્રને સુધારવા માટે પશુપાલન અને ડેરી વિભાગ સાથે MOU પર હસ્તાક્ષર કર્યા

- ફૂડ પ્રોસેસિંગ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ મંત્રાલય (MoFPI) એ 17 નવેમ્બર, 2021 ના રોજ પશુપાલન અને ડેરી વિભાગ (DAHD) સાથે એક MOU પર હસ્તાક્ષર કર્યા.
- પશુપાલન અને ડેરી વિભાગ દ્વારા ઘણી યોજનાઓના સંકલન દ્વારા ડેરી ઉદ્યોગ સાહસિકો અને ડેરી ઉદ્યોગોને લાભોના વિસ્તરણની સુવિધા માટે MOU પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.
- તે ધિરાણ સહાય પૂરી પાડીને, જરૂરી ટેકનોલોજી પ્રદાન કરીને અને ગુણવત્તા નિયંત્રણને મજબૂત કરીને ગ્રામીણ ગરીબોના ટકાઉ વિકાસ માટે આવક પેદા કરવામાં પણ મદદ કરશે.
- આવા સંકલિત પ્રયાસોથી ખેડૂતોને પશુધન ક્ષેત્ર દ્વારા તેમની આવક બમણી કરવામાં મદદ મળશે.

પશુપાલન

- તે પસંદગીયુક્ત સંવર્ધન અને પશુધન ઉછેરનો સંદર્ભ આપે છે. તે પ્રાણીઓનું સંચાલન અને સંભાળ છે જેમાં નફો મેળવવા માટે પ્રાણીઓના આનુવંશિક લક્ષણો અને વર્તન વિકસાવવામાં આવે છે. પશુપાલન ક્ષેત્ર ભારતમાં લગભગ 55% ગ્રામીણ વસ્તીની આજીવિકાને ટેકો આપે છે. આર્થિક સર્વેક્ષણ-2021 મુજબ, કુલ મૂલ્યવર્ધિત (સ્થિર ભાવે)માં કૃષિ અને સંલગ્ન ક્ષેત્રોમાં પશુધનનું યોગદાન 2014-15માં 24.32 ટકાથી વધીને 2018-19માં 28.63 ટકા થયું છે. ભારત વિશ્વમાં સૌથી વધુ પશુધનનો માલિક છે.

20મી પશુધન વસ્તી ગણતરી

- 20મી પશુધન વસ્તી ગણતરી મુજબ, ભારતની પશુધન વસ્તી ગણતરીમાં 535.78 મિલિયન પશુધન -2012 કરતાં 4.6% વધુ છે.

પશુપાલનનું મહત્વ

- આ ક્ષેત્રે સમાજમાં મહિલાઓની આવક અને ભૂમિકામાં વધારો કરીને મહિલા સશક્તિકરણમાં મહત્વપૂર્ણ યોગદાન આપ્યું છે.
- તે નાના અને સીમાંત ખેડૂતો માટે, ખાસ કરીને ભારતમાં વરસાદ આધારિત વિસ્તારોમાં મુખ્ય જોખમ ઘટાડવાના અભિગમ તરીકે કામ કરે છે.

ભારત સૌથી વધુ રેમિટન્સ મેળવનાર દેશ છે

- વિશ્વ બેંકના 'Migration and Development Brief' મુજબ, ભારત 2021માં US\$ 87 બિલિયન (અગાઉના વર્ષ કરતાં 4.6% નો વધારો) પ્રાપ્ત કરીને વિશ્વનો સૌથી મોટો રેમિટન્સ મેળવનાર દેશ છે.
- ભારત પછી ચીન, મેક્સિકો, ફિલિપાઈન્સ અને ઈજિપ્તનો નંબર આવે છે.
- યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ સૌથી મોટો સ્ત્રોત બની ગયો છે, જે કુલ રેમિટન્સના 20% થી વધુ હિસ્સો ધરાવે છે.

રેમિટન્સની વૃદ્ધિ સાથે સંબંધિત પરિબળો

- યુરોપ અને યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સમાં આર્થિક પુનઃપ્રાપ્તિ દ્વારા સહાયિત, જરૂરિયાતના સમયે તેમના પરિવારોને ટેકો આપવાનો સ્થળાંતર કરનારાઓનો નિર્ધાર, જે બદલામાં આર્થિક પ્રોત્સાહનો અને રોજગાર સહાય કાર્યક્રમો દ્વારા સમર્થિત હતો.
- ગલ્ફ કોઓપરેશન કાઉન્સિલ (GCC) અને મજબૂત ભાવોના પરિણામી સંગ્રહ અને તેલના બાહ્ય (આઉટવર્ડ) દેશો અને રશિયામાં ભંડોળની વસૂલાતની આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા સુવિધા આપવામાં આવી હતી.
- બીજા ત્રિમાસિક ગાળા દરમિયાન વધતા COVID-19 કેસ અને મૃત્યુની ગંભીરતા (વૈશ્વિક સરેરાશથી ઘણી વધારે) એ દેશમાં પૂરતા પ્રવાહને સુવ્યવસ્થિત કરવામાં (ઓક્સિજન ટાંકીઓની ખરીદી સહિત) મુખ્ય ભૂમિકા ભજવી હતી.
- કોવિડ-19 કટોકટી દરમિયાન આર્થિક મુશ્કેલીઓનો ભોગ બનેલા પરિવારોને ટેકો આપવા માટે સ્થળાંતર કરનારાઓના પ્રવાહે સરકારી રોકડ ટ્રાન્સફર પ્રોગ્રામને વધુ પૂરક બનાવ્યું છે.

વર્ષ 2022 માટે અંદાજો

- કુલ માર્કેટ સ્ટોકમાં ઘટાડો થવાને કારણે 2022માં રેમિટન્સ 3% વધીને US\$89.6 બિલિયન થવાનો અંદાજ છે, કારણ કે આરબ દેશોમાંથી પરત ફરનારાઓનો મોટો હિસ્સો પરત આવવાની રાહ જોઈ રહ્યો છે.

અન્ય દેશો

- મોટાભાગના વિસ્તારોમાં રેમિટન્સમાં મજબૂત વૃદ્ધિ નોંધાઈ હતી.
- લેટિન અમેરિકા અને કેરેબિયન (21.6%), મધ્ય પૂર્વ અને ઉત્તર આફ્રિકા (9.7%), દક્ષિણ એશિયા (8%), સબ-સહારન આફ્રિકા (6.2%), યુરોપ અને મધ્ય એશિયા (5.3%).
- પૂર્વ એશિયા અને પેસિફિકમાં રેમિટન્સમાં 4% ઘટાડો થયો હતો, જોકે ચીનને બાદ કરતા રેમિટન્સમાં આ ક્ષેત્રમાં 1.4% નો વધારો નોંધાયો હતો.
- પરિબળો: યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સમાં આર્થિક પુનઃપ્રાપ્તિ અને લેટિન અમેરિકા અને કેરેબિયનમાં વધારાના પરિબળો અપવાદરૂપે મજબૂત વૃદ્ધિ તરફ દોરી ગયા, જેમાં તેમના મૂળ દેશોમાં કુદરતી આફતો માટે સ્થળાંતર કરનારાઓનો પ્રતિસાદ અને દેશોમાંથી નાણાં મોકલવાનો સમાવેશ થાય છે.

સલાહ

- વિદેશીઓ અને રેમિટન્સ સેવા પ્રદાતાઓ માટે બેંક ખાતાની એક્સેસ પ્રદાન કરવી, ખાસ કરીને ડિજિટલ ચેનલો દ્વારા, રેમિટન્સ વહેતી રાખવા માટે એક મુખ્ય જરૂરિયાત છે.
- નીતિના પ્રતિસાદોમાં સ્થળાંતર કરનારાઓને પણ સામેલ કરવાનું ચાલુ રાખવું જોઈએ, ખાસ કરીને રસીની એક્સેસ અને ઓછી ચૂકવણીથી રક્ષણના ક્ષેત્રોમાં.

વિશ્વ બેંક સ્થળાંતર અને વિકાસ સંક્ષિપ્ત અહેવાલ

- તે 'ડેવલપમેન્ટ ઈકોનોમિક્સ' (DEC) ના 'માઈગ્રેશન એન્ડ રેમિટન્સ યુનિટ' દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવે છે, જે વિશ્વ બેંકની અગ્રણી સંશોધન અને ડેટા શાખા છે.
- તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ છ મહિનામાં સ્થળાંતર અને રેમિટન્સ ફ્લો અને સંબંધિત નીતિઓમાં મુખ્ય વિકાસ વિશે અપડેટ પ્રદાન કરવાનો છે.
- તે વિકાસશીલ દેશોમાં રેમિટન્સ પ્રેષણ પ્રવાહ માટે મધ્યમ ગાળાના અંદાજો પણ પૂરા પાડે છે.
- આ ડેટા વર્ષમાં બે વાર તૈયાર કરવામાં આવે છે.

પ્રેષિત ધન અથવા રેમિટન્સ

- પ્રેષિત ધન અથવા રેમિટન્સનો અર્થ સ્થળાંતર કરનારાઓ દ્વારા મૂળ દેશમાં મિત્રો અને સંબંધીઓને કરવામાં આવેલ નાણાકીય અથવા અન્ય ટ્રાન્સફર થાય છે.
- તે અનિવાર્યપણે બે મુખ્ય ઘટકોનો સરવાળો છે - નિવાસી અને બિન-નિવાસી પરિવારો અને કર્મચારી વળતર વચ્ચે રોકડ અથવા પ્રકારની વ્યક્તિગત ટ્રાન્સફર, જે મર્યાદિત સમયગાળા માટે બીજા દેશમાં કામ કરતા કામદારોની આવકનો સંદર્ભ આપે છે.

- રેમિટન્સ પ્રાપ્તકર્તા દેશોમાં આર્થિક વૃદ્ધિને ઉત્તેજિત કરવામાં મદદ કરે છે, પરંતુ તે આવા દેશોને તેમના પર વધુ નિર્ભર પણ બનાવી શકે છે.

PMGSY-I, II અને RCPLWEA પ્રોજેક્ટનું ચાલુ રાખવું

- આર્થિક બાબતોની કેબિનેટ સમિતિ (CCEA) એ રસ્તાઓ અને પુલોના બાંધકામના બાકી કામો પૂર્ણ કરવા માટે સપ્ટેમ્બર, 2022 સુધી પ્રધાનમંત્રી ગ્રામ સડક યોજના-1 અને II (PMGSY-I અને II) ચાલુ રાખવા માટે મંજૂરી આપી છે.
- આર્થિક બાબતોની કેબિનેટ કમિટી (CCEA) એ માર્ચ 2023 સુધી ડાબેરી ઉગ્રવાદ પ્રભાવિત વિસ્તારો (RCPLWEA) માટે રોડ કનેક્ટિવિટી પ્રોજેક્ટ ચાલુ રાખવા માટે પણ મંજૂરી આપી હતી.

પ્રધાનમંત્રી ગ્રામ સડક યોજના (PMGSY)

- **PMGSY-I:**
 - PMGSY-I એ સેન્સસ-2001 મુજબ મેદાની વિસ્તારોમાં 500 થી વધુ અને ઉત્તર-પૂર્વ અને હિમાલયના રાજ્યોમાં 250 થી વધુ વસ્તી ધરાવતા રસ્તાથી વંચિત રહેઠાણોને કનેક્ટિવિટી પ્રદાન કરવા માટે વર્ષ 2000માં શરૂ કરાયેલ કેન્દ્રીય પ્રાયોજિત યોજના છે.
 - આ યોજનામાં લાયક રહેઠાણ ધરાવતા તમામ જિલ્લાઓ માટે હાલના ગ્રામીણ રસ્તાઓના અપગ્રેડેશનના ઘટકોનો પણ સમાવેશ થાય છે.
- **PMGSY-II:**
 - વર્તમાન ગ્રામીણ રોડ નેટવર્કની 50,000 કિમી લંબાઈને પૂર્ણ કરવાની પરિકલ્પના સાથે મે 2013માં કેબિનેટ દ્વારા તેને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.
- **PMGSY-III:**
 - તે 1,25,000 કિમીના હાલના રૂટ અને મુખ્ય ગ્રામીણ લિંક્સ દ્વારા વસવાટ તેમજ ગ્રામીણ કૃષિ બજારો, ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓ અને હોસ્પિટલોને જોડવા માટે વર્ષ 2019માં શરૂ કરવામાં આવી હતી.
 - યોજનાના અમલીકરણનો સમયગાળો માર્ચ 2025 સુધીનો છે.

ડાબેરી ઉગ્રવાદ પ્રભાવિત વિસ્તારો માટે રોડ કનેક્ટિવિટી પ્રોજેક્ટ

- તે વર્ષ 2016માં 9 રાજ્યો (આંધ્ર પ્રદેશ, બિહાર, છત્તીસગઢ, આરખંડ, મધ્ય પ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર, ઓડિશા, તેલંગાણા અને ઉત્તર પ્રદેશ) ના 44 જિલ્લાઓમાં 5,412 કિલોમીટરના રસ્તાઓ અને વ્યૂહાત્મક મહત્વના 126 પુલના બાંધકામ/અપગ્રેડેશન માટે એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

- અમલીકરણ સમયગાળો: 2016-17 થી 2019-20
- ગૃહ મંત્રાલયે રાજ્યો અને સુરક્ષા દળો સાથે પરામર્શ કરીને આ યોજના હેઠળના રસ્તાઓ અને પુલોના કામોની ઓળખ કરી છે.

મહત્વ

- PMGSY પર હાથ ધરાયેલા વિવિધ સ્વતંત્ર અસર મૂલ્યાંકન અભ્યાસો તારણ આપે છે કે યોજનાએ કૃષિ, આરોગ્ય, શિક્ષણ, શહેરીકરણ અને રોજગાર સર્જન પર સકારાત્મક અસર કરી છે.
- ગ્રામીણ જોડાણ એ વિકાસની જરૂરિયાત છે.
- ઓલ-વેધર રોડ કનેક્ટિવિટીની ઉપલબ્ધતા એકબીજા સાથે જોડાયેલા વાતાવરણની આર્થિક સંભાવનાને વિસ્તૃત કરશે.
- હાલના ગ્રામીણ રસ્તાઓના અપગ્રેડેશનથી લોકો, માલસામાન અને અન્ય સેવાઓ માટે પરિવહન સેવા પ્રદાતા તરીકે રોડ નેટવર્કની એકંદર કાર્યક્ષમતામાં સુધારો થશે.
- રસ્તાઓનું નિર્માણ/અપગ્રેડેશન સ્થાનિક લોકો માટે પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ બંને રીતે રોજગારીનું સર્જન કરશે.

પડકારો

- પૈસાનો અભાવ
- પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓની મર્યાદિત ભાગીદારી.
- અપૂરતી અમલ અને કરાર ક્ષમતા.
- કામ માટે યોગ્ય હવામાનનો અભાવ અને ખાસ કરીને પર્વતીય રાજ્યોમાં દુર્ગમ વિસ્તારો.
- મકાન સામગ્રીનો અભાવ.
- સુરક્ષાની ચિંતા, ખાસ કરીને Left Wing Extremism (LWE) ધરાવતા વિસ્તારોમાં.

ભવિષ્યના પગલાં

- ગ્રામીણ રોડ સંપર્ક (Rural Road Connectivity) એ ગ્રામીણ વિકાસનો મુખ્ય ઘટક છે કારણ કે તે આર્થિક અને સામાજિક સેવાઓની પહોંચને પ્રોત્સાહન આપે છે. આ ઉપરાંત તે ભારતમાં કૃષિ આવક અને ઉત્પાદક રોજગારીની તકો પેદા કરવામાં મદદ કરે છે. આ સંદર્ભમાં, સરકાર મૂળભૂત ગ્રામીણ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર બનાવવા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાકીય સંસ્થાઓ સાથે જોડાણ કરવાનું વિચારી શકે છે.

છેલ્લા બે દાયકામાં એન્ટિબાયોટિકના વપરાશમાં 46%નો વધારો થયો છે: અભ્યાસ

- એન્ટિમાઈક્રોબાયલ રેઝિસ્ટન્સ (GRAM) પ્રોજેક્ટ પર વૈશ્વિક સંશોધન ઘ લેન્સેટ પ્લેનેટરી હેલ્થમાં એક અભ્યાસ પ્રકાશિત થયો છે. આ અભ્યાસ અનુસાર, છેલ્લા બે દાયકામાં વૈશ્વિક એન્ટિબાયોટિક વપરાશ દરમાં 46%નો વધારો થયો છે.
- GRAM એ આંકડાકીય મોડેલિંગ તકનીકોનો ઉપયોગ કરીને નવીન અભિગમનો ઉપયોગ કર્યો.
- આમાં બહુવિધ ડેટા સ્ત્રોતો અને પ્રકારોનો સમાવેશ થાય છે, જેમ કે ઓછી અને મધ્યમ આવક ધરાવતા દેશોમાં મોટા પાયે ધરગથ્થુ સર્વેક્ષણો, વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા (WHO) તરફથી એન્ટિબાયોટિક વપરાશનો ડેટા અને દવાના વેચાણનો ડેટા શામેલ છે.
- GRAM એ યુરોપિયન સેન્ટર ફોર ડિસીઝ પ્રિવેન્શન એન્ડ કંટ્રોલ (ECDC) પાસેથી પણ ડેટા એકત્ર કર્યો.

અભ્યાસના તારણો

- કુલ એન્ટિબાયોટિક વપરાશ દર સમગ્ર દેશમાં બદલાય છે, પ્રતિ 1000 વસ્તી દીઠ 5 DDD થી 45.9 DDD સુધી છે.
- 2000-2018ની વચ્ચે, વૈશ્વિક એન્ટિબાયોટિક વપરાશ દર 46% વધ્યો છે, જે પ્રતિ 1000 વસ્તી દીઠ 9.8 થી વધીને 14.3 DDD થયો છે.
- ઓછી આવક ધરાવતા અને મધ્યમ આવક ધરાવતા દેશોમાં, એન્ટિબાયોટિક વપરાશ દર 76% વધ્યો, જે 7.4 થી વધીને 13.1 DDD પ્રતિ 1000 પ્રતિ દિવસ થયો.
- જો કે, ઉચ્ચ આવક ધરાવતા દેશોમાં, વપરાશ દર સ્થિર હતો.
- દક્ષિણ એશિયામાં એન્ટિબાયોટિક વપરાશ દર 116% વધ્યો.
- ઉત્તર આફ્રિકા અને મધ્ય પૂર્વ પ્રદેશમાં બીજો સૌથી મોટો વધારો (111%) જોવા મળ્યો હતો.

ઈ-શ્રમ: 70% અનૌપચારિક કામદારો SC, ST, OBC છે

- ઈ-શ્રમ પોર્ટલ (e-Shram portal) પર અત્યાર સુધીમાં 7.86 કરોડથી વધુ નોંધણી કરવામાં આવી છે, જે અસંગઠિત કામદારોનો ભારતનો પ્રથમ કેન્દ્રિય ડેટાબેઝ છે. આ સંખ્યામાંથી 40.5% અન્ય પછાત વર્ગો (OBC), 27.4% સામાન્ય વર્ગ, 23.7% અનુસૂચિત જાતિ (SC) અને 8.3% અનુસૂચિત જનજાતિ (ST) ના છે.

- આ અંદાજો મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે તે ભારતમાં અનૌપચારિક ક્ષેત્રના કામદારોની સામાજિક પ્રોફાઇલનો સંકેત આપે છે.
- 2011ની વસ્તી ગણતરી મુજબ, અનુસૂચિત જાતિની વસ્તીનો હિસ્સો 16.2% હતો અને અનુસૂચિત જનજાતિનો હિસ્સો 8.2% હતો.
- 2011ની વસ્તી ગણતરી OBC ગણતરીની વિગતો આપતી નથી. જો કે, 2007માં નેશનલ સોમ્પલ સર્વે ઓર્ગનાઈઝેશન (NSSO) દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલા સર્વે મુજબ, OBCની વસ્તી હિસ્સો 40.9% હતો.
- સામાન્ય વર્ગની વસ્તીનો હિસ્સો લગભગ 34% હતો.

વ્યવસાય મુજબ નોંધણી ડેટા

- સૌથી વધુ નોંધણી (53.6%) કૃષિ ક્ષેત્રમાં જોવા મળી હતી.
- તે પછી બાંધકામ ક્ષેત્ર (12.2 ટકા) અને ઘરેલું અને ઘરેલું કામદારો (8.71 ટકા) આવે છે.
- ઈ-શ્રમ પોર્ટલ અસંગઠિત ક્ષેત્રના કામદારોના પ્રાથમિક તેમજ ગૌણ વ્યવસાયોની નોંધ કરી રહ્યું છે.

રાજ્યોમાં નોંધણી

- કૃષિ ક્ષેત્રમાં પશ્ચિમ બંગાળ 13.38% હિસ્સા સાથે ટોચનું સ્થાન ધરાવે છે. તે પછી ઓડિશા (10.5%), ઉત્તર પ્રદેશ (9.15%), બિહાર (5.71%) અને ઝારખંડ (3.03%) આવે છે.
- મેન્યુફેક્ચરિંગમાં, સૌથી વધુ રજીસ્ટ્રેશન ધરાવતા ટોચના ચાર દેશો પશ્ચિમ બંગાળ, ઉત્તર પ્રદેશ, બિહાર અને ઓડિશા છે.

લાંચનું જોખમ મેટ્રિક્સ-2021

- તાજેતરમાં લાંચ રૂઝત વિરોધી માનક સેટિંગ સંસ્થા-‘TRACE’ દ્વારા ‘લાંચનું જોખમ મેટ્રિક્સ-2021’ બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું.

મેટ્રિક્સ વિશે

- તે 194 દેશો, પ્રદેશો અને સ્વાયત્ત અને અર્ધ-સ્વાયત્ત પ્રદેશોમાં લાંચના જોખમને માપે છે.
- તે વાણિજ્યિક લાંચના જોખમો વિશે વધુ વિશ્વસનીય અને સચોટ માહિતી માટે વિશ્વભરના વેપારી સમુદાયની જરૂરિયાતને પહોંચી વળવા માટે મૂળ 2014માં પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી.
- તે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર, વિશ્વ બેંક, ગોથેનબર્ગ યુનિવર્સિટી ખાતેની વી-ડેમ સંસ્થા અને વર્લ્ડ ઇકોનોમિક ફોરમ સહિત મુખ્ય જાહેર હિત અને આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓ પાસેથી સંબંધિત ડેટા એકત્રિત કરે છે.

ગણતરીની પદ્ધતિ : સ્કોર ચાર પરિબલોના આધારે ગણવામાં આવે છે

- અમલીકરણ અને લાંચ વિરોધી અટકાયત.
- સરકાર સાથે વેપારી વાટાઘાટો.
- સરકારી અને સિવિલ સર્વિસમાં પારદર્શિતા.
- મીડિયાની ભૂમિકા સહિત નાગરિક સમાજની દેખરેખ ક્ષમતા.

વિવિધ દેશોનું પ્રદર્શન

■ ભારત:

- વર્ષ 2021માં ભારત ગયા વર્ષના 77મા સ્થાનથી પાંચ સ્થાન નીચે સરકીને 82મા સ્થાને આવી ગયું છે.
- વર્ષ 2020માં ભારત 45ના સ્કોર સાથે 77મા ક્રમે હતું જ્યારે આ વર્ષે ભારત 44ના સ્કોર સાથે 82મા ક્રમે હતું.
- ભારતે તેના પાડોશી દેશો પાકિસ્તાન, ચીન, નેપાળ અને બાંગ્લાદેશ કરતાં વધુ સારું પ્રદર્શન કર્યું. જોકે, ભૂટાને 62મો રેન્ક મેળવ્યો છે.

■ વિશ્વ:

- ઉત્તર કોરિયા, તુર્કમેનિસ્તાન, વેનેઝુએલા અને એરિટ્રિયામાં વ્યાપારી લાંચનું સૌથી વધુ જોખમ છે, જ્યારે ડેનમાર્ક, નોર્વે, ફિનલેન્ડ, સ્વીડન અને ન્યુઝીલેન્ડમાં સૌથી ઓછું જોખમ છે.
- છેલ્લાં પાંચ વર્ષમાં વૈશ્વિક પ્રવાહોની સરખામણીમાં યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સમાં લાંચના જોખમનું વાતાવરણ વધુ ખરાબ થયું છે.
- 2020 થી 2021 સુધી, તમામ ગલ્ફ કોઓપરેશન કાઉન્સિલ (GCC) દેશોમાં વ્યાપારી લાંચનું જોખમ વધ્યું છે.
- ભારત દ્વારા લેવામાં આવેલા સંબંધિત પગલાં: “ભ્રષ્ટાચાર સામે શૂન્ય સહિષ્ણુતા” માટેની તેની પ્રતિબદ્ધતાને અનુસરીને, ભારતે ભ્રષ્ટાચાર સામે લડવા માટે સંખ્યાબંધ પગલાં લીધાં છે, જેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:
- પારદર્શક નાગરિક મૈત્રીપૂર્ણ સેવાઓ પ્રદાન કરવા અને ભ્રષ્ટાચાર ઘટાડવા પ્રણાલીગત સુધારા. આમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:
- ડાયરેક્ટ બેનિફિટ ટ્રાન્સફર પહેલ દ્વારા પારદર્શક રીતે સરકારની વિવિધ યોજનાઓ હેઠળ નાગરિકોને સીધા જ કલ્યાણ લાભોનું વિતરણ.
- જાહેર પ્રાપ્તિમાં ઈ-ટેન્ડરિંગનો અમલ.
- ઈ-ગવર્નન્સનો પરિચય અને સિસ્ટમનું સરળીકરણ.
- સરકારી ઈ-માર્કેટપ્લેસ (GeM) દ્વારા સરકારી ખરીદી શરૂ કરવામાં આવી છે.

■ ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, 1988:

- તે લાંચ આપવાના કૃત્યને સ્પષ્ટપણે ગુનાહિત બનાવે છે અને વ્યાપારી સંસ્થાઓના વરિષ્ઠ સંચાલન દ્વારા મોટા પ્રમાણમાં ભ્રષ્ટાચારને રોકવામાં મદદ કરશે.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

- સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશન (CVC) એ વિવિધ આદેશો અને પરિપત્રો દ્વારા, મુખ્ય પ્રાપ્તિ પ્રવૃત્તિઓમાં તમામ સંસ્થાઓ માટે અખંડિતતા સંધિ અપનાવવાની ભલામણ કરી છે અને જ્યાં પણ કોઈપણ અનિયમિતતા/દુરાચાર જણાય છે ત્યાં અસરકારક અને ઝડપી તપાસ સુનિશ્ચિત કરવા માટે.
- લોકપાલની સંસ્થા અધ્યક્ષ અને નિયુક્ત સભ્યો દ્વારા સંચાલિત થાય છે.
- લોકપાલ પાસે ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, 1988 હેઠળ જાહેર સેવકો સામેના કથિત અપરાધોના સંદર્ભમાં ફરિયાદો સીધી મેળવવા અને તેની તપાસ કરવાની વૈધાનિક સત્તા છે.

શીખવાની પ્રક્રિયા પર COVID-19 ની અસર: ASER 2021

- તાજેતરમાં, શિક્ષા વાર્ષિક સ્થિતિ રિપોર્ટ (Annual Status of Education Report-ASER 2021) સર્વેની 16મી આવૃત્તિ બહાર પાડવામાં આવી હતી. સર્વેક્ષણમાં શીખવાની પ્રક્રિયા પર COVID-19 ની અસરનું વિશ્લેષણ કરવામાં આવ્યું હતું.
- આ ખાનગી ટ્યુટરિંગ પરની નિર્ભરતામાં વધારો અને સ્માર્ટફોન એક્સેસની ગેરહાજરી દર્શાવે છે.
- ખાસ કરીને નાના વર્ગોમાં શીખવાની ખોટની ભરપાઈ કરવામાં મદદ કરવા માટે વિશેષ ધ્યાન આપવાની જરૂર છે.

શિક્ષણનો વાર્ષિક સ્ટેટસ રિપોર્ટ સર્વે

- પ્રથમ એજ્યુકેશન ફાઉન્ડેશન (Pratham Education Foundation) દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલો ASER સર્વે દેશમાં તેના પ્રકારનો સૌથી જૂનો સર્વે છે.
- તે પ્રાથમિક સ્તરેથી મૂળભૂત શિક્ષણના સ્તરો સુધીની આંતરવૃષ્ટિની શ્રેણી માટે શ્રેષ્ઠ માનવામાં આવે છે.
- તે 2011ની વસ્તી ગણતરીનો ઉપયોગ નમૂનારૂપ ફ્રેમ તરીકે કરે છે અને સમગ્ર દેશમાં બાળકોની મૂળભૂત કૌશલ્યો પર માહિતીનો એક મહત્વપૂર્ણ રાષ્ટ્રીય સ્ત્રોત બની રહે છે.
- ASER 2018 એ 3 થી 16 વર્ષની વય જૂથના બાળકોનું સર્વેક્ષણ કર્યું અને ભારતના લગભગ તમામ ગ્રામીણ જિલ્લાઓને આવરી લીધા અને 5 થી 16 વર્ષની વય જૂથના બાળકોની મૂળભૂત વાંચન અને અંકગણિત ક્ષમતાઓનો અંદાજ કાઢ્યો.
- ASER 2019 26 ગ્રામીણ જિલ્લાઓમાં 4 થી 8 વર્ષની વય જૂથના બાળકોની પૂર્વ-શાળા અથવા શાળાકીય શિક્ષણની સ્થિતિ પર અહેવાલ આપે છે અને ભૌતિક જ્ઞાનને બદલે 'પ્રારંભિક વર્ષો' પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે અને 'સમસ્યા-નિરાકરણ ફેકલ્ટીઝ'ના વિકાસ પર ભાર મૂકે છે અને બાળકોની યાદશક્તિના નિર્માણ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો.

- ASER 2020 એ પ્રથમ ફોન-આધારિત સર્વેક્ષણ છે જે સપ્ટેમ્બર 2020માં શાળા બંધ થવાના છઠ્ઠા મહિનામાં હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું.

સરકારી શાળાઓમાં નોંધણીમાં વધારો

- સરકારી શાળાના વિદ્યાર્થીઓની નોંધણીમાં અભૂતપૂર્વ વધારો જોવા મળ્યો હતો, જ્યારે ખાનગી શાળાઓમાં પ્રવેશ દર છેલ્લા 10 વર્ષમાં સૌથી નીચો રહ્યો હતો.
- ખાનગી શાળાઓને બદલે સરકારી શાળાઓમાં સ્પષ્ટ વૃદ્ધિ/ફેરફાર જોવા મળ્યો જે 2018માં 64.3%થી વધીને 2020માં 65.8% અને 2021માં 70.3% થયો.
- ખાનગી શાળાઓમાં નોંધણી વર્ષ 2020માં 28.8% થી ઘટીને વર્ષ 2021માં 24.4% થઈ ગઈ છે.

ટ્યુશન પર નિર્ભરતા

- ખાનગી ટ્યુટરિંગ ક્લાસ પર નિર્ભરતામાં વધારો થયો હતો.
- વિદ્યાર્થીઓ, ખાસ કરીને ગરીબ પરિવારોના, ખાનગી ટ્યુશન પર પહેલા કરતા વધુ નિર્ભર બની ગયા છે.

ડિજિટલ વિભાજન

- એક વિશાળ ડિજિટલ વિભાજન અસ્તિત્વમાં છે, જે પ્રાથમિક ધોરણના વિદ્યાર્થીઓની શીખવાની ક્ષમતાને ગંભીરપણે અસર કરે છે.
- ગ્રેડ I અને II ના લગભગ એક તૃતીયાંશ બાળકો પાસે ઘરે સ્માર્ટફોન નથી.

નવા પ્રવેશકારો સાથે સમસ્યાઓ

- પૂર્વ-પ્રાથમિક વર્ગ અથવા આંગણવાડી અનુભવ વિનાના ડિજિટલ સાધનોની એક્સેસનો અભાવ અને રોગચાળાએ ભારતની ઔપચારિક શિક્ષણ પ્રણાલીમાં સૌથી યુવા પ્રવેશ કરનારાઓને ખાસ કરીને નબળા બનાવી દીધા છે.
- વર્ગ I અને II ના 3 માંથી 1 બાળકો ક્યારેય વ્યક્તિગત વર્ગમાં ગયા નથી.
- રોગચાળા પછી શાળા પ્રણાલીમાં પ્રવેશતા વિદ્યાર્થીઓને ઔપચારિક શિક્ષણ પ્રણાલી માટે વાતાવરણ તૈયાર કરવા માટે સમયની જરૂર પડશે.

શીખવાનું અંતરાલ

- 65.4% શિક્ષકોએ બાળકોના 'સમજવામાં અસમર્થ' હોવાની સમસ્યાને તેમના સૌથી મોટા પડકારો પૈકીના એક તરીકે ઓળખી.
- એક ચેતવણી પણ આપવામાં આવે છે કે જ્યાં સુધી તેમને તાત્કાલિક સંબોધવામાં ન આવે તો તેમના શીખવાના પરિણામોને અસર થશે.

- કેન્દ્ર સરકારના તાજેતરના નેશનલ એચિવમેન્ટ સર્વે (NAS) દરમિયાન, દેશભરના શિક્ષકો અને ક્ષેત્ર તપાસકર્તાઓએ અહેવાલ આપ્યો કે પ્રાથમિક વર્ગોમાં બાળકો મૂળભૂત સમજણ અને સંખ્યાત્મક કૌશલ્યોની કસોટી કરતા પ્રશ્નોના સ્વરૂપને સમજવા માટે સંઘર્ષ કરે છે.
- સકારાત્મક દૃષ્ટિકોણ: અહેવાલમાં હાલમાં 15-16 વય જૂથમાં નોંધાયેલા બાળકોના પ્રમાણમાં ઘટાડો નોંધાયો છે. તે એવા વર્ગોમાંનો એક છે જે શાળા છોડી દેવાની સમસ્યાઓના સૌથી વધુ જોખમનો સામનો કરે છે.
- 2010માં 15-16 વર્ષના બાળકોનું પ્રમાણ 16.1% (શાળામાં નોંધાયેલ નથી) હતું.
- માધ્યમિક શિક્ષણને સાર્વત્રિક બનાવવા માટે સરકારના અવિરત પ્રયાસો છતાં, આ સંખ્યા સતત ઘટી રહી છે અને વર્ષ 2018માં 12.1% હતી. આ ઘટાડો વર્ષ 2020માં 9.9% અને 2021માં 6.6% થયો.

સંબંધિત સરકારી પહેલો

- સ્વયમ (SWAYAM)
- નેશનલ એજ્યુકેશનલ એલાયન્સ ફોર ટેકનોલોજી (NEAT)
- નેશનલ નોલેજ નેટવર્ક (NKN)
- પ્રજ્ઞા માર્ગદર્શિકા
- ટેકનોલોજી ઉત્તર શિક્ષણ પર રાષ્ટ્રીય કાર્યક્રમ (NPTEL)

ભવિષ્યના પગલાં

- બહુપક્ષીય અભિગમ: શૈક્ષણિક સમયપત્રકનું લવચીક પુનઃનિર્ધારણ અને વિદ્યાર્થીઓના વિશાળ વર્ગને શિક્ષણની એક્સેસ પ્રદાન કરવા માટે શાળાઓ, શિક્ષકો અને માતાપિતા સાથે મળીને વિકલ્પોની શોધ કરવી.
- વંચિત વિદ્યાર્થીઓને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે જેમની પાસે ઈ-લર્નિંગની એક્સેસ નથી.
- ઓનલાઈન શિક્ષણને વધુ અસરકારક બનાવવું: લાંબી, હેતુહીન બેઠકો અને વન-વે કમ્યુનિકેશનને બદલે ટૂંકી પરંતુ ગુણવત્તાયુક્ત ચર્ચાઓને પ્રાથમિકતા આપવી જોઈએ.
- શિક્ષકની ભૂમિકા માત્ર વર્ગખંડના નિયંત્રણની બહાર જ્ઞાનના ટ્રાન્સફર માટે સહાયક બનવાની છે.
- જ્ઞાનના વિવિધ પાસાઓ પર વધુ ધ્યાન આપો: શિક્ષણ ક્ષમતા વિશે નહીં પણ પ્રેરણા વિશે વધુ મહત્વનું છે. વિદ્યાર્થીઓને માત્ર અભ્યાસક્રમ આવરી લેવાનો ઉદ્દેશ્ય શીખવવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું જોઈએ નહીં, વિષયની સમજ વિકસાવવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું જોઈએ.

પશ્ચિમ બંગાળે 'દુઆરે રાશન યોજના'(Duare Ration Scheme) શરૂ કરી

- પશ્ચિમ બંગાળના મુખ્ય પ્રધાન મમતા બેનર્જીએ 16 નવેમ્બર, 2021 ના રોજ "દુઆરે રાશન યોજના" (Duare Ration Scheme) નું ઉદ્ઘાટન કર્યું.
- રાજ્યના લગભગ 10 કરોડ લોકોને દુઆરે રાશન (રેશન એટ ઘ ડોર) યોજનાનો લાભ મળશે.
- સરકારે રાશન ડીલરોનું કમિશન 75 રૂપિયાથી વધારીને 150 રૂપિયા પ્રતિ ક્વિન્ટલ કરવાનો નિર્ણય લીધો છે.
- આ યોજના હેઠળ 10 કરોડ લોકોને દર મહિને ચોક્કસ દિવસે તેમના ઘરે રાશન મળશે.

ઘરે ઘરે રાશન કેવી રીતે પહોંચાડવામાં આવશે?

- દરેક ડીલરને રાશનની ડિલિવરીમાં મદદ કરવા માટે ઓછામાં ઓછા બે વ્યક્તિઓને કામે રાખવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે.
- તેમને દર મહિને 10,000 રૂપિયાનો પગાર મળશે, જેમાંથી સરકાર 5,000 રૂપિયા ચૂકવશે અને બાકીની રકમ વેપારી ચૂકવશે.
- આમ કરવાથી 21,000 ડીલરો 42,000 નોકરીઓનું સર્જન કરશે. તેનાથી સ્થાનિક યુવાનોને ફાયદો થશે.
- ડીલરોને રાશન પહોંચાડવા માટે વાહનો ખરીદવા માટે સરકાર તરફથી 1 લાખ રૂપિયાની આર્થિક સહાય પણ મળશે.
- આ યોજના પાછળ સરકાર 160 કરોડ રૂપિયા ખર્ચ કરશે.

વિતરણ પ્રક્રિયા

- દરેક ઘરમાં રાશન પહોંચાડવું મુશ્કેલ કામ છે. આમ, એક વિસ્તારને પૂર્ણ કરવામાં લગભગ એક વર્ષ લાગશે. ત્યાં સુધી સરકાર લોકોને રાશનનું વિતરણ કરવા માટે રસ્તાના એક ભાગને ચાર ભાગમાં વહેંચશે.

રાશન ડીલરશીપ

- આ યોજનામાં વધુ રાશન ડીલરોની જરૂર પડશે. આમ, રાશન ડીલર માટે અરજી કરવા માટેની કાર્યકારી મૂડી 1 લાખ રૂપિયાથી ઘટાડીને 50,000 રૂપિયા કરવામાં આવશે. આનાથી વધુ લોકોને ડીલરશીપ માટે અરજી કરવામાં મદદ મળશે.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

ખાદ સાથી: આમર રાશન મોબાઈલ એપ

- આ પ્રસંગે પશ્ચિમ બંગાળ સરકારે “ખાદ સાથી: આમર રાશન મોબાઈલ એપ”નું પણ ઉદ્ધાટન કર્યું. આ એપ લોકોને રેશન કાર્ડ માટે અરજી કરવામાં અને સંબંધિત માહિતી મેળવવામાં મદદ કરશે. આ જ હેતુ માટે, ખાદ અને પુરવઠા વિભાગ માટે એક WhatsApp ચેટબોટનું પણ ઉદ્ધાટન કરવામાં આવ્યું છે.

પૂર્વાચલ એક્સપ્રેસવે: યુપી

- તાજેતરમાં ઉત્તર પ્રદેશમાં વડાપ્રધાન દ્વારા પૂર્વાચલ એક્સપ્રેસવે (Purvanchal Expressway) નું ઉદ્ધાટન કરવામાં આવ્યું હતું.

પૂર્વાચલ એક્સપ્રેસવે વિશે

- તે લખનૌ જિલ્લામાં હાલના લખનૌ-સુલતાનપુર રોડ (NH-731) નજીક સ્થિત ચાંદસરાઈ ગામથી શરૂ થાય છે અને ગાઝીપુર જિલ્લામાં યુપી-બિહાર સરહદથી 18 કિમી દૂર આવેલ NH 31 હૈદરિયા ગામમાં સમાપ્ત થાય છે.
- આ એક્સપ્રેસવે હાલના આગરા-લખનૌ અને આગ્રા-નોઈડા યમુના એક્સપ્રેસવે સાથે જોડાશે, જે ઔદ્યોગિક કોરિડોર બનાવશે, જે યુપીની પૂર્વથી પશ્ચિમી સરહદોને કનેક્ટિવિટી પ્રદાન કરશે.
- ઔદ્યોગિક કોરિડોર મૂળભૂત રીતે એક કોરિડોર/વે છે જેમાં મલ્ટી-મોડલ પરિવહન સેવાઓ (Multi-Modal Transport Services)નો સમાવેશ થાય છે જે મુખ્ય માર્ગો તરીકે રાજ્યોમાંથી પસાર થાય છે.
- આ ગ્રીનફિલ્ડ એક્સપ્રેસવે પર આવતા જિલ્લાઓમાં લખનૌ, બારાબંકી, અમેઈ, સુલતાનપુર, અયોધ્યા, આંબેડકર નગર, આઝમગઢ, મૌ અને ગાઝીપુર છે.

એક્સપ્રેસવેની વિશેષતાઓ

- એક્સપ્રેસવે પર CNG સ્ટેશન, વાહનો માટે ઇલેક્ટ્રિક રિચાર્જ સ્ટેશન હશે અને આગ્રા અને બુંદેલખંડ એક્સપ્રેસવે દ્વારા ડિફેન્સ કોરિડોર સાથે જોડવામાં આવશે.

અપેક્ષિત લાભો

- રાજ્યનો પૂર્વીય વિસ્તાર આગ્રા-લખનૌ અને યમુના એક્સપ્રેસવે દ્વારા માત્ર લખનૌ સાથે જ નહીં પરંતુ રાષ્ટ્રીય રાજધાની સાથે પણ જોડાશે.
- તે ઉત્તર પ્રદેશના પૂર્વીય ભાગોના આર્થિક વિકાસને વેગ આપશે.
- આ એક્સપ્રેસવે ઉત્પાદિત કૃષિ કોમોડિટીઝ અને અન્ય ઉત્પાદનો માટે મોટા બજારોમાં વધુ સારી અને ઝડપી એક્સેસ પ્રદાન કરશે.

ઉત્તર પ્રદેશમાં એક્સપ્રેસવેનું નવું નેટવર્ક

- ઉત્તર પ્રદેશમાં પૂર્વાચલ એક્સપ્રેસવે સિવાય, પહેલેથી જ કાર્યરત આગ્રા-લખનૌ અને યમુના એક્સપ્રેસવે, ઓછામાં ઓછા ત્રણ વધુ એક્સપ્રેસવે, સૂચિત સંરક્ષણ કોરિડોર, પૂર્ણ થવાના વિવિધ તબક્કામાં છે.
- આ પ્રોજેક્ટ્સને પૂર્ણ કરવાની જવાબદારી Uttar Pradesh Expressways Industrial Development Authority-UPEIDA ને આપવામાં આવી છે.
- UPEIDAની સ્થાપના યુપી ઈન્ડસ્ટ્રીયલ એરિયા ડેવલપમેન્ટ એક્ટ હેઠળ કરવામાં આવી છે.

ઔદ્યોગિક કોરિડોર

■ ઔદ્યોગિક કોરિડોર વિશે:

- ભારત રાષ્ટ્રીય ઔદ્યોગિક કોરિડોર કાર્યક્રમના ભાગરૂપે વિવિધ ઔદ્યોગિક કોરિડોર પ્રોજેક્ટ્સ વિકસાવી રહ્યું છે.
- નેશનલ ઈન્ડસ્ટ્રીયલ કોરિડોર ડેવલપમેન્ટ પ્રોગ્રામ એ ભારતનો સૌથી મહત્વાકાંક્ષી ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોગ્રામ છે જેનો ઉદ્દેશ્ય નવા ઔદ્યોગિક શહેરોને ‘સ્માર્ટ સિટીઝ’માં વિકસાવવાનો અને નેક્સ્ટ જનરેશનની ટેકનોલોજીઓને ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ક્ષેત્રોમાં રૂપાંતરિત કરવાનો છે.

■ ઉદ્દેશ્ય:

- તેનો ઉદ્દેશ્ય ભારતમાં ભવિષ્યવાદી ઔદ્યોગિક શહેરોનો વિકાસ કરવાનો છે જે વિશ્વના શ્રેષ્ઠ ઉત્પાદન અને રોકાણ સ્થળો સાથે સ્પર્ધા કરી શકે.
- આનાથી રોજગારીની તકો ઊભી થશે અને એકંદર સામાજિક-આર્થિક વિકાસને પ્રોત્સાહન મળશે.

■ અમલીકરણ એજન્સી:

- આ અગિયાર ઔદ્યોગિક કોરિડોર પ્રોજેક્ટ્સનો વિકાસ (નીચેનું ચિત્ર) રાષ્ટ્રીય ઔદ્યોગિક કોરિડોર વિકાસ અને અમલીકરણ ટ્રસ્ટ (National Industrial Corridor Development and Implementation Trust -NICDIT) દ્વારા અમલમાં મૂકવામાં આવશે.

■ ઔદ્યોગિક કોરિડોર વિશ્વ-કક્ષાનું ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર બનાવે છે, જેમ કે:

- હાઈ સ્પીડ ટ્રાન્સપોર્ટ નેટવર્ક - રેલ અને રોડ.
- અત્યાધુનિક કાર્ગો હેન્ડલિંગ સાધનો સાથેના બંદરો.
- આધુનિક એરપોર્ટ.
- સ્પેશિયલ ઈકોનોમિક ઝોન/ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ઝોન.
- લોજિસ્ટિક્સ પાર્ક/ટ્રાન્સશિપમેન્ટ હબ.
- નોલેજ પાર્ક ઔદ્યોગિક જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.
- ટાઉનશીપ/રિયલ એસ્ટેટ જેવી પૂરક ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર.
- પોલિસી ફ્રેમવર્ક તેમજ અન્ય શહેરી ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરને સક્ષમ કરવું.

આંતરિક વિસ્થાપન

- United Nations High Commissioner for Refugees- UNHCR દ્વારા એક અહેવાલ (મિડ-યર ટ્રેન્ડ્સ 2021 રિપોર્ટ) અનુસાર, 2021ના પ્રથમ છ મહિનામાં 33 દેશોમાં લગભગ 51 મિલિયન લોકો સંઘર્ષ અને હિંસાને કારણે આંતરિક રીતે વિસ્થાપિત થયા હતા.
- સંઘર્ષ, કોવિડ-19, ગરીબી, ખાદ્ય અસુરક્ષા અને આબોહવાની કટોકટીના સંયોજને વિસ્થાપિતોની માનવતાવાદી દુર્દશાને વધારી દીધી છે, જેમાંથી મોટાભાગના વિકાસશીલ વિસ્તારોમાં રહે છે.
- આફ્રિકા વિસ્થાપિત વ્યક્તિઓની સંખ્યા માટે સૌથી વધુ સંવેદનશીલ વિસ્તાર છે.

આંતરિક વિસ્થાપન (અર્થ)

- આંતરિક વિસ્થાપન એવા લોકોની સ્થિતિનું વર્ણન કરે છે જેમને તેમના ઘર છોડવાની ફરજ પાડવામાં આવી છે પરંતુ તેમનો દેશ છોડ્યો નથી.
- વિસ્થાપનના પરિબળો: દર વર્ષે લાખો લોકો સંઘર્ષ, હિંસા, વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સ, આપત્તિઓ અને આબોહવા પરિવર્તનના સંદર્ભમાં તેમના ઘરો અથવા રહેઠાણના સ્થળો છોડીને તેમના દેશોની સરહદોની અંદર વિસ્થાપિત થાય છે.
- ઘટકો: આંતરિક વિસ્થાપન બે ઘટકો પર આધારિત છે:
 - જો લોકોનું વિસ્થાપન ફરજિયાત અથવા અનૈચ્છિક છે (તેમને આર્થિક અને અન્ય સ્વૈચ્છિક સ્થળાંતરથી અલગ કરવા);
 - જો વ્યક્તિ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે માન્યતા પ્રાપ્ત રાજ્યની સરહદોની અંદર રહે છે (તેમને શરણાર્થીઓથી અલગ કરવા).
- શરણાર્થીથી તફાવત: 1951ના શરણાર્થી સંમેલન મુજબ, “શરણાર્થી” એ એવી વ્યક્તિ છે કે જેને અત્યાચાર ગુજારવામાં આવ્યો હોય અને તેમનો મૂળ દેશ છોડવાની ફરજ પાડવામાં આવી હોય.
- શરણાર્થી ગણવા માટેની પૂર્વ શરતોમાંની એક એ છે કે વ્યક્તિએ આંતરરાષ્ટ્રીય સરહદ પાર કરી હોય .
- શરણાર્થીઓથી વિપરીત, આંતરિક રીતે વિસ્થાપિત લોકો કોઈપણ આંતરરાષ્ટ્રીય સંમેલનનો વિષય નથી.
- આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે, કોઈપણ એક એજન્સી અથવા સંસ્થાને IDPsના રક્ષણ અને સહાયમાં વૈશ્વિક નેતા તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવી નથી.
- જો કે આંતરિક વિસ્થાપન પર સંયુક્ત રાષ્ટ્રના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો છે.

- આંતરિક વિસ્થાપિત વ્યક્તિઓ (IDPs) દ્વારા સામનો કરવામાં આવતા પડકારો: IDPs પર શારીરિક શોષણ, જાતીય અથવા લિંગ-આધારિત હિંસાનું જોખમ રહેલું છે અને તેઓ પરિવારના સભ્યોથી અલગ થવાનું જોખમ ચલાવે છે.
- તેઓ ઘણીવાર પર્યાપ્ત આશ્રય, ખોરાક અને આરોગ્ય સેવાઓથી વંચિત રહે છે અને ઘણીવાર તેમની મિલકત, જમીન અથવા આજીવિકા માટે તેમની સ્થાપિત એક્સેસ ગુમાવે છે.

ભારતમાં આંતરિક વિસ્થાપન

- સમજૂતી: ભારતમાં IDPsની સંખ્યાનો અંદાજ કાઢવો લગભગ મુશ્કેલ છે, કારણ કે આટલા મોટા દેશમાં નિયમિત દેખરેખ શક્ય નથી, જેમાં કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારોના ડેટાના સંકલન માટે જવાબદાર કેન્દ્રીય સત્તાનો અભાવ છે.
- આંતરિક વિસ્થાપન પરના વૈશ્વિક અહેવાલ, 2020 (GRID-2020) મુજબ , ભારતમાં વર્ષ 2019માં લગભગ 50 લાખ લોકો વિસ્થાપિત થયા હતા, જે વિશ્વમાં અત્યાર સુધીમાં સૌથી વધુ છે.
- નીતિ માળખું: ભારતમાં શરણાર્થીઓ અથવા IDPsની સમસ્યાનો સામનો કરવા માટે કોઈ રાષ્ટ્રીય નીતિ અને કાનૂની સંસ્થાકીય માળખું નથી.
- ભારતે 1951ના સંમેલન અને 1967ના પ્રોટોકોલને બહાલી આપી નથી અને મોટાભાગના શરણાર્થી જૂથોને UNHCRમાં પ્રવેશની મંજૂરી આપતું નથી.
- શરણાર્થીઓના મુદ્દાઓ પર દેખરેખ રાખવા માટે કાયમી સંસ્થાકીય માળખાની ગેરહાજરીમાં, શરણાર્થીનો દરજ્જો આપવો એ રાજકીય સત્તાવાળાઓના વિવેકબુદ્ધિ પર છે.
- ભારતમાં આંતરિક વિસ્થાપનના પરિબળો:
 - અલગતાવાદી ચળવળ: આઝાદી પછીથી, ઉત્તર-પૂર્વ ભારતમાં બે મોટા સશસ્ત્ર સંઘર્ષો થયા છે -નગા ચળવળ અને આસામ ચળવળ.
 - જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં રાજ્ય દળો અને આતંકવાદીઓ વચ્ચેના યુદ્ધને કારણે કાશ્મીરી પંડિતોનું સામૂહિક સ્થળાંતર થયું.
 - ઓળખ-આધારિત સ્વાયત્તતા ચળવળો: બોડોલેન્ડ, પંજાબ, ગોરખાલેન્ડ અને લદ્દાખ જેવી ઓળખ-આધારિત સ્વાયત્તતાની ચળવળો પણ હિંસા અને વિસ્થાપન તરફ દોરી ગઈ છે.
- સ્થાનિક હિંસા: જાતિના વિવાદો (જેમ કે બિહાર અને ઉત્તર પ્રદેશમાં), ધાર્મિક કટ્ટરવાદ અને ‘ભૂમિ-પુત્ર સિદ્ધાંત’ (બિન-આદિવાસી જૂથોને રહેઠાણ અને રોજગારના અધિકારો પ્રત્યે આક્રમક વલણ) ના કારણે પણ આંતરિક વિસ્થાપન થયું છે.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

- પર્યાવરણ અને વિકાસ પ્રેરિત વિસ્થાપન: ભારતે ઝડપી આર્થિક વૃદ્ધિ હાંસલ કરવા માટે ઔદ્યોગિક પ્રોજેક્ટ્સ, ડેમ, રસ્તાઓ, ખાણો, પાવર પ્લાન્ટ્સ અને નવા શહેરોમાં રોકાણ કર્યું છે જે મોટા પાયે જમીન સંપાદન અને લોકોના વિસ્થાપન દ્વારા જ શક્ય છે.

ભવિષ્યના પગલાં

- નીતિ માળખાની જરૂરિયાત : ભારતે સર્વસમાવેશક વૃદ્ધિ અને વિકાસને સુનિશ્ચિત કરવા અને કટોકટી-પ્રેરિત સ્થળાંતર ઘટાડવા માટે સ્થળાંતર-કેન્દ્રિત નીતિઓ, વ્યૂહરચના અને સંસ્થાકીય મિકેનિઝમ્સ ઘડવાની જરૂર છે.
- ન્યાય પૂરો પાડવો: આંતરિક રીતે વિસ્થાપિત વસ્તી (ઓછા વેતન, અસુરક્ષિત અથવા ખતરનાક કામ; તસ્કરી અને સ્ત્રીઓ અને બાળકોના જાતીય શોષણ માટે ઉચ્ચ સંવેદનશીલતા વગેરે) કે જેઓ અપૂરતા આવાસના પ્રશ્નોનો સામનો કરી રહ્યા છે તેમને સુવિધાઓ અને સામાજિક સુરક્ષા પૂરી પાડવાની જરૂર છે.

સ્ટબલ બાળવાની ઘટનાઓ પર તાજેતરનો ICRI ડેટા: મુખ્ય મુદ્દાઓ

- ICRI-ભારતીય કૃષિ અનુસંધાન સંસ્થા (IARI) એ તાજેતરમાં જ સ્ટબલ સળગાવવાની ઘટનાઓ પર તેનો ડેટા પ્રકાશિત કર્યો છે.
- આ અહેવાલ એવા સમયે પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યો છે જ્યારે દિલ્હી અને તેની આસપાસના રાજ્યો ધુમ્મસ અને હાનિકારક ધુમાડાના જાડા ધાબળો સામે લડી રહ્યા છે.
- આના પરિણામે, સરકારે શાળાઓ બંધ કરી દીધી છે અને પ્રદૂષણને નિયંત્રિત કરવા માટે કટોકટીના પગલાં લીધાં છે.
- અહેવાલ તારણો:
- આ રિપોર્ટ અનુસાર, વર્ષ 2021માં હરિયાણા સિવાય મોટાભાગના રાજ્યોમાં પરાળ સળગાવવાની ઘટનાઓ ઘણી ઓછી છે.
- હરિયાણામાં 15 સપ્ટેમ્બરથી 13 નવેમ્બર 2021 વચ્ચે ધૂળ બાળવાની ઘટનાઓમાં 48.5%નો વધારો થયો છે.
- પંજાબમાં, આવી ઘટનાઓની સંચિત સંખ્યા 21% ઓછી છે, જો કે 13 ઓક્ટોબરથી પંજાબમાં 53.3% નો વધારો નોંધાયો છે.

ભારતીય કૃષિ સંશોધન સંસ્થા (Indian Agricultural Research Institute-IARI)

- IARI સામાન્ય રીતે પુસા સંસ્થા તરીકે ઓળખાય છે. તે ભારતમાં કૃષિ સંશોધન, શિક્ષણ અને વિસ્તરણ માટેની રાષ્ટ્રીય સંસ્થા છે. આ સંસ્થાને મૂળરૂપે પુસા સંસ્થાન કહેવામાં આવે છે કારણ કે તે 1911માં પુસા બિહારમાં “ઈમ્પિરિયલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ એગ્રીકલ્ચરલ રિસર્ચ” નામ હેઠળ સ્થિત હતી. 1919માં તેનું નામ બદલીને ઈમ્પિરિયલ એગ્રીકલ્ચરલ રિસર્ચ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ રાખવામાં આવ્યું. પુસામાં મોટા ભૂકંપ પછી, આ સંસ્થા 1936માં દિલ્હીમાં સ્થિત હતી. 1970ના દાયકામાં “ભારતમાં હરિયાણી ક્રાંતિ” તરફ દોરી જતા સંશોધન માટે IARI જવાબદાર હતું. IARI ને ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ એગ્રીકલ્ચરલ રિસર્ચ (ICAR) દ્વારા ધિરાણ અને સંચાલન કરવામાં આવે છે.

રાષ્ટ્રીય સિદ્ધિ સર્વેક્ષણ 2021

- તાજેતરમાં ભારત સરકારનો રાષ્ટ્રીય સિદ્ધિ સર્વેક્ષણ (National Achievement Survey કરવામાં આવ્યું, જેનો ઉપયોગ 36 રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોના 733 જિલ્લાઓમાં આશરે 38 મિલિયન વિદ્યાર્થીઓ 1.23 મિલિયન શાળાઓનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો.
- આ સર્વે છેલ્લે વર્ષ 2017માં હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો અને વર્ષ 2020માં હાથ ધરવામાં આવનાર હતો, પરંતુ કોવિડ-19ને કારણે વર્ષ 2021 સુધી મુલતવી રાખવામાં આવ્યો હતો.

રાષ્ટ્રીય સિદ્ધિ સર્વે

- શિક્ષણ પ્રણાલીના શિક્ષણના પરિણામો અને આરોગ્યનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે આ એક રાષ્ટ્રવ્યાપી સર્વેક્ષણ છે.
- તે સમગ્ર ભારતમાં હાથ ધરવામાં આવનાર સૌથી મોટો, દેશવ્યાપી, નમૂના આધારિત શિક્ષણ સર્વેક્ષણ છે.
- આ સર્વે શિક્ષણ મંત્રાલય દ્વારા હાથ ધરવામાં આવે છે.
- આ સર્વે સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ સેકન્ડરી એજ્યુકેશન (CBSE) દ્વારા કરવામાં આવ્યો છે.
- નેશનલ કાઉન્સિલ ઓફ એજ્યુકેશનલ રિસર્ચ એન્ડ ટ્રેનિંગ (NCERT) એ રાષ્ટ્રીય સિદ્ધિ સર્વેક્ષણ, 2021 માટે આકારણી માળખું અને સાધનો તૈયાર કર્યાં છે.
- તે શાળા શિક્ષણની અસરકારકતા પર સિસ્ટમ-સ્તરનું પ્રતિબિંબ પ્રદાન કરે છે.
- તે સંબંધિત પૃષ્ઠભૂમિ પરિબલો જેમ કે શાળાનું વાતાવરણ, શીખવાની પ્રક્રિયાઓ, વિદ્યાર્થીઓના કુટુંબ અને પર્યાવરણ વિશે માહિતી એકત્રિત કરે છે.

- તે સરકારી શાળાઓ (રાજ્ય અને કેન્દ્ર સરકાર બંને), સરકારી સહાયિત શાળાઓ અને ખાનગી શાળાઓ સહિત ભારતની શાળાઓના સમગ્ર સ્પેક્ટ્રમને આવરી લે છે.

મધ્યમ અને ગ્રેડ

- આ સર્વેક્ષણ અંગ્રેજી, આસામી, બંગાળી, ગુજરાતી, કન્નડ, હિન્દી, મલયાલમ, મરાઠી, મણિપુરી, મિઝો, પંજાબી, ઓડિયા, તેલુગુ, તમિલ, બોડો, ઉર્દૂ, ગારો, કોંકણી, ખાસી, ભૂટિયા સહિત શિક્ષણના 22 માધ્યમોમાં કરવામાં આવ્યું હતું. નેપાળી અને લેપચા શામિલ છે.
- તે વિવિધ વિષયોમાં વિવિધ ગ્રેડ માટે આયોજન કરવામાં આવે છે. વિષય અને ગ્રેડની વિગતો નીચે મુજબ છે:
- ગ્રેડ 3 અને 5: ભાષા, EVS અને ગણિત
- ગ્રેડ 8: ભાષા, વિજ્ઞાન, ગણિત અને સામાજિક વિજ્ઞાન
- ગ્રેડ 10 : ભાષા, વિજ્ઞાન, ગણિત, સામાજિક વિજ્ઞાન અને અંગ્રેજી

ઉદ્દેશ્ય

- જિલ્લા, રાજ્ય અને રાષ્ટ્રીય સ્તરે વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણની ગુણવત્તા સુધારવા માટે નીતિ આયોજન, આયોજન અને અધ્યાપન-શિક્ષણ પ્રક્રિયાઓ દ્વારા ગુણવત્તા સુધારણા હાથ ધરવામાં આવે છે.

મહત્વ

- આ COVID-19 રોગચાળા દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓની શીખવાની અવરોધો અને શીખવાની પ્રક્રિયાનું મૂલ્યાંકન કરવામાં મદદ કરશે જે બદલામાં ઉપચારાત્મક પગલાં તરફ દોરી જશે.
- સર્વેક્ષણના તારણો વિદ્યાર્થીઓના સામાજિક-ભાવનાત્મક અને જ્ઞાનાત્મક વિકાસના સંદર્ભમાં વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ પર શાળા બંધ થવાની અસરનું મૂલ્યાંકન કરવા લોકડાઉન પહેલા અને પછી શિક્ષણ પ્રણાલીનું મૂલ્યાંકન કરવામાં મદદ કરશે.
- તે વિદ્યાર્થીઓના શીખવાની અંતરને દૂર કરવામાં, શિક્ષણ નીતિઓ ઘડવામાં, શીખવાની અને શીખવવાની પદ્ધતિઓમાં મદદ કરશે.
- સર્વેક્ષણના તારણો શિક્ષકો, તેમના ક્લિનિકલ રિપોર્ટ કાર્ડ દ્વારા શિક્ષણના વિસ્તરણ સાથે સંકળાયેલા અધિકારીઓ માટે ક્ષમતા નિર્માણમાં મદદ કરે છે.

ભારતમાં શિક્ષણ

■ બંધારણીય જોગવાઈઓ:

- ભારતીય બંધારણનો ભાગ IV, રાજ્ય નીતિના નિર્દેશક સિદ્ધાંતો (DPSP)ની કલમ 45 અને કલમ 39 (f) રાજ્ય દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવેલ સમાન અને સુલભ શિક્ષણ માટે પ્રદાન કરે છે.

- 1976માં, બંધારણના 42મા સુધારા દ્વારા શિક્ષણને રાજ્ય સૂચિમાંથી સમવર્તી સૂચિમાં સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવ્યું હતું.
- વર્ષ 2002માં, બંધારણના 86મા સુધારા દ્વારા, કલમ 21 (A) હેઠળ શિક્ષણને અમલી અધિકાર બનાવવામાં આવ્યો હતો.
- **સંબંધિત કાયદા:**
- શિક્ષણનો અધિકાર (RTE) અધિનિયમ, 2009નો ઉદ્દેશ્ય 6 થી 14 વર્ષની વયજૂથના તમામ બાળકોને પ્રાથમિક શિક્ષણ આપવાનો અને શિક્ષણને મૂળભૂત અધિકાર તરીકે અમલમાં મૂકવાનો છે.
- તે સમાજના વંચિત વર્ગો માટે 25% અનામત પણ ફરજિયાત કરે છે.

સરકારી પહેલ

- રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 2020
- સમગ્ર શિક્ષણ (SS) 2.0
- નિપુન ભારત મિશન
- પીએમ પોષણ યોજના
- શિક્ષણ માટે સંકલિત જિલ્લા માહિતી પ્રણાલી ((UDISE)
- પર્ફોમસ ગ્રેડિંગ ઇન્ડેક્સ

RBI સંકલિત લોકપાલ યોજના

- તાજેતરમાં વડાપ્રધાને સંકલિત લોકપાલ યોજના શરૂ કરી છે.
- વર્ષ 2019માં, રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા (RBI) એ બેંકિંગ સેવાઓની ફરિયાદ નિવારણ પ્રક્રિયામાં ગ્રાહકના અનુભવને સુધારવા માટે ગ્રીવન્સ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ (CMS) શરૂ કરી.
- PM એ RBIની રિટેલ ડાયરેક્ટ સ્કીમ પણ શરૂ કરી છે.

લોકપાલ

- તે એક સરકારી અધિકારી છે જે સાર્વજનિક સંસ્થાઓ સામે સામાન્ય લોકો દ્વારા કરવામાં આવતી ફરિયાદોનું નિરાકરણ કરે છે. લોકપાલનો આ ખ્યાલ સ્વીડનથી આવ્યો છે.
- લોકપાલ એ કોઈપણ સેવા અથવા વહીવટી સત્તા સામેની ફરિયાદોના નિવારણ માટે વિધાનસભા દ્વારા નિયુક્ત કરાયેલા અધિકારી છે.
- ભારતમાં, નીચેના ક્ષેત્રોમાં ફરિયાદોના નિવારણ માટે લોકપાલની નિમણૂક કરવામાં આવે છે.
- વીમા લોકપાલ
- આવકવેરા લોકપાલ
- બેંકિંગ લોકપાલ

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

સંકલિત લોકપાલ યોજના

- તે RBIની ત્રણ લોકપાલ યોજનાઓને સમાવે છે - વર્ષ 2006 માટે બેંકિંગ લોકપાલ યોજના, વર્ષ 2018 માટે NBFC માટે લોકપાલ યોજના અને વર્ષ 2019 ના ડિજિટલ વ્યવહારો માટે લોકપાલ યોજના સમાવે છે.
- ઇન્ટિગ્રેટેડ ઓમ્બ્ડ્સમેન સ્કીમ, રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા દ્વારા આપવામાં આવતી સેવાઓમાં ઉણપને લગતી ગ્રાહક ફરિયાદોનું નિવારણ પૂરું પાડશે જેમ કે બેંકો, NBFCs (નોન-બેંકિંગ ફાઇનાન્સિયલ કંપનીઓ) અને પ્રીપેડ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ પ્લેયર્સ, જે ફરિયાદનું સંતોષકારક નિરાકરણ કરવામાં આવે તો. ગ્રાહકો. અથવા 30 દિવસના સમયગાળામાં નિયંત્રિત એન્ટિટી દ્વારા જવાબ આપવામાં આવતો નથી.
- તેમાં રૂ. 50 કરોડ કે તેથી વધુની થાપણો ધરાવતી નોન-શિક્યુલ્ડ પ્રાથમિક સહકારી બેંકોનો પણ સમાવેશ થાય છે. આ યોજના RBI ઓમ્બ્ડ્સમેન મિકેનિઝમના અધિકારક્ષેત્રને તટસ્થ કરીને 'એક રાષ્ટ્ર એક લોકપાલ' અભિગમ અપનાવે છે.

જરૂરિયાત

- પ્રથમ લોકપાલ યોજના વર્ષ 1990માં શરૂ કરવામાં આવી હતી. આ સિસ્ટમ હંમેશા ગ્રાહકો દ્વારા સમસ્યા તરીકે જોવામાં આવે છે.
- તેની પ્રાથમિક ચિંતાઓમાંની એક જાળવણીપાત્ર આધારોનો અભાવ હતો જેના આધારે ગ્રાહક લોકપાલમાં નિયમન કરેલ એન્ટિટીની ક્રિયાઓને પડકારી શકે અથવા તકનીકી આધારો પર ફરિયાદને નકારી શકે, જેના પરિણામે નિવારણ માટે વિસ્તૃત સમયમર્યાદા ઉપરાંત ગ્રાહક અદાલત હતી. પસંદગી આપવામાં આવે છે.
- સિસ્ટમો (બેંકિંગ, NBFC અને ડિજિટલ પેમેન્ટ્સ) ને એકીકૃત કરવા અને ફરિયાદોના આધારને વિસ્તૃત કરવાના પગલાથી ગ્રાહકનો હકારાત્મક પ્રતિસાદ મળવાની અપેક્ષા છે.

વિશેષતા

- આ યોજના 'સેવામાં ખામી'ને બાકાતની સૂચિ સાથે ફરિયાદ દાખલ કરવાના આધાર તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે.
- આથી, ફરિયાદો હવે માત્ર એટલા માટે કાઢી નાખવામાં આવશે નહીં કારણ કે તે યોજનામાં સૂચિબદ્ધ આધારો હેઠળ આવરી લેવામાં આવી નથી.
- આ યોજના અધિકારક્ષેત્ર તટસ્થ છે અને કોઈપણ ભાષામાં ફરિયાદોના વહેલા નિકાલ માટે ચંદીગઢ ખાતે કેન્દ્રીયકૃત રસીદ અને પ્રક્રિયા કેન્દ્રની સ્થાપના કરવામાં આવી છે.
- RBIએ આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ ટૂલ્સના ઉપયોગ માટે જોગવાઈ કરી હતી જેથી બેન્કો અને તપાસ એજન્સીઓ ઝડપ સાથે વધુ સારી રીતે સંકલન કરી શકે.

- બેંક ગ્રાહકો ફરિયાદો નોંધી શકશે, દસ્તાવેજો સબમિટ કરી શકશે, વર્તમાન સ્થિતિને ટ્રેક કરી શકશે અને ઈમેલ દ્વારા જવાબ આપી શકશે.
- આ માટે બહુભાષી ટોલ-ફ્રી નંબર પણ હશે જે ફરિયાદ નિવારણ સંબંધિત તમામ સંબંધિત માહિતી પ્રદાન કરશે.
- રેગ્યુલેટેડ બોડીને એવા કેસોમાં અપીલ કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી કે જ્યાં લોકપાલ દ્વારા સંતોષકારક અને સમયસર માહિતી ન આપવા બદલ તેની સામે નોટિસ જારી કરવામાં આવી હોય.

અપીલ અધિકારી

- સંકલિત યોજના હેઠળ, ઉપભોક્તા શિક્ષણ અને સંરક્ષણના ચાર્જમાં રહેલા RBIના એક્ઝિક્યુટિવ ડિરેક્ટર એપેલેટ ઓથોરિટી હશે.

મહત્વ

- આનાથી RBI દ્વારા નિયમન કરાયેલ એકમો સામે ગ્રાહકની ફરિયાદોના નિવારણ માટે ફરિયાદ નિવારણ પદ્ધતિને સુધારવામાં મદદ મળશે.
- ઉપરાંત, તે એકરૂપતા સુનિશ્ચિત કરવામાં અને વપરાશકર્તા-મૈત્રીપૂર્ણ મિકેનિઝમને સુવ્યવસ્થિત કરવામાં મદદ કરશે અને ગ્રાહક સંતોષ અને નાણાકીય સમાવેશને પ્રોત્સાહન આપશે.
- 44 કરોડ લોન ખાતા ધારકો અને 220 કરોડ થાપણ ખાતા ધારકોને લોકપાલ યોજનાનો સીધો ફાયદો થશે, તેઓ હવે એક જ પ્લેટફોર્મ પર ફરિયાદો નોંધી શકશે અને તેમની ફરિયાદોની વર્તમાન સ્થિતિ જાણી શકશે.

પ્રશ્નોત્તરી

- 1) RBI સંકલિત લોકપાલ યોજના વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
 1. આનાથી RBI દ્વારા નિયમન કરાયેલ એકમો સામે ગ્રાહકની ફરિયાદોના નિવારણ માટે ફરિયાદ નિવારણ પદ્ધતિને સુધારવામાં મદદ મળશે.
 2. બેંક ગ્રાહકો ફરિયાદો નોંધી શકશે, દસ્તાવેજો સબમિટ કરી શકશે, વર્તમાન સ્થિતિને ટ્રેક કરી શકશે અને ઈમેલ દ્વારા જવાબ આપી શકશે.
 3. આ યોજના 'સેવામાં ખામી'ને બાકાતની સૂચિ સાથે ફરિયાદ દાખલ કરવાના આધાર તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે.
 4. આ માટે બહુભાષી ટોલ-ફ્રી નંબર પણ હશે જે ફરિયાદ નિવારણ સંબંધિત તમામ સંબંધિત માહિતી પ્રદાન કરશે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2,3	(B) 2,3,4
(C) 1,2,4	(D) 1,2,3 અને 4

2) રાષ્ટ્રીય સિદ્ધિ સર્વેક્ષણ 2021 વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 36 રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોના 733 જિલ્લાઓમાં આશરે 38 મિલિયન વિદ્યાર્થીઓ 1.23 મિલિયન શાળાઓનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો.
2. આ સર્વે છેલ્લે વર્ષ 2017માં હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો અને વર્ષ 2020માં હાથ ધરવામાં આવનાર હતો, પરંતુ કોવિડ-19ને કારણે વર્ષ 2021 સુધી મુલતવી રાખવામાં આવ્યો હતો.
3. શિક્ષણ પ્રણાલીના શિક્ષણના પરિણામો અને આરોગ્યનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે આ એક રાષ્ટ્રવ્યાપી સર્વેક્ષણ છે.
4. આ સર્વે શિક્ષણ મંત્રાલય દ્વારા હાથ ધરવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2,3

(B) 2,3,4

(C) 1,2,4

(D) 1,2,3 અને 4

3) સ્ટબલ બાળવાની ઘટનાઓ પર તાજેતરનો ICRA ડેટા વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. IARI સામાન્ય રીતે પુસા સંસ્થા તરીકે ઓળખાય છે.
2. તે ભારતમાં કૃષિ સંશોધન, શિક્ષણ અને વિસ્તરણ માટેની રાષ્ટ્રીય સંસ્થા છે.
3. IARI ને ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ એગ્રીકલ્ચરલ રિસર્ચ (ICAR) દ્વારા ધિરાણ અને સંચાલન કરવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2

(B) 2,3

(C) 1,3

(D) 1,2, અને 3

4) આંતરિક વિસ્થાપન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 2021ના પ્રથમ છ મહિનામાં 33 દેશોમાં લગભગ 51 મિલિયન લોકો સંઘર્ષ અને હિંસાને કારણે આંતરિક રીતે વિસ્થાપિત થયા હતા.
2. કોવિડ-19, ગરીબી, ખાદ્ય અસુરક્ષા અને આબોહવાની કટોકટીના સંયોજને વિસ્થાપિતોની માનવતાવાદી દુર્દશાને વધારી દીધી છે, જેમાંથી મોટાભાગના વિકાસશીલ વિસ્તારોમાં રહે છે.
3. આફ્રિકા વિસ્થાપિત વ્યક્તિઓની સંખ્યા માટે સૌથી વધુ સંવેદનશીલ વિસ્તાર છે.
4. આંતરિક વિસ્થાપન એવા લોકોની સ્થિતિનું વર્ણન કરે છે જેમને તેમના ઘર છોડવાની ફરજ પાડવામાં આવી છે પરંતુ તેમનો દેશ છોડ્યો નથી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2,3

(B) 2,3,4

(C) 1,2,4

(D) 1,2,3 અને 4

5) પૂર્વાચલ એક્સપ્રેસ વે વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. તે લખનૌ જિલ્લામાં હાલના લખનૌ-સુલતાનપુર રોડ (NH-731) નજીક સ્થિત ચાંદસરાઈ ગામથી શરૂ થાય છે.
2. આ એક્સપ્રેસ વે હાલના આગરા-લખનૌ અને આગ્રા-નોઈડા ચમુના એક્સપ્રેસવે સાથે જોડાશે, જે ઔદ્યોગિક કોરિડોર બનાવશે.
3. ઔદ્યોગિક કોરિડોર મૂળભૂત રીતે એક કોરિડોર/વે છે જેમાં મલ્ટી-મોડલ પરિવહન સેવાઓનો સમાવેશ થાય છે જે મુખ્ય માર્ગો તરીકે રાજ્યોમાંથી પસાર થાય છે.
4. આ ગ્રીનફિલ્ડ એક્સપ્રેસવે પર આવતા જિલ્લાઓમાં લખનૌ, બારાબંકી, અમેઈ, સુલતાનપુર, અયોધ્યા, આંબેડકર નગર, આઝમગઢ, મૌ અને ગાઝીપુર છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2,3

(B) 2,3,4

(C) 1,2,4

(D) 1,2,3 અને 4

6) દુઆરે રાશન યોજના વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. રાજ્યના લગભગ 10 કરોડ લોકોને દુઆરે રાશન (રેશન એટ ઘ ડોર) યોજનાનો લાભ મળશે.
2. સરકારે રાશન ડીલરોનું કમિશન 75 રૂપિયાથી વધારીને 150 રૂપિયા પ્રતિ ક્વિન્ટલ કરવાનો નિર્ણય લીધો છે.
3. આ યોજના હેઠળ 10 કરોડ લોકોને દર મહિને ચોક્કસ દિવસે તેમના ઘરે રાશન મળશે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2

(B) 2,3

(C) 1,3

(D) 1,2, અને 3

7) ASER 2021 વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ખાનગી શાળાઓમાં નોંધણી વર્ષ 2020માં 28.8% થી ઘટીને વર્ષ 2021માં 24.4% થઈ ગઈ છે.
2. વંચિત વિદ્યાર્થીઓને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે જેમની પાસે ઈ-લર્નિંગની એક્સેસ નથી.
3. ASER 2020 એ પ્રથમ ફોન-આધારિત સર્વેક્ષણ છે જે સપ્ટેમ્બર 2020માં શાળા બંધ થવાના છઠ્ઠા મહિનામાં હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું.
4. વિદ્યાર્થીઓને માત્ર અભ્યાસક્રમ આવરી લેવાનો ઉદ્દેશ્ય શીખવવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું જોઈએ નહીં, વિષયની સમજ વિકસાવવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું જોઈએ.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2,3

(B) 2,3,4

(C) 1,2,4

(D) 1,2,3 અને 4

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

8) લાંચનું જોખમ મેટ્રિક્સ-2021 વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. તે 194 દેશો, પ્રદેશો અને સ્વાયત્ત અને અર્ધ-સ્વાયત્ત પ્રદેશોમાં લાંચના જોખમને માપે છે.
2. તે વાણિજ્યિક લાંચના જોખમો વિશે વધુ વિશ્વસનીય અને સચોટ માહિતી માટે વિશ્વભરના વેપારી સમુદાયની જરૂરિયાતને પહોંચી વળવા માટે મૂળ 2014માં પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી.
3. ગણતરીની પદ્ધતિ: સ્કોર ચાર પરિબલોના આધારે ગણવામાં આવે છે.
4. વર્ષ 2021માં ભારત ગયા વર્ષના 77મા સ્થાનથી પાંચ સ્થાન નીચે સરકીને 82મા સ્થાને આવી ગયું છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

9) ઈ-શ્રમ પોર્ટલ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 2011ની વસ્તી ગણતરી મુજબ, અનુસૂચિત જાતિની વસ્તીનો હિસ્સો 16.2% હતો અને અનુસૂચિત જનજાતિનો હિસ્સો 8.2% હતો.
2. સામાન્ય વર્ગની વસ્તીનો વસ્તી હિસ્સો લગભગ 34% હતો.
3. કૃષિ ક્ષેત્રમાં પશ્ચિમ બંગાળ 13.38% હિસ્સા સાથે ટોચનું સ્થાન ધરાવે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

10) એન્ટિબાયોટિક વપરાશ દર વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. કુલ એન્ટિબાયોટિક વપરાશ દર સમગ્ર દેશમાં બદલાય છે, પ્રતિ 1000 વસ્તી દીઠ 5 DDD થી 45.9 DDD સુધી છે.
2. દક્ષિણ એશિયામાં એન્ટિબાયોટિક વપરાશ દર 116% વધ્યો.
3. ઉત્તર આફ્રિકા અને મધ્ય પૂર્વ પ્રદેશમાં બીજો સૌથી મોટો વધારો (111%) જોવા મળ્યો હતો.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

11) PMGSY-I અને II અને RCPLWEA પ્રોજેક્ટ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ગ્રામીણ રોડ સંપર્ક (Rural Road Connectivity) એ ગ્રામીણ વિકાસનો મુખ્ય ઘટક છે કારણ કે તે આર્થિક અને સામાજિક સેવાઓની પહોંચને પ્રોત્સાહન આપે છે.
2. સરકાર મૂળભૂત ગ્રામીણ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર બનાવવા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાકીય સંસ્થાઓ સાથે જોડાણ કરવાનું વિચારી શકે છે.
3. ઓલ-વેધર રોડ કનેક્ટિવિટીની ઉપલબ્ધતા એકબીજા સાથે જોડાયેલા વાતાવરણની આર્થિક સંભાવનાને વિસ્તૃત કરશે.
4. PMGSY પર હાથ ધરાયેલા વિવિધ સ્વતંત્ર અસર મૂલ્યાંકન અભ્યાસો તારણ આપે છે કે યોજનાએ કૃષિ, આરોગ્ય, શિક્ષણ, શહેરીકરણ અને રોજગાર સર્જન પર સકારાત્મક અસર કરી છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

12) સૌથી મોટો રેમિટન્સ મેળવનાર દેશ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ભારત 2021માં US\$ 87 બિલિયન (અગાઉના વર્ષ કરતાં 4.6% નો વધારો) પ્રાપ્ત કરીને વિશ્વનો સૌથી મોટો રેમિટન્સ મેળવનાર દેશ છે.
2. ભારત પછી ચીન, મેક્સિકો, ફિલિપાઈન્સ અને ઈજિપ્તનો નંબર આવે છે.
3. યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ સૌથી મોટો સ્ત્રોત બની ગયો છે, જે કુલ રેમિટન્સના 20% થી વધુ હિસ્સો ધરાવે છે.
4. રેમિટન્સ પ્રાપ્તકર્તા દેશોમાં આર્થિક વૃદ્ધિને ઉત્તેજિત કરવામાં મદદ કરે છે, પરંતુ તે આવા દેશોને તેમના પર વધુ નિર્ભર પણ બનાવી શકે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

13) પશુપાલન અને ડેરી વિભાગ સાથે MOU પર હસ્તાક્ષર વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ફૂડ પ્રોસેસિંગ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ મંત્રાલય (MoFPI) એ 17 નવેમ્બર, 2021 ના રોજ પશુપાલન અને ડેરી વિભાગ (DAHD) સાથે એક MOU પર હસ્તાક્ષર કર્યાં.
2. તે ધિરાણ સહાય પૂરી પાડીને, જરૂરી ટેકનોલોજી પ્રદાન કરીને અને ગુણવત્તા નિયંત્રણને મજબૂત કરીને ગ્રામીણ ગરીબોના ટકાઉ વિકાસ માટે આવક પેદા કરવામાં પણ મદદ કરશે.
3. પશુપાલન પસંદગીયુક્ત સંવર્ધન અને પશુધન ઉછેરનો સંદર્ભ આપે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

14) સ્માર્ટ પોલીસિંગ ઈન્ડેક્સ 2021 વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. SMART સ્કોર 1 થી 10 ના સ્કેલ પર નિર્ધારિત કરવામાં આવે છે અને તે નાગરિકની ધારણાના સ્તરને દર્શાવે છે, જેમાં 10નો સ્કોર સૌથી વધુ પ્રદર્શન કરનાર સ્તર છે.
2. તે પોલીસને લોકતાંત્રિક મૂલ્યો, માનવ અધિકારો અને કાયદાના શાસનના સંદર્ભમાં તેમની ફરજો નિભાવવાની પરિકલ્પના કરે છે.
3. પોલીસ ભારતના બંધારણની અનુસૂચિ 7 ની રાજ્ય સૂચિ હેઠળ આવે છે.
4. આંધ્ર પ્રદેશ, તેલંગાણા, આસામ, કેરળ અને સિક્કિમ એકંદર પોલીસિંગ પર સૌથી વધુ સ્કોર ધરાવતા ટોચના પાંચ રાજ્યો છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2,3

(B) 2,3,4

(C) 1,2,4

(D) 1,2,3 અને 4

15) ઉપયોગના પ્રચલિત વલણો પર વૈશ્વિક અહેવાલ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. દક્ષિણ-પૂર્વીય ક્ષેત્રમાં, મહિલાઓમાં તમાકુનું ધૂમ્રપાન 2000માં 8.9% થી ઘટીને 2020માં 1.6% થયું.
2. ભારત અને નેપાળ એવા દેશો છે જે 2025 સુધીમાં વૈશ્વિક NCD કાર્ય લક્ષ્યાંકને પહોંચી વળવા માટે તમાકુના વપરાશમાં 30% સંબંધિત ઘટાડો હાંસલ કરે તેવી સંભાવના છે.
3. આ પ્રગતિ WHO ના FCTC અને MPOWER પેકેજોના અસરકારક અમલીકરણનું પરિણામ છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2

(B) 2,3

(C) 1,3

(D) 1,2, અને 3

ગુજરાત સરકારની વર્ગ-3 ની તમામ નવી ભરતીઓ માટેની વિશેષ બેચ

જનરલ બેચ

તલાટી / પંચાયત મંત્રી, ગ્રામસેવક, સબ-ઓડિટર,
હેડ ક્લાર્ક, નાયબ નિરીક્ષક, બિનસચિવાલય ક્લાર્ક

રાજકોટ, અમદાવાદ અને ગાંધીનગરની શ્રેષ્ઠતમ ફેકલ્ટી દ્વારા શિક્ષણ તથા માર્ગદર્શન

દુ ઘી પોઈન્ટ પરીક્ષાલક્ષી એડવાન્સ લેવલ મટીરિયલ્સ

સ્માર્ટ વર્ક અને સમજણ શક્તિના સમન્વયથી અભ્યાસ

ગાંધીનગર
Offline

ICE®

INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

રજિસ્ટ્રેશન ફરજિયાત
81406-01110 / 81407-01110

ઘ-2, સેક્ટર-6, બીજો માળ, ઈસ્કોન ગાંઠીયા પાસે, ગાંધીનગર

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

નોઈડામાં પ્રથમ વાયુ પ્રદૂષણ નિયંત્રણ ટાવરનું ઉદ્ઘાટન

- તાજેતરમાં, હરિદ્વાર ખાતે ભારત હેવી ઇલેક્ટ્રિકલ્સ લિમિટેડ (BHEL) દ્વારા વિકસિત એર પોલ્યુશન કંટ્રોલ ટાવર (APCT) નું નોઈડામાં કેન્દ્રીય ભારી ઉદ્યોગ મંત્રી ડૉ. મહેન્દ્ર નાથ પાંડે દ્વારા ઉદ્ઘાટન કરવામાં આવ્યું હતું.
- આ ટાવર DND એક્સપ્રેસ વેના ગ્રીન બેલ્ટમાં ઊભો કરવામાં આવ્યો છે.
- શહેરી વિસ્તારોમાં વધતી જતી વાયુ પ્રદૂષણની સમસ્યાનો સામનો કરવા માટે, ભારત હેવી ઇલેક્ટ્રિકલ્સ લિમિટેડ (BHEL) એ સ્વદેશી રીતે પ્રોટોટાઈપ એર પોલ્યુશન કંટ્રોલ ટાવર (APCT) ડિઝાઈન અને વિકસાવ્યું છે.
- આ APCT તેની સપાટીના સ્તર દ્વારા પ્રદૂષિત હવા ખેંચે છે. ટાવરમાં સ્થાપિત ફિલ્ટર હવાના પ્રદૂષકોને શોષી લે છે. આ પછી, ટાવરના ઉપરના ભાગમાંથી સ્વચ્છ હવા બહાર આવે છે.
- શોષિત પ્રદૂષકો સમયસર નિકાલ માટે APCTના તળિયે હોપરમાં એકત્રિત કરવામાં આવે છે.
- APCT વાયુ પ્રદૂષણ ઘટાડવામાં મદદ કરશે. ભેલ હરિદ્વાર શહેરી વિસ્તારોમાં વધી રહેલા વાયુ પ્રદૂષણની સમસ્યાને પહોંચી વળવા આવા અન્ય ટાવર બનાવી રહ્યું છે.
- તે BHEL ના કોર્પોરેટ R&D વિભાગ દ્વારા ડિઝાઈન અને વિકસિત કરવામાં આવ્યું છે. ભેલ, હરિદ્વાર સ્થિત પોલ્યુશન કંટ્રોલ રિસર્ચ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ પણ એક વર્ષ માટે APCTની કામગીરીનો અભ્યાસ કરશે.

જલ શક્તિ મંત્રાલય 'વોટર હીરો' સ્પર્ધા શરૂ કરશે

- જલ શક્તિ મંત્રાલય દ્વારા 1 ડિસેમ્બર, 2021થી 'વોટર હીરોઝ - શેર યોર સ્ટોરીઝ' (Water Heroes - Share Your Stories) સ્પર્ધા શરૂ કરવામાં આવશે.
- આ સ્પર્ધાનું આયોજન સમગ્ર ભારતમાંથી જળ સંરક્ષણ અને વ્યવસ્થાપનની શ્રેષ્ઠ પદ્ધતિઓને પ્રોત્સાહિત કરવા અને એકત્રિત કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે કરવામાં આવે છે.
- તેનો ઉદ્દેશ્ય જળ ક્ષેત્રમાં પરિવર્તનની ક્રિયાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ભારતમાં આવા પ્રયાસોને પ્રોત્સાહિત કરવાનો છે.

સ્પર્ધામાં પ્રવેશ

- હરીફાઈના પ્રારંભ પછી, દર મહિને ઈનામ માટે વિચારણા કરવા માટે એન્ટ્રીઓને આમંત્રિત કરવામાં આવશે. પુરસ્કારો માટે વધુમાં વધુ 10 એન્ટ્રીઓ ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે. પસંદ કરેલી તમામ એન્ટ્રીઓને પ્રમાણપત્ર સાથે રૂ. 10,000નું રોકડ પુરસ્કાર આપવામાં આવશે.

કેવી રીતે ભાગ લઈ શકાય?

- આ હરીફાઈમાં ભાગ લેવા માટે, સહભાગીઓએ પાણીના સંરક્ષણ અને વ્યવસ્થાપનને લગતી તેમની સફળતાની વાર્તાઓ વીડિયો ફોર્મેટમાં પોસ્ટ કરવાની રહેશે. વિડિયો લગભગ 300 શબ્દોમાં લખવા સાથે એક થી 5 મિનિટની અવધિની હોવી જોઈએ. સહભાગીઓ "MyGov પોર્ટલ" પર તેમના YouTube વિડિઓની લિંક સાથે વિડિઓ શેર કરી શકે છે.

વોટર હીરોઝ - શેર યોર સ્ટોરીઝ (Water Heroes - Share Your Stories)

- જલ શક્તિ મંત્રાલય હેઠળ કામ કરતા જળ સંસાધન, નદી વિકાસ અને ગંગા કાયાકલ્પ વિભાગ દ્વારા "વોટર હીરોઝ - શેર યોર સ્ટોરીઝ" સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવશે. આ હરીફાઈ સામાન્ય રીતે પાણીના મૂલ્યને પ્રોત્સાહિત કરવા તેમજ જળ સંરક્ષણ અને જળ સંસાધનોના ટકાઉ વિકાસ પર ભારતમાં કરવામાં આવેલા પ્રયત્નોને સમર્થન આપવાનો પ્રયાસ કરે છે. તેનો ઉદ્દેશ્ય જળ સંરક્ષણને "લોકોનું આંદોલન" બનાવવાનો છે.

સફેદ પૂંછડીવાળું હરણ SARS-CoV-2 થી સંક્રમિત થઈ રહ્યું છે: અભ્યાસ

- યુ.એસ.નો એક નવો અભ્યાસ સૂચવે છે કે સફેદ પૂંછડીવાળા હરણ (white-tailed deer) SARS-CoV-2 થી સંક્રમિત થઈ રહ્યા છે, જે વાયરસ મનુષ્યમાં COVID-19નું કારણ બને છે.
- આ અભ્યાસ દરમિયાન 40% હરણોમાં એન્ટિબોડીઝ મળી આવી હતી. મિશિગન, ઈલિનોઈસ, પેન્સિલવેનિયા અને ન્યૂયોર્ક રાજ્યમાં જાન્યુઆરી અને માર્ચ 2021 વચ્ચે પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું.

- આવા જ અપ્રકાશિત અભ્યાસમાં નવેમ્બર 2020 અને જાન્યુઆરી 2021 વચ્ચે આયોજાયાં 80% હરણમાં પણ વાયરસ જોવા મળ્યો હતો.
- ચેપના ઉચ્ચ સ્તરને ધ્યાનમાં લેતા, સંશોધકોએ નિષ્કર્ષ કાઢ્યો કે હરણ સક્રિય રીતે એકબીજાને વાયરસ પસાર કરે છે.
- સંશોધકોએ SARS-CoV-2 ના વિવિધ પ્રકારો પણ ઓળખ્યા છે.

સફેદ પૂંછડીવાળા હરણને કેવી રીતે ચેપ લાગ્યો?

- ઉત્તર અમેરિકામાં મોટી સંખ્યામાં સફેદ પૂંછડીવાળા હરણ વાયરસથી સંક્રમિત થયા હતા કારણ કે તેઓ ઘણીવાર લોકોની નજીક રહે છે, જે વાયરસને બે પ્રજાતિઓ વચ્ચે પ્રસારિત કરવાની તક પૂરી પાડે છે. લોકો વારંવાર વન્યજીવન વ્યવસ્થાપન કામગીરી, મનોરંજન, ક્ષેત્ર સંશોધન, પ્રવાસન અને શિકારમાં સામેલ થાય છે. જો કે, એવું પણ સૂચવવામાં આવી રહ્યું છે કે કોવિડ-19 વાયરસથી દૂષિત પાણીના સ્ત્રોતો ટ્રાન્સમિશનનો માર્ગ પ્રદાન કરી શકે છે.

સફેદ પૂંછડીવાળું હરણ

- સફેદ પૂંછડીવાળા હરણને વૈજ્ઞાનિક રીતે *Odocoileus virginianus* કહેવામાં આવે છે. તેને વ્હાઈટટેલ (whitetail) અથવા વર્જિનિયા હરણ (Virginia deer) પણ કહેવામાં આવે છે. આ હરણ એક મધ્યમ કદનું હરણ છે અને તે ઉત્તર અમેરિકા, એક્વાડોર, મધ્ય અમેરિકા, પેરુ, દક્ષિણ અમેરિકા અને બોલિવિયાના વતની છે. તે ન્યુઝીલેન્ડ, ક્યુબા, પ્યુઅર્ટો રિકો, જમૈકા અને હિસ્પેનિઓલા તેમજ યુરોપના કેટલાક દેશો જેમ કે ફિનલેન્ડ, ચેક રિપબ્લિક, રોમાનિયા, ફ્રાન્સ, જર્મની અને સર્બિયામાં પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે.

હવામાન આગાહી

- તાજેતરના ચાર પર્વતારોહણ અને ટ્રેકિંગ અભિયાનોમાં, લમખાગા પાસ ટ્રેકમાં 21 ટ્રેકર્સ મૃત્યુ પામ્યા હતા , જે ફરી એકવાર હવામાનની સચોટ આગાહીનું મહત્વ દર્શાવે છે.
- લમખાગા પાસ એ ગઢવાલ હિમાલય (ઉત્તરાખંડ)માં એક ઉચ્ચ ઊંચાઈનો પાસ છે જે હિમાચલ પ્રદેશમાં સાંગલાને જોડે છે. તેની ઊંચાઈ અને દૂરસ્થતાને કારણે, તે હિમાલય (ઉત્તરાખંડ)માં સૌથી મુશ્કેલ ટ્રેક તરીકે ગણવામાં આવે છે.

હવામાન આગાહી

- તે વિવિધ આંકડાકીય અને પ્રયોગમૂલક તકનીકો દ્વારા પૂરક ભૌતિકશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતોના ઉપયોગ દ્વારા હવામાનની આગાહી છે.

- વાતાવરણીય ઘટનાઓની આગાહી કરવા ઉપરાંત, હવામાનની આગાહી પણ બરફના આવરણ, તોફાન, ભરતી અને પૂર જેવી વાતાવરણીય પરિસ્થિતિઓને કારણે પૃથ્વીની સપાટીમાં થતા ફેરફારોની આગાહી કરી શકે છે.

જરૂરિયાત

- સૈન્ય માટે: યુદ્ધ દરમિયાન, સૈન્ય યુદ્ધ જીતવાની તકો વધારવા માટે જરૂરી હવામાન પરિસ્થિતિઓમાં તેની લડાઈઓનું આયોજન કરી શકે છે.
- નુકસાનને ઓછું કરવા માટે : તે લોકોને પૂર અને તોફાન જેવી વિવિધ કુદરતી આફતો સામે આયોજન અને સાવચેતી રાખવા સક્ષમ બનાવે છે જેથી તેની અસર ઓછી થઈ શકે.
- ખેડૂતો માટે: ખેડૂતોને અપેક્ષિત હવામાન પરિસ્થિતિઓ અનુસાર તેમની કૃષિ પ્રવૃત્તિઓને સમાયોજિત કરવા સક્ષમ બનાવે છે.
- પરિવહન માટે: હવામાનની આગાહી ખાસ કરીને હવા અને પાણીમાં પરિવહનને ખૂબ અસર કરે છે. એરક્રાફ્ટ ટેક-ઓફ અને લેન્ડિંગ હવામાનથી પ્રભાવિત થઈ શકે છે જ્યારે તોફાન અને ભારે પવન મુસાફરીને ખૂબ અસર કરે છે.
- પ્રવાસીઓ માટે: તે પ્રવાસીઓને અમુક વિસ્તારોની મુલાકાત લેવા માર્ગદર્શન અને પ્રોત્સાહિત કરવામાં મદદ કરી શકે છે.

હવામાન આગાહી પદ્ધતિઓ

- હવામાનની આગાહી કરનારા કમ્પ્યુટર મોડલ અને સિમ્યુલેશન ડિઝાઇન કરવા માટે 'મોટા ડેટા' પર આધાર રાખે છે જે હવામાનના ફેરફારોની આગાહી કરવામાં મદદ કરે છે.
- ભારત હવામાન વિભાગ (IMD) ઉત્પાદનો અને માહિતી પ્રસારણ (RAPID)ના રીઅલ-ટાઇમ વિશ્લેષણ સાથે જીઓસિંક્રોનસ ભ્રમણકક્ષાના ઉપગ્રહોની INSAT શ્રેણીનો ઉપયોગ કરે છે, જે હવામાન ડેટા એક્સપ્લોરર એપ્લિકેશન છે અને ગેટવે તરીકે કાર્ય કરે છે અને ત્વરિત ઇન્ટરેક્ટિવ વિઝ્યુલાઇઝેશન પ્રદાન કરે છે.
- આગાહી ઉપગ્રહો 'ક્લાઉડ મોશન', ક્લાઉડ ટોપ ટેમ્પરેચર, પાણીની વરાળની સામગ્રીની આસપાસ જનરેટ થયેલા ડેટાનો ઉપયોગ કરે છે, જે વરસાદની આગાહી કરવામાં, હવામાનની આગાહી કરવામાં મદદ કરે છે અને ચક્રવાતની ઉત્પત્તિના સંદર્ભમાં દિશા પ્રદાન કરે છે.
- સેટેલાઈટ ડેટાને ટ્રેક કરવા ઉપરાંત, IMD ઓટોમેટિક વેધર સ્ટેશન્સ (AWS), ગ્લોબલ ટેલિકોમ્યુનિકેશન સિસ્ટમ (GTS) કે જે તાપમાન, સૂર્યપ્રકાશ, પવનની દિશા, ઝડપ અને ભેજને માપે છે તેના ગ્રાઉન્ડ-આધારિત અવલોકનો માટે ISRO સાથે પણ સહયોગ કરે છે.

icerajkot

[joinicerajkot.com](https://www.joinicerajkot.com)
 join our whatsapp

[icerajkotofficial](https://t.me/icerajkotofficial)
 join official telegram channel

- દરમિયાન, એગ્રો-મેટરોલોજીકલ ટાવર (AGROMET) અને ડોપ્લર વેધર રડાર (DWR) આ મિકેનિઝમના અવલોકનોમાં મદદ કરે છે.
- 2021માં, IMD એ વર્તમાન બે-તબક્કાની આગાહી વ્યૂહરચનામાં ફેરફાર કરીને દક્ષિણ-પશ્ચિમ ચોમાસાના વરસાદ માટે માસિક અને મોસમી ઓપરેશનલ આગાહીઓ જારી કરવાની નવી વ્યૂહરચના અપનાવી હતી.
- નવી વ્યૂહરચના હાલની આંકડાકીય આગાહી પ્રણાલી અને નવી વિકસિત 'મલ્ટિ-મોડલ એન્સેમ્બલ' (MME) આધારિત આગાહી પ્રણાલી પર આધારિત છે.
- MME અભિગમ IMDના 'મોનસૂન મિશન ક્લાઈમેટ ફોરકાસ્ટિંગ સિસ્ટમ' (MMCFSS) મોડલ સહિત વિવિધ વૈશ્વિક આબોહવા આગાહી અને સંશોધન કેન્દ્રોમાંથી કપલ્ડ ગ્લોબલ ક્લાઈમેટ મોડલ (CGCM) નો ઉપયોગ કરે છે.
- વર્ષ 2012માં 551 કરોડ રૂપિયાની બજેટ ફાળવણી સાથે નેશનલ મોનસૂન મિશન (NMM) શરૂ કરવામાં આવ્યું ત્યારથી આ તમામ તકનીકી પ્રગતિ શક્ય બની છે અને તેનો વ્યાપક ઉદ્દેશ્ય દેશમાં હવામાન અને ચોમાસાની આગાહી માટે ગતિશીલ આગાહી પ્રણાલી સ્થાપિત કરવાનો છે. આગાહી કૌશલ્યમાં સુધારો કરવો જરૂરી હતો.

હવામાન આગાહી સંબંધિત મુદ્દાઓ

- વૈશ્વિક હવામાન પ્રણાલીઓને અસર કરવા માટે જવાબદાર સમુદ્રી પ્રવાહોમાં થતા ફેરફારોની અણધારીતાને કારણે, કેટલીકવાર ચોક્કસ હવામાન આગાહી કરવામાં આવતી નથી.
- ભારત માટે, બંગાળની ખાડી સમગ્ર દેશમાં હવામાનને અસર કરતા બફર તરીકે કામ કરે છે.
- હવામાનની આગાહીના ગતિશીલ મોડલ ચોક્કસ ધારણાઓ પર આધારિત હોય છે અને ગતિશીલ મોડલમાં પ્રકૃતિના તમામ ઘટકોનો ચોક્કસ સમાવેશ કરવો શક્ય નથી અને આ પ્રથમ કારણ છે કે કેટલીકવાર આગાહીઓ ખોટી હોઈ શકે છે.
- ગતિશીલ હવામાન આગાહી મોડેલમાં કમ્પ્યુટર પર વાતાવરણનું 3D ગાણિતિક સિમ્યુલેશન શામેલ હોય છે.
- મોડલ્સને આપવામાં આવેલા પ્રારંભિક ઈનપુટ્સમાં ભૂલોને કારણે હવામાનની આગાહીમાં ભૂલો પણ આવી શકે છે.

ભવિષ્યના પગલાં

- જ્યારે ભારત સેટેલાઈટ ડેટા અને કોમ્પ્યુટર મોડલ પર આધાર રાખે છે, ચુકે સુપરકોમ્પ્યુટરને આગાહીમાં એકીકૃત કરવા સાથે આગળ વધ્યું છે, જે ઉપગ્રહોમાંથી ડેટા એકત્રિત કરે છે.

- આ સુપર કોમ્પ્યુટર્સ સેકન્ડોની બાબતમાં ડેટાના પેટાફલોપ્સ પર પ્રક્રિયા કરી શકે છે, અસરકારક રીતે પ્રક્રિયાને ઝડપી બનાવી શકે છે અને ચોકસાઈ વધારી શકે છે.
- સિસ્ટમ સમય જતાં વધુ વૃદ્ધિ પામશે અને નિષ્ણાતો હવામાનની આગાહીમાં સતત સુધારો થવાની અપેક્ષા રાખે છે.

'કેસર-એ-હિંદ'ને અરુણાચલના રાજ્ય પતંગિયા તરીકે મંજૂરી આપવામાં આવી

- 13 નવેમ્બર, 2021ના રોજ મુખ્યમંત્રી પેમા ખાંડુની અધ્યક્ષતામાં અરુણાચલ પ્રદેશના રાજ્ય મંત્રીમંડળે રાજ્યના પતંગિયા તરીકે "કેસર-એ-હિંદ"ને મંજૂરી આપી.
- કેસર-એ-હિંદ એક મોટું અને તેજસ્વી રંગનું પતંગિયું છે.
- આ સ્વેલોટેલ બટરફલાય છે.
- તે ચીનમાં જોવા મળે છે અને હવે તેને અરુણાચલ પ્રદેશના રાજ્ય બટરફલાય તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

કેબિનેટ બેઠક

- સરકારે પ્રથમ વખત ઈટાનગરની બહાર કેબિનેટની બેઠક યોજી હતી. તે પાકે ટાઈગર રિઝર્વ ખાતે યોજાઈ હતી.
- આ બેઠક દરમિયાન, કેબિનેટે ઉત્સર્જન ઘટાડવા અને ટકાઉ વિકાસના ઉદ્દેશ્ય સાથે 'ક્લાઈમેટ ચેન્જ-રિસિલિઅન્ટ અને રિસ્પોન્સિવ અરુણાચલ પ્રદેશ પર પાકું ટાઈગર રિઝર્વ 2047 ઘોષણા' પણ અપનાવી હતી.

કેસર-એ-હિંદ

- કેસર-એ-હિંદને વૈજ્ઞાનિક રીતે Teinopalpus imperialis તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. શાબ્દિક રીતે તેનો અર્થ 'ભારતનો સમ્રાટ' થાય છે. બટરફલાયની પાંખોનો વિસ્તાર 90-120 મીમી છે.

કેસર-એ-હિંદનું વિતરણ

- તે 6,000-10,000 ફૂટની ઉંચાઈએ પૂર્વીય હિમાલયની સાથે છ રાજ્યોમાં જંગલી વિસ્તારોમાં જોવા મળે છે. તે ભૂટાન, નેપાળ, લાઓસ, મ્યાનમાર, દક્ષિણ ચીન અને વિયેતનામમાં પણ જોવા મળે છે.

બટરફલાય સલામતી

- કેસર-એ-હિંદ વન્યજીવ (સંરક્ષણ) અધિનિયમ, 1972ના અનુસૂચિ II હેઠળ સુરક્ષિત છે. આ હોવા છતાં, તેઓ બટરફલાય કલેક્ટર્સ માટે પુરવઠા માટે શિકાર કરવામાં આવે છે.

IUCN સ્થિતિ

- ઈન્ટરનેશનલ યુનિયન ફોર કન્ઝર્વેશન ઓફ નેચરે કેસર-એ-હિંદને રેડ લિસ્ટમાં સામેલ કર્યું છે.

પ્રશ્નોત્તરી

- 1) નોઈડામાં પ્રથમ વાયુ પ્રદૂષણ નિયંત્રણ ટાવર વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- આ ટાવર DND એક્સપ્રેસ વેના ગ્રીન બેલ્ટમાં ઊભો કરવામાં આવ્યો છે.
 - આ APCT તેની સપાટીના સ્તર દ્વારા પ્રદૂષિત હવા ખેંચે છે.
 - ટાવરના ઉપરના ભાગમાંથી સ્વચ્છ હવા બહાર આવે છે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

- 2) જલ શક્તિ મંત્રાલય વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

- આ હરીફાઈમાં ભાગ લેવા માટે, સહભાગીઓએ પાણીના સંરક્ષણ અને વ્યવસ્થાપનને લગતી તેમની સફળતાની વાર્તાઓ વીડિયો ફોર્મેટમાં પોસ્ટ કરવાની રહેશે.
 - સહભાગીઓ “MyGov પોર્ટલ” પર તેમના YouTube વિડિઓની લિંક સાથે વિડિઓ શેર કરી શકે છે.
 - જલ શક્તિ મંત્રાલય હેઠળ કામ કરતા જળ સંસાધન, નદી વિકાસ અને ગંગા કાયાકલ્પ વિભાગ દ્વારા “વોટર હીરોઝ -શેર ચોર સ્ટોરીઝ” સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવશે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

- 3) સફેદ પૂંછડીવાળા હરણ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
- સફેદ પૂંછડીવાળા હરણને વૈજ્ઞાનિક રીતે *Odocoileus virginianus* કહેવામાં આવે છે.
 - તે ઉત્તર અમેરિકા, એકવાડોર, મધ્ય અમેરિકા, પેરુ, દક્ષિણ અમેરિકા અને બોલિવિયાના વતની છે.
 - ઉત્તર અમેરિકામાં મોટી સંખ્યામાં સફેદ પૂંછડીવાળા હરણ વાયરસથી સંક્રમિત થયા હતા કારણ કે તેઓ ઘણીવાર લોકોની નજીક રહે છે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

- 4) હવામાન આગાહી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
- લમખાગા પાસ એ ગઢવાલ હિમાલય (ઉત્તરાખંડ)માં એક ઉચ્ચ ઊંચાઈનો પાસ છે જે હિમાયલ પ્રદેશમાં સાંગલાને જોડે છે.
 - તે હિમાલય (ઉત્તરાખંડ)માં સૌથી મુશ્કેલ ટ્રેક તરીકે ગણવામાં આવે છે.
 - તે વિવિધ આંકડાકીય અને પ્રયોગમૂલક તકનીકો દ્વારા પૂરક ભૌતિકશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતોના ઉપયોગ દ્વારા હવામાનની આગાહી છે.
 - યુદ્ધ દરમિયાન, સૈન્ય યુદ્ધ જીતવાની તકો વધારવા માટે જરૂરી હવામાન પરિસ્થિતિઓમાં તેની લડાઈઓનું આયોજન કરી શકે છે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

- 5) “કેસર-એ-હિંદ” પતંગિયા વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
- મુખ્યમંત્રી પેમા ખાંડુની અધ્યક્ષતામાં અરુણાચલ પ્રદેશના રાજ્ય મંત્રીમંડળે રાજ્યના પતંગિયા તરીકે “કેસર-એ-હિંદ”ને મંજૂરી આપી.
 - કેસર-એ-હિંદ એક મોટું અને તેજસ્વી રંગનું પતંગિયું છે.
 - આ સ્વેલોટેલ બટરફ્લાય છે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

આદિજાતિ મંત્રીએ TRIFED આદી મહોત્સવનું ઉદ્ઘાટન કર્યું

- કેન્દ્રીય આદિજાતિ બાબતોના મંત્રી શ્રી અર્જુન મુંડાએ 16 નવેમ્બર, 2021ના રોજ નવી દિલ્હીમાં દિલ્લી હાટ ખાતે TRIFED આદી મહોત્સવનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું.
- બિરસા મુંડાના પૌત્ર સુખરામ મુંડાની હાજરીમાં આદી મહોત્સવની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.
- આ કાર્યક્રમ દરમિયાન સુખરામ મુંડાએ બિરસા મુંડાના બલિદાન અને યોગદાનને યાદ કર્યા હતા. તેમણે કહ્યું કે તેમના દાદાએ જંગલમાં આદિવાસીઓને એક કર્યા અને આઝાદી માટે લડ્યા.
- ઓલિમ્પિક ચંદ્રક વિજેતા પદ્મ વિભૂષણ એમ.સી. મેરી કોમને TRIFED આદી મહોત્સવની બ્રાન્ડ એમ્બેસેડર તરીકે પસંદ કરવામાં આવી હતી.
- 26 રાજ્યોના 1000 આદિવાસી કારીગરો મહોત્સવમાં તેમના ઉત્પાદનોનું પ્રદર્શન કરવા 15 દિવસીય આદી મહોત્સવમાં ભાગ લેશે.

આદિ મહોત્સવ

- આદિ મહોત્સવ એ આદિવાસી સંસ્કૃતિ, ખોરાક, હસ્તકલા અને વાણિજ્યની ભાવનાની ઉજવણી છે.
- આ ઇવેન્ટ આદિવાસી વસ્તીને તેમના ઉત્પાદનો પ્રદર્શિત કરવા માટે એક પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડે છે.
- તે કારીગરોને મુખ્ય પ્રવાહની વસ્તી સાથે જોડવામાં પણ મદદ કરે છે.
- તે લોકોને સમૃદ્ધ આદિવાસી સંસ્કૃતિ અને વારસાનો પરિચય કરાવે છે અને તેની ઝલક આપે છે.
- આ ઇવેન્ટ વંચિત આદિવાસીઓને તેમની કળા અને હસ્તકલાને પ્રદર્શિત કરવા અને વેચવા માટે મોટું બજાર મેળવવામાં મદદ કરે છે.

મહત્વ

- આદિ મહોત્સવ જનતા અને આદિવાસી લોકો વચ્ચે સીધો સંબંધ પૂરો પાડે છે. આ ઇવેન્ટની મહત્વની વિશેષતા છે “Tribes India Cuisine”.

પુષ્કલુમિ

- TRIFED દ્વારા 2019-20માં 16 આદી મહોત્સવનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. તાજેતરમાં નવેમ્બર 2020માં નવી દિલ્હીમાં આદી મહોત્સવનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. 2020 ઇવેન્ટમાં 500+ કારીગરોએ ભાગ લીધો હતો અને બે અઠવાડિયા સુધી ચાલનારા ફેસ્ટિવલમાં તેઓએ રૂ. 20 કરોડથી વધુનો બિઝનેસ કર્યો હતો.

ઝાંસીમાં રાષ્ટ્ર રક્ષા સંપર્પણ પર્વ (Rashtra Raksha Samparpan Parv) નું આયોજન કરવામાં આવશે

- ‘આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવ’ હેઠળ, 17 નવેમ્બરથી 19 નવેમ્બર, 2021 દરમિયાન રાષ્ટ્રીય સંરક્ષણ સંબંધ ઉત્સવનું આયોજન કરવામાં આવશે.
- ઉત્તર પ્રદેશના ઝાંસીમાં રાષ્ટ્ર રક્ષા સંબંધન પર્વનું આયોજન કરવામાં આવશે.
- આ પ્રસંગને ચિહ્નિત કરવા માટે, સંરક્ષણ મંત્રાલય ઘણી યોજનાઓ રાષ્ટ્રને સમર્પિત કરશે.
- વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી 19 નવેમ્બર, 2021ના રોજ ઝાંસી કિલ્લા ખાતે આયોજિત એક કાર્યક્રમમાં સંરક્ષણ મંત્રાલયની નવી પહેલને લોન્ચ કરશે. રાણી લક્ષ્મીબાઈનો જન્મદિવસ 19 નવેમ્બરે છે.
- 17 નવેમ્બર, 2021 ના રોજ સંરક્ષણ પ્રધાન રાજનાથ સિંહ દ્વારા આ કાર્યક્રમનું ઉદ્ઘાટન કરવામાં આવશે.

રાષ્ટ્રીય સંરક્ષણ ઉત્સવ

- આ કાર્યક્રમનું આયોજન સંરક્ષણ મંત્રાલય દ્વારા ઉત્તર પ્રદેશ સરકારના સહયોગથી કરવામાં આવી રહ્યું છે. 19 નવેમ્બરે યોજનારી આ કાર્યક્રમમાં સંરક્ષણ મંત્રી, સંરક્ષણ રાજ્ય મંત્રી, ઉત્તર પ્રદેશના રાજ્યપાલ આનંદીબેન પટેલ અને ઉત્તર પ્રદેશના મુખ્યમંત્રી યોગી આદિત્યનાથ ઉપસ્થિત રહેશે.

શરૂ કરવાની નવી પહેલ

- 100 નવા સૈનિક શાળાઓની સ્થાપના : સૈનિક શાળાઓ ખાનગી શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ, NGO અને રાજ્ય સરકારો સાથે મળીને સ્થાપના કરવામાં આવશે. આગામી બે વર્ષમાં દરેક રાજ્ય/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં ઓછામાં ઓછી એક સૈનિક શાળાની સ્થાપના કરવામાં આવશે. તમામ સૈનિક શાળાઓમાં છોકરીઓને પણ પ્રવેશ આપવામાં આવશે.

- > NCC એલ્યુમની એસોસિએશન ઓફ લોન્ચ : NCC Alumni Association રાષ્ટ્ર ઈમારત NCC ઉદ્દેશ્યો અને મદદ આગળ આવશે. એસોસિએશનના પ્રથમ સભ્ય તરીકે વડા પ્રધાન મોદી (ભૂતપૂર્વ NCC કેડેટ) ને નોમિનેટ કરીને NCC એલ્યુમની એસોસિએશન શરૂ કરવાની દરખાસ્ત છે.
- > લોન્ચ માટે સિમ્યુલેશન ટ્રેઇનીંગ નેશનલ કાર્યક્રમ NCC કેડેટ : તે NCC કેડેટ સક્રિય કરવા NCC ત્રણ પાંખો માટે નમૂનારૂપ તાલીમ સુવિધાઓ વધારો સંરક્ષણ મંત્રાલય દ્વારા રજૂ કરવામાં આવશે તેમના લાગતાવળગતા ક્ષેત્રોમાં તાલીમ આપવામાં આવશે.
- > NCC બોર્ડર અને કોસ્ટલ સ્કીમ : આ સ્કીમ દ્વારા NCCનો વિસ્તાર સરહદ અને દરિયાકાંઠાના વિસ્તારોને સમર્પિત એક લાખ કેડેટ્સ દ્વારા કરવામાં આવશે.

વારાણસીમાં 'કાશી ઉત્સવ'નું આયોજન કરવામાં આવી રહ્યું છે

- > કાશીના વારસા અને સંસ્કૃતિની ઉજવણી કરવા માટે, વારાણસીમાં 16 નવેમ્બરથી 18 નવેમ્બર, 2021 દરમિયાન 'કાશી ઉત્સવ'નું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.
- > તેનું આયોજન વારાણસીના "રુદ્રાક્ષ ઈન્ટરનેશનલ કોઓપરેશન એન્ડ કન્વેન્શન સેન્ટર" દ્વારા કરવામાં આવી રહ્યું છે.
- > આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવના ભાગરૂપે ઉત્તર પ્રદેશની રાજ્ય સરકાર અને વારાણસી પ્રશાસનના સહયોગથી આ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

ઇવેન્ટની થીમ

- > તહેવારના દરેક દિવસ માટે એક અનન્ય થીમ સમર્પિત કરવામાં આવી છે. આ થીમ્સ નીચે મુજબ છે.
- > કાશીના હસ્તાક્ષર
- > કબીર, રૈદાસની બાની અને નિર્ગુણ કાશી
- > કવિતા અને વાર્તા - કાશી કી ઝુબાની

ઘટના વિશે

- > કાર્યક્રમનો પ્રથમ દિવસ શ્રી જયશંકર પ્રસાદ અને ભારતેન્દુ હરિશ્ચંદ્ર જેવા જાણીતા સાહિત્યકારો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.
- > આ કાર્યક્રમના બીજા દિવસે સંત રૈદાસ અને સંત કબીરદાસ જેવા અગ્રણી કવિઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવશે.
- > જ્યારે છેલ્લા દિવસે ગોસ્વામી તુલસીદાસ અને મુનશી પ્રેમચંદ પર ફોકસ રહેશે.

પ્રશ્નોત્તરી

- 1) 'કાશી ઉત્સવ'નું આયોજન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
 1. કાશીના વારસા અને સંસ્કૃતિની ઉજવણી કરવા માટે, વારાણસીમાં 16 નવેમ્બરથી 18 નવેમ્બર, 2021 દરમિયાન 'કાશી ઉત્સવ'નું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.
 2. તેનું આયોજન વારાણસીના "રુદ્રાક્ષ ઈન્ટરનેશનલ કોઓપરેશન એન્ડ કન્વેન્શન સેન્ટર" દ્વારા કરવામાં આવી રહ્યું છે.
 3. આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવના ભાગરૂપે ઉત્તર પ્રદેશની રાજ્ય સરકાર અને વારાણસી પ્રશાસનના સહયોગથી આ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2

(B) 2,3

(C) 1,3

(D) 1,2, અને 3

- 2) TRIFED આદી મહોત્સવ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
 1. TRIFED દ્વારા 2019-20માં 16 આદી મહોત્સવનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
 2. 2020 ઈવેન્ટમાં 500+ કારીગરોએ ભાગ લીધો હતો અને બે અઠવાડિયા સુધી ચાલનારા ફેસ્ટિવલમાં તેઓએ રૂ. 20 કરોડથી વધુનો બિઝનેસ કર્યો હતો.
 3. આ ઈવેન્ટની મહત્વની વિશેષતા છે "Tribes India Cuisine".

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2

(B) 2,3

(C) 1,3

(D) 1,2, અને 3

- 3) ઝાંસીમાં રાષ્ટ્ર રક્ષા સંપર્પણા પર્વનું આયોજન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
 1. 17 નવેમ્બર, 2021 ના રોજ સંરક્ષણ પ્રધાન રાજનાથ સિંહ દ્વારા આ કાર્યક્રમનું ઉદ્ઘાટન કરવામાં આવશે.
 2. NCC Alumni Association રાષ્ટ્ર ઈમારત NCC ઉદ્દેશ્યો અને મદદ આગળ આવશે.
 3. આ સ્કીમ દ્વારા NCCનો વિસ્તાર સરહદ અને દરિયાકાંઠાના વિસ્તારોને સમર્પિત એક લાખ કેડેટ્સ દ્વારા કરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2

(B) 2,3

(C) 1,3

(D) 1,2, અને 3

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

8 અન્ય સંક્ષિપ્ત વર્તમાન પ્રવાહો

નેશનલ ઈન્ટરલિંકિંગ ઓફ રિવર ઓથોરિટી

- કેન્દ્ર સરકાર નેશનલ ઈન્ટરલિંકિંગ ઓફ રિવર્સ ઓથોરિટી (NIRA)ની રચના પર વિચાર કરી રહી છે.
- NIRA દેશમાં નદીના આંતર-લિંકિંગ પ્રોજેક્ટ્સના આયોજન, સંશોધન, ધિરાણ અને અમલીકરણ માટે એક સ્વતંત્ર સ્વાયત્ત સંસ્થા તરીકે ઓળખાશે.
- NIRA તમામ નદી-જોડાણ પ્રોજેક્ટ્સ માટે એક અમ્બેલા બોડી તરીકે કામ કરશે અને તેનું નેતૃત્વ ભારત સરકારના સચિવ સ્તરના અધિકારી કરશે.
- તે હાલની નેશનલ વોટર ડેવલપમેન્ટ એજન્સી (NWDA)નું સ્થાન લેશે.
- તે પડોશી દેશો અને સંબંધિત રાજ્યો અને વિભાગો સાથે સંકલન કરશે અને પર્યાવરણ, વન્યજીવ અને નદીને એકબીજા સાથે જોડવાની યોજનાઓ હેઠળ વન મંજૂરી અને તેના કાયદાકીય પાસાઓને લગતા મુદ્દાઓ પર પણ સત્તા ધરાવશે.
- NIRA પાસે નાણાં બનાવવાની અને વ્યાજ પર આપવામાં આવેલી ડિપોઝિટ અથવા લોન પર લીધેલા નાણાંની વસૂલાત તરીકે કામ કરવાની સત્તા હશે.
- તેની પાસે વ્યક્તિગત/સિંગલ લિંક પ્રોજેક્ટ્સ માટે સ્પેશિયલ પર્પઝ વ્હીકલ (SPV) સેટ કરવાની સત્તા પણ હશે.

નદીને જોડવાનો પ્રોજેક્ટ

- મૂળ: આ વિચાર સૌપ્રથમ બ્રિટિશ રાજ દરમિયાન રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો, જ્યારે સર આર્થર થોમસ કોટન (Sir Arthur Thomas Cotton), બ્રિટિશ સિંચાઈ ઈજનેર, નેવિગેશનલ હેતુઓ માટે ગંગા અને કાવેરીને જોડવાનું સૂચન કર્યું હતું.
- ઉદ્દેશ્ય: રિવર લિંકિંગ પ્રોજેક્ટ (ILR)નો ઉદ્દેશ્ય 'પાણીની અછત' નદીના તટપ્રદેશોને (જ્યાં પાણીની અછત અથવા દુષ્કાળની સ્થિતિ હોય છે)ને દેશના 'પાણીની વધારાની' નદીના તટપ્રદેશો (જ્યાં પૂરની સ્થિતિ પ્રવર્તે છે) સાથે જોડવાનો છે. જેથી વધુ પડતી પાણી સરપ્લસ વિસ્તારોમાંથી ઓછા વિસ્તારોમાં ટ્રાન્સફર કરી શકાય છે.

પ્રોજેક્ટ્સની જરૂર

- પ્રાદેશિક અસંતુલન ઘટાડવું: ભારત ચોમાસાના વરસાદ પર નિર્ભર છે જે અનિયમિત તેમજ પ્રાદેશિક અસંતુલિત છે. નદીઓને એકબીજા સાથે જોડવાથી વધારાનો વરસાદ થશે અને નદીના પાણીના પ્રવાહમાં સમુદ્રમાં ઘટાડો થશે.
- ખેતીની સિંચાઈ : અછતવાળા ભારતીય કૃષિ વિસ્તારોમાં સિંચાઈ સંબંધિત સમસ્યાઓને અછતવાળા વિસ્તારોમાં વધારાનું પાણી ટ્રાન્સફર કરીને હલ કરી શકાય છે.
- જળ સંકટ ઘટાડવું: તે દુષ્કાળ અને પૂરની અસરને અમુક અંશે ઘટાડવામાં મદદ કરી શકે છે.
- અન્ય લાભો: આનાથી શુષ્ક જંગલ અને જમીનના વિસ્તારોમાં પર્યાવરણીય અધોગતિની ભરપાઈ થશે, જેમાં હાઈડ્રો-ઈલેક્ટ્રીસિટી જનરેશન, વર્ષભર શિપિંગ, રોજગાર સર્જન જેવા લાભો મળશે.

સંબંધિત પડકારો

- પર્યાવરણીય ખર્ચ: પ્રોજેક્ટ નદીઓના કુદરતી ઇકોલોજીને વિક્ષેપિત કરવાની ધમકી આપે છે.
- સૂચિત ડેમ હિમાલયના જંગલોને જોખમમાં મૂકી શકે છે અને ચોમાસાની સિસ્ટમની કામગીરીને અસર કરી શકે છે.
- આબોહવા પરિવર્તન: ઈન્ટરલિંકિંગ સિસ્ટમમાં, એવું માનવામાં આવે છે કે દાતા બેસિનને વધારાનું પાણી મળે છે જે પ્રાપ્તકર્તા બેસિનને ઉપલબ્ધ કરાવી શકાય છે.
- આબોહવા પરિવર્તનને કારણે કોઈપણ વ્યવસ્થાની મૂળભૂત સ્થિતિ ખલેલ પહોંચે તો તેનો ખ્યાલ અર્થહીન બની જાય છે.
- આર્થિક ખર્ચ: એવો અંદાજ છે કે નદીઓને એકબીજા સાથે જોડવાથી સરકાર પર મોટો નાણાકીય બોજ પડશે.
- સામાજિક-આર્થિક અસર: એવો અંદાજ છે કે લગભગ 15000 કિ.મી. આવરતું દ્વારા નહેરો આશરે 5.5 મિલિયન લોકો નેટવર્ક, વિસ્થાપિત છે ઘણી આદિવાસી અને ખેડૂત વર્ગ સહિત અસર થશે.

ભવિષ્યના પગલાં

- નદીઓને એકબીજા સાથે જોડવાના ફાયદા અને ગેરફાયદા બંને છે, પરંતુ આર્થિક, રાજકીય અને પર્યાવરણીય અસરોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ પ્રોજેક્ટને કેન્દ્રિય રાષ્ટ્રીય સ્તરે અમલમાં મૂકવો એ વધુ સારો નિર્ણય હોઈ શકે નહીં.
- આ ઉપરાંત, નદીઓનું જોડાણ વિકેન્દ્રિત રીતે કરી શકાય છે અને પૂર અને દુષ્કાળને ઘટાડવા માટે વરસાદી પાણીના સંગ્રહ જેવી વધુ ટકાઉ પદ્ધતિઓને પ્રોત્સાહન આપવું જોઈએ. ઉદાહરણ તરીકે, કેન-બેતવા નદી લિંક પરિયોજના.

પીએમ મોદી પ્રથમ ઓડિટ દિવસના કાર્યક્રમને સંબોધિત કરશે

- વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી 16 નવેમ્બર, 2021ના રોજ પ્રથમ ઓડિટ દિવસ કાર્યક્રમને સંબોધિત કરશે.
- આ કાર્યક્રમ CAG ઓફિસ પરિસરમાં યોજાશે.
- પીએમ આ પ્રસંગે સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની પ્રતિમાનું અનાવરણ પણ કરશે.

ઓડિટ દિવસ શું છે?

- કેગની સંસ્થાના ઐતિહાસિક મૂળ અને તેના દ્વારા શાસન, પારદર્શિતા અને જવાબદારીમાં આપેલા યોગદાનને ચિહ્નિત કરવા ઓડિટ દિવસની પ્રથમ આવૃત્તિ ઉજવવામાં આવશે.

ભારતના કોમ્પ્ટ્રોલર અને ઓડિટર જનરલ (CAG)

- CAG એ ભારતમાં બંધારણીય સત્તા છે. તેની સ્થાપના ભારતના બંધારણની કલમ 148 મુજબ કરવામાં આવી હતી. કેગને કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારોની તમામ રસીદો અને ખર્ચનું ઓડિટ કરવાની સત્તા છે. CAG એ સરકારની માલિકીની કોર્પોરેશનોનું વૈધાનિક ઓડિટર છે. તે સરકારી કંપનીઓનું પૂરક ઓડિટ કરે છે જ્યાં સરકારનો હિસ્સો 51% છે.

CAG રિપોર્ટ

- કેગનો રિપોર્ટ સંસદ કે વિધાનસભા સમક્ષ મૂકવામાં આવે છે. પબ્લિક એકાઉન્ટ્સ કમિટી (Public Accounts Committees-PACs) અને કમિટી ઓન પબ્લિક અંડરટેકિંગ્સ (Committees on Public Undertakings-COPUS) દ્વારા તેમની ચર્ચા કરવામાં આવે છે. PAC અને COPU એ સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભાઓમાં વિશેષ સમિતિઓ છે.

અગ્રતાનો ક્રમ

- CAG પસંદગીના ક્રમમાં 9મા સ્થાને છે. તેનો દરજ્જો સુપ્રીમ કોર્ટના સીટિંગ જજ જેવો છે.

વર્તમાન CAG કોણ છે?

- હાલમાં જમ્મુ અને કાશ્મીરના કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના ભૂતપૂર્વ લેફ્ટનન્ટ ગવર્નર જી.સી. મુર્મુ ભારતના CAG તરીકે સેવા આપે છે. તેઓ ભારતના 14મા CAG છે. તેમનો કાર્યકાળ ઓગસ્ટ 2020માં શરૂ થયો હતો.

ટ્રેનોને 'સાત્વિક પ્રમાણપત્ર' આપવામાં આવશે: મુખ્ય મુદ્દાઓ

- Indian Railway Catering and Tourism Corporation-IRCTC એ સાત્વિક કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયાના સહયોગથી "શાકાહારી ટ્રેનો" ને પ્રોત્સાહન આપવાની યોજના બનાવી છે.
- આ ટ્રેનોને ખાસ ધાર્મિક સ્થળો સાથે જોડવામાં આવશે.
- "સાત્વિક પ્રમાણપત્ર" ભારતની સાત્વિક પરિષદ દ્વારા એનાયત કરવામાં આવશે.
- હાલમાં IRCTC નવી દિલ્હીથી કટરા સુધી 'વંદે ભારત ટ્રેન' ચલાવે છે. આ ટ્રેનને "સાત્વિક પ્રમાણપત્ર" આપવામાં આવશે.
- વંદે ભારત ઉપરાંત સાત્વિક કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા 18 અન્ય ટ્રેનોને પ્રમાણિત કરશે.

સાત્વિક પ્રમાણ યોજના

- આ યોજના 15 નવેમ્બર, 2021ના રોજ IRCTC સાથે શરૂ કરવામાં આવશે. સાત્વિક પરિષદ IRCTCના સહયોગથી શાકાહારી-મૈત્રીપૂર્ણ આહાર પર એક પુસ્તિકા પણ બહાર પાડશે. આ આહાર રસોડામાં જે રીતે અનુસરવામાં આવશે તે જ હશે. આ યોજના હેઠળ, "શાકાહારી-મૈત્રીપૂર્ણ મુસાફરી" સુનિશ્ચિત કરવા IRCTC બેઝ કિચન, બજેટ હોટલ, એક્ઝિક્યુટિવ લોન્જ, ટ્રાવેલ અને ટૂર પેકેજ, ફૂડ પ્લાઝા, રેલ નીર પ્લાન્ટ્સને 'સાત્વિક' પ્રમાણિત કરવામાં આવશે.

ભારતની સાત્વિક પરિષદ

- સાત્વિક કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા એ વિશ્વની પ્રથમ શાકાહારી ખાદ્ય સુરક્ષા અને શાકાહારીઓ અને સંલગ્ન અનુયાયીઓ માટે નિયમનકારી અનુપાલન છે. ભારતના શાકાહારી ગ્રાહકો માટે પહેલ કરવા અને ખાદ્ય સલામતીનું વાતાવરણ બનાવવાના વિઝન સાથે તેની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.

ઇન્ડિયન રેલવે કેટરિંગ એન્ડ ટુરિઝમ કોર્પોરેશન (IRCTC)

- IRCTC એ ભારતીય જાહેર ક્ષેત્રનો ઉપક્રમ છે જે ભારતીય રેલવે માટે ટિકિટિંગ, પ્રવાસન અને કેટરિંગ સેવાઓ પ્રદાન કરે છે. તે અગાઉ સરકારની સંપૂર્ણ માલિકીનું હતું અને તે રેલવે મંત્રાલયના મૂળ વડા હેઠળ સંચાલિત હતું. જો કે, તે 2019થી નેશનલ સ્ટોક એક્સચેન્જમાં સૂચિબદ્ધ છે અને સરકારની બહુમતી માલિકીની છે.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsappicerajkotofficial
join official telegram channel

કોણ છે બાબાસાહેબ પુરંદરે?

- પદ્મ વિભૂષણ બાબાસાહેબ પુરંદરેએ 15 નવેમ્બર, 2021ના રોજ પુણેની દીનાનાથ મંગેશકર હોસ્પિટલમાં અંતિમ શ્વાસ લીધા.
- તેઓ 99 વર્ષના હતા અને લાઈફ સપોર્ટ પર હતા. તેમના અંતિમ સંસ્કાર પુણેના વૈકુંઠ સ્મશાનગૃહમાં કરવામાં આવ્યા હતા.

બાબાસાહેબ પુરંદરે કોણ હતા?

- બાબાસાહેબ પુરંદરે એક પ્રખ્યાત ઇતિહાસકાર, લેખક અને થિયેટર વ્યક્તિત્વ હતા. તેમનું પૂરું નામ બળવંત મોરેશ્વર પુરંદરે હતું. તેઓ છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ પર કામ કરવા માટે પ્રખ્યાત હતા. તેમણે શિવાજી મહારાજ, તેમના વહીવટ તેમજ શિવાજીના યુગના કિલ્લાઓ પર અનેક પુસ્તકો લખ્યા. તેમણે છત્રપતિના જીવન પર બનેલું લોકપ્રિય નાટક 'જનતા રાજ'નું પણ નિર્દેશન કર્યું હતું. તેમના કાર્યો મોટાભાગે શિવાજી સાથે સંબંધિત છે, જેના પરિણામે તેમને ઘણીવાર શિવ-શાહિર કહેવામાં આવતા હતા.

ઇનામ

- તેમને જાન્યુઆરી 2019માં ભારતનો બીજો સર્વોચ્ચ નાગરિક પુરસ્કાર પદ્મ વિભૂષણ એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો. તેમને 2015માં મહારાષ્ટ્ર ભૂષણ એવોર્ડથી પણ નવાજવામાં આવ્યા હતા, જે મહારાષ્ટ્રનો સર્વોચ્ચ નાગરિક પુરસ્કાર છે. મધ્ય પ્રદેશ સરકારે તેમને નાટક ક્ષેત્રે કરેલા કાર્યો માટે 2007-08માં કાલિદાસ સન્માનથી સન્માનિત કર્યા હતા.

બાબાસાહેબ પુરંદરેના કાર્યો

- પુરંદરેએ નાની ઉંમરે શિવાજીના શાસન પર વાર્તાઓ લખવાનું શરૂ કર્યું. આ વાર્તાઓ પાછળથી સંકલિત કરવામાં આવી હતી. તેમના અન્ય કાર્યોનો સમાવેશ થાય છે-
- રાજા શિવ-છત્રપતિ
- કેસરી
- નારાયણરાવ પેશવાના જીવન પરનું પુસ્તક.
- જનતા રાજા નામનું નાટક.

જનતા રાજ

- 'જનતા રાજ' નાટક શિવાજી પરનું બહુ લોકપ્રિય નાટક છે. તે સૌ પ્રથમ 1985માં મંચન કરવામાં આવ્યું હતું. ત્યારથી, આ નાટક મહારાષ્ટ્ર, દિલ્હી, આગ્રા, ભોપાલ અને અમેરિકાના 16

જિલ્લાઓમાં 1000થી વધુ વખત મંચાઈ ચૂક્યું છે. તે મૂળ મરાઠીમાં લખવામાં આવ્યું હતું અને બાદમાં તેનો હિન્દીમાં અનુવાદ થયો હતો. નાટકનું પ્રદર્શન સામાન્ય રીતે દર વર્ષે દિવાળીની આસપાસ શરૂ થાય છે. તે 200 કલાકારો, હાથી, ઘોડા અને ઊંટ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે.

15 નવેમ્બર: આદિવાસી ગૌરવ દિવસ (Janjatiya Gaurav Divas)

- ભારત 15 નવેમ્બર, 2021ના રોજ આદિવાસી ગૌરવ દિવસની ઉજવણી કરી રહ્યું છે.
- 15 નવેમ્બરના રોજ આદિવાસી ગૌરવ દિવસ ઉજવવાનો નિર્ણય 10 નવેમ્બર, 2021ના રોજ પીએમ નરેન્દ્ર મોદીની આગેવાની હેઠળની કેન્દ્રીય કેબિનેટ દ્વારા લેવામાં આવ્યો હતો.
- આ દિવસને ભારતની આઝાદીના 75 વર્ષની યાદગીરી તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો છે.
- તે આદિવાસી સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓને યાદ કરશે.

15 નવેમ્બરનું મહત્વ

- 15 નવેમ્બર મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે તે બિરસા મુંડાની જન્મજયંતિ છે.

બિરસા મુંડા

- બિરસા મુંડાએ ભારતની આઝાદીમાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી. તેમણે શોષણકારી બ્રિટિશ સંસ્થાનવાદી વ્યવસ્થા સામે લડત આપી હતી. તે મુંડા જનજાતિનો હતો. તેમણે વર્તમાન બિહાર અને ઝારખંડના આદિવાસી પ્રદેશમાં 19મી સદીમાં ભારતીય આદિવાસી ધાર્મિક સહસ્ત્રાબ્દી ચળવળનું નેતૃત્વ કર્યું હતું.

આદિજાતિ ગૌરવ દિવસ

- આદિવાસી સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓની યાદમાં આદિવાસી ગૌરવ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવશે. તે આવનારી પેઢીઓને ભારતના સ્વાતંત્ર્ય ચળવળ દરમિયાન આદિવાસી સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓએ આપેલા બલિદાનથી વાકેફ કરશે. આદિવાસીઓ દ્વારા સાંસ્કૃતિક વારસાને જાળવવા અને રાષ્ટ્રીય ગૌરવ અને આતિથ્યના ભારતીય મૂલ્યોને પ્રોત્સાહન આપવાના પ્રયાસોને સન્માનિત કરવા દર વર્ષે આ દિવસ મનાવવામાં આવશે.

- આ ઉજવણીના ભાગરૂપે, ભારત સરકારે આદિવાસી લોકોના 75 વર્ષના ઈતિહાસની ઉજવણી કરવા માટે એક સપ્તાહ લાંબો ઉત્સવ શરૂ કર્યો. આ સમારોહ 15 નવેમ્બરથી 22 નવેમ્બર, 2021 દરમિયાન યોજાશે. સરકાર આ દિવસની ઉજવણી માટે ઘણી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરશે. ભારતીય સ્વતંત્રતા સંગ્રામમાં આદિવાસીઓની સિદ્ધિઓ દર્શાવતી દરેક પ્રવૃત્તિ ચોક્કસ થીમ હેઠળ આયોજિત કરવામાં આવશે.

ભાડલામાં વિશ્વનો સૌથી મોટો સોલાર પાવર પાર્ક: મુખ્ય મુદ્દાઓ

- રાજસ્થાનમાં સ્થિત ભાડલા સોલાર પાર્ક (Bhadla Solar Park) વિશ્વનો સૌથી મોટો સોલાર પાવર પાર્ક (world's largest solar park) છે.
- આ સોલાર પાર્ક રાજસ્થાનના સૂકા અને રેતાળ પ્રદેશ ભાડલામાં આવેલું છે.
- તે 14,000 એકરમાં ફેલાયેલું છે.
- આ પાર્કમાં 10 મિલિયન સોલાર પેનલ છે. આ સૌર પેનલ 2245 મેગાવોટની કાર્યકારી ક્ષમતાનું યોગદાન આપે છે.

ભાડલા સોલાર પાર્ક

- 2020 સુધીમાં, ભાડલા સોલાર પાર્ક એ વિશ્વનો સૌથી મોટો સોલાર પાર્ક છે. તે રાજસ્થાનના જોધપુર જિલ્લાના ભાડલામાં 5,700 હેક્ટર વિસ્તારમાં ફેલાયેલું છે. આ પાર્કની કુલ ક્ષમતા 2245 મેગાવોટ છે.

ભાડલા વિસ્તાર

- જોધપુર જિલ્લાના ભાડલા પ્રદેશને સત્તાવાર રીતે રેતાળ, શુષ્ક અને શુષ્ક પ્રદેશ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે જેનું ક્ષેત્રફળ લગભગ 45 ચોરસ કિલોમીટર છે. તે જોધપુરથી લગભગ 200 કિમી ઉત્તર અને જયપુરથી 320 કિમી પશ્ચિમમાં આવેલું છે. તેની આબોહવાને કારણે, આ વિસ્તારને “લગભગ રહેવાલાયક નહીં” (almost unlivable) તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યો છે. પ્રદેશનું સામાન્ય તાપમાન 46-48 °C ની વચ્ચે હોય છે, જ્યારે ગરમ પવનો અને રેતીના તોફાનો વારંવાર આવે છે.

પ્રોજેક્ટ કમિશનિંગ

- NTPCએ 22 ફેબ્રુઆરી, 2017ના રોજ આ સોલાર પાર્કમાં 115 મેગાવોટ ક્ષમતા શરૂ કરવાની જાહેરાત કરી હતી. હાલમાં, તેની સંપૂર્ણ ક્ષમતા 2,245 મેગાવોટ છે, જે તેને વિશ્વનો સૌથી મોટો સોલાર પાર્ક બનાવે છે, જેમાં રોકાણ વધીને રૂ. 100 બિલિયન થઈ ગયું છે.

વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસ

- તાજેતરમાં વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા (WHO) એ ચેતવણી આપી છે કે આફ્રિકામાં વર્ષ 2045 સુધીમાં ડાયાબિટીસના કેસોની સંખ્યા વધીને 55 મિલિયન થવાનો અંદાજ છે, જે વર્ષ 2021 કરતાં 134% વધુ છે.
- આફ્રિકા ખંડમાં નવલકથા કોરોનાવાયરસ રોગ (કોવિડ-19) ને કારણે મૃત્યુ દર ડાયાબિટીસના દર્દીઓમાં ખૂબ જ ઊંચો છે.
- વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસ દર વર્ષે 14 નવેમ્બરે મનાવવામાં આવે છે.

ડાયાબિટીસ

- ડાયાબિટીસ એ એક બિન-સંચારી રોગ (Non-Communicable Disease) છે જે કાં તો ત્યારે થાય છે જ્યારે સ્વાદુપિંડ પૂરતું ઈન્સ્યુલિન ઉત્પન્ન કરતું નથી અથવા જ્યારે શરીર તેના દ્વારા ઉત્પાદિત ઈન્સ્યુલિનનો અસરકારક રીતે ઉપયોગ કરી શકતું નથી.
- ઈન્સ્યુલિન એ સ્વાદુપિંડ દ્વારા સ્ત્રાવ થતો પેપ્ટાઇડ હોર્મોન છે જે સેલ્યુલર ગ્લુકોઝ શોષણ, કાર્બોહાઇડ્રેટ, લિપિડ, પ્રોટીન ચયાપચયને નિયંત્રિત કરીને અને કોષ વિભાજન અને વૃદ્ધિને પ્રોત્સાહન આપીને સામાન્ય રક્ત શર્કરાના સ્તરને જાળવવામાં મદદ કરે છે.

તે બે પ્રકારોમાં વર્ગીકૃત થયેલ છે:

- પ્રકાર-1 ડાયાબિટીસ: જ્યારે સ્વાદુપિંડ પૂરતું ઈન્સ્યુલિન ઉત્પન્ન કરવામાં નિષ્ફળ જાય ત્યારે આ થાય છે.
- ટાઇપ-2 ડાયાબિટીસ: આ ડાયાબિટીસનો સૌથી સામાન્ય પ્રકાર છે. આ સ્થિતિમાં, શરીર ઈન્સ્યુલિનનો યોગ્ય રીતે ઉપયોગ કરી શકતું નથી. તેને ઈન્સ્યુલિન રેઝિસ્ટન્સ કહેવામાં આવે છે. પ્રકાર 2 ડાયાબિટીસના મુખ્ય કારણો સ્થૂળતા અને કસરતનો અભાવ છે.

ડાયાબિટીસનો બોજ

ભારતમાં:

- ભારતમાં 20 અને 70 વર્ષની વયજૂથની અંદાજિત 8.7% વસ્તી સાથે ડાયાબિટીસ એક વધતો પડકાર છે.
- વર્ષ 2019માં, ઈન્ટરનેશનલ ડાયાબિટીસ ફેડરેશન ‘ડાયાબિટીસ એટલાસ’ એ ભારતને ડાયાબિટીસ ધરાવતા ટોચના 10 દેશોમાં સ્થાન આપ્યું હતું.
- શહેરીકરણ, બેઠાડુ જીવનશૈલી, બિનઆરોગ્યપ્રદ આહાર, તમાકુનો ઉપયોગ જેવા પરિબળોના સંયોજન દ્વારા ડાયાબિટીસ અને અન્ય બિન-સંચારી રોગોનો વધતો વ્યાપ છે.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsappicerajkotofficial
join official telegram channel

55

■ વૈશ્વિક સ્તરે:

- આજે, વિશ્વની લગભગ 6% વસ્તી, એટલે કે 420 મિલિયનથી વધુ લોકોને ટાઇપ-1 અથવા ટાઇપ-2 ડાયાબિટીસ છે .
- આ એકમાત્ર એવો મોટો બિન-સંચારી રોગ છે જેનું જોખમ લોકોમાં ઓછું થવાનું જોખમ વધી રહ્યું છે.
- તે ગંભીર COVID-19 ચેપ સાથે સંકળાયેલ અન્ય મુખ્ય રોગો સાથે ઉભરી આવ્યું છે.
- 2021માં આફ્રિકામાં અંદાજિત 24 મિલિયન લોકો ડાયાબિટીસ સાથે જીવશે.

સંબંધિત પહેલો

- World Health Organization- WHO એ ગ્લોબલ ડાયાબિટીસ કોમ્પેક્ટ લોન્ચ કર્યું છે, જે ડાયાબિટીસના જોખમને ઘટાડવા અને ડાયાબિટીસનું નિદાન કરનારા તમામ લોકોને ન્યાયપૂર્ણ, વ્યાપક, સસ્તું અને ગુણવત્તાયુક્ત સારવાર અને સંભાળ મળે તેની ખાતરી કરે છે.
- ભારતનું રાષ્ટ્રીય ધ્યેય નેશનલ નોન-કમ્યુનિકેબલ ડિસીઝ (National Non-Communicable Disease-NCD), સ્થૂળતા અને ડાયાબિટીસના વ્યાપમાં વધારો અટકાવવાનું છે.
- 2010માં શરૂ કરાયેલ કેન્સર, ડાયાબિટીસ, કાર્ડિયોવેસ્ક્યુલર ડિસીઝ અને સ્ટ્રોક (NPCDCS) ના નિવારણ અને નિયંત્રણ માટેનો રાષ્ટ્રીય કાર્યક્રમ, આરોગ્ય સંભાળના વિવિધ સ્તરો પર ડાયાબિટીસના નિદાન અને ખર્ચ-અસરકારક સારવાર માટે સમર્થન પ્રદાન કરવાનો છે.

તમિલનાડુના તંજાવુરમાં ખાદ્ય સુરક્ષા સંગ્રહાલયનું ઉદ્ઘાટન

- ભારતના પ્રથમ ખાદ્ય સુરક્ષા મ્યુઝિયમ(Food Security Museum)નું ઉદ્ઘાટન 15 નવેમ્બર, 2021ના રોજ કેન્દ્રીય ગ્રાહક બાબતો, ખાદ્ય અને જાહેર વિતરણ મંત્રી પીયૂષ ગોયલ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.
- Food Corporation of India દ્વારા તંજાવુરમાં ફૂડ સેફ્ટી મ્યુઝિયમની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.
- આ મ્યુઝિયમ ફૂડ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા (FCI) અને વિશ્વેશ્વરાય ઈન્ડસ્ટ્રીયલ એન્ડ ટેકનોલોજીકલ મ્યુઝિયમ, બેંગલુરુ દ્વારા સહ-વિકાસ કરવામાં આવ્યું છે.
- તે 1.10 કરોડના ખર્ચે 1,860 ચોરસ ફૂટ વિસ્તારમાં બનાવવામાં આવ્યું છે.
- આ મ્યુઝિયમની સ્થાપના તંજાવુરમાં કરવામાં આવી હતી, જે FCIનું જન્મસ્થળ છે. 14 જાન્યુઆરી, 1965ના રોજ FCIની પ્રથમ ઓફિસનું ઉદ્ઘાટન કરવામાં આવ્યું હતું.

ખાદ્ય સુરક્ષા મ્યુઝિયમ (Food Security Museum)

- ફૂડ સિક્યોરિટી મ્યુઝિયમ વિચરતી શિકારીઓથી લઈને કૃષિ પ્રક્રિયાઓ સુધીના માનવોની ઉત્ક્રાંતિને દર્શાવે છે, જે સંસ્કૃતિની શરૂઆત દર્શાવે છે.
- તે કેટલીક પ્રાચીન વૈશ્વિક અને સ્વદેશી અનાજ સંગ્રહ પદ્ધતિઓ, સંગ્રહમાં પડકારો તેમજ વિશ્વ અને ભારતમાં ખાદ્ય ઉત્પાદનના દૃશ્યો પણ દર્શાવે છે.
- તે FCIની મુસાફરી, તેની વર્તમાન કામગીરી તેમજ FCI દ્વારા ખેતરથી પ્લેટ સુધીના અનાજની સફર વિશે માહિતીપ્રદ સામગ્રી ડિજિટલ રીતે પ્રદર્શિત કરે છે.
- આ મ્યુઝિયમમાં પ્રવેશ મફત છે.

અત્યાધુનિક

- આ ફૂડ મ્યુઝિયમમાં અત્યાધુનિક પ્રદર્શનો પણ છે, જેમાં રેડિયો ફ્રીક્વન્સી આઈડેન્ટિફિકેશન, પ્રોજેક્શન મેપિંગ, પ્રોક્સિમિટી સેન્સર્સ, ટચ સ્ક્રીન કિઓસ્ક અને ટચ સેન્સર જેવી ટેકનોલોજીનો સમાવેશ થાય છે.

સંગ્રહાલયનું મહત્વ

- ખાદ્ય સુરક્ષા મ્યુઝિયમ ભારતના કૃષિ વિકાસને નિર્ભરતાથી લઈને આત્મનિર્ભરતા સુધીનું પ્રદર્શન કરશે.

તંજાવુર

- તંજાવુર શહેર તમિલનાડુનું 7મું સૌથી મોટું શહેર છે. તે દક્ષિણ ભારતીય કલા, ધર્મ અને સ્થાપત્યનું મહત્વનું કેન્દ્ર છે. યુનેસ્કો દ્વારા નિયુક્ત કરાયેલા મોટા ભાગના હયાત ચોલા મંદિરો આ શહેરની આસપાસ સ્થિત છે. તંજાવુર પણ તંજોર ચિત્રોનું ઘર છે.

ભારતે એન્ટાર્કટિકામાં 41મું વૈજ્ઞાનિક અભિયાન શરૂ કર્યું

- ભારતે તાજેતરમાં એન્ટાર્કટિકામાં 41મું વૈજ્ઞાનિક અભિયાન શરૂ કર્યું.
- આ અભિયાનની પ્રથમ બેચમાં 23 વૈજ્ઞાનિકો અને સહાયક સ્ટાફનો સમાવેશ થાય છે. તેઓ તાજેતરમાં ભારતીય એન્ટાર્કટિક સ્ટેશન મૈત્રી પહોંચ્યા હતા.
- DROMLAN સુવિધાનો ઉપયોગ કરીને વધુ ચાર બેચ હવાઈ માર્ગે એન્ટાર્કટિકામાં ઉતરશે. તેઓ જાન્યુઆરી 2021ના મધ્ય સુધીમાં ચાર્ટર્ડ આઈસ-ક્લાસ જહાજ MV વેસિલી ગોલોવનિન પર ઉતરશે.

41 મી મુખ્ય કાર્યક્રમ કામગીરી

- 41મી ઝુંબેશમાં બે મુખ્ય ઘટનાઓનો સમાવેશ થાય છે:
 - પહેલો કાર્યક્રમ ભારતી સ્ટેશન પર “જિયોલોજિકલ એક્સપ્લોરેશન ઓફ ધ અમેરી આઈસ શેલ્ફ” છે. આ પ્રોગ્રામ ભૂતકાળમાં ભારત અને એન્ટાર્કટિકા વચ્ચેની લિંકને શોધવામાં મદદ કરશે.
 - બીજો કાર્યક્રમ મૈત્રી નજીક 500-મીટર બરફના કોરને ડ્રિલ કરવા માટે “રિકોનિસન્સ સર્વેક્ષણ અને પ્રારંભિક કાર્ય” છે. આ કાર્યક્રમ એન્ટાર્કટિક આબોહવા, દરિયાઈ બરફ, એક જ આબોહવામાંથી ગ્રીનહાઉસ વાયુઓ અને પશ્ચિમી પવનોની સમજને સુધારવામાં મદદ કરશે.
 - વૈજ્ઞાનિક કાર્યક્રમોને મળવા ઉપરાંત, 41 મી ઝુંબેશ “મિત્રતા” અને “ભારતી સેટ” વાર્ષિક ધોરણે ફાજલ વસ્તુઓ તેમજ બળતણ, જીવન સહાય પ્રણાલીની કામગીરી અને જાળવણી માટે ખોરાક પૂરો પાડશે.

આઈસ કોર ડ્રિલિંગ કેવી રીતે કરવામાં આવશે?

- આઈસ કોર ડ્રિલિંગ બ્રિટિશ એન્ટાર્કટિક સર્વે અને નોર્વેજીયન પોલર ઈન્સ્ટિટ્યૂટના સહયોગથી કરવામાં આવશે.
- ભારતીય એન્ટાર્કટિક કાર્યક્રમ (Indian Antarctic Programs):
 - ભારતીય એન્ટાર્કટિક કાર્યક્રમ 1981માં શરૂ થયો હતો. તેણે 40 વૈજ્ઞાનિક અભિયાનો પૂર્ણ કર્યા છે. પ્રોગ્રામોએ એન્ટાર્કટિકામાં ત્રણ કાયમી સંશોધન બેઝ સ્ટેશન બનાવવામાં મદદ કરી:
 - 1983માં દક્ષિણ ગંગોત્રી
 - 1988 માં મિત્રતા
 - 2012 માં ભારતી
 - બેઝ સ્ટેશન ‘મૈત્રી’ અને ‘ભારતી’ હાલમાં સંપૂર્ણ રીતે કાર્યરત છે.

ભારતીય એન્ટાર્કટિક કાર્યક્રમનું સંચાલન કોણ કરે છે?

- સમગ્ર ભારતીય એન્ટાર્કટિક કાર્યક્રમનું સંચાલન નેશનલ સેન્ટર ફોર ધ્રુવીય અને મહાસાગર સંશોધન (National Centre for Polar and Ocean Research-NCPOR), ગોવા દ્વારા કરવામાં આવે છે. NPCOR એ પૃથ્વી વિજ્ઞાન મંત્રાલય હેઠળ કાર્યરત એક સ્વાયત્ત સંસ્થા છે.

16 નવેમ્બર: રાષ્ટ્રીય પ્રેસ દિવસ

- રાષ્ટ્રીય પ્રેસ દિવસ (National Press Day) દર વર્ષે 16 નવેમ્બરે ઉજવવામાં આવે છે. પ્રેસ કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયાની સ્થાપના 16 નવેમ્બર, 1966ના રોજ થઈ હતી. પ્રેસ કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા મીડિયા માટે નૈતિક ચોકીદાર તરીકે કામ કરે છે.

ઉપરાંત, પ્રેસ કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા એ સુનિશ્ચિત કરે છે કે પ્રેસની સ્વતંત્રતા અન્ય બાહ્ય પરિબલોની ધમકીઓ અથવા પ્રભાવથી નિયંત્રિત નથી.

- ભારતમાં, રાષ્ટ્રીય પ્રેસ દિવસની ઉજવણી ભારતમાં સ્વતંત્ર અને જવાબદાર પ્રેસનું પ્રતીક માનવામાં આવે છે.

બંધારણીય જોગવાઈ

- ભારતના બંધારણની કલમ 19 વાણી અને અભિવ્યક્તિની સ્વતંત્રતાનો અધિકાર પ્રદાન કરે છે. જો કે, પ્રેસની સ્વતંત્રતાનો ખાસ કરીને કલમમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો નથી.

ભારતનો પ્રેસ ફ્રીડમ ઈન્ડેક્સ

- ગ્લોબલ પ્રેસ ફ્રીડમ ઈન્ડેક્સ, 2020 એપ્રિલ 2020 માં બહાર પાડવામાં આવેલ અનુસાર, ભારત 180 દેશોમાંથી 140 માં ક્રમે છે. આ અહેવાલ દ્વારા ભારતનું પ્રદર્શન વિશ્લેષણ નીચે મુજબ હતું:
 - વર્લ્ડ પ્રેસ ફ્રીડમ ઈન્ડેક્સ 2000 થી દર વર્ષે પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે. તે રિપોર્ટ્સ સાન્સ ફ્રન્ટિયર્સ અથવા રિપોર્ટ્સ વિધાઉટ બોર્ડર્સ દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે. તે એક સ્વતંત્ર એનજીઓ છે. તે યુનેસ્કો, યુનાઈટેડ નેશન્સ અને ઈન્ટરનેશનલ ફ્રેન્કોફોની ઓર્ગેનાઈઝેશન સાથે સલાહકાર સ્થિતિ ધરાવે છે.

સફાઈ મિત્ર સુરક્ષા પડકાર અભિયાન

- આવાસ અને શહેરી બાબતોના મંત્રાલય દ્વારા ‘વિશ્વ શૌચાલય દિવસ’ (19 નવેમ્બર)ની ઉજવણીના ભાગ રૂપે એક સપ્તાહ સુધી ચાલનારી ‘સ્વચ્છ અમૃત દિવસ’ સફાઈ મિત્ર સુરક્ષા ચેલેન્જ (Safari Mitra Suraksha Challenge-SSC) જાગૃતિ અભિયાન શરૂ કરવામાં આવ્યું છે.
- સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ 2021માં રાજ્યો, શહેરો, ULBs અને કેન્ટોનમેન્ટ બોર્ડની ભૂમિકા અને પ્રયાસોની માન્યતા અને કચરો મુક્ત સ્ટાર રેટિંગ પ્રમાણપત્ર માટે, 20મી નવેમ્બર, 2021ના રોજ ‘સ્વચ્છ અમૃત દિવસ’ એવોર્ડ સમારોહનું આયોજન કરવામાં આવશે.

‘વિશ્વ શૌચાલય દિવસ’

- વર્ષ 2013માં, સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભાએ સત્તાવાર રીતે 19 નવેમ્બરને વિશ્વ શૌચાલય દિવસ તરીકે નિયુક્ત કર્યા. તે સરકારો અને ભાગીદારોના સહયોગથી UN-Water દ્વારા સંકલિત છે.

icerajkot

[joinicerajkot.com](https://www.joinicerajkot.com)
 join our whatsapp

[icerajkotofficial](https://www.icerajkotofficial.com)
 join official telegram channel

- તેનો ઉદ્દેશ્ય લોકોમાં સ્વચ્છતા અંગેની નકારાત્મક ધારણાને સમાપ્ત કરવાનો છે કારણ કે શૌચાલય અને સ્વચ્છતાના મુદ્દે મૌન જીવલેણ પરિણામો લાવી શકે છે.
- વર્ષ 2021ની થીમ શૌચાલયના મૂલ્યાંકન (Valuing Toilets) સાથે સંબંધિત છે.

સફાઈ મિત્ર સેફ્ટી ચેલેન્જ કેમ્પેઈન વિશે

- દેશભરમાં આયોજિત 'સફાઈ મિત્ર સેફ્ટી ચેલેન્જ'માં કુલ 246 શહેરો ભાગ લઈ રહ્યા છે. રાજ્યની રાજધાનીઓ, શહેરી સ્થાનિક સંસ્થાઓ અને સ્માર્ટ શહેરો આ અભિયાનમાં ભાગ લેવા માટે પાત્ર હશે.
- શહેરોને ત્રણ પેટા કેટેગરીમાં આપવામાં આવશે (10 લાખ, 3-10 લાખ અને 3 લાખ સુધીની વસ્તી). કુલ ઈનામની રકમ 52 કરોડ રૂપિયા નક્કી કરવામાં આવી છે.
- મેન્યુઅલ સ્કેવેન્જિંગની પ્રથાને પહોંચી વળવાના સરકારના પ્રયાસોમાંનો આ એક પ્રયાસ છે.

સફાઈ મિત્ર સુરક્ષા ચેલેન્જ

- SSC ની શરૂઆત 19 નવેમ્બર, 2020 ના રોજ વિશ્વ શૌચાલય દિવસ નિમિત્તે કરવામાં આવી હતી.
- સફાઈ મિત્ર સુરક્ષા ચેલેન્જ (SSC)નો ઉદ્દેશ્ય શહેરોને તેમની ગટર અને સેપ્ટિક ટાંકીની સફાઈ કાર્યોને યાંત્રિક બનાવવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવાનો છે.
- સરકાર દ્વારા એપ્રિલ 2021માં તમામ રાજ્યો માટે ગટર-સફાઈને યાંત્રિક બનાવવા માટે ચેલેન્જ ફોર ઓલ શરૂ કરવામાં આવી હતી. આ સાથે, જો કોઈ વ્યક્તિને અનિવાર્ય કટોકટીની સ્થિતિમાં ગટર લાઈનમાં પ્રવેશવાની જરૂર હોય, તો તેને યોગ્ય સાધનો/સામગ્રી અને ઓક્સિજન સિલિન્ડર વગેરે પ્રદાન કરવું જોઈએ.

શરૂ કરેલ પહેલ

- SSC અભિયાન હેઠળ લોન મેળા જેવી ઘણી પહેલ શરૂ કરવામાં આવી છે. રાષ્ટ્રીય સફાઈ કર્મચારી ફાયનાન્સ એન્ડ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન (NSKFDC), સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા મંત્રાલય, MoHUA દ્વારા સપોર્ટેડ SSC હેઠળ સમગ્ર દેશમાં લોન મેળાઓનું આયોજન કરવામાં આવી રહ્યું છે.
- તેનો ઉદ્દેશ્ય સ્વચ્છતા ઉદ્યમી યોજના (SUJ) હેઠળ ગટર/સેપ્ટિક ટાંકીઓની યાંત્રિક સફાઈ માટે ટાંકી સફાઈ મશીનો/સાધનોની ખરીદી માટે સફાઈ મિત્રોને લોન મેળવવામાં મદદ કરવાનો છે.
- સામાજિક ન્યાય અને સશક્તિકરણ મંત્રાલયના સહયોગથી NSKFDC દ્વારા 115 શહેરોમાં સફાઈ મિત્રોની કૌશલ્ય વિકાસ તાલીમનું પણ આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

- સેપ્ટિક ટાંકીઓ/ગટરોની સલામત સફાઈ અને જોખમી સફાઈ અંગેની ફરિયાદો નોંધવા માટે 345 શહેરોમાં કોલ સેન્ટર અને હેલ્પલાઈન નંબર કાર્યરત કરવામાં આવ્યા છે.
- 31 રાજ્યો/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોએ જવાબદાર સ્વચ્છતા સત્તામંડળ (Responsible Sanitation Authority-RSA) ની સ્થાપના કરી છે અને આ રાજ્યો/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોના 210 શહેરોમાં Sanitation Response Units-SRU હાજર છે.
- તમામ 246 સહભાગી શહેરો પહેલાથી જ સિંગલ-યુઝ પ્લાસ્ટિક (Single-Use Plastic-SUP) પર પ્રતિબંધ મૂકી ચૂક્યા છે.

મેન્યુઅલ સ્કેવેન્જિંગ

- પરિચય:
 - મેન્યુઅલ સ્કેવેન્જિંગ (Manual Scavenging) ને “જાહેર રસ્તાઓ અને સૂકા શૌચાલયમાંથી માનવ મળમૂત્રને દૂર કરવા, સેપ્ટિક ટાંકીઓ, ગટર અને ગટરોની સફાઈ” તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે.
 - મેન્યુઅલ સ્કેવેન્જિંગ પ્રથા ભારતની જાતિ વ્યવસ્થા સાથે જોડાયેલી છે, જ્યાં માત્ર કહેવાતી નીચલી જાતિઓ જ કામ કરે તેવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે.
 - સત્તાવાર રીતે, મેન્યુઅલ સફાઈ કામદારોની સંખ્યા 2008માં 7,70,338 થી ઘટીને 2018માં 42,303 થઈ ગઈ. વર્ષ 2018માં, NSKFDC દ્વારા મેન્યુઅલ સફાઈ કામદારોનો સર્વે હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો.

સંબંધિત પહેલો

- મેન્યુઅલ સ્કેવેન્જર્સ અને તેમના પુનર્વસન (સુધારા) બિલ, 2020ના રોજગાર પર પ્રતિબંધ:
 - તે અસ્વચ્છ શૌચાલયોના બાંધકામ અથવા જાળવણી પર પ્રતિબંધ મૂકે છે અને કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા જાતે સફાઈ અથવા ગટર અને સેપ્ટિક ટાંકીઓની જાતે સફાઈ કરવાની ખતરનાક પ્રથાને સમાપ્ત કરવાની જોગવાઈ કરે છે.
- મેન્યુઅલ સ્કેવેન્જર્સ અને તેમના પુનર્વસન અધિનિયમ, 2013ના રોજગાર પર પ્રતિબંધ:
 - આ અધિનિયમ તમામ સ્વરૂપોમાં મેન્યુઅલ સ્કેવેન્જિંગના પ્રતિબંધને મજબૂત કરવા અને મેન્યુઅલ સફાઈ કામદારોના પુનર્વસનની ખાતરી કરવા માંગે છે.
- પ્રિવેન્શન ઓફ એટ્રોસિટી એક્ટ :
 - તે અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ સામેના ચોક્કસ ગુનાઓનું વર્ણન કરે છે.
- સફાઈ મિત્ર સુરક્ષા ચેલેન્જ:
 - કમિશન સામાજિક ન્યાય અને સશક્તિકરણ મંત્રાલયની બિન-કાયદેસર સંસ્થા તરીકે કાર્ય કરે છે જેનો કાર્યકાળ સરકારી ઠરાવો દ્વારા સમયાંતરે લંબાવવામાં આવે છે.

સ્વચ્છ ભારત મિશન

- સ્વચ્છ ભારત અભિયાન એ સરકાર દ્વારા 2 ઓક્ટોબર, 2014ના રોજ દેશની શેરીઓ, રસ્તાઓને સ્વચ્છ અને વ્યવસ્થિત બનાવવા અને સામાજિક માળખાના નિર્માણ માટે શરૂ કરવામાં આવેલ રાષ્ટ્રીય અભિયાન છે.

LGBTQ અધિકારો માટે નોંધપાત્ર સિદ્ધિ

- વરિષ્ઠ વકીલ સૌરભ ક્રિપાલ ભારતના પ્રથમ ગે જજ બની શકે છે. ચાર વખત મુલતવી રાખ્યા બાદ આખરે સુપ્રીમ કોર્ટ કોલેજિયમે દિલ્હી હાઈકોર્ટના જજ તરીકે તેમના નામની ભલામણ કરી છે.
- જો કે 'હિતોના સંઘર્ષ'ને મુલતવી રાખવાના કારણ તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યું હતું, ઘણા નિષ્ણાતો માને છે કે તેના નામની ભલામણ તેના જાતીય અભિગમને કારણે કરવામાં આવી ન હતી.
- જો તેમની પસંદગી થાય છે, તો તે LGBTQ અધિકારોમાં એક મહત્વપૂર્ણ પગલું સાબિત થશે. LGBTQ એ લેસ્બિયન, ગે, બાય-સેક્સ્યુઅલ, ટ્રાન્સજેન્ડર અને ક્વિયરનું ટૂંકું નામ છે.
- અગાઉ યુરોપિયન સંસદે યુરોપિયન યુનિયનને 'LGBTIQ ફ્રીડમ ઝોન' જાહેર કર્યું હતું.

હાઈકોર્ટના જજની નિમણૂક

- બંધારણની કલમ 217 મુજબ, ઉચ્ચ ન્યાયાલયના ન્યાયાધીશની નિમણૂક રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા ભારતના મુખ્ય ન્યાયાધીશ (CJI) અને રાજ્યના રાજ્યપાલ સાથે પરામર્શ કરીને કરવામાં આવશે, જ્યારે ન્યાયાધીશની નિમણૂકના કિસ્સામાં અન્ય મુખ્ય ન્યાયાધીશ, હાઈકોર્ટના મુખ્ય ન્યાયાધીશની સલાહ લેવામાં આવે છે.
- સર્વોચ્ચ અદાલતે 'Second Judges Case-1993' માં 'કોલેજિએટ સિસ્ટમ' રજૂ કરી હતી અને 'કન્સલ્ટેશન'નો અર્થ 'સંમતિ' એવો થાય છે.
- તેમાં ઉમેર્યું હતું કે આ CJIનો અંગત અભિપ્રાય નથી, પરંતુ સર્વોચ્ચ અદાલતના બે સૌથી વરિષ્ઠ ન્યાયાધીશો સાથે પરામર્શ કરીને રચાયેલ સંસ્થાકીય અભિપ્રાય હતો.
- ઉચ્ચ ન્યાયતંત્રના ન્યાયાધીશોની નિમણૂક ફક્ત કોલેજિયમ સિસ્ટમ દ્વારા કરવામાં આવે છે અને કોલેજિયમ દ્વારા નામો નક્કી કરવામાં આવે ત્યારે સરકારની ભૂમિકા શરૂ થાય છે.
- હાઈકોર્ટ (HC) કોલેજિયમમાં સંબંધિત મુખ્ય ન્યાયાધીશ અને તે કોર્ટના અન્ય ચાર વરિષ્ઠ-સૌથી વધુ ન્યાયાધીશોનો સમાવેશ થાય છે.

- હાઈકોર્ટ કોલેજિયમ દ્વારા નિમણૂક માટે ભલામણ કરાયેલા નામો મુખ્ય ન્યાયાધીશ અને સુપ્રીમ કોર્ટ કોલેજિયમની મંજૂરી પછી જ સરકાર સુધી પહોંચે છે.
- જો કોઈ વકીલને હાઈકોર્ટ કે સુપ્રીમ કોર્ટમાં જજ તરીકે બઢતી આપવી હોય તો સરકારની ભૂમિકા ઈન્ટેલિજન્સ બ્યુરો (IB) દ્વારા તપાસ કરાવવા સુધી મર્યાદિત હોય છે.
- ઈન્ટેલિજન્સ બ્યુરો (IB): તે એક પ્રતિષ્ઠિત ગુપ્તચર એજન્સી છે. તે સત્તાવાર રીતે ગૃહ મંત્રાલય દ્વારા નિયંત્રિત છે.
- તે કોલેજિયમની પસંદગી સામે વાંધો ઉઠાવી શકે છે અને સ્પષ્ટતા માંગી શકે છે, પરંતુ જો કોલેજિયમ એ જ નામોનું પુનરાવર્તન કરે છે, તો સરકાર તેમને બંધારણીય બેંચના નિર્ણયો હેઠળ ન્યાયાધીશો તરીકે નિયુક્ત કરવા બંધાયેલા છે.

ભારતમાં LGBTQ સમુદાયની સ્થિતિ

- નેશનલ લીગલ સર્વિસ ઓથોરિટી વિ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (2014): સુપ્રીમ કોર્ટે જણાવ્યું હતું કે 'ટ્રાન્સજેન્ડરને 'થર્ડ જ્ઞેન્ડર' તરીકે માન્યતા આપવી એ સામાજિક કે તબીબી મુદ્દો નથી, પરંતુ માનવ અધિકારનો મુદ્દો છે.
- નવતેજ સિંહ જોહર વિ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (2018): સુપ્રીમ કોર્ટે ભારતીય દંડ સંહિતા (IPC) ની કલમ 377 ના ભાગોને દૂર કરીને સમલૈંગિકતાને અપરાધ જાહેર કર્યો, જેને LGBTQ સમુદાયના મૂળભૂત અધિકારોનું ઉલ્લંઘન માનવામાં આવતું હતું.
- સુપ્રીમ કોર્ટે કહ્યું કે બંધારણની કલમ 14 કાયદા સમક્ષ સમાનતાની બાંધધરી આપે છે અને તે તમામ વર્ગના નાગરિકોને લાગુ પડે છે.
- તેણે ભારતમાં બંધારણીય નૈતિકતાની સર્વોચ્ચતાને પણ સમર્થન આપ્યું હતું, નોંધ્યું હતું કે જાહેર અથવા ધાર્મિક નૈતિકતાને પ્રાધાન્ય આપીને કાયદા સમક્ષ સમાનતાને નકારી શકાય નહીં.
- સર્વોચ્ચ અદાલતે જણાવ્યું હતું કે 'જાતીય અભિમુખતા અને લિંગ ઓળખના મુદ્દાઓ સંદર્ભે આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાની અરજી પર યોગકર્તા સિદ્ધાંત' ભારતીય કાયદાના એક ભાગ તરીકે લાગુ થવો જોઈએ.
- યોગકર્તા સિદ્ધાંતો લૈંગિક અભિમુખતા અને લિંગ ઓળખની સ્વતંત્રતાને માનવ અધિકારોના ભાગ રૂપે માન્યતા આપે છે.
- 2006માં યોગકર્તા, ઈન્ડોનેશિયામાં આંતરરાષ્ટ્રીય માનવાધિકાર નિષ્ણાતોના એક ચુનંદા જૂથ દ્વારા તેઓનો પ્રસ્તાવ મૂકવામાં આવ્યો હતો.
- સમલૈંગિક લગ્નની ચર્ચા: " સ્કિન બ્રહ્માંડ વિરુદ્ધ અશોકન કે.એમ અને અન્યોના (2018) દાવા પર સુપ્રીમ કોર્ટે સ્પષ્ટતા કરી હતી કે જીવનસાથીની પસંદગી એ વ્યક્તિનો મૂળભૂત અધિકાર છે અને તેથી સમલિંગી યુગલો હોઈ શકે છે.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsappicerajkotofficial
join official telegram channel

- જો કે, ફેબ્રુઆરી 2021માં, કેન્દ્ર સરકારે દિલ્હી હાઈકોર્ટમાં સમલૈંગિક લગ્નનો વિરોધ કરતા કહ્યું કે ભારતમાં લગ્નને ત્યારે જ માન્યતા મળી શકે છે જો તે 'જૈવિક પુરુષ' અને 'બાયોલોજિકલ વુમન' વચ્ચે હોય જે બાળકો પેદા કરવામાં સક્ષમ હોય.
- ટ્રાન્સજેન્ડર પર્સન્સ (પ્રોટેક્શન ઓફ રાઈટ્સ) એક્ટ, 2019: સંસદે ટ્રાન્સજેન્ડર પર્સન્સ (પ્રોટેક્શન ઓફ રાઈટ્સ) બિલ, 2019 પસાર કર્યું છે અને લિંગ અને લૈંગિક ઓળખ સંબંધિત મુદ્દાઓને યોગ્ય રીતે સંબોધવા માટે ઘણા લોકો દ્વારા ટીકા કરવામાં આવી છે.

LGBTQ સમુદાય સામેના પડકારો

- કૌટુંબિક: જાતીય અભિગમ અને લિંગ ઓળખની સમસ્યાઓ સંઘર્ષ અને કુટુંબના વિઘટન તરફ દોરી જાય છે.
- માતાપિતા અને તેમના કોઈપણ LGBTQ બાળકો વચ્ચે વાતચીતનો અભાવ અને ગેરસમજ કૌટુંબિક સંઘર્ષમાં વધારો કરે છે.
- કામ પર ભેદભાવ: LGBTQs કાર્યસ્થળે ભેદભાવને કારણે મોટા પાયે સામાજિક-આર્થિક અસમાનતાઓથી પીડાય છે.
- સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાઓ: સમલૈંગિક વ્યક્તિઓ સામે ભેદભાવ એ ગુનો છે અને LGBTQ લોકો આરોગ્ય પ્રણાલીમાં સેવાઓની નબળી અથવા અપૂરતી એક્સેસ ધરાવે છે.
- આ સેવાઓની ઉપલબ્ધતા અને HIV નિવારણ, પરીક્ષણ અને સારવાર સેવાઓને એક્સેસ કરવાની ક્ષમતા બંનેને અવરોધે છે.
- અલગતા અને ડૂગનો દુરુપયોગ: તેઓ ધીમે ધીમે ઓછા આત્મસન્માન અને ઓછા આત્મવિશ્વાસની ભાવનાથી પીડાય છે અને મિત્રો અને પરિવારથી અલગ પડી જાય છે.
- આ લોકો વારંવાર પોતાને તણાવ અને અસ્વીકાર અને ભેદભાવથી મુક્ત કરવા માટે ડૂગસ, આલ્કોહોલ અને તમાકુના વ્યસની બની જાય છે.

ભવિષ્યના પગલાં

- LGBTQ સમુદાયને ભેદભાવ વિરોધી કાયદાની જરૂર છે જે તેમને લિંગ ઓળખ અથવા લૈંગિક અભિગમને ધ્યાનમાં લીધા વિના ઉત્પાદક જીવન અને સંબંધો રાખવાનો અધિકાર આપે છે, અને પરિવર્તનની જવાબદારી વ્યક્તિ પર નહીં, રાજ્ય અને સમાજ પર મૂકે છે.
- સરકારી સંસ્થાઓ, ખાસ કરીને આરોગ્ય અને કાયદો અને વ્યવસ્થા સાથે સંબંધિત, LGBTQ સમુદાયને જાહેર સેવાઓથી વંચિત અથવા તેમના જાતીય અભિગમ માટે હેરાન કરવામાં ન આવે તેની ખાતરી કરવા માટે સંવેદનશીલ બનવાની જરૂર છે.

થર્મલ પાવર પ્લાન્ટ્સ દ્વારા નવીનીકરણીય ઊર્જાનું ઉત્પાદન

- તાજેતરમાં, પાવર અને નવીન અને નવીનીકરણીય ઊર્જા મંત્રાલયો (Ministries of Power and New and Renewable Energy) દ્વારા માર્ગદર્શિકા જારી કરવામાં આવી છે, જે થર્મલ જનરેશન કંપનીઓને હાલના પાવર પરચેઝ એગ્રીમેન્ટ્સ/પાવર પરચેઝ એગ્રીમેન્ટ્સ (Power Purchase Agreements-PPAs) હેઠળ પરવાનગી આપે છે. Renewable Energy Generation Capacity સેટ કરવા અને ગ્રાહકોને વીજળી સપ્લાય કરવાની મંજૂરી આપે છે.

માર્ગદર્શિકા

- ગ્રીન એનર્જી માટે નવીનીકરણીય ઊર્જાનું ઉત્પાદન: નવી માર્ગદર્શિકા નવીનીકરણીય/થર્મલ જનરેશન કંપનીઓને 'સ્વ' દ્વારા અથવા વિકાસકર્તાઓ દ્વારા ખુલ્લી બિડિંગ દ્વારા નવીનીકરણીય ઊર્જા ઉત્પાદન ક્ષમતા સ્થાપિત કરવા અને હાલના PPA હેઠળ ગ્રાહકોને વીજળી સપ્લાય કરવાની મંજૂરી આપે છે.
- પાવર પરચેસ એગ્રીમેન્ટ (PPA), અથવા ઇલેક્ટ્રિસિટી પાવર એગ્રીમેન્ટ એ બે પક્ષો વચ્ચેનો કરાર છે, જેમાં એક વીજળીનું ઉત્પાદન કરે છે (વીજળી ઉત્પન્ન કરતી કંપનીઓ (જેનકોસ) અને જે વીજળી ખરીદવા માંગે છે (ડિસ્કોમ્સ).
- RPO સપ્લીમેન્ટરી ડિસ્કોમ્સ: ડિસ્કોમને રિન્યુએબલ પરચેઝ ઓબ્લિગેશન (Renewable Purchase Obligation-RPO) હેઠળ સ્કીમ હેઠળ ખરીદેલી રિન્યુએબલ એનર્જીની ગણતરી કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે.
- RPO એ એક એવી પદ્ધતિ છે કે જેના હેઠળ રાજ્ય વીજળી નિયમનકારી કમિશન રિન્યુએબલ એનર્જી સ્ત્રોતોમાંથી ચોક્કસ ટકાવારી વીજળી ખરીદવા માટે બંધાયેલા છે.
- રિન્યુએબલ એનર્જીની માંગ પેદા કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે સમગ્ર દેશમાં RPO લાગુ કરવામાં આવી રહ્યો છે.
- RPO લક્ષ્ય: RPOના લાંબા ગાળાની વૃદ્ધિના માર્ગ હેઠળ, રાજ્યોને નાણાકીય વર્ષ 2022માં તેમની કુલ ખરીદીના 21.2% સુધી નવીનીકરણીય સ્ત્રોતોમાંથી પાવર રેશિયો વધારવા માટે કહેવામાં આવ્યું છે.
- ડિસ્કોમ સાથે ફંડ શેરિંગ: રિન્યુએબલ એનર્જી દ્વારા વીજ ઉત્પાદનના ઓછા ખર્ચમાંથી થર્મલ પાવર પ્લાન્ટમાં થતી કોઈપણ બચત ડિસ્કોમ સાથે 50:50ના ધોરણે વહેંચવામાં આવશે.

મહત્વ

- ગ્રીન એનર્જીનો પ્રચાર: આ હાલના PPA હેઠળ રિન્યુએબલ એનર્જી દ્વારા અશ્મિભૂત ઈંધણ આધારિત ઉર્જાને બદલવાને સક્ષમ બનાવશે.
- વૈશ્વિક પ્રતિબદ્ધતાઓને અનુરૂપ: આ પગલાનો ઉદ્દેશ્ય COP26 ક્લાયમેટ ચેન્જ કોન્ફરન્સમાં ભારતીય વડા પ્રધાન દ્વારા કરવામાં આવેલી પ્રતિબદ્ધતાઓને અનુરૂપ 2030 સુધીમાં નવીનીકરણીય ઊર્જાની સ્થાપિત ક્ષમતાને 500 GW સુધી વધારવાનો છે.

પ્રથમ ઓડિટ દિવસ: CAG

- તાજેતરમાં વડાપ્રધાને પ્રથમ ઓડિટ દિવસ (નવેમ્બર 16, 2021) નિમિત્તે ભારતના કોમ્ટ્રોલર એન્ડ ઓડિટર જનરલ (CAG) ની ઓફિસમાં સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની પ્રતિમાનું અનાવરણ કર્યું હતું.
- તે CAG સંસ્થાની ઐતિહાસિક સ્થાપનાને ચિહ્નિત કરવા માટે ઉજવવામાં આવે છે. તેનો ઉદ્દેશ્ય પારદર્શિતા અને સુશાસનને પ્રોત્સાહન આપવામાં CAGના સમૃદ્ધ યોગદાનને પ્રકાશિત કરવાનો છે.
- ગિરીશ ચંદ્ર મુર્મુએ 8 ઓગસ્ટ, 2020ના રોજ ભારતના નિયંત્રક અને મહાલેખક જનરલ તરીકેનો ચાર્જ સંભાળ્યો.
- બંધારણીય સંસ્થા: કલમ 148 CAGની સ્વતંત્ર ઓફિસની જોગવાઈ કરે છે. તે ભારતની સર્વોચ્ચ ઓડિટ સંસ્થા છે.
- CAG ને લગતી અન્ય જોગવાઈઓમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે: કલમ 149 (ફરજો અને સત્તા), કલમ 150 (સંઘ અને રાજ્યોના હિસાબોનું નિવેદન), કલમ 151 (CAGનો અહેવાલ), કલમ 279 ('ચોખ્ખી આવક'ની ગણતરી, વગેરે.) અને ત્રીજી અનુસૂચિ (શપથ અથવા પ્રતિજ્ઞા) અને છઠ્ઠી અનુસૂચિ (આસામ, મેઘાલય, ત્રિપુરા અને મિઝોરમ રાજ્યોમાં આદિજાતિ વિસ્તારોનું વહીવટ).

સારાંશ

- ભારતીય ઓડિટ અને એકાઉન્ટ્સ વિભાગના વડા - 1753માં બનાવવામાં આવેલ હતા.
- તે જાહેર ખર્ચના કસ્ટોડિયન છે તેમજ કેન્દ્ર અને રાજ્ય બંને સ્તરે દેશની સમગ્ર નાણાકીય વ્યવસ્થાને નિયંત્રિત કરે છે.
- CAG એ ભારત સરકારની લોકતાંત્રિક વ્યવસ્થામાં સંરક્ષક દિવાલ હોવાનું કહેવાય છે.
- અન્ય સંસ્થાઓમાં સુપ્રીમ કોર્ટ, ચૂંટણી પંચ અને યુનિયન પબ્લિક સર્વિસ કમિશનનો સમાવેશ થાય છે .
- નાણાકીય વહીવટના ક્ષેત્રમાં કારોબારી (એટલે કે મંત્રી પરિષદ)ની સંસદને જવાબદારી CAGના ઓડિટ અહેવાલો દ્વારા સુનિશ્ચિત કરવામાં આવે છે.

- નિમણૂક: તેમની નિમણૂક ભારતના રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા હસ્તાક્ષરિત અને સ્ટેમ્પવાળા વોરંટ દ્વારા કરવામાં આવે છે.
- કાર્યકાળ: તેનો કાર્યકાળ 6 વર્ષ અથવા 65 વર્ષની ઉંમર સુધીનો છે. (જે વહેલું હોય)
- હટાવવું: CAG ને રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા સમાન આધાર પર અને તે જ રીતે સુપ્રીમ કોર્ટના ન્યાયાધીશ દ્વારા હટાવી શકાય છે. રાષ્ટ્રપતિની ખુશી દરમિયાન તેઓ પોતાનું પદ સંભાળતા નથી.
- બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, સંસદના બંને ગૃહો દ્વારા વિશેષ બહુમતીથી પસાર કરાયેલા ઠરાવના આધારે રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા સાબિત ગેરવર્તણૂક અથવા અસમર્થતાના આધારે તેને દૂર કરી શકાય છે.

અન્ય સંબંધિત મુદ્દાઓ

- તે તેની મુદત પૂરી થયા પછી ભારત સરકાર અથવા કોઈપણ રાજ્ય સરકાર હેઠળની અન્ય કોઈ નોકરી માટે પાત્ર રહેશે નહીં.
- પગાર અને અન્ય સેવાની શરતો સંસદ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે છે.
- CAG ની કચેરીના વહીવટી ખર્ચાઓ, જેમાં તે કચેરીમાં કાર્યરત તમામ વ્યક્તિઓના પગાર, ભથ્થાં અને પેન્શનનો સમાવેશ થાય છે, જે ભારતના સંકલિત ભંડોળ પર વસૂલવામાં આવે છે જેના પર સંસદમાં મતદાન થઈ શકતું નથી.
- કોઈ મંત્રી સંસદમાં કેગનું પ્રતિનિધિત્વ કરી શકે નહીં.
- તેના કાર્યો અને સત્તાઓ કોમ્ટ્રોલર અને ઓડિટર જનરલ (ફરજો, સત્તાઓ અને સેવાની શરતો) અધિનિયમ, 1971 હેઠળ આવરી લેવામાં આવે છે.
- CAG ભારતના સંકલિત ભંડોળને લગતા તમામ ખર્ચના હિસાબો અને વિધાનસભા ઘરાવતા દરેક રાજ્ય, કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના સંકલિત ભંડોળને લગતા ખાતાઓનું ઓડિટ કરે છે.
- તે ભારતના આકસ્મિક ભંડોળ અને ભારતના જાહેર ખાતામાંથી તેમજ દરેક રાજ્યના આકસ્મિક ભંડોળ અને જાહેર ખાતાના તમામ ખર્ચની તપાસ કરે છે.
- તે કેન્દ્ર સરકાર અને રાજ્ય સરકારોના કોઈપણ વિભાગના તમામ ટ્રેડિંગ, મેન્યુફેક્ચરિંગ, પ્રોફિટ એન્ડ લોસ એકાઉન્ટ્સ, બેલેન્સ શીટ અને અન્ય વધારાના એકાઉન્ટ્સનું ઓડિટ કરે છે.

નીચેની રસીદો અને ખર્ચનું ઓડિટ કરે છે

- સંસ્થાઓ અને સત્તાવાળાઓ કેન્દ્ર અથવા રાજ્યની આવકમાંથી નોંધપાત્ર રીતે ઘિરાણ મેળવે છે;
- સરકારી કંપનીઓ;

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsappicerajkotofficial
join official telegram channel

- અન્ય કોર્પોરેશનો અને સંસ્થાઓ, જ્યારે સંબંધિત કાયદા દ્વારા જરૂરી હોય.
- જ્યારે રાષ્ટ્રપતિ અથવા રાજ્યપાલ દ્વારા ભલામણ કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે સ્થાનિક સંસ્થાના ઓડિટ જેવી અન્ય કોઈપણ સત્તાના ખાતાઓનું ઓડિટ કરે છે.
- સંસદની જાહેર હિસાબ સમિતિ (Public Accounts Committee) ના માર્ગદર્શક, મિત્ર અને સલાહકાર તરીકે પણ કાર્ય કરે છે.

મર્યાદાઓ

- ભારતનું બંધારણ કેગને કોમ્પ્રોલર તેમજ ઓડિટર જનરલ તરીકે જુએ છે. જો કે, વ્યવહારમાં, CAG માત્ર ઓડિટર જનરલની ભૂમિકા નિભાવી રહી છે, નિયંત્રકની નહીં.
- બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, કોન્સોલિડેટેડ ફંડમાંથી ભંડોળના મુદ્દા પર CAGનું કોઈ નિયંત્રણ નથી અને કેટલાક વિભાગો ચોક્કસ અધિકૃતતા વિના ચેક જારી કરીને CAG પાસેથી ભંડોળ ઉપાડવા માટે અધિકૃત છે, જે ફક્ત ઓડિટ તબક્કે જ સંબંધિત છે જ્યારે ખર્ચ પહેલેથી જ કરવામાં આવ્યો હોય.
- આ સંદર્ભમાં, ભારતનું CAG એ UKની CAG કરતાં સંપૂર્ણપણે અલગ છે, જેની પાસે કોમ્પ્રોલર અને ઓડિટર જનરલ બંનેની સત્તા છે.
- બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, બ્રિટનમાં એક્ઝિક્યુટિવ CAGની મંજૂરીથી જ સરકારી તિજોરીમાંથી પૈસા ઉપાડી શકે છે.

નવેમ્બર 16: સહિષ્ણુતા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ (International Day for Tolerance)

- દર વર્ષે 16 નવેમ્બરે આંતરરાષ્ટ્રીય સહિષ્ણુતા દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
- અસહિષ્ણુતાના જોખમો અંગે જનજાગૃતિ લાવવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા આ દિવસની ઘોષણા કરવામાં આવી હતી.
- આમ, સમાજના વડા તરીકે સહિષ્ણુતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભા દ્વારા આ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે.

વર્ષની સહિષ્ણુતા (Year of Tolerance)

- 1995માં, સંયુક્ત રાષ્ટ્રે સહિષ્ણુતા માટે એક વર્ષ જાહેર કર્યું. સહિષ્ણુતા અંગેના સિદ્ધાંતોની ઘોષણા યુનેસ્કો દ્વારા 16 નવેમ્બરના રોજ 1995માં તૈયાર કરવામાં આવી હતી.

સન્માન માટે પુરસ્કાર

- આ વાર્ષિક પાલનના ભાગ રૂપે, UNESCO એ એવા વ્યક્તિઓનું સન્માન કરવા માટે ઈનામની સ્થાપના કરી, જેમણે તેમના વર્તન દ્વારા, સહિષ્ણુતા અથવા અહિંસાની ભાવનાના પ્રચારમાં યોગદાન આપ્યું છે, અને કળા, વિજ્ઞાન અને સંસ્કૃતિ જેવા ક્ષેત્રોમાં કાર્ય કર્યું છે. આ પુરસ્કારને “યુનેસ્કો-મદનજીત સિંહ પુરસ્કાર” (UNESCO-Madanjeet Singh Prize) કહેવામાં આવે છે.

હિંદ મહાસાગર નેવલ સિમ્પોસિયમ

- 15-16 નવેમ્બર, 2021 દરમિયાન પેરિસમાં ફ્રેન્ચ નૌકાદળ દ્વારા ઈન્ડિયન ઓશન નેવલ સિમ્પોસિયમ (IONS) (કોન્ફરન્સ ઓફ ચીફ્સ) ની 7મી આવૃત્તિનું આયોજન કરવામાં આવી રહ્યું છે.
- IONSની ઉદઘાટન આવૃત્તિ ફેબ્રુઆરી 2008માં નવી દિલ્હીમાં યોજાઈ હતી, જેમાં ભારતીય નૌકાદળને બે વર્ષની મુદત માટે અધ્યક્ષ તરીકે ચૂંટવામાં આવ્યા હતા. હાલમાં IONSનું નેતૃત્વ ફ્રાન્સ કરે છે.

પરિચય

- ‘ઈન્ડિયન ઓશન નેવલ સિમ્પોસિયમ’ (IONS) એ એક સ્વૈચ્છિક અને સર્વસમાવેશક પહેલ છે જે હિંદ મહાસાગર ક્ષેત્રના દરિયાકાંઠાના રાજ્યોની નૌકાદળને દરિયાઈ સહયોગ વધારવા અને પ્રાદેશિક સુરક્ષાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે એકસાથે લાવે છે.
- તે કુદરતી આફતો સામે અસરકારક પ્રતિભાવ મિકેનિઝમ અને માનવતાવાદી સહાય અને આપત્તિ રાહત (HADR)ની ખાતરી કરવા માટે પણ કામ કરે છે.
- ભારત (2008-10), સંયુક્ત આરબ અમીરાત (2010-12), દક્ષિણ આફ્રિકા (2012-14), ઓસ્ટ્રેલિયા (2014-16), બાંગ્લાદેશ (2016-18) દ્વારા ‘ઈન્ડિયન ઓશન નેવલ સિમ્પોસિયમ’ (IONS) અને ઈસ્લામિક રિપબ્લિક ઓફ ઈરાન (2018-21)ની અધ્યક્ષતા કરવામાં આવી હતી.
- ફ્રાન્સે જૂન 2021માં બે વર્ષની મુદત માટે રાષ્ટ્રપતિ પદ સંભાળ્યું હતું.

સભ્ય દેશો

- IONS માં હિંદ મહાસાગર ક્ષેત્ર (Indian Ocean Region-IOR)ની સરહદે આવેલા 24 સભ્ય દેશોનો સમાવેશ થાય છે અને તેમાં 8 નિરીક્ષક દેશોનો સમાવેશ થાય છે.

- સભ્યોને ભૌગોલિક વિસ્તારોના આધારે નીચેના ચાર પેટા-પ્રદેશોમાં વહેંચવામાં આવ્યા છે:
- દક્ષિણ એશિયાના દરિયાકિનારા: બાંગ્લાદેશ, ભારત, માલદીવ્સ, પાકિસ્તાન, સેશેલ્સ, શ્રીલંકા અને યુનાઇટેડ કિંગડમ (બ્રિટિશ હિંદ મહાસાગર પ્રદેશ).
- પશ્ચિમ એશિયાના દરિયાકિનારા: ઈરાન, ઓમાન, સાઉદી અરેબિયા અને સંયુક્ત આરબ અમીરાત.
- પૂર્વ આફ્રિકન કિનારો: ફ્રાન્સ (રિયુનિયન), કેન્યા, મોરેશિયસ, મોઝામ્બિક, દક્ષિણ આફ્રિકા અને તાંઝાનિયા.
- દક્ષિણપૂર્વ એશિયન અને ઓસ્ટ્રેલિયન દરિયાકિનારો: ઓસ્ટ્રેલિયા, ઈન્ડોનેશિયા, મલેશિયા, મ્યાનમાર, સિંગાપુર, થાઇલેન્ડ અને તિમોર લેસ્ટે.

ભારત માટે મહત્વ

■ IONS આ ક્ષેત્રમાં ભારતની ત્રણ મહત્વાકાંક્ષાઓને પૂર્ણ કરે છે:

- હિંદ મહાસાગરના દરિયા કિનારાના રાજ્યો સાથે સંબંધોને મજબૂત અને ગાઢ બનાવવા.
- શુદ્ધ સુરક્ષા પ્રદાતા (Net Security Provider) બનવાની તમારી નેતૃત્વ ક્ષમતા અને આકાંક્ષાઓને પરિપૂર્ણ કરવી.
- IOR માં નિયમો આધારિત અને સ્થિર મેરીટાઇમ ઓર્ડરના ભારતના વિઝનને પરિપૂર્ણ કરવા.
- આનાથી ભારતને Straits of Malacca થી લઈને હોર્મુઝ (Hormuz) સુધી તેના પ્રભાવના ક્ષેત્રને એકીકૃત કરવામાં મદદ મળશે.
- આ પ્રદેશમાં ચીનની વધતી હાજરીને કાબુમાં લેવા માટે IONS નો ઉપયોગ કરી શકાય છે.

■ IOR થી સંબંધિત અન્ય મહત્વપૂર્ણ જૂથો/પહેલ:

- ઈન્ડિયન ઓશન રિમ એસોસિએશન: ઈન્ડિયન ઓશન રિમ એસોસિએશન (IORA) ની સ્થાપના વર્ષ 1997માં કરવામાં આવી હતી.
- તેનો હેતુ હિંદ મહાસાગર ક્ષેત્રમાં પ્રાદેશિક સહયોગ અને ટકાવ વિકાસને મજબૂત કરવાનો છે.
- હિંદ મહાસાગર કમિશન: તાજેતરમાં, ભારતને ઈન્ડિયન ઓશન કમિશનના નિરીક્ષક તરીકે મંજૂર કરવામાં આવ્યું છે, જે એક આંતર-સરકારી સંસ્થા છે જે દક્ષિણ-પશ્ચિમ હિંદ મહાસાગર ક્ષેત્રમાં બહેતર દરિયાઈ શાસન (Maritime Governance) માટે કામ કરે છે.
- 'SAGAR' (હિંદ મહાસાગર ક્ષેત્રમાં બધા માટે સુરક્ષા અને વિકાસ): તે વર્ષ 2015માં લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.
- સાગર (Security and Growth for All in the Region-SAGAR) દ્વારા, ભારત તેના દરિયાઈ પડોશીઓ સાથે આર્થિક અને સુરક્ષા સહયોગને મજબૂત કરવા અને તેમની દરિયાઈ સુરક્ષા ક્ષમતાઓના નિર્માણમાં મદદ કરવા માંગે છે.

- 'ઈન્ફોર્મેશન ફ્યુઝન સેન્ટર ફોર ધ ઈન્ડિયન ઓશન રિજન' (IFC-IOR): તેની સ્થાપના ભારત દ્વારા વર્ષ 2018માં દરિયાઈ માહિતીના પ્રાદેશિક ભંડાર તરીકે કરવામાં આવી હતી.
- એશિયા-આફ્રિકા વિકાસ કોરિડોર: 2016માં ભારત અને જાપાન એશિયા-આફ્રિકા વિકાસ કોરિડોર (Asia Africa Growth Corridor-AAGC) દ્વારા જારી કરાયેલ સંયુક્ત ઘોષણાનો વિચાર ઉભરી આવ્યો હતો.
- AAGC વિકાસ અને સહયોગ પ્રોજેક્ટ, ગુણવત્તાયુક્ત ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને સંસ્થાકીય જોડાણ, ક્ષમતા અને કૌશલ્ય વૃદ્ધિમાં લોકોની ભાગીદારીના ચાર સ્તંભો પર બનેલ છે.
- BIMSTEC (મલ્ટિ-સેક્ટરલ ટેકનિકલ એન્ડ ઈકોનોમિક કોઓપરેશન માટે બંગાળની ખાડી પહેલ): આ પેટા-પ્રાદેશિક સંગઠન વર્ષ 1997 માં બેંગકોક ઘોષણા દ્વારા અસ્તિત્વમાં આવ્યું હતું.
- તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ ઝડપી આર્થિક વિકાસ માટે અનુકૂળ વાતાવરણ ઊભું કરવાનો છે; સામાજિક પ્રગતિને વેગ આપવા અને IOR માં સામાન્ય હિતની બાબતો પર સહકારને પ્રોત્સાહન આપવું.

કેન્દ્ર સરકારે દિલ્હીના વાયુ પ્રદૂષણને ઘટાડવાના ઉપાયો પ્રસ્તાવિત કર્યા છે

- કેન્દ્ર સરકારે સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ એક એફિડેવિટમાં દિલ્હીના વાયુ પ્રદૂષણને ઘટાડવા માટે અનેક ઉપાયો સૂચવ્યા છે.
- કેન્દ્ર સરકારે તેના કર્મચારીઓને ઘરેથી કામ કરવાનું કહેવાની અનિચ્છા દર્શાવી.
- તેણે તેના કર્મચારીઓને તેમના દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા વાહનોની સંખ્યા ઘટાડવા માટે દિલ્હી-NCR પ્રદેશમાં કારપૂલિંગ કરવાની સલાહ આપી છે.

હવા ગુણવત્તા વ્યવસ્થાપન કમિશન

- કેન્દ્રએ દિલ્હી-NCR માટે એર ક્વોલિટી મેનેજમેન્ટ કમિશન દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશોનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો. સૂચનાઓમાં શામેલ છે -
- દિલ્હીમાં 21 નવેમ્બર સુધી ટ્રકોના પ્રવેશ પર પ્રતિબંધ. આવશ્યક ચીજવસ્તુઓ વહન કરતી ટ્રકોને મુક્તિ આપવામાં આવશે.
- થર્મલ પ્લાન્ટ બંધ કરવો જોઈએ.
- બાંધકામ પ્રવૃત્તિઓ પર પ્રતિબંધ.
- એન્ટી સ્મોગ ગન અને પાણીના છંટકાવની તૈનાત.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

પૃષ્ઠભૂમિ

- અગાઉ 15 નવેમ્બરે સુપ્રીમ કોર્ટ કેન્દ્ર સરકારને 16 નવેમ્બરે દિલ્હી, પંજાબ, હરિયાણા અને ઉત્તર પ્રદેશ સાથે “ઈમરજન્સી મીટિંગ” બોલાવવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. તેણે દિલ્હી-NCRમાં વાયુ પ્રદૂષણને કાબૂમાં લેવા માટે એક એક્શન પ્લાન તૈયાર કરવાનું પણ કહ્યું હતું.

દિલ્હીમાં હવાની ગુણવત્તા

- સિસ્ટમ ઓફ એર ક્વોલિટી એન્ડ વેધર ફોરકાસ્ટિંગ એન્ડ રિસર્ચ (SAFAR) અનુસાર, દિલ્હીમાં હવાની ગુણવત્તા 17 નવેમ્બરે સતત ચોથા દિવસે ‘ખૂબ જ નબળી’ શ્રેણીમાં રહી હતી. જો કે, એકંદરે હવા ગુણવત્તા સૂચકાંક (AQI) 396 થી ઘટીને 379 થયો હતો.

હવાની ગુણવત્તા અને હવામાન આગાહી અને સંશોધન

સિસ્ટમ ((System of Air Quality and Weather Forecasting And Research - SAFAR)

- મેટ્રોપોલિટન સિટીની હવાની ગુણવત્તા માપવા માટે પૃથ્વી વિજ્ઞાન મંત્રાલય દ્વારા SAFAR શરૂ કરવામાં આવી હતી. તે શહેરમાં એકંદરે પ્રદૂષણ સ્તર અને સ્થાન-વિશિષ્ટ હવાની ગુણવત્તાને માપે છે. SAFAR ને ભારતીય ઉષ્ણકટિબંધીય હવામાનશાસ્ત્ર સંસ્થા (IIITM), પૂણે દ્વારા સ્વદેશી રીતે વિકસાવવામાં આવ્યું હતું. તે ભારત હવામાન વિભાગ (IMD) દ્વારા સંચાલિત છે.

સમગ્ર દેશમાં ગુરુ નાનક દેવ જયંતિની ઉજવણી

- આ પ્રસંગે રાષ્ટ્રપતિ રામનાથ કોવિંદ અને વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ લોકોને શુભેચ્છા પાઠવી હતી.

ગુરુ નાનક દેવ

- ગુરુ નાનક દેવ શીખ ધર્મના સ્થાપક હતા. તેઓ શીખ ધર્મના પ્રથમ ગુરુ હતા. તેમનો જન્મ પાકિસ્તાનના પંજાબના નનકાના સાહિબમાં થયો હતો. તેમના ઉપદેશોનું સંકલન શીખ ધર્મના ધાર્મિક પુસ્તક ગુરુ ગ્રંથ સાહિબમાં કરવામાં આવ્યું છે. 22 સપ્ટેમ્બર 1539ના રોજ કરતારપુર, પાકિસ્તાનમાં તેમનું અવસાન થયું.
- સરકાર પંજાબમાં સુલતાનપુર લોધીનો પણ વિકાસ કરશે, જ્યાં ગુરુ નાનક દેવે તેમના જીવનનો મોટો ભાગ વિતાવ્યો હતો. આ શહેરને હેરિટેજ સિટી (પિંડ બાબે નાનક દા) તરીકે

સ્થાપિત કરવામાં આવશે. આ જગ્યાએ એક ઉચ્ચ ક્ષમતાવાળું ટેલિસ્કોપ પણ લગાવવામાં આવશે, આ ટેલિસ્કોપની મદદથી પાકિસ્તાનના કરતારપુર સાહિબને જોઈ શકાશે, જ્યાં ગુરુ નાનક દેવે તેમના જીવનનો અંતિમ સમય કરતારપુર સાહિબમાં વિતાવ્યો હતો.

PMએ ફાર્માસ્યુટિકલ સેક્ટરની પ્રથમ વૈશ્વિક ઇનોવેશન સમિટ (Global Innovation Summit) નું ઉદ્ઘાટન કર્યું

- વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ 18 નવેમ્બર, 2021ના રોજ “ફાર્માસ્યુટિકલ સેક્ટરમાં પ્રથમ વૈશ્વિક ઇનોવેશન સમિટ”નું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું.
- આ ગ્લોબલ ઇનોવેશન સમિટ વર્ચ્યુઅલ મોડમાં સાંજે 4 વાગ્યે શરૂ થઈ હતી.
- તે બે દિવસીય સમિટ છે જેમાં 12 સત્રોનો સમાવેશ થાય છે.
- આ સમિટમાં લગભગ 40 રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય વક્તાઓ ઉદ્યોગ-શૈક્ષણિક સહયોગ, ઇનોવેશન અને ઇનોવેશન ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર માટે ભંડોળ સહિત વિવિધ વિષયો પર ચર્ચા કરશે.
- સમિટમાં સ્થાનિક અને વૈશ્વિક ફાર્મા ઉદ્યોગના અગ્રણી સભ્યો, રોકાણકારો, એક્ઝિક્યુટિવ્સ અને મેસેચ્યુસેટ્સ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી, IIM અમદાવાદ, જહોન હોપકિન્સ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ વગેરે સંસ્થાઓના સંશોધકો ભાગ લેશે.

સમિટનો હેતુ

- આ સમિટ એક અનોખી પહેલ છે, જેમાં સરકાર, શૈક્ષણિક, ઉદ્યોગ, રોકાણકારો અને સંશોધકોના મુખ્ય ભારતીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય હિતધારકોને એકસાથે લાવીને ભારતમાં ફાર્માસ્યુટિકલ ઉદ્યોગમાં ઇનોવેશન ઇકોસિસ્ટમને પ્રોત્સાહન આપવા માટે પ્રાથમિકતાઓની ચર્ચા કરવા અને વ્યૂહરચના ઘડવામાં આવશે. આ સમિટ ભારતીય ફાર્માસ્યુટિકલ ઉદ્યોગમાં તકો પણ ઉજાગર કરશે, જેમાં વૃદ્ધિની વિશાળ સંભાવના છે.

ભારતમાં દવા ઉદ્યોગ

- ભારતમાં ફાર્માસ્યુટિકલ ઉદ્યોગ કુલ જથ્થાની દ્રષ્ટિએ વિશ્વનો ત્રીજો સૌથી મોટો ઉદ્યોગ છે. વિશ્વભરમાં જેનરિક દવાઓ પૂરી પાડવાની દ્રષ્ટિએ પણ તે વિશ્વનું સૌથી મોટું છે. 2021માં, તે કુલ વૈશ્વિક ફાર્માસ્યુટિકલ નિકાસમાં 20% અને મૂલ્ય દ્વારા 3.5% હિસ્સો ધરાવે છે.

ભારતમાં મુખ્ય કાર્માસ્યુટિકલ હબ

- વડોદરા, વાપી (ગુજરાત), અમદાવાદ, અંકલેશ્વર (ગુજરાત), સિક્કિમ, બદી (હિમાચલ પ્રદેશ), વિશાખાપટ્ટનમ, કોલકાતા, મુંબઈ, પુણે, હૈદરાબાદ, બેંગલોર, ઔરંગાબાદ અને ચેન્નાઈ.

કેરળ કચરાના નિકાલ માટે મોબાઈલ એપ લોન્ચ કરશે

- કેરળ સરકાર સ્થાનિક સ્વ-સંચાલિત સંસ્થાઓ (local self-governing bodies)માં અકાર્બનિક કચરાના સંગ્રહને સુધારવા અને ટ્રેક કરવા માટે એક મોબાઈલ એપ્લિકેશન શરૂ કરવા માટે તૈયાર છે.
- પ્રારંભિક તબક્કામાં સ્માર્ટ ગાર્બેજ મોબાઈલ એપ તમામ 6 મહાનગરપાલિકાઓ, 300 ગ્રામીણ સંસ્થાઓ અને 70 નગરપાલિકાઓમાં લોન્ચ કરવામાં આવશે.
- મોબાઈલ એપ લોન્ચ થવાથી કચરાના નિકાલને વધુ કાર્યક્ષમ બનશે.

આ એપ વેસ્ટ મેનેજમેન્ટમાં કેવી રીતે મદદ કરશે?

- આ એપ ઘરેથી એકત્ર કરવામાં આવતા અકાર્બનિક કચરાના જથ્થાને મેનેજ કરવા અને પ્રાપ્ત કરવા માટે તૈનાત કરવામાં આવશે.
- એપ કચરાને કેવી રીતે ટ્રીટ કરવામાં આવે છે તે પણ બતાવશે અને સમજાવશે.
- દરેક ઘરને એક QR કોડ આપવામાં આવશે, જેનો ઉપયોગ જનરેટ થતા કચરાની વિગતો મેળવવા માટે કરવામાં આવશે.
- આ એપ તમામ સ્થાનિક સંસ્થાઓ અને વિભાગોને કચરાના સંગ્રહને ટ્રેક કરવા સક્ષમ બનાવશે.

કચરાના સંગ્રહની તપાસ કોણ કરશે?

- રાજ્યના ગરીબી નાબૂદી અને કુદુમ્બશ્રી મિશન (Kudumbashree Mission) નામના મહિલા સશક્તિકરણ કાર્યક્રમના સ્વયંસેવકો દ્વારા કચરાના સંગ્રહને ટ્રેક કરવામાં આવશે. આ સ્વયંસેવકો હરિત કર્મ સેના તરીકે ઓળખાય છે. કચરાના સંગ્રહને ટ્રેક કરવા પ્રોજેક્ટના ભાગરૂપે આર્માની સ્માર્ટફોન આપવામાં આવશે. આ સ્માર્ટફોનને કેરળ સ્ટેટ ઈલેક્ટ્રોનિક્સ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવશે.

કુદુમ્બશ્રી મિશન

- આ ગરીબી નાબૂદી અને મહિલા સશક્તિકરણ કાર્યક્રમ કેરળ રાજ્યમાં રાજ્ય ગરીબી નાબૂદી મિશન (State Poverty

Eradication Mission-SPEM) દ્વારા લાગુ કરવામાં આવી રહ્યો છે. તેની સ્થાપના કેરળ સરકાર દ્વારા નિયુક્ત ત્રણ સભ્યોની ટાસ્ક ફોર્સની ભલામણો પર 1997માં કરવામાં આવી હતી.

ભારતીય રેલવેએ મુંબઈમાં પ્રથમ પોડ રિટાયરિંગ ઝમ ખોલ્યો

- ભારતીય રેલવેએ ભારતીય રેલવેના મુસાફરો તેમજ સામાન્ય લોકો માટે મુંબઈ સેન્ટ્રલ સ્ટેશન પર પ્રથમ પોડ રિટાયરિંગ ઝમ ખોલ્યો છે.
- પશ્ચિમ રેલવેના એક વરિષ્ઠ અધિકારીના જણાવ્યા અનુસાર, આ પોડ હોટલમાં રહેવા માટે 12 કલાક માટે 999 રૂપિયા અને 24 કલાક માટે 1,999 રૂપિયા ચૂકવવા પડશે.
- તેમાં વાઈ-ફાઈ, ટીવી, એડજસ્ટેબલ મિરર, નાનું લોકર અને રીકિંગ લાઈટ જેવી સુવિધાઓ પણ હશે.
- કેન્દ્રીય રેલવે રાજ્ય મંત્રી રાવસાહેબ દાનવે દ્વારા પોડ હોટલનું વર્ચ્યુઅલ રીતે ઉદ્ઘાટન કરવામાં આવ્યું હતું.

પોડ હોટેલ શું છે?

- પોડ હોટેલ્સ અથવા કેપ્સ્યુલ હોટેલ્સમાં નાના પલંગના કદના કેપ્સ્યુલ્સ હોય છે અને રાતોરાત સસ્ટું રહેઠાણ ઓફર કરે છે.
- આ પ્રોજેક્ટ અને સુવિધાઓનો કુલ ખર્ચ રૂ. 230 કરોડ છે.

પોડ હોટેલની વિશેષતાઓ

- પોડ હોટેલ્સ જાપાનમાં આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રવાસનનું એક મહત્વપૂર્ણ લક્ષણ છે. આ પ્રવાસીઓને પરંપરાગત હોટલ કરતાં સસ્તા દરે આવાસ શોધવાની મંજૂરી આપે છે.
- મુંબઈમાં જાપાનીઝ-શૈલીની પોડ હોટેલમાં ઘણા નાના કેપ્સ્યુલ્સ સાથેની ઈમારત છે, જે પ્રવાસીઓને રાત્રિ રોકાણ પૂરું પાડશે.
- આ પોડ્સ વાઈ-ફાઈ, કી કાર્ડ એક્સેસ, એર કન્ડીશનીંગ, સીસીટીવી સર્વેલન્સ, વોશરૂમ અને અન્ય પાયાની સુવિધાઓ જેવી સુવિધાઓ પૂરી પાડશે.
- સ્ટેશનના પહેલા માળે વેઈટિંગ ઝમ બનાવવામાં આવ્યા છે. સૌથી સસ્તો પોડ 12 કલાક માટે 999 રૂપિયાનો છે. તેની કિંમત 24 કલાક માટે 1,999 રૂપિયા હશે.
- ખાનગી પોડ માટે, મુસાફરોએ 12 કલાક માટે 1249 રૂપિયા અને 24 કલાક માટે 2499 રૂપિયા ચૂકવવા પડશે.

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsappicerajkotofficial
join official telegram channel

પ્રશ્નોત્તરી

1) નેશનલ ઈન્ટરલિંકિંગ ઓફ રિવર ઓથોરિટી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. આર્થિક, રાજકીય અને પર્યાવરણીય અસરોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ પ્રોજેક્ટને કેન્દ્રિય રાષ્ટ્રીય સ્તરે અમલમાં મૂકવો એ વધુ સારો નિર્ણય હોઈ શકે નહીં.
2. એવો અંદાજ છે કે નદીઓને એકબીજા સાથે જોડવાથી સરકાર પર મોટો નાણાકીય બોજ પડશે.
3. એવો અંદાજ છે કે લગભગ 15000 કિ.મી. આવરતું દ્વારા નહેરો આશરે 5.5 મિલિયન લોકો નેટવર્ક, વિસ્થાપિત છે ઘણી આદિવાસી અને ખેડૂત વર્ગ સહિત અસર થશે.
4. પ્રોજેક્ટ નદીઓના કુદરતી ઇકોલોજીને વિક્ષેપિત કરવાની ધમકી આપે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

2) પ્રથમ ઓડિટ દિવસ કાર્યક્રમ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી 16 નવેમ્બર, 2021ના રોજ પ્રથમ ઓડિટ દિવસ કાર્યક્રમને સંબોધિત કરશે.
2. આ કાર્યક્રમ CAG ઓફિસ પરિસરમાં યોજાશે.
3. પીએમ આ પ્રસંગે સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની પ્રતિમાનું અનાવરણ પણ કરશે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

3) ટ્રેનોને 'સાત્વિક પ્રમાણપત્ર' વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. IRCTC એ ભારતીય જાહેર ક્ષેત્રનો ઉપક્રમ છે જે ભારતીય રેલ્વે માટે ટિકિટિંગ, પ્રવાસન અને કેટરિંગ સેવાઓ પ્રદાન કરે છે.
2. સાત્વિક કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા એ વિશ્વની પ્રથમ શાકાહારી ખાદ્ય સુરક્ષા અને શાકાહારીઓ અને સંલગ્ન અનુયાયીઓ માટે નિયમનકારી અનુપાલન છે.
3. તે 2019થી નેશનલ સ્ટોક એક્સચેન્જમાં સૂચિબદ્ધ છે અને સરકારની બહુમતી માલિકીની છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

4) બાબાસાહેબ પુરંદરે વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. પદ્મ વિભૂષણ બાબાસાહેબ પુરંદરેએ 15 નવેમ્બર, 2021ના રોજ પુણેની દીનાનાથ મંગેશકર હોસ્પિટલમાં અંતિમ શ્વાસ લીધા.
2. તેઓ 99 વર્ષના હતા અને લાઈફ સપોર્ટ પર હતા. તેમના અંતિમ સંસ્કાર પૂણેના વૈકુંઠ સ્મશાનગૃહમાં કરવામાં આવ્યા હતા.
3. બાબાસાહેબ પુરંદરે એક પ્રખ્યાત ઇતિહાસકાર, લેખક અને થિયેટર વ્યક્તિત્વ હતા. તેમનું પૂરું નામ બળવંત મોરેશ્વર પુરંદરે હતું.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

5) આદિવાસી ગૌરવ દિવસ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 15 નવેમ્બર મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે તે બિરસા મુંડાની જન્મજયંતિ છે.
2. આદિવાસી સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓની યાદમાં આદિવાસી ગૌરવ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવશે.
3. આ સમારોહ 15 નવેમ્બરથી 22 નવેમ્બર, 2021 દરમિયાન યોજાશે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

6) વિશ્વનો સૌથી મોટો સોલાર પાવર પાર્ક વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. જોધપુર જિલ્લાના ભાડલા પ્રદેશને સત્તાવાર રીતે રેતાળ, શુષ્ક અને શુષ્ક પ્રદેશ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
2. NTPCએ 22 ફેબ્રુઆરી, 2017ના રોજ આ સોલાર પાર્કમાં 115 મેગાવોટ ક્ષમતા શરૂ કરવાની જાહેરાત કરી હતી.
3. તે જોધપુરથી લગભગ 200 કિમી ઉત્તર અને જયપુરથી 320 કિમી પશ્ચિમમાં આવેલું છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

7) વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. આફ્રિકામાં વર્ષ 2045 સુધીમાં ડાયાબિટીસના કેસોની સંખ્યા વધીને 55 મિલિયન થવાનો અંદાજ છે, જે વર્ષ 2021 કરતાં 134% વધુ છે.
2. આફ્રિકા ખંડમાં નવલકથા કોરોનાવાયરસ રોગ (કોવિડ-19) ને કારણે મૃત્યુ દર ડાયાબિટીસના દર્દીઓમાં ખૂબ જ ઊંચો છે.
3. વિશ્વ ડાયાબિટીસ દિવસ દર વર્ષે 14 નવેમ્બરે મનાવવામાં આવે છે.
4. પ્રકાર-1 ડાયાબિટીસ: જ્યારે સ્વાદુપિંડ પૂરતું ઈન્સ્યુલિન ઉત્પન્ન કરવામાં નિષ્ફળ જાય ત્યારે આ થાય છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

8) ખાદ્ય સુરક્ષા સંગ્રહાલયનું ઉદ્ઘાટન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ખાદ્ય સુરક્ષા મ્યુઝિયમ ભારતના કૃષિ વિકાસને નિર્ભરતાથી લઈને આત્મનિર્ભરતા સુધીનું પ્રદર્શન કરશે.
2. તંજાવુર શહેર તમિલનાડુનું 7મું સૌથી મોટું શહેર છે.
3. યુનેસ્કો દ્વારા નિયુક્ત કરાયેલા મોટા ભાગના હયાત ચોલા મંદિરો આ શહેરની આસપાસ સ્થિત છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

9) એન્ટાર્કટિકામાં 41મું વૈજ્ઞાનિક અભિયાન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. બેઝ સ્ટેશન 'મૈત્રી' અને 'ભારતી' હાલમાં સંપૂર્ણ રીતે કાર્યરત છે.
2. ભારતીય એન્ટાર્કટિક કાર્યક્રમ 1981માં શરૂ થયો હતો.
3. NCPOર એ પૃથ્વી વિજ્ઞાન મંત્રાલય હેઠળ કાર્યરત એક સ્વાયત્ત સંસ્થા છે:
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

10) રાષ્ટ્રીય પ્રેસ દિવસ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ભારતના બંધારણની કલમ 19 વાણી અને અભિવ્યક્તિની સ્વતંત્રતાનો અધિકાર પ્રદાન કરે છે.
2. ગ્લોબલ પ્રેસ ફ્રીડમ ઈન્ડેક્સ, 2020 એપ્રિલ 2020 માં બહાર પાડવામાં આવેલ અનુસાર, ભારત 180 દેશોમાંથી 140 માં ક્રમે છે.
3. વર્લ્ડ પ્રેસ ફ્રીડમ ઈન્ડેક્સ 2000 થી દર વર્ષે પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

11) સફાઈ મિત્ર સુરક્ષા પડકાર અભિયાન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. વર્ષ 2013માં, સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભાએ સત્તાવાર રીતે 19 નવેમ્બરને વિશ્વ શૌચાલય દિવસ તરીકે નિયુક્ત કર્યાં.
2. તેનો ઉદ્દેશ્ય લોકોમાં સ્વચ્છતા અંગેની નકારાત્મક ધારણાને સમાપ્ત કરવાનો છે કારણ કે શૌચાલય અને સ્વચ્છતાના મુદ્દે મૌન જીવલેણ પરિણામો લાવી શકે છે.
3. વર્ષ 2021ની થીમ શૌચાલયના મૂલ્યાંકન (Valuing Toilets) સાથે સંબંધિત છે.
4. દેશભરમાં આયોજિત 'સફાઈ મિત્ર સેફ્ટી ચેલેન્જ'માં કુલ 246 શહેરો ભાગ લઈ રહ્યા છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

12) LGBTQ અધિકારો માટે નોંધપાત્ર સિદ્ધિ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. LGTBQ સમુદાયને ભેદભાવ વિરોધી કાયદાની જરૂર છે જે તેમને લિંગ ઓળખ અથવા લૈંગિક અભિગમને ધ્યાનમાં લીધા વિના ઉત્પાદક જીવન અને સંબંધો રાખવાનો અધિકાર આપે છે.
2. સમલૈંગિક વ્યક્તિઓ સામે ભેદભાવ એ ગુનો છે અને LGBTQ લોકો આરોગ્ય પ્રણાલીમાં સેવાઓની નબળી અથવા અપૂરતી ઍક્સેસ ધરાવે છે.
3. માતાપિતા અને તેમના કોઈપણ LGBTQ બાળકો વચ્ચે વાતચીતનો અભાવ અને ગેરસમજ કૌટુંબિક સંઘર્ષમાં વધારો કરે છે.
4. યોગકર્તા સિદ્ધાંતો લૈંગિક અભિમુખતા અને લિંગ ઓળખની સ્વતંત્રતાને માનવ અધિકારોના ભાગ રૂપે માન્યતા આપે છે.
ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
(A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

13) થર્મલ પાવર પ્લાન્ટ્સ દ્વારા નવીનીકરણીય ઊર્જાનું ઉત્પાદન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. રિન્યુએબલ એનર્જી દ્વારા વીજ ઉત્પાદનના ઓછા ખર્ચમાંથી થર્મલ પાવર પ્લાન્ટમાં થતી કોઈપણ બચત ડિસ્કોમ સાથે 50:50ના ધોરણે વહેંચવામાં આવશે.
2. હાલના PPA હેઠળ રિન્યુએબલ એનર્જી દ્વારા અશ્મિભૂત ઈંધણ આધારિત ઊર્જાને બદલવાને સક્ષમ બનાવશે.
3. 2030 સુધીમાં નવીનીકરણીય ઊર્જાની સ્થાપિત ક્ષમતાને 500 GW સુધી વધારવાનો છે.
4. રિન્યુએબલ એનર્જીની માંગ પેદા કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે સમગ્ર દેશમાં RPO લાગુ કરવામાં આવી રહ્યો છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

14) પ્રથમ ઓડિટ દિવસ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. વડાપ્રધાને પ્રથમ ઓડિટ દિવસ (નવેમ્બર 16, 2021) નિમિત્તે ભારતના કોમ્પ્ટ્રોલર એન્ડ ઓડિટર જનરલ (CAG) ની ઓફિસમાં સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની પ્રતિમાનું અનાવરણ કર્યું હતું.
2. તે CAG સંસ્થાની ઐતિહાસિક સ્થાપનાને ચિહ્નિત કરવા માટે ઉજવવામાં આવે છે.
3. ગિરીશ ચંદ્ર મુર્મુએ 8 ઓગસ્ટ, 2020ના રોજ ભારતના નિયંત્રક અને મહાલેખક જનરલ તરીકેનો ચાર્જ સંભાળ્યો.
4. કલમ 148 CAGની સ્વતંત્ર ઓફિસની જોગવાઈ કરે છે. તે ભારતની સર્વોચ્ચ ઓડિટ સંસ્થા છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

15) આંતરરાષ્ટ્રીય સહિષ્ણુતા દિવસ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. સહિષ્ણુતા અંગેના સિદ્ધાંતોની ઘોષણા યુનેસ્કો દ્વારા 16 નવેમ્બરના રોજ 1995માં તૈયાર કરવામાં આવી હતી.
2. આ વાર્ષિક પાલનના ભાગ રૂપે, UNESCO એ એવા વ્યક્તિઓનું સન્માન કરવા માટે ઈનામની સ્થાપના કરી.
3. આ પુરસ્કારને “યુનેસ્કો-મદનજીત સિંહ પુરસ્કાર” (UNESCO-Madanjeet Singh Prize) કહેવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

16) હિંદ મહાસાગર નેવલ સિમ્પોસિયમ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. IONS માં હિંદ મહાસાગર ક્ષેત્ર (Indian Ocean Region-IOR)ની સરહદે આવેલા 24 સભ્ય દેશોનો સમાવેશ થાય છે અને તેમાં 8 નિરીક્ષક દેશોનો સમાવેશ થાય છે.
2. શુદ્ધ સુરક્ષા પ્રદાતા(Net Security Provider) બનવાની તમારી નેતૃત્વ ક્ષમતા અને આકાંક્ષાઓને પરિપૂર્ણ કરવી.
3. ઈન્ડિયન ઓશન રિમ એસોસિએશન (IORA) ની સ્થાપના વર્ષ 1997માં કરવામાં આવી હતી.
4. IFC-IORની સ્થાપના ભારત દ્વારા વર્ષ 2018માં દરિયાઈ માહિતીના પ્રાદેશિક ભંડાર તરીકે કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

17) દિલ્હીના વાયુ પ્રદૂષણને ઘટાડવા માટેના ઉપાયો વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 15 નવેમ્બરે સુપ્રીમ કોર્ટ કેન્દ્ર સરકારને 16 નવેમ્બરે દિલ્હી, પંજાબ, હરિયાણા અને ઉત્તર પ્રદેશ સાથે “ઈમરજન્સી મીટિંગ” બોલાવવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.
2. એકંદરે હવા ગુણવત્તા સૂચકાંક (AQI) 396 થી ઘટીને 379 થયો હતો.
3. મેટ્રોપોલિટન સિટીની હવાની ગુણવત્તા માપવા માટે પૃથ્વી વિજ્ઞાન મંત્રાલય દ્વારા SAFAR શરૂ કરવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

18) ગુરુ નાનક દેવની જન્મજયંતિ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. તેઓ શીખ ધર્મના પ્રથમ ગુરુ હતા.
2. તેમના ઉપદેશોનું સંકલન શીખ ધર્મના ધાર્મિક પુસ્તક ગુરુ ગ્રંથ સાહિબમાં કરવામાં આવ્યું છે.
3. 22 સપ્ટેમ્બર 1539ના રોજ કરતારપુર, પાકિસ્તાનમાં તેમનું અવસાન થયું.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

19) પ્રથમ વૈશ્વિક ઇનોવેશન સમિટ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. આ સમિટ ભારતીય ફાર્માસ્યુટિકલ ઉદ્યોગમાં તકો પણ ઉજાગર કરશે, જેમાં વૃદ્ધિની વિશાળ સંભાવના છે.
2. ભારતમાં ફાર્માસ્યુટિકલ ઉદ્યોગ કુલ જથ્થાની દ્રષ્ટિએ વિશ્વનો ત્રીજો સૌથી મોટો ઉદ્યોગ છે.
3. 2021માં, તે કુલ વૈશ્વિક ફાર્માસ્યુટિકલ નિકાસમાં 20% અને મૂલ્ય દ્વારા 3.5% હિસ્સો ધરાવે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

20) કચરાના નિકાલ માટે મોબાઈલ એપ વિશે નીચેના વિધાનો વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. પ્રારંભિક તબક્કામાં સ્માર્ટ ગાર્બેજ મોબાઈલ એપ તમામ 6 મહાનગરપાલિકાઓ, 300 ગ્રામીણ સંસ્થાઓ અને 70 નગરપાલિકાઓમાં લોન્ચ કરવામાં આવશે.
2. મોબાઈલ એપ લોન્ચ થવાથી કચરાના નિકાલને વધુ કાર્યક્ષમ બનશે.
3. આ એપ ઘરેથી એકત્ર કરવામાં આવતા અકાર્બનિક કચરાના જથ્થાને મેનેજ કરવા અને પ્રાપ્ત કરવા માટે તૈનાત કરવામાં આવશે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી ક્યાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2, અને 3

અમને વિશ્વાસ છે અમારી ખાસ તાલીમ
આપને ઓફિસર બનાવશે

નવી બેચ
શરૂ

10%
DISCOUNT

ગુજરાત પોલીસમાં

1270થી વધુ સફળ
વિદ્યાર્થીઓ

Daily
Test

PSI / ASI
&
જનરલ બેચ

તલાટી / પંચાયત મંત્રી,
ગ્રામસેવક, સબ-ઓડિટર, હેડ ક્લાર્ક,
નાયબ નિરીક્ષક, બિનસચિવાલય ક્લાર્ક

દુ ધી પોઈન્ટ પરીક્ષાલક્ષી એડવાન્સ લેવલ મટીરિયલ્સ

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાના નિષ્ણાંતો દ્વારા અભ્યાસ

સ્માર્ટ વર્ક અને સમજણ શક્તિના
સમન્વયથી અભ્યાસ

રજિસ્ટ્રેશન ફરજિયાત

76985-01110 / 76986-01110

ICE®

INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

Perry plaza Complex, 2nd Floor,
Near Alkapuri Society, Zanzarda
Road, JUNAGADH

જૂનાગઢ

icerajkot

joinicerajkot.com
join our whatsapp

icerajkotofficial
join official telegram channel

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાની લેટેસ્ટ માહિતી અને ફ્રી મટીરિયલ્સ
તેમજ રેગ્યુલર કરંટ અફેર્સ મેળવવા માટે
નીચે આપેલા અમારા
Social Media Icon પર Click કરો.

JOIN OUR WHATSAPP GROUP
joinicerajkot.com

JOIN OUR TELEGRAM
t.me/icerajkotofficial

YouTube
ICE RAJKOT

Instagram
ICE RAJKOT

Facebook
like | comment | share
ICE RAJKOT

twitter
ICE RAJKOT